

Comisiynydd y
Gymraeg
Welsh Language
Commissioner

Adroddiad Safonau Comisiynydd y Gymraeg – Adran 64 Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011

Cyrff Cyhoeddus: Cyffredinol (2)

[Cyf: 20150529ASCCC(2) - 1]

1	Cefndir a chyd-destun	1
2	Ymchwiliad safonau mewn perthynas â Chyrff Cyhoeddus: Cyffredinol (2)	2
3	Rhesymoldeb a chymesuredd	3
4	Tystiolaeth a dderbyniwyd gan bersonau perthnasol	5
5	Tystiolaeth a dderbyniwyd gan aelodau o'r cyhoedd	166
6	Tystiolaeth a dderbyniwyd gan Banel Cyngori Comisiynydd y Gymraeg	173
7	Casgliadau'r ymchwiliad safonau	174
8	Y camau nesaf	185
	Atodiad A – Sylwadau cyffredinol a dderbyniwyd gan y cyhoedd ar ymchwiliadau safonau cylch 2	186
	Atodiad B – Rhestr o'r ymatebwyr i'r ymchwiliad safonau	191

1 Cefndir a chyd-destun

Prif nod Comisiynydd y Gymraeg, sefydliad annibynnol a grëwyd gan Fesur y Gymraeg (Cymru) 2011, yw hybu a hwyluso defnyddio'r Gymraeg. Gwneir hyn drwy ddwyn sylw at y ffaith bod statws swyddogol i'r Gymraeg yng Nghymru a thrwy osod safonau ar sefydliadau. Bydd hyn, yn ei dro, yn arwain at hawliau i siaradwyr Cymraeg.

Bydd dwy egwyddor yn sail i waith y Comisiynydd:

- ni ddylid trin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg yng Nghymru
- dylai personau yng Nghymru allu byw eu bywydau drwy gyfrwng y Gymraeg os ydynt yn dymuno gwneud hynny.

Ar 7 Tachwedd 2014 cyhoeddodd Llywodraeth Cymru ddogfen 'Rheoliadau Safonau'r Gymraeg 2015'¹. Cafodd y safonau arfaethedig hyn eu datblygu i osod dyletswyddau ar gynghorau sir a chynghorau bwrdeistref sirol yng Nghymru, awdurdodau parciau cenedlaethol a Gweinidogion Cymru.

Wrth gyflwyno'r ddogfen, nodwyd yr isod gan Lywodraeth Cymru:

Mae'r safonau wedi'u drafftio mewn ffordd sy'n adeiladu ar y cynlluniau iaith. Bellach, bydd yn ofynnol i sefydliadau a fydd yn gorfod cydymffurfio â safonau fynd ati mewn ffordd fwy rhagweithiol, strategol i roi lle canolog i'r Gymraeg. Rydym yn hyderus y bydd hyn yn darparu sylfaen gadarn, gan alluogi Comisiynydd y Gymraeg i wella gwasanaethau i siaradwyr Cymraeg.²

Bu'r rheoliadau drafft a gyhoeddwyd ar 7 Tachwedd 2014 yn sail ar gyfer ymchwiliadau safonau Comisiynydd y Gymraeg ac ymarferiad Llywodraeth Cymru i gasglu tystiolaeth er mwyn llunio Asesiad Effaith Rheoleiddiol.

Daeth Rheoliadau Safonau'r Gymraeg (Rhif 1) 2015³ i rym ar 31 Mawrth 2015, a hynny yn dilyn dadl a phleidlais yng Nghyfarfod Llawn Cynulliad Cenedlaethol Cymru.

¹ <http://gov.wales/docs/dcells/consultation/141106-regulations-welsh-language-standards-cy.pdf>

² <http://wales.gov.uk/docs/dcells/consultation/141106-consultation-welsh-language-standards-cy.pdf>

³ <http://www.legislation.gov.uk/cy/wsi/2015/996/made/welsh/data.pdf>

2 Ymchwiliad safonau mewn perthynas â chyrff cyhoeddus: Cyffredinol

Yn unol ag adran 62, Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011, cyflwynwyd hysbysiad rhagymchwilio ar 31 Hydref 2014 at sylw'r personau unigol canlynol:

- Amgueddfa Cymru
- Canolfan Mileniwm Cymru
- Cronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol
- Cwmni Benthyciadau Myfyrwyr Cyfyngedig
- Cyfoeth Naturiol Cymru
- Cyllid Cymru
- Cyngor Celfyddydau Cymru
- Chwaraeon Cymru
- Cyngor Gweithredu Gwirfoddol Cymru
- Cyngor Llyfrau Cymru
- Gardd Fotaneg Genedlaethol Cymru
- Llyfrgell Genedlaethol Cymru
- Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig
- Sianel 4 Cymru (S4C)
- National Theatre Wales
- Theatr Genedlaethol Cymru
- Y Gorfforaeth Ddarlledu Brydeinig (BBC)
- Y Gronfa Loteri Fawr
- Y Swyddfa Gyfathrebiadau (OFCOM)

Cyflwynwyd hysbysiad rhagymchwilio ar 31 Hydref 2014 at sylw'r personau perthnasol. Hysbysiad ysgrifenedig yw hysbysiad rhagymchwilio, sy'n datgan bwriad Comisiynydd y Gymraeg i gynnal ymchwiliad safonau, ac sy'n pennu pwnc yr ymchwiliad safonau. Ni chaiff y Comisiynydd gynnal ymchwiliad safonau oni bai iddi roi hysbysiad rhagymchwilio i bob person perthnasol (sefydliad) o leiaf 14 diwrnod cyn dechrau ar yr ymchwiliad.

Pwnc yr ymchwiliad safonau hwn oedd dyfarnu ar ba safonau (os o gwbl) a ddylai fod yn benodol gymwys i bob person perthnasol a ddaw o fewn yr adroddiad safonau hwn (p'un a yw'r safonau eisoes wedi eu pennu gan Weinidogion Cymru o dan adran 26(1) ai peidio). Cychwynnodd gyfnod yr ymchwiliad safonau hwn ar 17 Tachwedd 2014. Daeth i ben ar 6 Chwefror 2015.

Yn rhan o'r ymchwiliad safonau hwn, casglwyd gwybodaeth gan bob person perthnasol a enwir yn yr adran hon. Gwnaethpwyd hynny trwy dderbyn holiadur wedi ei gwblhau ganddynt. Yn gyfochrog â'r broses o gasglu tystiolaeth gan y personau perthnasol, casglwyd tystiolaeth gan y Panel Cyngori a'r cyhoedd.

Gosodwyd holiadur i'r cyhoedd ar wefan Comisiynydd y Gymraeg. Pwrpas yr holiadur hwn oedd rhoi cyfle i aelodau'r cyhoedd nodi'r hyn roeddynt yn teimlo sy'n rhesymol i'r personau perthnasol ei wneud a'i ddarparu yn Gymraeg, a hynny gan ystyried y gofynion ynghlwm â'r safonau a gyhoeddwyd ar 7 Tachwedd 2014. Gosodwyd hysbysiadau yn y wasg genedlaethol yn ystod cyfnod yr ymchwiliad safonau yn tynnu sylw'r cyhoedd at yr holiadur hwn. Yn ogystal â hynny, gosodwyd fideo ar wefan y Comisiynydd er mwyn rhoi cyflwyniad i'r broses, ac i ddangos i'r cyhoedd sut y gallant ymateb i'r ymchwiliad safonau.

3 Rhesymoldeb a chymesuredd

Yn unol ag adran 63(1) Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011, rhaid i'r Comisiynydd roi sylw i'r angen am sicrhau nad yw gofynion am i bersonau gydymffurfio â safonau yn rhinwedd adran 25(1) yn afresymol neu'n anghymesur.

Wrth gynnal ymchwiliad safonau, rhaid i'r Comisiynydd:

- (a) ystyried, o ran pob gweithgaredd a bennir yn Atodlen 9 y mae person yn ei wneud, a yw'n rhesymol ac yn gymesur i safonau cyflenwi gwasanaethau fod yn benodol gymwys ai peidio, ac
- (b) o ran pob gweithgaredd o'r fath, os yw'n rhesymol ac yn gymesur i safonau cyflenwi gwasanaethau fod yn benodol gymwys i berson, dod i'r casgliad y dylai safonau cyflenwi gwasanaethau fod yn benodol gymwys i'r person mewn perthynas â'r gweithgaredd hwnnw.

Wrth ystyried y cwestiwn o resymoldeb a chymesuredd, dylid nodi bod y Mesur yn gosod dyletswydd ar Weinidogion Cymru i sicrhau bod rheoliadau yn darparu bod safonau cyflenwi gwasanaethau sy'n ymwneud â phob un o'r gweithgareddau yn Atodlen 9 a wneir gan y person (ac i'r graddau y mae'n eu gwneud) yn benodol gymwys i'r person hwnnw.

Ond nid oes rhaid i Weinidogion Cymru sicrhau bod rheoliadau yn darparu bod safonau cyflenwi gwasanaethau yn benodol gymwys i berson mewn perthynas â gweithgaredd a bennir yn Atodlen 9 os yw, neu i'r graddau y mae:

- (a) adroddiad safonau o dan adran 64 yn nodi y byddai'n afresymol neu'n anghymesur i safonau cyflenwi gwasanaethau fod yn benodol gymwys i berson mewn perthynas â'r gweithgaredd hwnnw, neu bod
- (b) Gweinidogion Cymru o'r farn y byddai'n afresymol neu'n anghymesur i safonau cyflenwi gwasanaethau fod yn benodol gymwys i berson mewn perthynas â'r gweithgaredd hwnnw.

Nid yw hynny'n atal rheoliadau rhag darparu bod safonau cyflenwi gwasanaethau eraill yn benodol gymwys i berson.

Drwy wneud rheoliadau o dan y Mesur hwn yn arferadwy drwy offeryn statudol, awdurdodir Comisiynydd y Gymraeg i roi hysbysiad cydymffurfio i berson.

Hysbysiad cydymffurfio yw hysbysiad a roddir i berson gan y Comisiynydd—

- (a) sy'n nodi, neu'n cyfeirio at, un neu ragor o safonau a bennir gan Weinidogion Cymru o dan adran 26(1), ac
- (b) sy'n ei gwneud yn ofynnol i berson gydymffurfio â'r safon neu â'r safonau a nodir neu y cyfeirir ati neu atynt.

Bydd Comisiynydd y Gymraeg yn ystyried y dystiolaeth a ddarparwyd wrth ddod i benderfyniad ar gynnwys hysbysiad cydymffurfio a roddir i berson.

Nid yw'r ffaith bod safon yn benodol gymwys i berson yn golygu bod dyletswydd arno i gydymffurfio â'r safon honno. Dim ond os bydd y Comisiynydd yn rhoi hysbysiad cydymffurfio i'r person, a bod yr hysbysiad hwnnw'n ei gwneud hi'n ofynnol i gydymffurfio â safon ar ddiwrnod gosod, y bydd y ddyletswydd honno mewn grym.

Cyn rhoi hysbysiad cydymffurfio i berson, bydd Comisiynydd y Gymraeg yn ymgynghori â'r person. Nid yw methiant y person i gymryd rhan mewn ymgynghoriad yn atal y Comisiynydd rhag rhoi hysbysiad cydymffurfio i'r person hwnnw.

Wedi i Gomisiynydd y Gymraeg roi hysbysiad cydymffurfio i berson, caiff y person hwnnw wneud cais i'r Comisiynydd yn gofyn iddo ddyfarnu a yw'r gofyniad i gydymffurfio â'r safon honno, neu i gydymffurfio â'r safon yn y modd hwnnw, yn afresymol neu'n anghymesur ai peidio. Pe bai'r Comisiynydd yn hysbysu person nad yw'r gofyniad i gydymffurfio â safon yn afresymol neu'n anghymesur, rhoddir hawl yn y Mesur iddo apelio i'r Tribiwnlys er mwyn dod i ddyfarniad.

Meini prawf Comisiynydd y Gymraeg

Wrth ddod i farn ar bwnc yr ymchwiliad safonau hwn, yn unol â'r gofynion a amlinellir yn Rhan 4, Pennod 8 y Mesur, ystyriwyd y meini prawf canlynol ochr yn ochr â'r dystiolaeth a dderbyniwyd fel rhan o'r ymchwiliad safonau. Nid oes rhaid ystyried pob maen prawf ymhob achos, ac nid yw unrhyw un o'r meini prawf yn bwysicach na'i gilydd.

- A yw'r person perthnasol yn agored i orfod cydymffurfio â safonau – a yw'r person perthnasol yn dod o fewn Atodlen 5 a hefyd o fewn Atodlen 6, neu yn dod o fewn Atodlen 7 a hefyd o fewn Atodlen 8?
- A yw'r dosbarth o safon (cyflenwi gwasanaethau; llunio polisi; gweithredu; cadw cofnodion; hybu) yn gymwysadwy i'r person perthnasol?
- A yw'r person perthnasol yn gwneud y gweithgaredd⁴ dan sylw?
- A yw'r person perthnasol eisoes wedi ymrwymo i ddarparu'r gweithgaredd, neu'r weithred dan sylw, yn rhannol neu'n llawn, drwy ei gynllun iaith Gymraeg?
- A yw'r person perthnasol eisoes yn darparu'r gwasanaeth yn Gymraeg (boed hynny'n cyfateb â'r union ofynion sydd ynghlwm wrth y safon ai peidio), neu'n gwneud y gweithgaredd yn unol â'r safon?
- A yw mwyafrif helaeth y personau perthnasol eraill o fewn yr un sector yn darparu'r gwasanaeth yn Gymraeg, neu'n gwneud y gweithgaredd?
- A oes unrhyw resymau eraill yn erbyn, neu o blaid gwneud y safon yn benodol gymwys i'r person perthnasol?

⁴ Ystyrir yr amod hwn yng nghyswllt safonau cyflenwi gwasanaethau yn unig.

4 Tystiolaeth a dderbyniwyd gan bersonau perthnasol

Derbyniwyd tystiolaeth gan bob un o'r personau perthnasol a enwir yn adran 2 yr adroddiad hwn. Roedd y dystiolaeth hon yn cynnwys ymatebion i 190 o gwestiynau mewn holiadur, yn ogystal â thystiolaeth bellach a ddarparwyd yn dilyn ymholiadau dilynol.

Darllenwyd pob ymateb yn unigol a defnyddiwyd meddalwedd i gofnodi a dadansoddi'r testun ac i adnabod themâu cyffredinol. Cynhaliwyd cyfarfodydd rheolaidd ymhlith swyddogion Comisiynydd y Gymraeg er mwyn dadansoddi'r dystiolaeth a dderbyniwyd gan bersonau perthnasol yn rhan o'r ymchwiliad safonau, ynghyd ag ymrwymadau cyfredol cynlluniau iaith Gymraeg y personau perthnasol dan sylw.

Darperir yn yr adran hon ganran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau perthnasol, sy'n cyfateb i'r safonau (boed hynny'n cyfateb â'r union ofynion sydd ynghlwm wrth y safonau ai peidio) ar gyfer pob gweithgaredd.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynlluniau iaith Gymraeg yn erbyn y safonau, dylid nodi nad oedd modd paru nifer o'r safonau mewn perthynas â gweithgareddau cyflenwi gwasanaethau, a hynny oherwydd natur fanwl y rheoliadau a gyhoeddwyd gan Lywodraeth Cymru. Dan rai amgylchiadau, mae'n bosibl bod y personau perthnasol dan sylw yn ymrwymo neu'n cydymffurfio â'r gofyniad, ond nid yw hwnnw wedi ei ddatgan yn benodol yn eu cynlluniau iaith Gymraeg.

Rhoddir crynodeb o'r dystiolaeth a dderbyniwyd gan bob person perthnasol a ddaw o fewn y grwpiau o bersonau a nodir yn adran 4 yr adroddiad hwn. Roedd y dystiolaeth a gyflwynwyd yn cynnwys gwybodaeth ynghylch pa weithgareddau a wneir gan y personau dan sylw, pa weithgareddau maent yn gwneud trwy'r Gymraeg ac i ba raddau y maent yn gallu cydymffurfio â'r safonau.

Ar 31 Hydref 2014, nid oedd y personau perthnasol a ganlyn yn meddu ar gynllun iaith Gymraeg wedi'i gymeradwyo o dan adran 14(1) Deddf yr Iaith Gymraeg 1993:

- Cyllid Cymru
- Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig
- Theatr Genedlaethol Cymru.

Lle bo unrhyw gyfeiriadau at safonau yn yr adroddiad safonau hwn, cyfeirir at y safonau a bennwyd yn y rheoliadau drafft a gyhoeddwyd gan Lywodraeth Cymru ar 7 Tachwedd 2014.

Amgueddfa Cymru

Safonau cyflenwi gwasanaethau

Gweithgaredd 1: Gohebiaeth a anfonir gan gorff

Safonau ar gyfer gohebiaeth a anfonir gan gorff [1-7]

Nododd Amgueddfa Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 86% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer gohebiaeth a anfonir gan gorff.⁵

Nododd Amgueddfa Cymru ei fod yn ystyried y byddai gwneud safonau 2, 3 a 5 yn benodol gymwys iddo yn afresymol ac anghymesur oherwydd bod ganddo ystod eang o feysydd arbenigedd a swyddogaethau ar draws y sefydliad a chaent yn aml eu hanfon tu allan i Gymru. Nodwyd, fodd bynnag, y byddai modd i rai o'i adrannau gofnodi dewis iaith gohebwy. Cadarnhawyd bod gweddill y safonau eisoes yn arfer cyfredol.

Gweithgaredd 2: Galwadau ffôn at gorff a chan gorff

Safonau ar gyfer galwadau ffôn at gorff a chan gorff [8-22]

Nododd Amgueddfa Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 73% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer galwadau ffôn at gorff a chan gorff.⁶

Nododd Amgueddfa Cymru nad oedd yn ystyried gwneud safon 22 yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur oherwydd nad yw ei system ffôn awtomataidd yn gallu darparu'r holl gyfarwyddiadau yn Gymraeg ar hyn o bryd. Cadarnhawyd y byddai cydymffurfiaeth gyda gweddill y safonau yn bosibl gydag addasiadau i'w weithdrefnau cyfredol os nad oeddynt eisoes ar waith ganddo.

Gweithgaredd 3: Cyfarfodydd a gynhelir gan gorff nad ydynt yn agored i'r cyhoedd yn gyffredinol

Safonau ar gyfer cyfarfodydd a gynhelir gan gorff nad ydynt yn agored i'r cyhoedd yn gyffredinol [23-29]

Nododd Amgueddfa Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 44% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer cyfarfodydd a gynhelir gan gorff nad ydynt yn agored i'r cyhoedd yn gyffredinol.⁷

Nododd Amgueddfa Cymru nad oedd yn ystyried gwneud detholiad o'r safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol na chymesur, a hynny oherwydd nad yw pob aelod o staff yn meddu ar sgiliau iaith Gymraeg ar hyn o bryd. Cadarnhawyd, serch hynny, y

⁵ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

⁶ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

⁷ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

byddai gwasanaeth cyfieithu ar y pryd ar gael i unigolyn sydd yn dymuno siarad Cymraeg, pan nad yw gweddill y mynychwyr yn gallu.

**Gweithgaredd 4: Cyfarfodydd a drefnir gan gorff sy'n agored i'r cyhoedd
Safonau ar gyfer cyfarfodydd a drefnir gan gorff sy'n agored i'r cyhoedd [30-34]**

Nododd Amgueddfa Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer cyfarfodydd a drefnir gan gorff sy'n agored i'r cyhoedd.⁸

Nododd Amgueddfa Cymru ei fod yn ystyried gwneud dwy o'r safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn afresymol ac anghymesur, sef 32 a 33, pe byddent mewn perthynas â chyfarfodydd a gynhelir tu allan i Gymru. Nodwyd y dylid cynnal asesiad o alw am wasanaeth cyfieithu ar y pryd yn hytrach na'i gaffael ar bob achlysur.

Gweithgaredd 5: Digwyddiadau cyhoeddus a drefnir neu a ariennir yn eu cyfanrwydd gan gorff

Safonau ar gyfer digwyddiadau cyhoeddus a drefnir neu a ariennir yn eu cyfanrwydd gan gorff [35-36]

Nododd Amgueddfa Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer digwyddiadau cyhoeddus a drefnir neu a ariennir yn eu cyfanrwydd gan gorff.⁹

Cadarnhaodd Amgueddfa Cymru y caiff ei raglen digwyddiadau, arwyddion a chyfleusterau ei holl ddigwyddiadau eu hyrwyddo trwy gyfrwng y Gymraeg. Mynegwyd pryder, serch hynny, ynglŷn â chynnwys digwyddiadau mewn perthynas â safon 36 oherwydd bod sgysiau a darlithoedd yn cael eu cyflwyno yn iaith yr arbenigwr. O'r herwydd, nododd Amgueddfa Cymru ei fod yn ystyried y byddai gwneud y safon hon yn benodol gymwys iddo yn afresymol ac anghymesur.

**Gweithgaredd 6: Cyhoeddusrwydd a hysbysebu gan gorff
Safonau ar gyfer cyhoeddusrwydd a hysbysebu gan gorff [37]**

Nododd Amgueddfa Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safon ar gyfer cyhoeddusrwydd a hysbysebu gan gorff.¹⁰

Cadarnhaodd Amgueddfa Cymru y caiff ei eitemau cyhoeddusrwydd a hysbysebu a ddosberthir yng Nghymru eu cynhyrchu'n ddwyieithog neu'n Gymraeg a Saesneg gyda chyfartaledd i'r ddwy iaith. Mynegwyd pryder, fodd bynnag, ynglŷn â deunydd cyhoeddusrwydd a hysbysebu ar gyfer cynulleidfaoedd tu hwnt i Gymru. Er nodi y byddai

⁸ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

⁹ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

¹⁰ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

testunau a gynhyrchir at sylw ymwelwyr neu ddarpar ymwelwyr o'r UDA neu Tsieina yn cynnwys rhywfaint o Gymraeg neu gyfeiriad at y ffaith bod Cymru yn wlad ddwyieithog, nid oedd yn ystyried gwneud y safon hon yn benodol gymwys iddo yn rhesymol na chymesur.

**Gweithgaredd 7: Arddangos deunydd yn gyhoeddus
Safonau ar gyfer arddangos deunydd yn gyhoeddus [38-39]**

Nododd Amgueddfa Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer arddangos deunydd yn gyhoeddus.¹¹

Nododd Amgueddfa Cymru bod yr arddangosfeydd a gynhelir yng Nghymru yn cael eu cynnal yn ddwyieithog gyda'r Gymraeg uwchben neu i'r chwith o'r Saesneg. Mynegwyd nad yw hyn yn wir am arddangosfeydd o eiddo sefydliadau eraill a ellir ymddangos yn Amgueddfa Cymru o bryd i'w gilydd.

Nododd Amgueddfa Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn afresymol ac anghymesur a hynny oherwydd na all warantu y byddai'r Gymraeg yn cael ei thrin yn llai ffafriol na'r Saesneg mewn arddangosfeydd teithiol a gynhyrchir gan sefydliadau eraill.

**Gweithgaredd 8: Corff yn cynhyrchu a chyhoeddi dogfennau
Safonau ar gyfer corff yn cynhyrchu a chyhoeddi dogfennau [40-49]**

Nododd Amgueddfa Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer corff yn cynhyrchu a chyhoeddi dogfennau.¹²

Mynegodd Amgueddfa Cymru fod nifer o'r safonau yn arfer cyfredol ganddo ond y byddai angen gwneud newidiadau i'w drefniadau cyfredol er mwyn cydymffurfio â safon 49. Mynegwyd pryder ynghylch safon 40 pe byddai'n berthnasol i'w holl ddogfennau, a hynny oherwydd bod ambell ddogfen yn rhy academiaidd, arbenigol neu'n dechnegol i'w gyfieithu i'r Gymraeg yn ei dyb ef. At hynny, mewn perthynas â safon 46, nodwyd bod datganiadau i'r wasg weithiau'n ymddangos yn uniaith Saesneg tra bod y copi Gymraeg yn cael ei gyfieithu. O'r herwydd, nododd Amgueddfa Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn afresymol ac anghymesur.

**Gweithgaredd 9: Corff yn cynhyrchu a chyhoeddi ffurflenni
Safonau ar gyfer corff yn cynhyrchu a chyhoeddi ffurflenni [50-51]**

Nododd Amgueddfa Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer corff yn cynhyrchu a chyhoeddi ffurflenni.¹³

¹¹ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau ar gyfer pob gweithgaredd.

¹² Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

¹³ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

Cadarnhaodd Amgueddfa Cymru ei fod eisoes yn cydymffurfio â'r safonau hyn ac o'r herwydd, roedd yn ystyried y byddai gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

**Gweithgaredd 10: Gwefannau a gwasanaethau ar-lein corff
Safonau ar gyfer gwefannau a gwasanaethau ar-lein corff [52-57]**

Nododd Amgueddfa Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 83% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer gwefannau a gwasanaethau ar-lein corff.¹⁴

Cadarnhaodd Amgueddfa Cymru ei fod yn cydymffurfio'n gyffredinol â'r safonau hyn. Mynegwyd pryder, fodd bynnag, ynglŷn â safon 52 oherwydd bod gwybodaeth helaeth ac arbenigol megis cronfeydd data ond ar gael yn Saesneg. O'r herwydd, nid oedd yn ystyried y byddai gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

**Gweithgaredd 11: Arwyddion a arddangosir gan gorff
Safonau ar gyfer arwyddion a arddangosir gan gorff [58-60]**

Nododd Amgueddfa Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 67% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer arwyddion a arddangosir gan gorff.¹⁵

Cadarnhaodd Amgueddfa Cymru mai'r dyletswyddau a osodir yn y safonau oedd yr arfer cyfredol mewn perthynas ag arddangos arwyddion a'i fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

**Gweithgaredd 12: Derbyn ymwelwyr i adeiladau'r corff
Safonau ar gyfer derbyn ymwelwyr i adeiladau'r corff [61-66]**

Nododd Amgueddfa Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 43% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer derbyn ymwelwyr i adeiladau'r corff.¹⁶

Mynegodd Amgueddfa Cymru fod yr holl arwyddion a chyfleusterau a brofir gan ymwelwyr â'i amgueddfeydd yn ddwyieithog. Serch hynny, gan nad yw pob un o'r gweithlu sy'n dod i gyswllt â'r cyhoedd yn rhinwedd eu swyddi yn siaradwyr Gymraeg, ni ellir gwarantu gwasanaeth Cymraeg bob amser. Nodwyd y byddai'n bosibl cynnal hyfforddiant i sicrhau cyfarchiad dwyieithog gan yr holl staff a chadarnhawyd y byddai modd iddo gydymffurfio â safonau 63-66. Ymhellach, nodwyd bod yr amgueddfeydd mwyaf yn ymdrechu i sicrhau

¹⁴ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

¹⁵ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

¹⁶ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

fod siaradwr Cymraeg wastad ar ddyletswydd derbynfa. Nododd Amgueddfa Cymru nad oedd yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol na chymesur oherwydd eu hanallu i warantu gwasanaeth cyfrwng Cymraeg ar bob achlysur.

**Gweithgaredd 13: Corff yn gwneud hysbysiadau swydddogol
Safonau ar gyfer corff yn gwneud hysbysiadau swydddogol [67-68]**

Nododd Amgueddfa Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymïadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 50% o'r ymrwymïadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer corff yn gwneud hysbysiadau swydddogol.¹⁷

Nododd Amgueddfa Cymru fod ei drefniadau presennol yn unffurf â'r safonau ac o'r herwydd, roedd yn ystyried y byddai gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

**Gweithgaredd 14: Corff yn dyfarnu ar geisiadau am grant
Safonau ar gyfer corff yn dyfarnu ar geisiadau am grant [69-73]**

Nododd Amgueddfa Cymru nad oedd yn gwneud y gweithgaredd dan sylw ac felly na fyddai gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol na chymesur oherwydd hynny.

Wrth ddadansoddi ymrwymïadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 67% o'r ymrwymïadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer corff yn dyfarnu ar geisiadau am grant.¹⁸

**Gweithgaredd 15: Corff yn dyfarnu ar dendrau am contract
Safonau ar gyfer corff yn dyfarnu ar dendrau am contract [74-78]**

Nododd Amgueddfa Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymïadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 67% o'r ymrwymïadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer corff yn dyfarnu ar dendrau am contract.¹⁹

Mynegodd Amgueddfa Cymru naill ai ei fod, neu bod modd iddo gydymffurfio â safonau 75, 77 a 78. Nodwyd nad oedd yn ystyried gwneud detholiad o'r safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol na chymesur, sef 74 a 76 oherwydd bod y gwahoddiadau i dendro yn hir a thechnegol. Serch hynny, nodwyd bwriad i'r dyfodol i wneud y dogfennau atodol i'r gwahoddiad ar gael yn ddwyieithog.

**Gweithgaredd 16: Codi ymwybyddiaeth ynghylch gwasanaethau Cymraeg a ddarperir gan gorff
Safonau ar gyfer codi ymwybyddiaeth ynghylch gwasanaethau Cymraeg a ddarperir gan gorff [79-80]**

Nododd Amgueddfa Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

¹⁷ Canran gyfartalog yr ymrwymïadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

¹⁸ Canran gyfartalog yr ymrwymïadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

¹⁹ Canran gyfartalog yr ymrwymïadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer codi ymwybyddiaeth ynghylch gwasanaethau Cymraeg a ddarperir gan gorff.²⁰

Dylid nodi bod adran 12(2)(b) Deddf yr Iaith Gymraeg 1993 yn nodi bod rhaid i gynlluniau iaith Gymraeg bennu ym mha ffyrdd y bydd sefydliadau yn sicrhau cyhoeddusrwydd i'r cynllun. Pwysleisia'r Comisiynydd nad yw'r mesur hwn yn elfen ddewisol o fewn y ddeddfwriaeth.

Cadarnhaodd Amgueddfa Cymru ei fod eisoes yn cydymffurfio â'r safonau hyn ac, o'r herwydd, roedd yn ystyried y byddai'n rhesymol a chymesur eu gwneud yn benodol gymwys iddo.

Gweithgaredd 17: Hunaniaeth gorfforaethol corff Safonau ar gyfer hunaniaeth gorfforaethol corff [81]

Nododd Amgueddfa Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safon ar gyfer hunaniaeth gorfforaethol corff.²¹

Cadarnhaodd Amgueddfa Cymru ei fod eisoes yn cydymffurfio â'r safon hon ac, o'r herwydd, roedd yn ystyried y byddai'n rhesymol a chymesur ei gwneud yn benodol gymwys iddo.

Gweithgaredd 18: Cyrsiau a ddarperir gan gorff Safonau ar gyfer cyrsiau a ddarperir gan gorff [82-84]

Nododd Amgueddfa Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, nid oedd yr un o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer cyrsiau a ddarperir gan gorff.

Nododd Amgueddfa Cymru ei fod yn gallu cydymffurfio â safonau 82 a 83, ond bod hynny'n ddibynnol ar bwnc y cwrs. Er nad oedd yn cydymffurfio â safon 84 ar hyn o bryd, mynegwyd y byddai modd addasu ei weithdrefnau er mwyn cydymffurfio i'r dyfodol.

Nododd Amgueddfa Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn afresymol ac anghymesur oherwydd na allai warantu fod y sawl sy'n cynnal y cwrs yn meddu ar y sgiliau priodol i'w gynnal trwy gyfrwng y Gymraeg.

Gweithgaredd 19: Systemau annerch cyhoeddus a ddefnyddir gan gorff Safonau ar gyfer systemau annerch cyhoeddus a ddefnyddir gan gorff [85]

Nododd Amgueddfa Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safon ar gyfer systemau annerch cyhoeddus a ddefnyddir gan gorff.²²

²⁰ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

²¹ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

Nododd Amgueddfa Cymru ei fod eisoes yn cydymffurfio â'r safon hon ac, o'r herwydd, roedd yn ystyried y byddai ei gwneud yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

Safonau sy'n ymdrin â materion atodol yng nghyswllt y safonau cyflenwi gwasanaethau [158-163]

Nododd Amgueddfa Cymru ei fod yn rhagweld bod modd iddo gydymffurfio â'r safonau hyn a'i fod yn ystyried eu gwneud yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

Safonau llunio polisi [86-95]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau sy'n ymwneud â'r safonau llunio polisi.²³

Cadarnhaodd Amgueddfa Cymru ei fod yn gwirio polisiau newydd a diwygiedig gyda fframwaith effaith polisi sydd yn cynnwys traweffaith ar yr iaith Gymraeg, a'i fod hefyd yn ymgynghori ar benderfyniadau polisi. Nodwyd ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

Safonau sy'n ymdrin â materion atodol yng nghyswllt y safonau llunio polisi [164-169]

Nododd Amgueddfa Cymru ei fod yn cydymffurfio â'r safonau hyn i bob pwrpas trwy rinwedd ei gynllun iaith Gymraeg ac, o'r herwydd, ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

Safonau gweithredu [96-142]

Safonau ar gyfer defnyddio'r Gymraeg o fewn gweinyddiaeth fewnol corff [96-109]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Amgueddfa Cymru, ar gyfartaledd roedd 7% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer defnyddio'r Gymraeg o fewn gweinyddiaeth fewnol corff.²⁴

Mynegodd Amgueddfa Cymru fod ei Weithgor Prif Ffrydio yn cynnwys hyrwyddo a hwyluso defnydd o'r Gymraeg ar gyfer defnyddwyr a staff ar draws y sefydliad a bod cefnogi prif ffrydio'r Gymraeg yn cael ei nodi ym mhob swydd ddisgrifiad. Nodwyd y byddai modd iddo ddwyn yr uchod ynghyd mewn polisi a'i uwchlwytho ar ei safle mewnwyd er mwyn cydymffurfio.

Cadarnhawyd fod yr holl ddogfennau a pholisiau adnoddau dynol allweddol ar gael trwy gyfrwng y Gymraeg, gyda'r dewis hwnnw'n cael ei amlygu i staff.

Safonau ar gyfer cwynion gan aelodau o staff corff [110-113]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg Amgueddfa Cymru, ar gyfartaledd roedd 40% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer cwynion gan aelodau o staff corff.²⁵

²² Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

²³ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau dan sylw, boed yn rhannol neu'n llawn.

²⁴ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau dan sylw, boed yn rhannol neu'n llawn.

²⁵ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau dan sylw, boed yn rhannol neu'n llawn.

Nododd Amgueddfa Cymru bod modd i staff wneud cwynion am y sefydliad ac ymateb i gwynion yn eu herbyn yn y Gymraeg, er na chaiff staff eu hysbysu o hynny. Nodwyd hefyd y darperir gwasanaeth cyfieithu ar y pryd mewn cyfarfod i drafod cwyn os nad yw'n bosibl cynnal y cyfarfod yn Gymraeg fel arall.

Cadarnhawyd y byddai modd iddo gydymffurfio â'r safonau hyn i bob pwrpas ac eithrio safon 111 gan na allai warantu y byddai pawb fyddai angen mynychu'r cyfarfod yn gallu siarad Cymraeg.

Safonau ar gyfer corff yn disgyblu staff [114-117]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg Amgueddfa Cymru, ar gyfartaledd roedd 20% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer corff yn disgyblu staff.²⁶

Cadarnhawyd y byddai modd iddo gydymffurfio â'r safonau hyn (i'r graddau y bydd staff dwyieithog ar gael) ac eithrio safon 115 gan na allent warantu bod pawb sydd angen mynychu'r cyfarfod yn gallu siarad Cymraeg.

Safonau ar gyfer technoleg gwybodaeth a deunyddiau cymorth a ddarperir gan gorff, ac ynghylch y fewnwyd [118-124]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg Amgueddfa Cymru, ar gyfartaledd roedd 14% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer technoleg gwybodaeth a deunyddiau cymorth a ddarperir gan gorff, ac ynghylch y fewnwyd.²⁷

Cadarnhaodd Amgueddfa Cymru bod meddalwedd gwirio sillafu a gramadeg ar gael i'w staff, felly hefyd rhyngwynebau Cymraeg ac mae'r fewnwyd yn galluogi'r gweithlu bori'r cynnwys yn eu dewis iaith.

Safonau ar gyfer corff yn meithrin sgiliau yn y Gymraeg drwy gynllunio a hyfforddi ei weithlu [125-133]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg Amgueddfa Cymru, ar gyfartaledd roedd 56% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer corff yn meithrin sgiliau yn y Gymraeg drwy gynllunio a hyfforddi ei weithlu.²⁸

Nododd Amgueddfa Cymru nad oedd yn asesu sgiliau iaith Gymraeg ei gyflogeion ond cadarnhawyd bod hunanasesiad dewisol yn ffurfio rhan o'r arolwg staff diweddaraf (Hydref 2014). Nodwyd y gall staff Amgueddfa Cymru dderbyn hyfforddiant ymsefydlu trwy gyfrwng y Gymraeg a chynigir gwersi Cymraeg yn ystod oriau gwaith i'r sawl a ddymuna. Mynegwyd y caiff gwirfoddolwyr yn ogystal â staff, hyfforddiant sefydlu ynglŷn ag ymwybyddiaeth iaith, dyletswyddau'r sefydliad i gydymffurfio â chynllun iaith Gymraeg ynghyd â defnydd o'r Gymraeg yn fewnol.

Safonau ar gyfer recriwtio gan gorff [134-138]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg Amgueddfa Cymru, ar gyfartaledd roedd 43% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer recriwtio gan gorff.²⁹

²⁶ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau dan sylw, boed yn rhannol neu'n llawn.

²⁷ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau dan sylw, boed yn rhannol neu'n llawn.

²⁸ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau dan sylw, boed yn rhannol neu'n llawn.

²⁹ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau dan sylw, boed yn rhannol neu'n llawn.

Caiff gofynion ieithyddol eu hystyried ar gyfer pob swydd a chadarnhaodd Amgueddfa Cymru fod dogfennau recriwtio ar gael yn newis iaith yr ymgeisydd ac y byddent yn gohebu'n Gymraeg gyda'r sawl a gyflwynai cais yn Gymraeg.

Safonau ar gyfer arwyddion a arddangosir yng ngweithle corff [139-141]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg Amgueddfa Cymru, ar gyfartaledd roedd 75% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer arwyddion a arddangosir yng ngweithle corff.³⁰

Cadarnhaodd Amgueddfa Cymru y caiff y testun Cymraeg ei osod fel mai hwnnw a ddarllenir yn gyntaf ar ei arwyddion mewnol.

Safonau ar gyfer cyhoeddiadau a negeseuon sain yng ngweithle corff [142]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg Amgueddfa Cymru, nid oedd yr un o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safon ynghylch cyhoeddiadau a negeseuon sain yng ngweithle corff.

Cadarnhaodd Amgueddfa Cymru ei fod yn gwneud cyhoeddiadau sain cyfrwng Cymraeg at sylw'r gweithlu. Nodwyd hefyd ei fod yn ystyried gwneud y safon hon yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

Safonau sy'n ymdrin â materion atodol yng nghyswllt y safonau gweithredu [170-175]

Nododd Amgueddfa Cymru ei fod yn cydymffurfio â'r safonau hyn i bob pwrpas ond nad oedd yn ystyried gwneud safon 173(2)(a)³¹ yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur am nad oes ganddo'r adnoddau i gynnal arolwg o sgiliau iaith Gymraeg eu staff. Serch hynny, mae cynlluniau i adfer hyn ar y gweill ganddo a rhagwelir bod modd cydymffurfio ar ôl Rhagfyr 2016.

Safonau hybu [143-144]

Nododd Amgueddfa Cymru nad oedd yn cydsynio i wneud safonau hybu yn gymwysadwy iddo.

Safonau cadw cofnodion [145-157]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 31% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau sy'n ymwneud â chadw cofnodion.³²

Nododd Amgueddfa Cymru y byddai'n gallu cydymffurfio â safonau 145-151 ac 156-157. Mewn perthynas â'r gweddill, mynegwyd pryder gan ei fod yn gysylltiedig â safonau neu weithgareddau eraill y nodwyd na fyddai modd iddo gydymffurfio â hwy, neu na fyddai modd cydymffurfio â hwy am gyfnod penodol. Serch hynny, nododd Amgueddfa Cymru ei fod yn ystyried ei bod yn rhesymol a chymesur gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo.

³⁰ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau dan sylw, boed yn rhannol neu'n llawn.

³¹ Noder mai cymal o fewn safon 173 y cyfeirir ato yma yn hytrach na safon ar wahân.

³² Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, boed yn rhannol neu'n llawn, sy'n cyfateb i'r safonau dan sylw.

Safonau sy'n ymdrin â materion atodol yng nghyswllt y safonau cadw cofnodion [178-179]

Nododd Amgueddfa Cymru ei fod yn ystyried y byddai gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur ac y byddai modd iddo gydymffurfio â hwy.

Canolfan Mileniwm Cymru

Safonau cyflenwi gwasanaethau

Gweithgaredd 1: Gohebiaeth a anfonir gan gorff

Safonau ar gyfer gohebiaeth a anfonir gan gorff [1-7]

Nododd Canolfan Mileniwm Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer gohebiaeth a anfonir gan gorff.³³

Nododd Canolfan Mileniwm Cymru ei fod yn cydymffurfio â'r safonau hyn ond mynegwyd na fyddai'n ymarferol iddo gydymffurfio â safon 2. Ymhellach, mynegwyd bod ei arfer o anfon popeth yn ddwyieithog pan nad yw dewis iaith yn hysbys wedi gweithio'n effeithiol iddynt hyd yma ac, o'r herwydd, roedd yn ystyried gwneud y safon honno'n benodol gymwys iddo yn afresymol ac anghymesur.

Gweithgaredd 2: Galwadau ffôn at gorff a chan gorff

Safonau ar gyfer galwadau ffôn at gorff a chan gorff [8-22]

Nododd Canolfan Mileniwm Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 53% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer galwadau ffôn at gorff a chan gorff.³⁴

Cadarnhaodd Canolfan Mileniwm Cymru ei fod eisoes yn cydymffurfio â'r safonau hyn ac, o'r herwydd, roedd yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

Gweithgaredd 3: Cyfarfodydd a gynhelir gan gorff nad ydynt yn agored i'r cyhoedd yn gyffredinol

Safonau ar gyfer cyfarfodydd a gynhelir gan gorff nad ydynt yn agored i'r cyhoedd yn gyffredinol [23-29]

Nododd Canolfan Mileniwm Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 44% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer cyfarfodydd a gynhelir gan gorff nad ydynt yn agored i'r cyhoedd yn gyffredinol.³⁵

Mynegodd Canolfan Mileniwm Cymru mai mympwyol yw cyfarfodydd o'r fath a'u bod yn cynnwys nifer fawr o bobl a rheini'n siarad Gymraeg a Saesneg. Mewn amgylchiadau felly, byddai cyfieithu ar y pryd ar gael. Byddai modd cynnal cyfarfod un i un ar bwnc cyffredinol trwy gyfrwng y Gymraeg. Serch hynny, nododd Canolfan Mileniwm Cymru na fyddai modd gwarantu cynnal cyfarfod ar bwnc arbenigol neu benodol trwy gyfrwng y Gymraeg oherwydd nad yw ei holl staff sydd mewn swyddi o'r fath yn medru'r Gymraeg. Nododd na

³³ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

³⁴ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

³⁵ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

fyddai'n ymarferol cynnig gwasanaeth cyfieithu ar y pryd mewn cyfarfod o'r fath ac o'r herwydd roedd yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn afresymol ac anghymesur.

**Gweithgaredd 4: Cyfarfodydd a drefnir gan gorff sy'n agored i'r cyhoedd
Safonau ar gyfer cyfarfodydd a drefnir gan gorff sy'n agored i'r cyhoedd [30-34]**

Nododd Canolfan Mileniwm Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer cyfarfodydd a drefnir gan gorff sy'n agored i'r cyhoedd.³⁶

Nododd Canolfan Mileniwm Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur ar gyfer ei gyfarfodydd cyffredinol yn unig gan bwysleisio na'u cynhelir yn aml. Mynegwyd ei fod yn cynnal nifer o gyfarfodydd cyhoeddus gyda chynulleidfa benodol mewn golwg lle, yn ei dyb ef, nad yw'r Gymraeg yn iaith berthnasol iddynt.

**Gweithgaredd 5: Digwyddiadau cyhoeddus a drefnir neu a ariennir yn eu cyfanrwydd gan gorff
Safonau ar gyfer digwyddiadau cyhoeddus a drefnir neu a ariennir yn eu cyfanrwydd gan gorff [35-36]**

Nododd Canolfan Mileniwm Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer digwyddiadau cyhoeddus a drefnir neu a ariennir yn eu cyfanrwydd gan gorff.³⁷

Mynegodd Canolfan Mileniwm Cymru ei fod yn cynnal rhai digwyddiadau uniaith Gymraeg ac uniaith Saesneg ac, o bryd i'w gilydd, y cynhelir digwyddiadau dwyieithog. O'r herwydd, nodwyd ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn afresymol ac anghymesur.

**Gweithgaredd 6: Cyhoeddusrwydd a hysbysebu gan gorff
Safonau ar gyfer cyhoeddusrwydd a hysbysebu gan gorff [37]**

Nododd Canolfan Mileniwm Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safon ar gyfer cyhoeddusrwydd a hysbysebu gan gorff.³⁸

Cadarnhaodd Canolfan Mileniwm Cymru ei fod eisoes yn cydymffurfio â'r safon hon a'i fod yn ystyried gwneud y safon yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

³⁶ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

³⁷ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

³⁸ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

**Gweithgaredd 7: Arddangos deunydd yn gyhoeddus
Safonau ar gyfer arddangos deunydd yn gyhoeddus [38-39]**

Nododd Canolfan Mileniwm Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer arddangos deunydd yn gyhoeddus.³⁹

Cadarnhaodd Canolfan Mileniwm Cymru ei fod yn arddangos deunydd yng Nghymru yn ddwyieithog a'i fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

**Gweithgaredd 8: Corff yn cynhyrchu a chyhoeddi dogfennau
Safonau ar gyfer corff yn cynhyrchu a chyhoeddi dogfennau [40-49]**

Nododd Canolfan Mileniwm Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer corff yn cynhyrchu a chyhoeddi dogfennau.⁴⁰

Nododd Canolfan Mileniwm Cymru fod ei holl ddogfennau a gynhyrchir at sylw'r cyhoedd ar gael yn ddwyieithog. Serch hynny, roedd yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn afresymol ac anghymesur gan fynegi pryder y byddai'r safonau yn ymestyn y ddyletswydd at ddogfennau nad ydynt yn gyhoeddus ar hyn o bryd.

**Gweithgaredd 9: Corff yn cynhyrchu a chyhoeddi ffurflenni
Safonau ar gyfer corff yn cynhyrchu a chyhoeddi ffurflenni [50-51]**

Nododd Canolfan Mileniwm Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 50% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer corff yn cynhyrchu a chyhoeddi ffurflenni.⁴¹

Nododd Canolfan Mileniwm Cymru nad oedd yn mewnosod manylion o flaen llaw ar ffurflenni fel y nodir yn safon 51 ond eu bod yn cydymffurfio â gweddill y safonau yn rhinwedd eu trefniadau presennol. O'r herwydd, roeddynt yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

**Gweithgaredd 10: Gwefannau a gwasanaethau ar-lein corff
Safonau ar gyfer gwefannau a gwasanaethau ar-lein corff [52-57]**

Nododd Canolfan Mileniwm Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 83% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer gwefannau a gwasanaethau ar-lein corff.⁴²

³⁹ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

⁴⁰ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

⁴¹ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

Cadarnhaodd Canolfan Mileniwm Cymru ei fod yn cynnal gwefan ddwyieithog ar gyfer y cyhoedd ac nad oes ganddynt ap ar hyn o bryd. Roedd yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

**Gweithgaredd 11: Arwyddion a arddangosir gan gorff
Safonau ar gyfer arwyddion a arddangosir gan gorff [58-60]**

Nododd Canolfan Mileniwm Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 67% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer arwyddion a arddangosir gan gorff.⁴³

Cadarnhaodd Canolfan Mileniwm Cymru fod cydymffurfiaeth â'r gofynion hyn eisoes yn arfer cyfredol ganddo a'i fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

**Gweithgaredd 12: Derbyn ymwelwyr i adeiladau'r corff
Safonau ar gyfer derbyn ymwelwyr i adeiladau'r corff [61-66]**

Nododd Canolfan Mileniwm Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 71% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer derbyn ymwelwyr i adeiladau'r corff.⁴⁴

Cadarnhaodd Canolfan Mileniwm Cymru fod cydymffurfiaeth â'r gofynion hyn eisoes yn arfer cyfredol ganddo a'i fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

**Gweithgaredd 13: Corff yn gwneud hysbysiadau swyddogol
Safonau ar gyfer corff yn gwneud hysbysiadau swyddogol [67-68]**

Nododd Canolfan Mileniwm Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 50% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer corff yn gwneud hysbysiadau swyddogol.⁴⁵

Mynegodd Canolfan Mileniwm Cymru ei fod yn arddangos hysbysiadau cyhoeddus a gynhyrchir gan gyrff statudol a bod y Gymraeg yn ymddangos yn unol â threfniadau'r sefydliad hwnnw. Nododd ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

⁴² Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

⁴³ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

⁴⁴ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

⁴⁵ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

**Gweithgaredd 14: Corff yn dyfarnu ar geisiadau am grant
Safonau ar gyfer corff yn dyfarnu ar geisiadau am grant [69-73]**

Nododd Canolfan Mileniwm Cymru nad oedd yn gwneud y gweithgaredd dan sylw.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 67% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer corff yn dyfarnu ar geisiadau am grant.⁴⁶

**Gweithgaredd 15: Corff yn dyfarnu ar dendrau am gontract
Safonau ar gyfer corff yn dyfarnu ar dendrau am gontract [74-78]**

Nododd Canolfan Mileniwm Cymru nad oedd yn gwneud y gweithgaredd dan sylw.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 67% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer corff yn dyfarnu ar dendrau am gontract.⁴⁷

**Gweithgaredd 16: Codi ymwybyddiaeth ynghylch gwasanaethau Cymraeg a ddarperir gan gorff
Safonau ar gyfer codi ymwybyddiaeth ynghylch gwasanaethau Cymraeg a ddarperir gan gorff [79-80]**

Nododd Canolfan Mileniwm Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer codi ymwybyddiaeth ynghylch gwasanaethau Cymraeg a ddarperir gan gorff.⁴⁸

Dylid nodi bod adran 12(2)(b) Deddf yr Iaith Gymraeg 1993 yn nodi bod rhaid i gynlluniau iaith Gymraeg bennu ym mha ffyrdd y bydd sefydliadau yn sicrhau cyhoeddusrwydd i'r cynllun. Pwysleisia'r Comisiynydd nad yw'r mesur hwn yn elfen ddewisol o fewn y ddeddfwriaeth.

Cadarnhaodd Canolfan Mileniwm Cymru bod modd iddo gydymffurfio â'r safonau hyn a'i fod yn ystyried eu gwneud yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

**Gweithgaredd 17: Hunaniaeth gorfforaethol corff
Safonau ar gyfer hunaniaeth gorfforaethol corff [81]**

Nododd Canolfan Mileniwm Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safon ar gyfer hunaniaeth gorfforaethol corff.⁴⁹

Nododd Canolfan Mileniwm Cymru ei fod eisoes yn cydymffurfio â'r safon hon a'i fod yn ystyried ei gwneud yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

⁴⁶ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

⁴⁷ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

⁴⁸ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

⁴⁹ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

**Gweithgaredd 18: Cyrsiau a ddarperir gan gorff
Safonau ar gyfer cyrsiau a ddarperir gan gorff [82-84]**

Nododd Canolfan Mileniwm Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 33% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer cyrsiau a ddarperir gan gorff.⁵⁰

Nododd Canolfan Mileniwm Cymru nad oedd yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur oni bai bod galw amdanynt. Ymhellach i hynny, nodwyd bod y rhaglen waith o ran dysgu creadigol yn cael ei deilwra yn unol ag anghenion eu cwsmeriaid ac y cynhelir rhai gweithdai yn ddwyieithog.

**Gweithgaredd 19: Systemau annerch cyhoeddus a ddefnyddir gan gorff
Safonau ar gyfer systemau annerch cyhoeddus a ddefnyddir gan gorff [85]**

Nododd Canolfan Mileniwm Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safon ar gyfer systemau annerch cyhoeddus a ddefnyddir gan gorff.⁵¹

Cadarnhaodd Canolfan Mileniwm Cymru fod ei holl gyhoeddiadau annerch cyhoeddus yn ddwyieithog a'i fod yn ystyried gwneud y safon hon yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

**Safonau sy'n ymdrin â materion atodol yng nghyswllt y safonau cyflenwi
gwasanaethau [158-163]**

Nododd Canolfan Mileniwm Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn afresymol ac anghymesur gan y byddai'n peri baich gweinyddol ychwanegol a fyddai'n effeithio ar adnoddau dynol ac ariannol y sefydliad yn ei dyb ef.

Safonau llunio polisi [86-95]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau sy'n ymwneud â'r safonau llunio polisi.⁵²

Cadarnhaodd Canolfan Mileniwm Cymru ei fod yn asesu effaith polisiâu newydd a diwygiedig ar yr iaith Gymraeg ond nad oedd yn ymgynghori yn gyhoeddus ar ei bolisiau mewnol. Nodwyd nad oedd yn ystyried gwneud safonau 89-95 yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur gan nad oedd yn ymgymryd â'r swyddogaethau dan sylw.

Safonau sy'n ymdrin â materion atodol yng nghyswllt y safonau llunio polisi [164-169]

Nododd Canolfan Mileniwm Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn afresymol ac anghymesur oherwydd ei fod o'r farn nad yw'r safonau cysylltiedig, ac eithrio safonau 86-88, yn berthnasol iddo.

⁵⁰ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

⁵¹ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

⁵² Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, boed yn rhannol neu'n llawn, sy'n cyfateb i'r safonau dan sylw.

Safonau gweithredu [96-142]

Safonau ar gyfer defnyddio'r Gymraeg o fewn gweinyddiaeth fewnol corff [96-109]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg Canolfan Mileniwm Cymru, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer defnyddio'r Gymraeg o fewn gweinyddiaeth fewnol corff.⁵³

Cadarnhaodd Canolfan Mileniwm Cymru ei fod yn gweithredu polisi mewnol gyda'r bwriad o hybu a hwyluso defnyddio'r Gymraeg ond nad yw dogfennau adnoddau dynol allweddol ar gael yn Gymraeg ar hyn o bryd. Er hynny, cadarnhawyd bod prif bolisiau adnoddau dynol ar gael yn ddwyieithog ar ffurf y llawlyfr staff.

Safonau ar gyfer cwynion gan aelodau o staff corff [110-113]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg Canolfan Mileniwm Cymru, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer cwynion gan aelodau o staff corff.⁵⁴

Cadarnhaodd Canolfan Mileniwm Cymru ei fod yn caniatáu i staff wneud cwynion atynt ac ymateb i gwynion yn Gymraeg ond nad oedd yn hysbysu'r gweithlu o hynny, nac ychwaith yn cynnig cynnal y cyfarfod yn Gymraeg. Mynegwyd fod yr anallu presennol yn seiliedig ar y ffaith nad oes aelod o'r adran adnoddau dynol na'r uwch dîm rheoli yn medru'r Gymraeg ar hyn o bryd.

Safonau ar gyfer corff yn disgyblu staff [114-117]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg Canolfan Mileniwm Cymru, ar gyfartaledd roedd 80% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer corff yn disgyblu staff.⁵⁵

Nododd Canolfan Mileniwm Cymru nad oedd yn caniatáu i'w staff ddilyn unrhyw gam o'r drefn disgyblu trwy gyfrwng y Gymraeg. Mynegwyd fod yr anallu presennol yn seiliedig ar y ffaith nad oes aelod o'r adran adnoddau dynol na'r uwch dîm rheoli yn medru'r Gymraeg ar hyn o bryd.

Safonau ar gyfer technoleg gwybodaeth a deunyddiau cymorth a ddarperir gan gorff, ac ynghylch y fewnwyd [118-124]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg Canolfan Mileniwm Cymru, ar gyfartaledd roedd 14% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer technoleg gwybodaeth a deunyddiau cymorth a ddarperir gan gorff, ac ynghylch y fewnwyd.⁵⁶

Cadarnhaodd Canolfan Mileniwm Cymru ei fod yn darparu meddalwedd gwirio sillafu a gramadeg a rhyngwynebau cyfrwng Gymraeg i'w staff ond nad oes ganddo safle mewnwyd ar hyn o bryd.

⁵³ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau dan sylw, boed yn rhannol neu'n llawn.

⁵⁴ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau dan sylw, boed yn rhannol neu'n llawn.

⁵⁵ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau dan sylw, boed yn rhannol neu'n llawn.

⁵⁶ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau dan sylw, boed yn rhannol neu'n llawn.

Safonau ar gyfer corff yn meithrin sgiliau yn y Gymraeg drwy gynllunio a hyfforddi ei weithlu [125-133]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg Canolfan Mileniwm Cymru, ar gyfartaledd roedd 56% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer corff yn meithrin sgiliau yn y Gymraeg drwy gynllunio a hyfforddi ei weithlu.⁵⁷

Nododd Canolfan Mileniwm Cymru nad oedd yn asesu sgiliau iaith Gymraeg ei weithlu ar hyn o bryd, ac mai dim ond yr hyfforddiant ar gyfer ymdrin â'r cyhoedd a gynhelir yn ddwyieithog. Cadarnhaodd Canolfan Mileniwm Cymru y darperir cyfle i'w holl staff gael gwersi Cymraeg. Yn yr un modd, derbynia pob aelod o staff hyfforddiant ar ymwybyddiaeth iaith, dealltwriaeth o'r gofynion i weithredu'n unol â chynllun iaith Gymraeg ynghyd â defnyddio'r Gymraeg yn y gweithle.

Safonau ar gyfer recriwtio gan gorff [134-138]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg Canolfan Mileniwm Cymru, ar gyfartaledd roedd 71% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer recriwtio gan gorff.⁵⁸

Mynegodd Canolfan Mileniwm Cymru ei fod wedi sefydlu pa swyddi sydd yn gofyn am sgiliau yn y Gymraeg yn dilyn ymarferiad penodol gyda'r canlyniad yn golygu fod pwyslais arbennig ar swyddi sydd â chyswllt â'r cyhoedd. Cadarnhawyd fod dogfennau recriwtio yn cael eu darparu'n Gymraeg.

Safonau ar gyfer arwyddion a arddangosir yng ngweithle corff [139-141]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg Canolfan Mileniwm Cymru, ar gyfartaledd roedd 75% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer arwyddion a arddangosir yng ngweithle corff.⁵⁹

Cadarnhaodd Canolfan Mileniwm Cymru fod y Gymraeg yn cael blaenoriaeth ar arwyddion mewnol y sefydliad.

Safonau ar gyfer cyhoeddiadau a negeseuon sain yng ngweithle corff [142]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg Canolfan Mileniwm Cymru, nid oedd yr un o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safon ynghylch cyhoeddiadau a negeseuon sain yng ngweithle corff.

Cadarnhaodd Canolfan Mileniwm Cymru ei fod yn gwneud cyhoeddiadau sain at sylw'r staff trwy gyfrwng y Gymraeg.

Safonau sy'n ymdrin â materion atodol yng nghyswllt y safonau gweithredu [170-175]

Nododd Canolfan Mileniwm Cymru nad oedd yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol na chymesur. Er iddo nodi ei fod yn gallu cydymffurfio â'r mwyafrif helaeth o'r safonau, nid oedd o'r farn ein bod yn ymarferol iddo gynnal ei holl weinyddiaeth mewnol trwy gyfrwng y Gymraeg, a hynny am mai busnes annibynnol ydyw.

⁵⁷ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau dan sylw, boed yn rhannol neu'n llawn.

⁵⁸ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau dan sylw, boed yn rhannol neu'n llawn.

⁵⁹ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau dan sylw, boed yn rhannol neu'n llawn.

Safonau hybu [143-144]

Nododd Canolfan Mileniwm Cymru nad oedd yn cydsynio i wneud safonau hybu yn gymwysadwy iddo.

Safonau cadw cofnodion [145-157]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau sy'n ymwneud â chadw cofnodion.⁶⁰

Nododd Canolfan Mileniwm Cymru nad oedd yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol na chymesur oherwydd nad yw ei system adnoddau dynol cyfredol yn ei alluogi i gadw cofnodion. Yn ategol i hynny, nodwyd y byddai pwysau ar y sefydliad i gadw cofnod papur ac y byddai buddsoddiad mewn system newydd yn gostus.

Safonau sy'n ymdrin â materion atodol yng nghyswllt y safonau cadw cofnodion [178-179]

Nododd Canolfan Mileniwm Cymru nad oedd yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol na chymesur am nad yw'r system adnoddau dynol cyfredol yn ei alluogi i gadw cofnodion gan bwysleisio y byddai pwysau ar y sefydliad i gadw cofnod papur ac y byddai buddsoddiad mewn system newydd yn gostus.

⁶⁰ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, boed yn rhannol neu'n llawn, sy'n cyfateb i'r safonau dan sylw.

Cronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol

Safonau cyflenwi gwasanaethau

Gweithgaredd 1: Gohebiaeth a anfonir gan gorff

Safonau ar gyfer gohebiaeth a anfonir gan gorff [1-7]

Nododd Cronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 86% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer gohebiaeth a anfonir gan gorff.⁶¹

Nododd Cronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

Gweithgaredd 2: Galwadau ffôn at gorff a chan gorff

Safonau ar gyfer galwadau ffôn at gorff a chan gorff [8-22]

Nododd Cronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 87% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer galwadau ffôn at gorff a chan gorff.⁶²

Nododd Cronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

Gweithgaredd 3: Cyfarfodydd a gynhelir gan gorff nad ydynt yn agored i'r cyhoedd yn gyffredinol

Safonau ar gyfer cyfarfodydd a gynhelir gan gorff nad ydynt yn agored i'r cyhoedd yn gyffredinol [23-29]

Nododd Cronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 39% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer cyfarfodydd a gynhelir gan gorff nad ydynt yn agored i'r cyhoedd yn gyffredinol.⁶³

Nododd Cronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur ond mynegwyd y byddai angen rhywfaint o hyblygrwydd mewn amgylchiadau tu hwnt i'w rheolaeth fyddai'n ei rwystro rhag cydymffurfio'n llawn.

Gweithgaredd 4: Cyfarfodydd a drefnir gan gorff sy'n agored i'r cyhoedd

Safonau ar gyfer cyfarfodydd a drefnir gan gorff sy'n agored i'r cyhoedd [30-34]

Nododd Cronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

⁶¹ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

⁶² Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

⁶³ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer cyfarfodydd a drefnir gan gorff sy'n agored i'r cyhoedd.⁶⁴

Nododd Cronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

Gweithgaredd 5: Digwyddiadau cyhoeddus a drefnir neu a ariennir yn eu cyfanrwydd gan gorff

Safonau ar gyfer digwyddiadau cyhoeddus a drefnir neu a ariennir yn eu cyfanrwydd gan gorff [35-36]

Nododd Cronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer digwyddiadau cyhoeddus a drefnir neu a ariennir yn eu cyfanrwydd gan gorff.⁶⁵

Nododd Cronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

Gweithgaredd 6: Cyhoeddusrwydd a hysbysebu gan gorff

Safonau ar gyfer cyhoeddusrwydd a hysbysebu gan gorff [37]

Nododd Cronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safon ar gyfer cyhoeddusrwydd a hysbysebu gan gorff.⁶⁶

Nododd Cronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol ei fod yn ystyried gwneud y safon hon yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

Gweithgaredd 7: Arddangos deunydd yn gyhoeddus

Safonau ar gyfer arddangos deunydd yn gyhoeddus [38-39]

Nododd Cronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer arddangos deunydd yn gyhoeddus.⁶⁷

Nododd Cronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

⁶⁴ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

⁶⁵ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

⁶⁶ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

⁶⁷ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau ar gyfer pob gweithgaredd.

**Gweithgaredd 8: Corff yn cynhyrchu a chyhoeddi dogfennau
Safonau ar gyfer corff yn cynhyrchu a chyhoeddi dogfennau [40-49]**

Nododd Cronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymïadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymïadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer corff yn cynhyrchu a chyhoeddi dogfennau.⁶⁸

Nododd Cronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

**Gweithgaredd 9: Corff yn cynhyrchu a chyhoeddi ffurflenni
Safonau ar gyfer corff yn cynhyrchu a chyhoeddi ffurflenni [50-51]**

Nododd Cronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymïadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymïadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer corff yn cynhyrchu a chyhoeddi ffurflenni.⁶⁹

Nododd Cronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

**Gweithgaredd 10: Gwefannau a gwasanaethau ar-lein corff
Safonau ar gyfer gwefannau a gwasanaethau ar-lein corff [52-57]**

Nododd Cronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymïadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 83% o'r ymrwymïadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer gwefannau a gwasanaethau ar-lein corff.⁷⁰

Nododd Cronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol nad oedd yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol na chymesur gan fod ei wefan yn berthnasol i Brydain gyfan gan gadarnhau fod gan Gymru ei hadran ei hun ar y wefan, a bod y tudalennau hynny'n Gymraeg.

**Gweithgaredd 11: Arwyddion a arddangosir gan gorff
Safonau ar gyfer arwyddion a arddangosir gan gorff [58-60]**

Nododd Cronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymïadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 67% o'r ymrwymïadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer arwyddion a arddangosir gan gorff.⁷¹

⁶⁸ Canran gyfartalog yr ymrwymïadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

⁶⁹ Canran gyfartalog yr ymrwymïadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

⁷⁰ Canran gyfartalog yr ymrwymïadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

⁷¹ Canran gyfartalog yr ymrwymïadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

Nododd Cronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol nad yw'n ystyried gwneud safon 59 yn benodol gymwys iddo yn rhesymol na chymesur. Er mai ei bolisi yw rhoi blaenoriaeth i'r Gymraegk, roedd o'r farn y gall hynny newid am resymau dylunio angenrheidiol.

Gweithgaredd 12: Derbyn ymwelwyr i adeiladau'r corff

Safonau ar gyfer derbyn ymwelwyr i adeiladau'r corff [61-66]

Nododd Cronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymïadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 71% o'r ymrwymïadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer derbyn ymwelwyr i adeiladau'r corff.⁷²

Er i Gronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol nodi ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur, roedd yn dymuno hyblygrwydd at pan gyfyd sefyllfa tu hwnt i'w reolaeth fyddai'n golygu na allai gydymffurfio'n llawn.

Gweithgaredd 13: Corff yn gwneud hysbysiadau swyddogol

Safonau ar gyfer corff yn gwneud hysbysiadau swyddogol [67-68]

Nododd Cronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymïadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 50% o'r ymrwymïadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer corff yn gwneud hysbysiadau swyddogol.⁷³

Nododd Cronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

Gweithgaredd 14: Corff yn dyfarnu ar geisiadau am grant

Safonau ar gyfer corff yn dyfarnu ar geisiadau am grant [69-73]

Nododd Cronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymïadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymïadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer corff yn dyfarnu ar geisiadau am grant.⁷⁴

Nododd Cronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

Gweithgaredd 15: Corff yn dyfarnu ar dendrau am contract

Safonau ar gyfer corff yn dyfarnu ar dendrau am contract [74-78]

Nododd Cronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

⁷² Canran gyfartalog yr ymrwymïadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

⁷³ Canran gyfartalog yr ymrwymïadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

⁷⁴ Canran gyfartalog yr ymrwymïadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 50% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer corff yn dyfarnu ar dendrau am gontract.⁷⁵

Nododd Cronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol nad oedd yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol na chymesur a hynny oherwydd ei fod yn pryderu y byddai'r gofyniad yn ymestyn i gaffael tu hwnt i Gymru. Nodwyd ei fod eisoes yn gwahodd tendrau dwyieithog ar gyfer materion sy'n ymwneud yn uniongyrchol â Chymru.

Gweithgaredd 16: Codi ymwybyddiaeth ynghylch gwasanaethau Cymraeg a ddarperir gan gorff

Safonau ar gyfer codi ymwybyddiaeth ynghylch gwasanaethau Cymraeg a ddarperir gan gorff [79-80]

Nododd Cronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 50% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer codi ymwybyddiaeth ynghylch gwasanaethau Cymraeg a ddarperir gan gorff.⁷⁶

Dylid nodi bod adran 12(2)(b) Deddf yr Iaith Gymraeg 1993 yn nodi bod rhaid i gynlluniau iaith Gymraeg bennu ym mha ffyrdd y bydd sefydliadau yn sicrhau cyhoeddusrwydd i'r cynllun. Pwysleisia'r Comisiynydd nad yw'r mesur hwn yn elfen ddewisol o fewn y ddeddfwriaeth.

Nododd Cronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

Gweithgaredd 17: Hunaniaeth gorfforaethol corff

Safonau ar gyfer hunaniaeth gorfforaethol corff [81]

Nododd Cronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safon ar gyfer hunaniaeth gorfforaethol corff.⁷⁷

Nododd Cronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol ei fod yn ystyried gwneud y safon hon yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

Gweithgaredd 18: Cyrsiau a ddarperir gan gorff

Safonau ar gyfer cyrsiau a ddarperir gan gorff [82-84]

Ni nododd Cronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, nac a oeddent yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg ai peidio.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, nid oedd yr un o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer cyrsiau a ddarperir gan gorff.

⁷⁵ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

⁷⁶ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

⁷⁷ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

Gweithgaredd 19: Systemau annerch cyhoeddus a ddefnyddir gan gorff Safonau ar gyfer systemau annerch cyhoeddus a ddefnyddir gan gorff [85]

Nododd Cronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol nad oedd yn gwneud y gweithgaredd dan sylw.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, nid oedd yr un o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safon ar gyfer systemau annerch cyhoeddus a ddefnyddir gan gorff.

Safonau sy'n ymdrin â materion atodol yng nghyswllt y safonau cyflenwi gwasanaethau [158-163]

Nododd Cronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol nad yw'n ystyried gwneud safon 161(2)(a)⁷⁸ yn benodol gymwys iddo yn rhesymol na chymesur am nad yw galwadau ffôn yn cael eu monitro. Nodwyd, fodd bynnag, y byddai modd iddo wneud hynny ar sail sampl.

Safonau llunio polisi [86-95]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg Cronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol, ar gyfartaledd roedd 90% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau llunio polisi.⁷⁹

Cadarnhaodd Cronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol y caiff polisiâu a mentrau newydd eu gwirio yn erbyn ymrwymadau ei gynllun iaith Gymraeg ac y caiff y cyhoedd gyfrannu at ymgynghoriadau a gynhelir yn y ddwy iaith. Ymhellach, nododd ei fod yn meddu ar bolisi dyfarnu grantiau cynhwysfawr mewn perthynas â'u traweffaith ar y Gymraeg.

Nododd Cronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

Safonau sy'n ymdrin â materion atodol yng nghyswllt y safonau llunio polisi [164-169]

Nododd Cronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

Safonau gweithredu [96-142]

Safonau ar gyfer defnyddio'r Gymraeg o fewn gweinyddiaeth fewnol corff [96-109]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg Cronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol, nid oedd yr un o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer defnyddio'r Gymraeg o fewn gweinyddiaeth fewnol corff.

Cadarnhaodd Cronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol ei fod yn gweithredu polisi ar gyfer hybu a hwyluso'r Gymraeg yn fewnol ac y caiff staff y swyddfa yng Nghymru wybod yn ystod ei sesiwn cynefino bod dogfennau allweddol eu cyflogaeth ar gael iddynt trwy gyfrwng y Gymraeg. Serch hynny, nodwyd mai yn Saesneg yn unig y cynhyrchir polisiâu adnoddau dynol hyd nes y byddent yn derbyn cais am gopi Cymraeg.

Safonau ar gyfer cwynion gan aelodau o staff corff [110-113]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg Cronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol, nid oedd yr un o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer cwynion gan aelodau o staff corff.

⁷⁸ Noder mai cymal o fewn safon 161 y cyfeirir ato yma yn hytrach na safon ar wahân.

⁷⁹ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau dan sylw, boed yn rhannol neu'n llawn.

Nododd Cronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol bod modd i'w weithwyr gyflwyno ac ymateb i gŵyn yn Gymraeg. Yn ychwanegol i hynny, fe'u hysbysir y byddai modd i'r cyfarfodydd dilynol gael eu cynnal trwy gyfrwng y Gymraeg yn ogystal.

Safonau ar gyfer corff yn disgyblu staff [114-117]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg Cronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol, nid oedd yr un o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer corff yn disgyblu staff.

Nododd Cronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol bod modd i'w weithwyr ddilyn pob agwedd o'r drefn disgyblu trwy gyfrwng y Gymraeg pe dymument.

Safonau ar gyfer technoleg gwybodaeth a deunyddiau cymorth a ddarperir gan gorff, ac ynghylch y fewnwyd [118-124]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg Cronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol, nid oedd yr un o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer technoleg gwybodaeth a deunyddiau cymorth a ddarperir gan gorff, ac ynghylch y fewnwyd.

Er bod Cronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol yn darparu meddalwedd gwirio sillafu a gramadeg ar gyfer ei staff, nid yw'n darparu rhyngwynebau na mewnwyd Cymraeg. Mynegodd Cronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol na fyddai modd iddo gydymffurfio â'r safonau hyn oherwydd bod ei mewnwyd yn system sy'n berthnasol i'w holl weithwyr ar draws Prydain, ac mai nifer fechan o siaradwyr Cymraeg presennol y sefydliad fyddai'n elwa ohono.

Safonau ar gyfer corff yn meithrin sgiliau yn y Gymraeg drwy gynllunio a hyfforddi ei weithlu [125-133]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg Cronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol, ar gyfartaledd roedd 67% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer corff yn meithrin sgiliau yn y Gymraeg drwy gynllunio a hyfforddi ei weithlu.⁸⁰

Nododd Cronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol ei fod yn asesu sgiliau iaith Gymraeg ei weithlu ac mai Saesneg yw iaith ei hyfforddiant galwedigaethol ar hyn o bryd. Mynegwyd y caiff ei holl staff yng Nghymru'r cyfle i gael gwersi Cymraeg ac y caiff staff eu hyfforddi mewn ymwybyddiaeth iaith, dealltwriaeth o'r gofynion sydd ar y sefydliad i weithredu'n unol â'u cynllun iaith a sut i ddefnyddio'r Gymraeg yn y gweithle. Ymhellach, nodwyd ei fod yn darparu testun neu logo i ddynodi lefel hyfedredd aelod staff yn y Gymraeg, bod eu manylion cyswllt e-bost ar gael yn Gymraeg yn ogystal â'r neges 'allan o'r swyddfa'.

Safonau ar gyfer recriwtio gan gorff [134-138]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg Cronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol, ar gyfartaledd roedd 43% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer recriwtio gan gorff.⁸¹

Nododd Cronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol ei fod wedi sefydlu pa swyddi o fewn y strwythur sefydliadol a fyn sgiliau iaith Gymraeg. Nodwyd ei fod yn cadw'r hyblygrwydd i alw am rhagor o swyddi i gael sgiliau o'r fath er mwyn sicrhau rheolaeth effeithiol, a hynny

⁸⁰ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau dan sylw, boed yn rhannol neu'n llawn.

⁸¹ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau dan sylw, boed yn rhannol neu'n llawn.

am mai swyddfa fechan ydyw. At hynny, cadarnhawyd fod dogfennau recriwtio ac unrhyw ohebiaeth ddilydol yn Gymraeg yn dilyn cais a wnaethpwyd yn yr iaith honno.

Safonau ar gyfer arwyddion a arddangosir yng ngweithle corff [139-141]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg Cronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol, ar gyfartaledd roedd 75% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer arwyddion a arddangosir yng ngweithle corff.⁸²

Cadarnhaodd Cronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol mai'r Gymraeg gaiff flaenoriaeth ar arwyddion ei swyddfeydd yng Nghymru.

Safonau ar gyfer cyhoeddiadau a negeseuon sain yng ngweithle corff [142]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg Cronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol, nid oedd yr un o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safon ynghylch cyhoeddiadau a negeseuon sain yng ngweithle corff.

Nododd Cronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol nad oedd yn gwneud cyhoeddiadau sain at sylw'i staff.

Nododd Cronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol y byddai modd iddo gydymffurfio gyda'r rhan fwyaf o'r safonau gweithredu. Fodd bynnag, nododd Cronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol ei fod yn ystyried gwneud detholiad o'r safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn afresymol ac anghymesur, sef 119-124 ac 126 oherwydd y galw tybiedig o'i gymharu â'r buddsoddiad.

Safonau sy'n ymdrin â materion atodol yng nghyswllt y safonau gweithredu [170-175]

Nododd Cronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

Safonau hybu [143-144]

Nododd Cronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol nad oedd yn cydsynio i wneud y safonau hybu yn gymwysadwy iddo.

Safonau cadw cofnodion [145-157]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg Cronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau cadw cofnodion.⁸³

Mynegodd Cronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol nad oedd yn ystyried gwneud y safonau mewn perthynas â chadw cofnodion am alwadau ffôn yn y naill iaith neu'r llall yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur. Serch hynny, nodwyd ei fod yn ystyried monitro iaith galwadau ar sail sampl yn rhesymol.

Safonau sy'n ymdrin â materion atodol yng nghyswllt y safonau cadw cofnodion [178-179]

Nododd Cronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

⁸² Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau dan sylw, boed yn rhannol neu'n llawn.

⁸³ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau dan sylw, boed yn rhannol neu'n llawn.

Cwmni Benthyciadau Myfyrwyr Cyfyngedig

Safonau cyflenwi gwasanaethau

Gweithgaredd 1: Gohebiaeth a anfonir gan gorff

Safonau ar gyfer gohebiaeth a anfonir gan gorff [1-7]

Nododd Cwmni Benthyciadau Myfyrwyr Cyfyngedig ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymïadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 71% o'r ymrwymïadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer gohebiaeth a anfonir gan gorff.⁸⁴

Mynegodd Cwmni Benthyciadau Myfyrwyr Cyfyngedig ei fod yn anfon y mwyafrif o ohebiaeth safonol yn ddwyieithog ac nid oedd o'r farn ei bod yn bosibl anfon llythyr safonol Cymraeg yn unig yn seiliedig ar ddewis iaith cwsmer.

Cadarnhaodd Cwmni Benthyciadau Myfyrwyr Cyfyngedig ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn afresymol ac anghymesur, gan nodi y byddai angen cyllid ychwanegol gan Lywodraeth Cymru er mwyn cydymffurfio â safonau 2, 3 a 7.

Gweithgaredd 2: Galwadau ffôn at gorff a chan gorff

Safonau ar gyfer galwadau ffôn at gorff a chan gorff [8-22]

Nododd Cwmni Benthyciadau Myfyrwyr Cyfyngedig ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymïadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 47% o'r ymrwymïadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer galwadau ffôn at gorff a chan gorff.⁸⁵

Nododd Cwmni Benthyciadau Myfyrwyr Cyfyngedig fod ganddo ganolfan gyswllt Gymreig wedi'i lleoli yng Ngogledd Cymru. Mynegwyd fod canran y staff sy'n medru'r Gymraeg yno wedi'u seilio ar y niferoedd oedd yn dymuno derbyn galwadau cyfrwng Cymraeg yn hanesyddol.

Nododd Cwmni Benthyciadau Myfyrwyr Cyfyngedig nad oedd yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol na chymesur gan nodi ei fod o'r farn y byddai angen cyllid ychwanegol gan Lywodraeth Cymru arno i allu cydymffurfio â safonau 14, 20 ac 21. Cadarnhaodd Cwmni Benthyciadau Myfyrwyr Cyfyngedig mai Saesneg oedd cyfrwng iaith ei gyfathrebu gyda sefydliadau eraill yn ogystal.

Gweithgaredd 3: Cyfarfodydd a gynhelir gan gorff nad ydynt yn agored i'r cyhoedd yn gyffredinol

Safonau ar gyfer cyfarfodydd a gynhelir gan gorff nad ydynt yn agored i'r cyhoedd yn gyffredinol [23-29]

Nododd Cwmni Benthyciadau Myfyrwyr Cyfyngedig ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ond nad oedd yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

⁸⁴ Canran gyfartalog yr ymrwymïadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

⁸⁵ Canran gyfartalog yr ymrwymïadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer cyfarfodydd a gynhelir gan gorff nad ydynt yn agored i'r cyhoedd yn gyffredinol.⁸⁶

Cadarnhaodd Cwmni Benthyciadau Myfyrwyr Cyfyngedig y gall y Tîm Cyllid Myfyrwyr Cymru yn Llandudno ddarparu'r gwasanaeth hwn. Serch hynny, nododd nad oedd yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol na chymesur, a hynny oherwydd ei fod yn sefydliad sy'n gweithredu ar draws Prydain.

**Gweithgaredd 4: Cyfarfodydd a drefnir gan gorff sy'n agored i'r cyhoedd
Safonau ar gyfer cyfarfodydd a drefnir gan gorff sy'n agored i'r cyhoedd [30-34]**

Nododd Cwmni Benthyciadau Myfyrwyr Cyfyngedig nad oedd yn gwneud y gweithgaredd dan sylw.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer cyfarfodydd a drefnir gan gorff sy'n agored i'r cyhoedd.⁸⁷

Nododd Cwmni Benthyciadau Myfyrwyr Cyfyngedig nad oedd yn cynnal cyfarfodydd yn uniongyrchol â'r cyhoedd yn gyffredinol, ond y gallai Tîm Gwybodaeth Cyllid Myfyrwyr a leolir yng Nghymru ddarparu gwasanaeth cyfrwng Gymraeg. Er hynny, nid oedd yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol na chymesur.

Gweithgaredd 5: Digwyddiadau cyhoeddus a drefnir neu a ariennir yn eu cyfanrwydd gan gorff

Safonau ar gyfer digwyddiadau cyhoeddus a drefnir neu a ariennir yn eu cyfanrwydd gan gorff [35-36]

Nododd Cwmni Benthyciadau Myfyrwyr Cyfyngedig ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer digwyddiadau cyhoeddus a drefnir neu a ariennir yn eu cyfanrwydd gan gorff.⁸⁸

Nododd Cwmni Benthyciadau Myfyrwyr Cyfyngedig ei fod yn mynychu digwyddiadau Gwasanaeth Derbyn y Prifysgolion a Cholegau mewn cyd-destun Cymreig yn Gymraeg a bod ei Dîm Gwybodaeth Cyllid Myfyrwyr hefyd yn darparu eu gwasanaeth hwythau trwy gyfrwng y Gymraeg.

Nododd Cwmni Benthyciadau Myfyrwyr Cyfyngedig ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur cyn belled mai yng Nghymru y cynhelir y digwyddiadau dan sylw.

**Gweithgaredd 6: Cyhoeddusrwydd a hysbysebu gan gorff
Safonau ar gyfer cyhoeddusrwydd a hysbysebu gan gorff [37]**

Nododd Cwmni Benthyciadau Myfyrwyr Cyfyngedig ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

⁸⁶ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

⁸⁷ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

⁸⁸ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safon ar gyfer cyhoeddusrwydd a hysbysebu gan gorff.⁸⁹

Cadarnhaodd Cwmni Benthyciadau Myfyrwyr Cyfyngedig y darperir cyhoeddusrwydd a hysbysebu trwy gyfrwng y Gymraeg yn unol ag ymrwymadau ei gynllun iaith Gymraeg ac ymrwymadau cynllun iaith Gymraeg Llywodraeth Cymru. O'r herwydd, nododd Cwmni Benthyciadau Myfyrwyr Cyfyngedig ei fod yn ystyried gwneud y safon hon yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

Gweithgaredd 7: Arddangos deunydd yn gyhoeddus Safonau ar gyfer arddangos deunydd yn gyhoeddus [38-39]

Nododd Cwmni Benthyciadau Myfyrwyr Cyfyngedig ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ond nad oedd yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer arddangos deunydd yn gyhoeddus.⁹⁰

Er iddynt nodi nad oedd yn gwneud y gweithgaredd yn Gymraeg, cadarnhaodd Cwmni Benthyciadau Myfyrwyr Cyfyngedig ei fod yn arddangos deunydd yn gyhoeddus trwy gyfrwng y Gymraeg yn unol ag ymrwymadau ei gynllun iaith Gymraeg. O'r herwydd, nododd Cwmni Benthyciadau Myfyrwyr Cyfyngedig ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

Gweithgaredd 8: Corff yn cynhyrchu a chyhoeddi dogfennau Safonau ar gyfer corff yn cynhyrchu a chyhoeddi dogfennau [40-49]

Nododd Cwmni Benthyciadau Myfyrwyr Cyfyngedig ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ond nad oedd yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer corff yn cynhyrchu a chyhoeddi dogfennau.⁹¹

Nododd Cwmni Benthyciadau Myfyrwyr Cyfyngedig nad ydi ei holl ddogfennau ar gael trwy gyfrwng y Gymraeg ac fe nododd nad oedd yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur. Roedd o'r farn y byddai angen cyllid ychwanegol gan Lywodraeth Cymru er mwyn gallu cydymffurfio â safonau 44, 46, 47 a 49.

Gweithgaredd 9: Corff yn cynhyrchu a chyhoeddi ffurflenni Safonau ar gyfer corff yn cynhyrchu a chyhoeddi ffurflenni [50-51]

Nododd Cwmni Benthyciadau Myfyrwyr Cyfyngedig nad oedd yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ond ei fod yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer corff yn cynhyrchu a chyhoeddi ffurflenni.⁹²

⁸⁹ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

⁹⁰ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau ar gyfer pob gweithgaredd.

⁹¹ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

⁹² Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

Er i Gwmni Benthyciadau Myfyrwyr Cyfyngedig nodi ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur, mynegwyd y byddai angen cyllid ychwanegol arno i allu cydymffurfio â safon 50A.

**Gweithgaredd 10: Gwefannau a gwasanaethau ar-lein corff
Safonau ar gyfer gwefannau a gwasanaethau ar-lein corff [52-57]**

Nododd Cwmni Benthyciadau Myfyrwyr Cyfyngedig ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymïadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 83% o'r ymrwymïadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer gwefannau a gwasanaethau ar-lein corff.⁹³

Ni ddarparodd Cwmni Benthyciadau Myfyrwyr Cyfyngedig dystiolaeth ysgrifenedig mewn perthynas â darpariaeth Gymraeg ei wefan ond nodwyd ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

**Gweithgaredd 11: Arwyddion a arddangosir gan gorff
Safonau ar gyfer arwyddion a arddangosir gan gorff [58-60]**

Nododd Cwmni Benthyciadau Myfyrwyr Cyfyngedig nad oedd yn gwneud y gweithgaredd dan sylw.

Wrth ddadansoddi ymrwymïadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 67% o'r ymrwymïadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer arwyddion a arddangosir gan gorff.⁹⁴

Nododd Cwmni Benthyciadau Myfyrwyr Cyfyngedig nad oedd yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur oherwydd bod ei swyddfa yng Nghyffordd Llandudno wedi'i lleoli o fewn adeilad Llywodraeth Cymru ar hyn o bryd.

**Gweithgaredd 12: Derbyn ymwelwyr i adeiladau'r corff
Safonau ar gyfer derbyn ymwelwyr i adeiladau'r corff [61-66]**

Nododd Cwmni Benthyciadau Myfyrwyr Cyfyngedig nad oedd yn gwneud y gweithgaredd dan sylw.

Wrth ddadansoddi ymrwymïadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 29% o'r ymrwymïadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer derbyn ymwelwyr i adeiladau'r corff.⁹⁵

Nododd Cwmni Benthyciadau Myfyrwyr Cyfyngedig nad oedd yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol na chymesur oherwydd bod ei swyddfa yng Nghyffordd Llandudno wedi'i lleoli o fewn adeilad Llywodraeth Cymru ar hyn o bryd.

**Gweithgaredd 13: Corff yn gwneud hysbysiadau swyddogol
Safonau ar gyfer corff yn gwneud hysbysiadau swyddogol [67-68]**

Nododd Cwmni Benthyciadau Myfyrwyr Cyfyngedig ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ond nad oedd yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

⁹³ Canran gyfartalog yr ymrwymïadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

⁹⁴ Canran gyfartalog yr ymrwymïadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

⁹⁵ Canran gyfartalog yr ymrwymïadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 50% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer corff yn gwneud hysbysiadau swyddogol.⁹⁶

Nododd Cwmni Benthyciadau Myfyrwyr Cyfyngedig nad oedd yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol na chymesur gan mai corff cyhoeddus anadrannol ydyw. Gyda hynny mewn golwg, nodwyd ei fod yn dilyn canllawiau'r Llywodraeth mewn perthynas â gweithdrefnau a phrosesau caffael.

**Gweithgaredd 14: Corff yn dyfarnu ar geisiadau am grant
Safonau ar gyfer corff yn dyfarnu ar geisiadau am grant [69-73]**

Nododd Cwmni Benthyciadau Myfyrwyr Cyfyngedig ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 83% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer corff yn dyfarnu ar geisiadau am grant.⁹⁷

Mynegwyd mai grantiau ar gyfer cyllid myfyrwyr yw'r rhain ac nad oedd yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol na chymesur heb roi gwybodaeth bellach.

**Gweithgaredd 15: Corff yn dyfarnu ar dendrau am gontract
Safonau ar gyfer corff yn dyfarnu ar dendrau am gontract [74-78]**

Nododd Cwmni Benthyciadau Myfyrwyr Cyfyngedig ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ond nad oedd yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 83% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer corff yn dyfarnu ar dendrau am gontract.⁹⁸

Nododd Cwmni Benthyciadau Myfyrwyr Cyfyngedig nad oedd yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol na chymesur oherwydd ei fod yn gorff cyhoeddus anadrannol. Gyda hynny mewn golwg, nodwyd ei fod yn dilyn canllawiau'r Llywodraeth mewn perthynas â gweithdrefnau a phrosesau caffael.

**Gweithgaredd 16: Codi ymwybyddiaeth ynghylch gwasanaethau Cymraeg a ddarperir gan gorff
Safonau ar gyfer codi ymwybyddiaeth ynghylch gwasanaethau Cymraeg a ddarperir gan gorff [79-80]**

Nododd Cwmni Benthyciadau Myfyrwyr Cyfyngedig nad oedd yn gwneud y gweithgaredd dan sylw.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, nid oedd yr un o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer codi ymwybyddiaeth ynghylch gwasanaethau Cymraeg a ddarperir gan gorff.

⁹⁶ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

⁹⁷ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

⁹⁸ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

Dylid nodi bod adran 12(2)(b) Deddf yr Iaith Gymraeg 1993 yn nodi bod rhaid i gynlluniau iaith Gymraeg bennu ym mha ffyrdd y bydd sefydliadau yn sicrhau cyhoeddusrwydd i'r cynllun. Pwysleisia'r Comisiynydd nad yw'r mesur hwn yn elfen ddewisol o fewn y ddeddfwriaeth.

Nododd Cwmni Benthyciadau Myfyrwyr Cyfyngedig nad oedd yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol na chymesur oherwydd nid yw'n cael ei gyllido gan Lywodraeth Cymru i hybu'r iaith Gymraeg yn uniongyrchol. Nodwyd mai ei wefan yw ei brif gyfrwng hyrwyddo a bod cyfleuster dewis iaith ar honno.

Gweithgaredd 17: Hunaniaeth gorfforaethol corff Safonau ar gyfer hunaniaeth gorfforaethol corff [81]

Nododd Cwmni Benthyciadau Myfyrwyr Cyfyngedig ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw ond nad oedd yn gwneud y gweithgaredd trwy gyfrwng y Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safon ar gyfer hunaniaeth gorfforaethol corff.⁹⁹

Nododd Cwmni Benthyciadau Myfyrwyr Cyfyngedig ei fod yn ystyried gwneud y safon hon yn benodol gymwys iddo yn afresymol ac anghymesur oherwydd mai hunaniaeth gorfforaethol uniaith Saesneg yr arddelir ganddo.

Gweithgaredd 18: Cyrsiau a ddarperir gan gorff Safonau ar gyfer cyrsiau a ddarperir gan gorff [82-84]

Nododd Cwmni Benthyciadau Myfyrwyr Cyfyngedig ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ond nad oedd yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer cyrsiau a ddarperir gan gorff.¹⁰⁰

Nododd Cwmni Benthyciadau Myfyrwyr Cyfyngedig nad oedd yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol na chymesur oherwydd ei fod o'r farn y byddai angen cyllid ychwanegol arno gan Lywodraeth Cymru i'w alluogi i gydymffurfio.

Gweithgaredd 19: Systemau annerch cyhoeddus a ddefnyddir gan gorff Safonau ar gyfer systemau annerch cyhoeddus a ddefnyddir gan gorff [85]

Nododd Cwmni Benthyciadau Myfyrwyr Cyfyngedig nad oedd yn gwneud y gweithgaredd dan sylw.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safon ar gyfer systemau annerch cyhoeddus a ddefnyddir gan gorff.¹⁰¹

Nododd Cwmni Benthyciadau Myfyrwyr Cyfyngedig ei fod yn ystyried gwneud y safon hon yn benodol gymwys iddo yn afresymol ac anghymesur oherwydd fe leolir ei swyddfa Gymreig o fewn adeilad Llywodraeth Cymru ar hyn o bryd.

⁹⁹ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

¹⁰⁰ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

¹⁰¹ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

Safonau sy'n ymdrin â materion atodol yng nghyswllt y safonau cyflenwi gwasanaethau [158-163]

Nododd Cwmni Benthyciadau Myfyrwyr Cyfyngedig nad oedd yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur oherwydd ei fod o'r farn y byddai angen cyllid ychwanegol arno gan Lywodraeth Cymru i'w alluogi i gydymffurfio.

Safonau llunio polisi [86-95]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer safonau llunio polisi.¹⁰²

Mynegodd Cwmni Benthyciadau Myfyrwyr Cyfyngedig nad yw'r safonau hyn yn berthnasol iddo oherwydd caiff y sefydliad ei gyllido gan Lywodraeth Cymru a'i fod yn gweithredu polisïau yn unol â'r gofynion Gweinidogol.

Er mwyn gallu cydymffurfio â'r safonau hyn, mynegodd Cwmni Benthyciadau Myfyrwyr Cyfyngedig ei fod o'r farn y byddai angen cyllid ychwanegol arnynt oddi wrth Lywodraeth Cymru. O'r herwydd, nododd Cwmni Benthyciadau Myfyrwyr Cyfyngedig nad oedd yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol na chymesur.

Safonau sy'n ymdrin â materion atodol yng nghyswllt y safonau llunio polisi [164-169]

Nododd Cwmni Benthyciadau Myfyrwyr Cyfyngedig nad oedd yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol na chymesur oherwydd ei fod o'r farn y byddai angen cyllid ychwanegol arnynt gan Lywodraeth Cymru i'w galluogi i gydymffurfio.

Safonau gweithredu [96-142]

Safonau ar gyfer defnyddio'r Gymraeg o fewn gweinyddiaeth fewnol corff [96-109]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Cwmni Benthyciadau Myfyrwyr Cyfyngedig, nid oedd yr un o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer defnyddio'r Gymraeg o fewn gweinyddiaeth fewnol corff.

Cadarnhaodd Cwmni Benthyciadau Myfyrwyr Cyfyngedig nad oedd yn gweithredu polisi ar ddefnyddio'r Gymraeg yn fewnol, gyda'r bwriad o hybu a hwyluso defnyddio'r Gymraeg nac ychwaith yn darparu'r un o'r dogfennau na pholisïau adnoddau dynol allweddol trwy gyfrwng y Gymraeg ar gyfer eu staff pe'u dymunir. Nodwyd ei fod o'r farn y byddai angen cyllid ychwanegol arno gan Lywodraeth Cymru i allu cydymffurfio efo'r safonau.

Safonau ar gyfer cwynion gan aelodau o staff corff [110-113]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg Cwmni Benthyciadau Myfyrwyr Cyfyngedig, nid oedd yr un o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer cwynion gan aelodau o staff corff.

Nododd Cwmni Benthyciadau Myfyrwyr Cyfyngedig nad oedd yn cydymffurfio ag unrhyw ofynion mewn perthynas â'r safonau hyn a'i fod o'r farn y byddai angen cyllid ychwanegol arno gan Lywodraeth Cymru i allu gwneud hynny.

¹⁰² Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau dan sylw, boed yn rhannol neu'n llawn.

Safonau ar gyfer corff yn disgyblu staff [114-117]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg Cwmni Benthyciadau Myfyrwyr Cyfyngedig, nid oedd yr un o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer corff yn disgyblu staff.

Nododd Cwmni Benthyciadau Myfyrwyr Cyfyngedig nad oedd yn caniatáu unrhyw agwedd o'r broses ddisgyblu gael ei gynnal trwy gyfrwng y Gymraeg. Roedd o'r farn y byddai angen cyllid ychwanegol arno gan Lywodraeth Cymru i allu cydymffurfio efo'r safonau hyn.

Safonau ar gyfer technoleg gwybodaeth a deunyddiau cymorth a ddarperir gan gorff, ac ynghylch y fewnwyd [118-124]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg Cwmni Benthyciadau Myfyrwyr Cyfyngedig, ar gyfartaledd roedd 14% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer technoleg gwybodaeth a deunyddiau cymorth a ddarperir gan gorff, ac ynghylch y fewnwyd.¹⁰³

Nododd Cwmni Benthyciadau Myfyrwyr Cyfyngedig nad oedd yn darparu meddalwedd gwirio sillafu na gramadeg na rhyngwynebau iaith Gymraeg ar gyfer ei weithlu. Cadarnhawyd mai mewnwyd uniaith Saesneg sydd ganddo ar gyfer eu staff a'i fod o'r farn y byddai angen cyllid ychwanegol arno gan Lywodraeth Cymru i allu cydymffurfio efo'r safonau hyn.

Safonau ar gyfer corff yn meithrin sgiliau yn y Gymraeg drwy gynllunio a hyfforddi ei weithlu [125-133]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg Cwmni Benthyciadau Myfyrwyr Cyfyngedig, ar gyfartaledd roedd 78% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer corff yn meithrin sgiliau yn y Gymraeg drwy gynllunio a hyfforddi ei weithlu.¹⁰⁴

Nododd Cwmni Benthyciadau Myfyrwyr Cyfyngedig nad oedd yn asesu sgiliau iaith Gymraeg ei gyflogeion ac mai uniaith Saesneg yw hyfforddiant galwedigaethol. Cadarnhawyd y gall staff wneud cais am wersi Cymraeg fel rhan o'u rhaglen datblygu.

Mynegodd Cwmni Benthyciadau Myfyrwyr Cyfyngedig ei fod yn darparu hyfforddiant i godi ymwybyddiaeth ei staff o'r Gymraeg. Nodwyd mai uniaith Saesneg yw llofnodion e-bost a manylion cyswllt ei weithlu.

Safonau ar gyfer recriwtio gan gorff [134-138]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg Cwmni Benthyciadau Myfyrwyr Cyfyngedig, ar gyfartaledd roedd 29% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer recriwtio gan gorff.¹⁰⁵

Nododd Cwmni Benthyciadau Myfyrwyr Cyfyngedig fod eif ar gyfer recriwtio sgiliau iaith Gymraeg yn seiliedig ar ddefnydd o lai na 5% o wasanaethau Cymraeg gan ei gwsmeriaid, ac felly bod 10% o'i staff (yng Nghymru) yn ddwyieithog er mwyn cwrdd â'r galw hwnnw. Cadarnhawyd mai uniaith Saesneg yw ei ddogfennau recriwtio a'r broses gyfweld ar y cyfan.

¹⁰³ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau dan sylw, boed yn rhannol neu'n llawn.

¹⁰⁴ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau dan sylw, boed yn rhannol neu'n llawn.

¹⁰⁵ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau dan sylw, boed yn rhannol neu'n llawn.

Safonau ar gyfer arwyddion a arddangosir yng ngweithle corff [139-141]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg Cwmni Benthyciadau Myfyrwyr Cyfyngedig, nid oedd yr un o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer arwyddion a arddangosir yng ngweithle corff.

Nododd Cwmni Benthyciadau Myfyrwyr Cyfyngedig fod y testun Cymraeg wedi'i osod ar ei arwyddion mewnol fel mai hwnnw y'i darllenir yn gyntaf.

Safonau ar gyfer cyhoeddiadau a negeseuon sain yng ngweithle corff [142]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg Cwmni Benthyciadau Myfyrwyr Cyfyngedig, nid oedd yr un o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safon ynghylch cyhoeddiadau a negeseuon sain yng ngweithle corff.

Nododd Cwmni Benthyciadau Myfyrwyr Cyfyngedig fod negeseuon sain at sylw'r gweithlu yn cael eu gwneud yn Gymraeg. Er hynny, nid oedd yn ystyried gwneud y safon hon yn benodol gymwys iddo yn rhesymol na chymesur.

Safonau sy'n ymdrin â materion atodol yng nghyswllt y safonau gweithredu [170-175]

Nododd Cwmni Benthyciadau Myfyrwyr Cyfyngedig nad oedd yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol na chymesur oherwydd ei fod o'r farn y byddai angen cyllid ychwanegol arno gan Lywodraeth Cymru i'w alluogi i gydymffurfio.

Safonau hybu [143-144]

Nododd Cwmni Benthyciadau Myfyrwyr Cyfyngedig nad oedd yn cydsynio i wneud safonau hybu yn gymwysadwy iddo.

Safonau cadw cofnodion [145-157]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg Cwmni Benthyciadau Myfyrwyr Cyfyngedig, ar gyfartaledd roedd 62% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau cadw cofnodion.¹⁰⁶

Nododd Cwmni Benthyciadau Myfyrwyr Cyfyngedig nad oedd yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur gan ystyried yr angen am weithdrefnau ychwanegol er mwyn cydymffurfio. Nododd Cwmni Benthyciadau Myfyrwyr Cyfyngedig ei fod o'r farn y byddai angen cyllid ychwanegol arno gan Lywodraeth Cymru i allu gwneud hynny.

Safonau sy'n ymdrin â materion atodol yng nghyswllt y safonau cadw cofnodion [178-179]

Nododd Cwmni Benthyciadau Myfyrwyr Cyfyngedig ei fod o'r farn y byddai angen cyllid ychwanegol arno gan Lywodraeth Cymru i allu cydymffurfio ac nad oedd yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol na chymesur.

¹⁰⁶ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau dan sylw, boed yn rhannol neu'n llawn.

Cyfoeth Naturiol Cymru

Safonau cyflenwi gwasanaethau

Gweithgaredd 1: Gohebiaeth a anfonir gan gorff

Safonau ar gyfer gohebiaeth a anfonir gan gorff [1-7]

Nododd Cyfoeth Naturiol Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer gohebiaeth a anfonir gan gorff.¹⁰⁷

Mynegodd Cyfoeth Naturiol Cymru ei fod eisoes yn cydymffurfio â'r safonau ac eithrio safon 2 a'i fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

Gweithgaredd 2: Galwadau ffôn at gorff a chan gorff

Safonau ar gyfer galwadau ffôn at gorff a chan gorff [8-22]

Nododd Cyfoeth Naturiol Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 73% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer galwadau ffôn at gorff a chan gorff.¹⁰⁸

Nododd Cyfoeth Naturiol Cymru ei fod yn cydymffurfio â'r safonau ac eithrio mewn perthynas â system awtomataidd gan nad oedd yn meddu ar un ar hyn o bryd. Roedd yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

Gweithgaredd 3: Cyfarfodydd a gynhelir gan gorff nad ydynt yn agored i'r cyhoedd yn gyffredinol

Safonau ar gyfer cyfarfodydd a gynhelir gan gorff nad ydynt yn agored i'r cyhoedd yn gyffredinol [23-29]

Nododd Cyfoeth Naturiol Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 44% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer cyfarfodydd a gynhelir gan gorff nad ydynt yn agored i'r cyhoedd yn gyffredinol.¹⁰⁹

Nododd Cyfoeth Naturiol Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur gan ei fod eisoes yn cydymffurfio â hwy ar y cyfan.

Gweithgaredd 4: Cyfarfodydd a drefnir gan gorff sy'n agored i'r cyhoedd

Safonau ar gyfer cyfarfodydd a drefnir gan gorff sy'n agored i'r cyhoedd [30-34]

Nododd Cyfoeth Naturiol Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

¹⁰⁷ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

¹⁰⁸ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

¹⁰⁹ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer cyfarfodydd a drefnir gan gorff sy'n agored i'r cyhoedd.¹¹⁰

Nododd Cyfoeth Naturiol Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur a bod y gofynion eisoes yn arfer cyfredol.

Gweithgaredd 5: Digwyddiadau cyhoeddus a drefnir neu a ariennir yn eu cyfanrwydd gan gorff

Safonau ar gyfer digwyddiadau cyhoeddus a drefnir neu a ariennir yn eu cyfanrwydd gan gorff [35-36]

Nododd Cyfoeth Naturiol Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer digwyddiadau cyhoeddus a drefnir neu a ariennir yn eu cyfanrwydd gan gorff.¹¹¹

Nododd Cyfoeth Naturiol Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur a bod y gofynion eisoes yn arfer cyfredol.

Gweithgaredd 6: Cyhoeddusrwydd a hysbysebu gan gorff

Safonau ar gyfer cyhoeddusrwydd a hysbysebu gan gorff [37]

Nododd Cyfoeth Naturiol Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safon ar gyfer cyhoeddusrwydd a hysbysebu gan gorff.¹¹²

Nododd Cyfoeth Naturiol Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safon hon yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur a bod y gofynion eisoes yn arfer cyfredol.

Gweithgaredd 7: Arddangos deunydd yn gyhoeddus

Safonau ar gyfer arddangos deunydd yn gyhoeddus [38-39]

Nododd Cyfoeth Naturiol Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer arddangos deunydd yn gyhoeddus.¹¹³

Nododd Cyfoeth Naturiol Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur a bod y gofynion eisoes yn arfer cyfredol.

¹¹⁰ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

¹¹¹ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

¹¹² Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

¹¹³ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

**Gweithgaredd 8: Corff yn cynhyrchu a chyhoeddi dogfennau
Safonau ar gyfer corff yn cynhyrchu a chyhoeddi dogfennau [40-49]**

Nododd Cyfoeth Naturiol Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer corff yn cynhyrchu a chyhoeddi dogfennau.¹¹⁴

Nododd Cyfoeth Naturiol Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur a bod y gofynion eisoes yn arfer cyfredol.

**Gweithgaredd 9: Corff yn cynhyrchu a chyhoeddi ffurflenni
Safonau ar gyfer corff yn cynhyrchu a chyhoeddi ffurflenni [50-51]**

Nododd Cyfoeth Naturiol Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer corff yn cynhyrchu a chyhoeddi ffurflenni.¹¹⁵

Nododd Cyfoeth Naturiol Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur a bod y gofynion eisoes yn arfer cyfredol.

**Gweithgaredd 10: Gwefannau a gwasanaethau ar-lein corff
Safonau ar gyfer gwefannau a gwasanaethau ar-lein corff [52-57]**

Nododd Cyfoeth Naturiol Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer gwefannau a gwasanaethau ar-lein corff.¹¹⁶

Nododd Cyfoeth Naturiol Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur a bod y gofynion eisoes yn arfer cyfredol.

**Gweithgaredd 11: Arwyddion a arddangosir gan gorff
Safonau ar gyfer arwyddion a arddangosir gan gorff [58-60]**

Nododd Cyfoeth Naturiol Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer arwyddion a arddangosir gan gorff.¹¹⁷

Nododd Cyfoeth Naturiol Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur a bod y gofynion eisoes yn arfer cyfredol.

¹¹⁴ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

¹¹⁵ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

¹¹⁶ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

¹¹⁷ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

**Gweithgaredd 12: Derbyn ymwelwyr i adeiladau'r corff
Safonau ar gyfer derbyn ymwelwyr i adeiladau'r corff [61-66]**

Nododd Cyfoeth Naturiol Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 57% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer derbyn ymwelwyr i adeiladau'r corff.¹¹⁸

Nododd Cyfoeth Naturiol Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur a bod y gofynion eisoes yn arfer cyfredol.

**Gweithgaredd 13: Corff yn gwneud hysbysiadau swydddogol
Safonau ar gyfer corff yn gwneud hysbysiadau swydddogol [67-68]**

Nododd Cyfoeth Naturiol Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 50% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer corff yn gwneud hysbysiadau swydddogol.¹¹⁹

Nododd Cyfoeth Naturiol Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur a bod gofynion eisoes yn arfer cyfredol.

**Gweithgaredd 14: Corff yn dyfarnu ar geisiadau am grant
Safonau ar gyfer corff yn dyfarnu ar geisiadau am grant [69-73]**

Nododd Cyfoeth Naturiol Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 67% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer corff yn dyfarnu ar geisiadau am grant.¹²⁰

Nododd Cyfoeth Naturiol Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur a bod y gofynion eisoes yn arfer cyfredol.

**Gweithgaredd 15: Corff yn dyfarnu ar dendrau am gcontract
Safonau ar gyfer corff yn dyfarnu ar dendrau am gcontract [74-78]**

Nododd Cyfoeth Naturiol Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 67% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer corff yn dyfarnu ar dendrau am gcontract.¹²¹

¹¹⁸ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

¹¹⁹ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

¹²⁰ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

¹²¹ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

Nododd Cyfoeth Naturiol Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur a bod dogfennau tendr eisoes ar gael yn Gymraeg ar gais.

Gweithgaredd 16: Codi ymwybyddiaeth ynghylch gwasanaethau Cymraeg a ddarperir gan gorff

Safonau ar gyfer codi ymwybyddiaeth ynghylch gwasanaethau Cymraeg a ddarperir gan gorff [79-80]

Nododd Cyfoeth Naturiol Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, nid oedd yr un o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer codi ymwybyddiaeth ynghylch gwasanaethau Cymraeg a ddarperir gan gorff.

Dylid nodi bod adran 12(2)(b) Deddf yr Iaith Gymraeg 1993 yn nodi bod rhaid i gynlluniau iaith Gymraeg bennu ym mha ffyrdd y bydd sefydliadau yn sicrhau cyhoeddusrwydd i'r cynllun. Pwysleisia'r Comisiynydd nad yw'r mesur hwn yn elfen ddewisol o fewn y ddeddfwriaeth.

Nododd Cyfoeth Naturiol Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur a bod y gofynion eisoes yn arfer cyfredol.

Gweithgaredd 17: Hunaniaeth gorfforaethol corff

Safonau ar gyfer hunaniaeth gorfforaethol corff [81]

Nododd Cyfoeth Naturiol Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safon ar gyfer hunaniaeth gorfforaethol corff.¹²²

Nododd Cyfoeth Naturiol Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safon hon yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur a bod y gofynion eisoes yn arfer cyfredol.

Gweithgaredd 18: Cyrsiau a ddarperir gan gorff

Safonau ar gyfer cyrsiau a ddarperir gan gorff [82-84]

Nododd Cyfoeth Naturiol Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer cyrsiau a ddarperir gan gorff.¹²³

Nododd Cyfoeth Naturiol Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur a bod y gofynion ynghlwm â safonau 83 ac 84 eisoes yn arfer cyfredol. Er hynny, nododd nad yw'n datblygu cyrsiau i'r cyhoedd fel rheol.

Gweithgaredd 19: Systemau annerch cyhoeddus a ddefnyddir gan gorff

Safonau ar gyfer systemau annerch cyhoeddus a ddefnyddir gan gorff [85]

Nododd Cyfoeth Naturiol Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

¹²² Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

¹²³ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safon ar gyfer systemau annerch cyhoeddus a ddefnyddir gan gorff.¹²⁴

Nododd Cyfoeth Naturiol Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safon hon yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur a bod y gofynion eisoes yn arfer cyfredol.

Safonau sy'n ymdrin â materion atodol yng nghyswllt y safonau cyflenwi gwasanaethau [158-163]

Nododd Cyfoeth Naturiol Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur a bod rhai o'r darpar ddyletswyddau eisoes yn arfer cyfredol ganddo.

Safonau llunio polisi [86-95]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer safonau llunio polisi.¹²⁵

Cadarnhaodd Cyfoeth Naturiol Cymru ei fod yn dwyn ar ddulliau penodol i asesu traweffaith ar gydraddoldeb sy'n cynnwys maen prawf penodol am yr iaith Gymraeg wrth lunio polisiâu newydd a diwygio rhai cyfredol. Mynegodd Cyfoeth Naturiol Cymru ei fod yn ymgynghori ar benderfyniadau polisi a'i fod yn meddu ar bolisi dyfarnu grantiau.

Nododd Cyfoeth Naturiol Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

Safonau sy'n ymdrin â materion atodol yng nghyswllt y safonau llunio polisi [164-169]

Nododd Cyfoeth Naturiol Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur a bod rhai o'r darpar ddyletswyddau eisoes yn arfer cyfredol ganddo.

Safonau gweithredu [96-142]

Safonau ar gyfer defnyddio'r Gymraeg o fewn gweinyddiaeth fewnol corff [96-109]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg Cyfoeth Naturiol Cymru, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer defnyddio'r Gymraeg o fewn gweinyddiaeth fewnol corff.¹²⁶

Cadarnhaodd Cyfoeth Naturiol Cymru fod y safonau hyn eisoes yn arfer cyfredol ganddo ar y cyfan.

Safonau ar gyfer cwynion gan aelodau o staff corff [110-113]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg Cyfoeth Naturiol Cymru, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer cwynion gan aelodau o staff corff.¹²⁷

¹²⁴ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau dan sylw, boed yn rhannol neu'n llawn ar gyfer pob gweithgaredd.

¹²⁵ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau dan sylw, boed yn rhannol neu'n llawn.

¹²⁶ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau dan sylw, boed yn rhannol neu'n llawn.

¹²⁷ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau dan sylw, boed yn rhannol neu'n llawn.

Cadarnhaodd Cyfoeth Naturiol Cymru fod y safonau hyn eisoes yn arfer cyfredol ganddo ar y cyfan ond nad yw pob cyfarfod wyneb-yn-wyneb yn gallu cael ei gynnal yn newis iaith y staff ar bob achlysur.

Safonau ar gyfer corff yn disgyblu staff [114-117]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg Cyfoeth Naturiol Cymru, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer corff yn disgyblu staff.¹²⁸

Cadarnhaodd Cyfoeth Naturiol Cymru fod y safonau hyn eisoes yn arfer cyfredol ganddo ar y cyfan ond nad yw pob cyfarfod wyneb-yn-wyneb yn gallu cael ei gynnal yn newis iaith y staff ar bob achlysur.

Safonau ar gyfer technoleg gwybodaeth a deunyddiau cymorth a ddarperir gan gorff, ac ynghylch y fewnwyd [118-124]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg Cyfoeth Naturiol Cymru, ar gyfartaledd roedd 71% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer technoleg gwybodaeth a deunyddiau cymorth a ddarperir gan gorff, ac ynghylch y fewnwyd.¹²⁹

Cadarnhaodd Cyfoeth Naturiol Cymru fod y safonau hyn eisoes yn arfer cyfredol ganddo ar y cyfan.

Safonau ar gyfer corff yn meithrin sgiliau yn y Gymraeg drwy gynllunio a hyfforddi ei weithlu [125-133]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg Cyfoeth Naturiol Cymru, ar gyfartaledd roedd 67% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer corff yn meithrin sgiliau yn y Gymraeg drwy gynllunio a hyfforddi ei weithlu.¹³⁰

Cadarnhaodd Cyfoeth Naturiol Cymru ei fod yn asesu sgiliau iaith Gymraeg ei weithlu ond nad yw hyfforddiant yn cael ei gynnal trwy gyfrwng y Gymraeg ar hyn o bryd. Darperir cyfleodd i bob aelod o staff gael gwersi Cymraeg a chaiff staff nad oes ganddynt unrhyw sgiliau yn yr iaith hyfforddiant cyfarch a chwarteisi ieithyddol sylfaenol. Cadarnhaodd Cyfoeth Naturiol Cymru ei fod yn darparu hyfforddiant ymwybyddiaeth iaith, dealltwriaeth o'r gofynion sydd ar y sefydliad i weithredu'n unol â'i gynllun iaith ynghyd â sut i ddefnyddio'r Gymraeg yn y gweithle.

Safonau ar gyfer recriwtio gan gorff [134-138]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg Cyfoeth Naturiol Cymru, ar gyfartaledd roedd 86% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer recriwtio gan gorff.¹³¹

Cadarnhaodd Cyfoeth Naturiol Cymru fod y safonau hyn eisoes yn arfer cyfredol ganddo.

Safonau ar gyfer arwyddion a arddangosir yng ngweithle corff [139-141]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg Cyfoeth Naturiol Cymru, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer arwyddion a arddangosir yng ngweithle corff.¹³²

¹²⁸ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau dan sylw, boed yn rhannol neu'n llawn.

¹²⁹ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau dan sylw, boed yn rhannol neu'n llawn.

¹³⁰ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau dan sylw, boed yn rhannol neu'n llawn.

¹³¹ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau dan sylw, boed yn rhannol neu'n llawn.

Cadarnhaodd Cyfoeth Naturiol Cymru fod y safonau hyn eisoes yn arfer cyfredol ganddo.

Safonau ar gyfer cyhoeddiadau a negeseuon sain yng ngweithle corff [142]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg Cyfoeth Naturiol Cymru, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safon ynghylch cyhoeddiadau a negeseuon sain yng ngweithle corff.¹³³

Mynegodd Cyfoeth Naturiol Cymru nad oedd yn gwneud cyhoeddiadau sain at sylw'i weithlu. Er hynny, roedd yn ystyried gwneud y safon hon yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

Safonau sy'n ymdrin â materion atodol yng nghyswllt y safonau gweithredu [170-175]

Cadarnhaodd Cyfoeth Naturiol Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

Safonau hybu [143-144]

Mynegodd Cyfoeth Naturiol Cymru ei fod yn cydsynio i wneud safonau hybu yn gymwysadwy ac yn benodol gymwys iddo.

Safonau sy'n ymdrin â materion atodol yng nghyswllt y safonau hybu [164-169]

Mynegodd Cyfoeth Naturiol Cymru ei fod yn cydsynio i wneud y safonau sy'n ymdrin â materion atodol yng nghyswllt y safonau hybu yn gymwysadwy ac yn benodol gymwys iddo.

Safonau cadw cofnodion [145-157]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg Cyfoeth Naturiol Cymru, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer cyhoeddiadau a negeseuon sain yng ngweithle corff.¹³⁴

Cadarnhaodd Cyfoeth Naturiol Cymru fod y safonau hyn eisoes yn arfer cyfredol ganddo ar y cyfan a'i fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

Safonau sy'n ymdrin â materion atodol yng nghyswllt y safonau cadw cofnodion [178-179]

Cadarnhaodd Cyfoeth Naturiol Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

¹³² Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau dan sylw, boed yn rhannol neu'n llawn.

¹³³ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau dan sylw, boed yn rhannol neu'n llawn.

¹³⁴ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau dan sylw, boed yn rhannol neu'n llawn.

Cyllid Cymru

Safonau cyflenwi gwasanaethau

Gweithgaredd 1: Gohebiaeth a anfonir gan gorff

Safonau ar gyfer gohebiaeth a anfonir gan gorff [1-7]

Nododd Cyllid Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Nododd Cyllid Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur a'i fod eisoes yn cydymffurfio â hwy yn rhannol.

Gweithgaredd 2: Galwadau ffôn at gorff a chan gorff

Safonau ar gyfer galwadau ffôn at gorff a chan gorff [8-22]

Nododd Cyllid Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Nododd Cyllid Cymru ei fod eisoes yn cydymffurfio â'r safonau hyn yn rhannol ond ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn afresymol ac anghymesur oherwydd nad oedd yn cydymffurfio â safonau 9 na 15 ar hyn o bryd.

Gweithgaredd 3: Cyfarfodydd a gynhelir gan gorff nad ydynt yn agored i'r cyhoedd yn gyffredinol

Safonau ar gyfer cyfarfodydd a gynhelir gan gorff nad ydynt yn agored i'r cyhoedd yn gyffredinol [23-29]

Nododd Cyllid Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ond nad oedd yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Nododd Cyllid Cymru nad oedd yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol na chymesur oherwydd ei fod o'r farn y byddai eu gweithredu'n heriol. Mynegwyd na fyddai cyfarfodydd o natur dechnegol a chyfrinachol yn addas i'w cynnal â gwasanaeth cyfieithu ar y pryd. Serch hynny, nododd Cyllid Cymru ei fod yn gwneud ymgais i sefydlu a chofnodi dewis iaith unigolion yn ystod ei gyswllt cyntaf â hwy.

Gweithgaredd 4: Cyfarfodydd a drefnir gan gorff sy'n agored i'r cyhoedd

Safonau ar gyfer cyfarfodydd a drefnir gan gorff sy'n agored i'r cyhoedd [30-34]

Nododd Cyllid Cymru nad oedd yn gwneud y gweithgaredd dan sylw.

Cadarnhaodd Cyllid Cymru nad oedd ychwaith yn rhagweld y byddai'n gwneud y gweithgaredd hwn yn y dyfodol.

Gweithgaredd 5: Digwyddiadau cyhoeddus a drefnir neu a ariennir yn eu cyfanrwydd gan gorff

Safonau ar gyfer digwyddiadau cyhoeddus a drefnir neu a ariennir yn eu cyfanrwydd gan gorff [35-36]

Nododd Cyllid Cymru nad oedd yn gwneud y gweithgaredd dan sylw.

Cadarnhaodd Cyllid Cymru nad oedd ychwaith yn rhagweld y byddai'n gwneud y gweithgaredd hwn yn y dyfodol.

**Gweithgaredd 6: Cyhoeddusrwydd a hysbysebu gan gorff
Safonau ar gyfer cyhoeddusrwydd a hysbysebu gan gorff [37]**

Nododd Cyllid Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Nododd Cyllid Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safon hon yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur a'i fod eisoes yn cydymffurfio â hi.

**Gweithgaredd 7: Arddangos deunydd yn gyhoeddus
Safonau ar gyfer arddangos deunydd yn gyhoeddus [38-39]**

Nododd Cyllid Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Nododd Cyllid Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur a'i fod eisoes yn cydymffurfio â safon 38. Er hynny, nododd nad yw'n ymgymryd â'r gweithgaredd yn safon 39.

**Gweithgaredd 8: Corff yn cynhyrchu a chyhoeddi dogfennau
Safonau ar gyfer corff yn cynhyrchu a chyhoeddi dogfennau [40-49]**

Nododd Cyllid Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Nododd Cyllid Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur a'i fod eisoes yn cydymffurfio â hwy.

**Gweithgaredd 9: Corff yn cynhyrchu a chyhoeddi ffurflenni
Safonau ar gyfer corff yn cynhyrchu a chyhoeddi ffurflenni [50-51]**

Nododd Cyllid Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Nododd Cyllid Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur a'i fod eisoes yn cydymffurfio â hwy.

**Gweithgaredd 10: Gwefannau a gwasanaethau ar-lein corff
Safonau ar gyfer gwefannau a gwasanaethau ar-lein corff [52-57]**

Nododd Cyllid Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Nododd Cyllid Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur a'i fod eisoes yn cydymffurfio â hwy ac eithrio safon 57 gan nad yw'n berthnasol iddo ar hyn o bryd, yn ei dyb ef.

**Gweithgaredd 11: Arwyddion a arddangosir gan gorff
Safonau ar gyfer arwyddion a arddangosir gan gorff [58-60]**

Nododd Cyllid Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Nododd Cyllid Cymru ei fod eisoes yn cydymffurfio â'r safonau ac eithrio 59. Mynegwyd ei fod yn ystyried gwneud safon 59 yn benodol gymwys iddo yn afresymol ac anghymesur am ei fod eisoes yn cydymffurfio â safonau 58 a 60.

Gweithgaredd 12: Derbyn ymwelwyr i adeiladau'r corff

Safonau ar gyfer derbyn ymwelwyr i adeiladau'r corff [61-66]

Nododd Cyllid Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ond nad oedd yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Mynegodd Cyllid Cymru nad oedd yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol na chymesur oherwydd na allai warantu bod staff â'r sgiliau priodol ar gael i weithio ar y dderbynfa neu dderbyn galwadau. Serch hynny, nodwyd ei fod eisoes yn cydymffurfio a safon 66.

Gweithgaredd 13: Corff yn gwneud hysbysiadau swydddogol

Safonau ar gyfer corff yn gwneud hysbysiadau swydddogol [67-68]

Nododd Cyllid Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Nododd Cyllid Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur a'i fod eisoes yn cydymffurfio â hwy.

Gweithgaredd 14: Corff yn dyfarnu ar geisiadau am grant

Safonau ar gyfer corff yn dyfarnu ar geisiadau am grant [69-73]

Nododd Cyllid Cymru nad oedd yn gwneud y gweithgaredd dan sylw. Serch hynny, cadarnhawyd ei fod yn budsoddi mewn busesnau Cymreig drwy ffurfiau amrywiol gan gynnwys benthyciadau, benthyciadau micro, buddsoddiadau ecwiti a mesanîn. Pwysleisiwyd bod y buddsoddiadau hyn i gyd yn ad-daladwy.

Gweithgaredd 15: Corff yn dyfarnu ar dendrau am gontract

Safonau ar gyfer corff yn dyfarnu ar dendrau am gontract [74-78]

Nododd Cyllid Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ond nad oedd yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Mynegodd Cyllid Cymru nad oedd yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol na chymesur oherwydd bod y dogfennau yn dechnegol a chyfrinachol ac y byddai oedi wrth aros am gyfieithiad yn debygol wrth gytuno ar gontract o fewn terfyn amser penodol. Serch hynny, nodwyd y gallai'r termau ac amodau safonol fod ar gael yn Gymraeg.

Gweithgaredd 16: Codi ymwybyddiaeth ynghylch gwasanaethau Cymraeg a ddarperir gan gorff

Safonau ar gyfer codi ymwybyddiaeth ynghylch gwasanaethau Cymraeg a ddarperir gan gorff [79-80]

Nododd Cyllid Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Nododd Cyllid Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur a'i fod eisoes yn cydymffurfio â hwy.

Gweithgaredd 17: Hunaniaeth gorfforaethol corff

Safonau ar gyfer hunaniaeth gorfforaethol corff [81]

Nododd Cyllid Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Nododd Cyllid Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safon hon yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur a'i fod eisoes yn cydymffurfio â hwy.

Gweithgaredd 18: Cyrsiau a ddarperir gan gorff

Safonau ar gyfer cyrsiau a ddarperir gan gorff [82-84]

Nododd Cyllid Cymru nad oedd yn gwneud y gweithgaredd dan sylw.

Gweithgaredd 19: Systemau annerch cyhoeddus a ddefnyddir gan gorff

Safonau ar gyfer systemau annerch cyhoeddus a ddefnyddir gan gorff [85]

Nododd Cyllid Cymru nad oedd yn gwneud y gweithgaredd dan sylw.

Safonau sy'n ymdrin â materion atodol yng nghyswllt y safonau cyflenwi gwasanaethau [158-163]

Mynegodd Cyllid Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

Safonau llunio polisi [86-95]

Nododd Cyllid Cymru nad oedd yn llunio polisiâu ac fe roedd yn ystyried y byddai gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn afresymol ac anghymesur.

Safonau sy'n ymdrin â materion atodol yng nghyswllt y safonau llunio polisi [164-169]

Nododd Cyllid Cymru nad oedd yn llunio polisiâu ac fe roedd yn ystyried y byddai gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn afresymol ac anghymesur.

Safonau gweithredu [96-142]

Safonau ar gyfer defnyddio'r Gymraeg o fewn gweinyddiaeth fewnol corff [96-109]

Cadarnhaodd Cyllid Cymru nad oedd yn meddu ar bolisi ar ddefnyddio'r Gymraeg yn fewnol at ddibenion hybu a hwyluso'r iaith ac, er y byddai'n trosi dogfen neu bolisi adnoddau dynol i'r Gymraeg ar gais, nid yw wedi derbyn cais o'r fath hyd yma. Nodwyd y byddai modd iddo holi staff ynghylch dewis iaith cyn eu dosbarthu.

Safonau ar gyfer cwynion gan aelodau o staff corff [110-113]

Cadarnhaodd Cyllid Cymru y caiff staff wneud cwyn ac ymateb i gŵyn trwy gyfrwng y Gymraeg ond na fyddent yn cael eu hysbysu o hynny. Nodwyd y gellid ymdrin â chwyn a dderbynnir yn Gymraeg trwy gyfrwng yr iaith honno.

Safonau ar gyfer corff yn disgyblu staff [114-117]

Cadarnhaodd Cyllid Cymru y caiff staff ymateb yn Gymraeg i honiadau a wneir yn eu herbyn ond nad yw hyn yn hysbys iddynt. Nodwyd mai Gymraeg fyddai cyfrwng gohebiaeth yn dilyn cyfarfod a gynhaliwyd yn Gymraeg yn dilyn cais.

Safonau ar gyfer technoleg gwybodaeth a deunyddiau cymorth a ddarperir gan gorff, ac ynghylch y fewnwyd [118-124]

Nododd Cyllid Cymru ei fod yn darparu meddalwedd gwirio gramadeg a sillafu ynghyd â rhyngwynebau Gymraeg i'w weithlu ond nad oes unrhyw elfen o'i safle mewnwyd yn Gymraeg. Mynegwyd y byddai'n rhy gostus a chymhleth i gydymffurfio â'r safonau hynny.

Safonau ar gyfer corff yn meithrin sgiliau yn y Gymraeg drwy gynllunio a hyfforddi ei weithlu [125-133]

Nododd Cyllid Cymru nad oedd yn asesu sgiliau iaith Gymraeg ei weithlu ac mai Saesneg yw cyfrwng pob hyfforddiant. Cadarnhaodd Cyllid Cymru ei fod yn darparu cyfleoedd i'w

Adroddiad Safonau Comisiynydd y Gymraeg – Cyrff Cyhoeddus: Cyffredinol (2) – Adran 64 Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011

staff gael gwersi Cymraeg ond nad oeddynt yn derbyn hyfforddiant ymwybyddiaeth iaith, nac ar sut i ddefnyddio'r Gymraeg yn y gweithle.

Safonau ar gyfer recriwtio gan gorff [134-138]

Mynegodd Cyllid Cymru y cynhelir trafodaeth rhwng y rheolwr llinell ac adnoddau dynol i sefydlu pa sgiliau iaith Gymraeg sydd angen ar gyfer swyddi newydd neu weigion. Cadarnhawyd bod ffurflenni cais, swydd ddisgrifiadau a deunydd esboniadol am y broses ymgeisio ar gael yn Gymraeg, ac y derbynia ceisiadau cyfrwng Cymraeg ohebiaeth Cymraeg mewn ymateb.

Safonau ar gyfer arwyddion a arddangosir yng ngweithle corff [139-141]

Nododd Cyllid Cymru nad yw'r testun Cymraeg yn cael blaenoriaeth ar arwyddion o fewn adeiladau'r sefydliad.

Safonau ar gyfer cyhoeddiadau a negeseuon sain yng ngweithle corff [142]

Nododd Cyllid Cymru nad oedd yn gwneud cyhoeddiadau sain at sylw'i weithlu.

Safonau sy'n ymdrin â materion atodol yng nghyswllt y safonau gweithredu [170-175]

Nododd Cyllid Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

Safonau hybu [143-144]

Nododd Cyllid Cymru nad oedd yn cydsynio i wneud safonau hybu yn gymwysadwy iddo.

Safonau cadw cofnodion [145-157]

Nododd Cyllid Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

Safonau sy'n ymdrin â materion atodol yng nghyswllt y safonau cadw cofnodion [178-179]

Nododd Cyllid Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

Cyngor Celfyddydau Cymru

Safonau cyflenwi gwasanaethau

Gweithgaredd 1: Gohebiaeth a anfonir gan gorff

Safonau ar gyfer gohebiaeth a anfonir gan gorff [1-7]

Nododd Cyngor Celfyddydau Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 86% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer gohebiaeth a anfonir gan gorff.¹³⁵

Cadarnhaodd Cyngor Celfyddydau Cymru ei fod eisoes yn cadw cofnod o ddewis iaith cleientiaid ac fe'i defnyddir i lunio gohebiaeth. Nodwyd hefyd ei fod eisoes yn anfon gohebiaeth ddwyieithog pan nad yw dewis iaith yn hysbys ac na chaiff y Gymraeg ei thrin yn llai ffafriol na'r Saesneg ar lofnodion.

Nododd Cyngor Celfyddydau Cymru nad oedd yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol na chymesur oherwydd bod geiriad safon 4 yn aneglur iddo. Cyfeiriodd at bersonau sydd wedi nodi Saesneg yn unig fel dewis iaith ac na fyddai'n gohebu'n ddwyieithog gyda'r rheiny oni bai bod y dewis iaith yn aneglur.

Gweithgaredd 2: Galwadau ffôn at gorff a chan gorff

Safonau ar gyfer galwadau ffôn at gorff a chan gorff [8-22]

Nododd Cyngor Celfyddydau Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 80% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer galwadau ffôn at gorff a chan gorff.¹³⁶

Cadarnhaodd Cyngor Celfyddydau Cymru fod ei wasanaeth ffôn sydd wedi'i awtomeiddio yn cynnig dewis iaith, bod y fersiwn Gymraeg yn gyflawn ac y caiff galwyr eu cyfarch yn ddwyieithog. Pan nad yw'r person penodol sy'n delio â'r alwad yn medru'r Gymraeg, caiff y galwr ddewis siarad ag unigolyn arall yn eu lle. Nododd Cyngor Celfyddydau Cymru y manylir ar y trefniadau hyn yn ystod cyfnod sefydlu staff newydd.

Nododd Cyngor Celfyddydau Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

Gweithgaredd 3: Cyfarfodydd a gynhelir gan gorff nad ydynt yn agored i'r cyhoedd yn gyffredinol

Safonau ar gyfer cyfarfodydd a gynhelir gan gorff nad ydynt yn agored i'r cyhoedd yn gyffredinol [23-29]

Nododd Cyngor Celfyddydau Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

¹³⁵ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

¹³⁶ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer cyfarfodydd a gynhelir gan gorff nad ydynt yn agored i'r cyhoedd yn gyffredinol.¹³⁷

Cadarnhaodd Cyngor Celfyddydau Cymru y bydd staff â sgiliau Gymraeg ar gael i fynychu cyfarfodydd lle bo'r sawl sy'n mynychu wedi datgan dymuniad i'w gynnal yn Gymraeg. Cadarnhaodd Cyngor Celfyddydau Cymru ei fod yn darparu gwasanaeth cyfieithu ar y pryd lle nad oes staff â'r sgiliau priodol ar gael.

Nododd Cyngor Celfyddydau Cymru nad oedd yn ystyried gwneud detholiad o'r safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur. Yng nghyswllt safonau 28 a 29, nodwyd mai dim ond cyfieithu o'r Gymraeg i'r Saesneg fyddai'n cael ei ddarparu a hynny oherwydd cyfyngiadau ariannol ac am nad yw'r drefn hon wedi ennyn ymateb negyddol hyd yma.

**Gweithgaredd 4: Cyfarfodydd a drefnir gan gorff sy'n agored i'r cyhoedd
Safonau ar gyfer cyfarfodydd a drefnir gan gorff sy'n agored i'r cyhoedd [30-34]**

Nododd Cyngor Celfyddydau Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer cyfarfodydd a drefnir gan gorff sy'n agored i'r cyhoedd.¹³⁸

Nododd Cyngor Celfyddydau Cymru ei fod eisoes yn cydymffurfio â'r safonau hyn mewn perthynas â digwyddiadau cyhoeddus, cyfarfodydd y Cyngor a chyfarfodydd Grŵp Monitro'r Gymraeg. O'r herwydd, nododd Cyngor Celfyddydau Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

Gweithgaredd 5: Digwyddiadau cyhoeddus a drefnir neu a ariennir yn eu cyfanrwydd gan gorff

Safonau ar gyfer digwyddiadau cyhoeddus a drefnir neu a ariennir yn eu cyfanrwydd gan gorff [35-36]

Nododd Cyngor Celfyddydau Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer digwyddiadau cyhoeddus a drefnir neu a ariennir yn eu cyfanrwydd gan gorff.¹³⁹

Nododd Cyngor Celfyddydau Cymru ei fod eisoes yn cydymffurfio â'r safonau hyn mewn perthynas â digwyddiadau cyhoeddus, cyfarfodydd y Cyngor a chyfarfodydd Grŵp Monitro'r Gymraeg. O'r herwydd, nododd Cyngor Celfyddydau Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

¹³⁷ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

¹³⁸ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

¹³⁹ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

**Gweithgaredd 6: Cyhoeddusrwydd a hysbysebu gan gorff
Safonau ar gyfer cyhoeddusrwydd a hysbysebu gan gorff [37]**

Nododd Cyngor Celfyddydau Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safon ar gyfer cyhoeddusrwydd a hysbysebu gan gorff.

Cadarnhaodd Cyngor Celfyddydau Cymru ei fod yn arddel y ddwy iaith yn gyfartal wrth gynnal ymarferiadau cyhoeddusrwydd a hysbysebu. O'r herwydd, roeddynt yn ystyried gwneud y safon hon yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

**Gweithgaredd 7: Arddangos deunydd yn gyhoeddus
Safonau ar gyfer arddangos deunydd yn gyhoeddus [38-39]**

Nododd Cyngor Celfyddydau Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer arddangos deunydd yn gyhoeddus.¹⁴⁰

Cadarnhodd Cyngor Celfyddydau Cymru ei fod yn arddel y ddwy iaith yn gyfartal wrth arddangos deunydd yn gyhoeddus. O'r herwydd, roedd yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

**Gweithgaredd 8: Corff yn cynhyrchu a chyhoeddi dogfennau
Safonau ar gyfer corff yn cynhyrchu a chyhoeddi dogfennau [40-49]**

Nododd Cyngor Celfyddydau Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 90% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer corff yn cynhyrchu a chyhoeddi dogfennau.¹⁴¹

Cadarnhaodd Cyngor Celfyddydau Cymru ei fod yn cynhyrchu ei holl ddogfennau yn ddwyieithog ac yn eu cyhoeddi'r un pryd. O'r herwydd, roedd yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

**Gweithgaredd 9: Corff yn cynhyrchu a chyhoeddi ffurflenni
Safonau ar gyfer corff yn cynhyrchu a chyhoeddi ffurflenni [50-51]**

Nododd Cyngor Celfyddydau Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 75% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer corff yn cynhyrchu a chyhoeddi ffurflenni.¹⁴²

¹⁴⁰ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

¹⁴¹ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

¹⁴² Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

Cadarnhaodd Cyngor Celfyddydau Cymru ei fod yn cynhyrchu ei holl ffurflenni yn ddwyieithog ac yn eu cyhoeddi'r un pryd. O'r herwydd, roedd yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

**Gweithgaredd 10: Gwefannau a gwasanaethau ar-lein corff
Safonau ar gyfer gwefannau a gwasanaethau ar-lein corff [52-57]**

Nododd Cyngor Celfyddydau Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, nid oedd yr un o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer gwefannau a gwasanaethau ar-lein corff.

Nododd Cyngor Celfyddydau Cymru ei fod eisoes yn cydymffurfio â'r safonau hyn. Cadarnhawyd ei fod hefyd yn diweddarau ei gyhoeddiadau ar wefannau rhwydweithio cymdeithasol yn ddwyieithog ar yr un pryd. Er hynny, nid oedd yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur oherwydd aneglurder ynglŷn â gofynion y safonau ar drydydd parti. Wrth bennu safonau mewn rheoliadau, dylai Gweinidogion Cymru sicrhau bod y rheoliadau terfynol yn amlinellu'r gofynion yn glir.

**Gweithgaredd 11: Arwyddion a arddangosir gan gorff
Safonau ar gyfer arwyddion a arddangosir gan gorff [58-60]**

Nododd Cyngor Celfyddydau Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 33% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer arwyddion a arddangosir gan gorff.¹⁴³

Cadarnhaodd Cyngor Celfyddydau Cymru ei fod yn arddangos testun Cymraeg fel mai hwnnw y'i darllenir gyntaf ar ei holl arwyddion. Nododd Cyngor Celfyddydau Cymru bod y ddwy iaith yn gyfartal o ran maint, ffont a lliw yn ogystal ag ansawdd y cywirdeb. O'r herwydd, nododd Cyngor Celfyddydau Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

**Gweithgaredd 12: Derbyn ymwelwyr i adeiladau'r corff
Safonau ar gyfer derbyn ymwelwyr i adeiladau'r corff [61-66]**

Nododd Cyngor Celfyddydau Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 86% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer derbyn ymwelwyr i adeiladau'r corff.¹⁴⁴

Cadarnhaodd Cyngor Celfyddydau Cymru ei fod eisoes yn cydymffurfio'n llawn â'r safonau hyn. O'r herwydd, nododd Cyngor Celfyddydau Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

¹⁴³ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

¹⁴⁴ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

**Gweithgaredd 13: Corff yn gwneud hysbysiadau swyddogol
Safonau ar gyfer corff yn gwneud hysbysiadau swyddogol [67-68]**

Nododd Cyngor Celfyddydau Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 50% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer corff yn gwneud hysbysiadau swyddogol.¹⁴⁵

Cadarnhaodd Cyngor Celfyddydau Cymru ei fod eisoes yn cydymffurfio â'r safonau mewn perthynas â gwneud hysbysiadau swyddogol. O'r herwydd, nododd Cyngor Celfyddydau Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

**Gweithgaredd 14: Corff yn dyfarnu ar geisiadau am grant
Safonau ar gyfer corff yn dyfarnu ar geisiadau am grant [69-73]**

Nododd Cyngor Celfyddydau Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer corff yn dyfarnu ar geisiadau am grant.¹⁴⁶

Mynegodd Cyngor Celfyddydau Cymru fod pob agwedd o'r broses ymgeisio, dyfarnu a gwobrwyo grantiau yn cael ei wneud trwy gyfrwng y Gymraeg pe dymunai'r ymgeisydd. O'r herwydd, roedd yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

**Gweithgaredd 15: Corff yn dyfarnu ar dendrau am gontract
Safonau ar gyfer corff yn dyfarnu ar dendrau am gontract [74-78]**

Nododd Cyngor Celfyddydau Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer corff yn dyfarnu ar dendrau am gontract.¹⁴⁷

Cadarnhaodd Cyngor Celfyddydau Cymru ei fod yn gweithredu pob cam o'r broses dendro trwy gyfrwng y Gymraeg pe dymuna'r rheiny sy'n tendro. Yn yr un modd, caiff gwahoddiadau i dendro eu cyhoeddi yn ddwyieithog. O'r herwydd, roedd yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

**Gweithgaredd 16: Codi ymwybyddiaeth ynghylch gwasanaethau Cymraeg a ddarperir gan gorff
Safonau ar gyfer codi ymwybyddiaeth ynghylch gwasanaethau Cymraeg a ddarperir gan gorff [79-80]**

Nododd Cyngor Celfyddydau Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

¹⁴⁵ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

¹⁴⁶ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

¹⁴⁷ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer codi ymwybyddiaeth ynghylch gwasanaethau Cymraeg a ddarperir gan gorff.¹⁴⁸

Dylid nodi bod adran 12(2)(b) Deddf yr Iaith Gymraeg 1993 yn nodi bod rhaid i gynlluniau iaith Gymraeg bennu ym mha ffyrdd y bydd sefydliadau yn sicrhau cyhoeddusrwydd i'r cynllun. Pwysleisia'r Comisiynydd nad yw'r mesur hwn yn elfen ddewisol o fewn y ddeddfwriaeth.

Nododd Cyngor Celfyddydau Cymru ei fod yn cynnig dewis iaith ar dudalen gartref ei wefan a cheir datganiad ynglŷn â'i ymrwymiad i'r Gymraeg yn ogystal â chopi o'r polisi iaith a siarter brenhinol. Cadarnhaodd Cyngor Celfyddydau Cymru fod arwydd yn mynegi dewis iaith i'w weld yn ei dderbynfa, geiriad tebyg ar gael ar ei bapur pennawd ynghyd ag amodau a thelerau ei wahoddiadau i dendr. O'r herwydd, roedd yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

Gweithgaredd 17: Hunaniaeth gorfforaethol corff Safonau ar gyfer hunaniaeth gorfforaethol corff [81]

Nododd Cyngor Celfyddydau Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safon ar gyfer hunaniaeth gorfforaethol corff.¹⁴⁹

Cadarnhaodd Cyngor Celfyddydau Cymru ei fod eisoes yn cydymffurfio â'r safon mewn perthynas â hunaniaeth gorfforaethol. O'r herwydd, roedd yn ystyried gwneud y safon hon yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

Gweithgaredd 18: Cyrsiau a ddarperir gan gorff Safonau ar gyfer cyrsiau a ddarperir gan gorff [82-84]

Nododd Cyngor Celfyddydau Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safon ar gyfer cyrsiau a ddarperir gan gorff.¹⁵⁰

Mynegodd Cyngor Celfyddydau Cymru mai sesiynau cynghori ar gyfer ei randdeiliaid yw'r hyn fyddai'n ymdebygu i gyrsiau ganddynt. Nodwyd pe na byddent yn cynnal sesiynau Cymraeg penodol, darperir gwasanaeth cyfieithu ar y pryd yn unol â'r ymateb a geir i gwestiwn ar y gwahoddiadau dwyieithog. Nododd Cyngor Celfyddydau Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safon hon yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

Gweithgaredd 19: Systemau annerch cyhoeddus a ddefnyddir gan gorff Safonau ar gyfer systemau annerch cyhoeddus a ddefnyddir gan gorff [85]

Nododd Cyngor Celfyddydau Cymru nad oedd yn gwneud y gweithgaredd dan sylw.

¹⁴⁸ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

¹⁴⁹ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

¹⁵⁰ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, nid oedd yr un o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safon ar gyfer systemau annerch cyhoeddus a ddefnyddir gan gorff.

Safonau sy'n ymdrin â materion atodol yng nghyswllt y safonau cyflenwi gwasanaethau [158-163]

Nododd Cyngor Celfyddydau Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Cadarnhaodd Cyngor Celfyddydau Cymru ei fod eisoes yn cydymffurfio â thrwch y safonau hyn drwy ymrwymadau yn ei gynllun iaith Gymraeg. O'r herwydd, roedd yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

Safonau llunio polisi [86-95]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau mewn perthynas â safonau llunio polisi.¹⁵¹

Cadarnhaodd Cyngor Celfyddydau Cymru ei fod yn dwyn ar Asesiad Traweffaith Cydraddoldeb (sy'n cynnwys gofynion ynghylch yr effeithiau ar y Gymraeg) ar gyfer polisiâu newydd neu ddiwygiedig. Ymhellach, nododd Cyngor Celfyddydau Cymru fod ei ganllawiau ariannu cyfredol yn nodi fod angen i brosiectau sy'n ymgeisio am nawdd ganddo arddangos fod hyrwyddo'r iaith Gymraeg yn amcan allweddol.

Nododd Cyngor Celfyddydau Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

Safonau sy'n ymdrin â materion atodol yng nghyswllt y safonau llunio polisi [164-169]

Nododd Cyngor Celfyddydau Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur oherwydd ei fod eisoes yn cydymffurfio â'r gofynion.

Safonau gweithredu [96-142]

Safonau ar gyfer defnyddio'r Gymraeg o fewn gweinyddiaeth fewnol corff [96-109]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg Cyngor Celfyddydau Cymru, nid oedd yr un o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer defnyddio'r Gymraeg o fewn gweinyddiaeth fewnol corff.

Cadarnhaodd Cyngor Celfyddydau Cymru ei fod yn cyfeirio at drefniadau gweithio trwy gyfrwng y Gymraeg ar ffurf ei gynllun iaith Gymraeg a'r Cynllun Dysgu a Datblygu a geir ar ei fewnwyd. Serch hynny, mynegwyd ei bod yn fwriad ganddo lunio polisi pwrpasol pan fydd yn gwybod pa safonau sy'n ddyletswydd arno.

Mynegwyd mai Saesneg yw iaith fusnes mewnol y sefydliad a hynny oherwydd nad yw ei holl weithlu cyfredol yn medru'r Gymraeg.

Er y gallai gyfieithu ei gontract cyflogaeth neu wasanaethau, ynghyd â gohebiaeth mewn perthynas â chyflogaeth i'r Gymraeg ar gais, nid yw'n rhoi'r cynnig hwn i'w weithlu.

¹⁵¹ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau dan sylw, boed yn rhannol neu'n llawn.

Nododd Cyngor Celfyddydau Cymru ei fod wrthi'n cynnal arolwg i'w bolisiau adnoddau dynol allweddol ac y byddant ar gael yn Gymraeg yn dilyn hyn.

Safonau ar gyfer cwynion gan aelodau o staff corff [110-113]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg Cyngor Celfyddydau Cymru, nid oedd yr un o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer cwynion gan aelodau o staff corff.

Nododd Cyngor Celfyddydau Cymru ei fod yn caniatáu i weithwyr wneud cwynion am y sefydliad ynghyd ag ymateb i gwynion a wneir amdanynt yn Gymraeg ond nad oeddynt yn cael eu hysbysu o hynny. Nodwyd mai yn Saesneg y bydd unrhyw gyfarfod i drafod cwyn. Serch hynny, cadarnhawyd mai yng Nghymraeg yr hysbysir unigolyn o benderfyniad ynghylch y gwyn pe dymument.

Safonau ar gyfer corff yn disgyblu staff [114-117]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg Cyngor Celfyddydau Cymru, nid oedd yr un o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer corff yn disgyblu staff.

Nododd Cyngor Celfyddydau Cymru y caiff ei staff ymateb yn Gymraeg i gyhuddiadau a wneir yn eu herbyn ond nad oedd yn cael eu hysbysu o hynny. Cadarnhawyd mai yn Saesneg y bydd unrhyw gyfarfod mewn perthynas ag achos disgyblu ond y caiff unigolion eu hysbysu o'r penderfyniad trwy gyfrwng y Gymraeg pe dymument.

Safonau ar gyfer technoleg gwybodaeth a deunyddiau cymorth a ddarperir gan gorff, ac ynghylch y fewnwyd [118-124]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg Cyngor Celfyddydau Cymru, nid oedd yr un o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer technoleg gwybodaeth a deunyddiau cymorth a ddarperir gan gorff, ac ynghylch y fewnwyd.

Cadarnhaodd Cyngor Celfyddydau Cymru ei fod yn darparu meddalwedd gwirio sillafu a gramadeg a rhyngwynebaw cyfrwng Gymraeg ar gyfer ei weithlu ond mai Saesneg yw cyfrwng ei fewnwyd.

Safonau ar gyfer corff yn meithrin sgiliau yn y Gymraeg drwy gynllunio a hyfforddi ei weithlu [125-133]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg Cyngor Celfyddydau Cymru, ar gyfartaledd roedd 78% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer corff yn meithrin sgiliau yn y Gymraeg drwy gynllunio a hyfforddi ei weithlu.¹⁵²

Cadarnhaodd Cyngor Celfyddydau Cymru ei fod yn asesu sgiliau iaith Gymraeg ei weithlu. O ran hyfforddiant galwedigaethol cyfrwng Gymraeg, nododd Cyngor Celfyddydau Cymru ei fod yn ymdrechu i ganfod hyfforddwyr a all ddarparu hyn ond y canfyddiad oedd nad oedd wastad ar gael. O'r herwydd, mynegwyd mai yn Saesneg y cynhelir hyfforddiant mewnol.

Er iddo gynnal gwersi Cymraeg mewnol, roedd y niferoedd isel yn golygu bod y gost yn drech na'r canlyniad. Cadarnhawyd ei fod yn bwriadu ailgychwyn y gwersi hyn ochr yn ochr â'i ddarpariaeth mentora anffurfiol.

¹⁵² Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau dan sylw, boed yn rhannol neu'n llawn.

Cadarnhaodd Cyngor Celfyddydau Cymru ei fod yn darparu hyfforddiant i staff i godi ymwybyddiaeth o'r iaith Gymraeg, y gofynion sydd arnynt i gydymffurfio efo'r cynllun iaith Gymraeg ynghyd â sut y gellir defnyddio'r Gymraeg yn y gweithle.

Nododd Cyngor Celfyddydau Cymru fod logo neu neges ar lofnodion e-bost gweithwyr yn datgan eu hyfedredd yn y Gymraeg a bod y manylion cyswllt ynghyd â'r neges 'allan o'r swyddfa' yn Gymraeg.

Safonau ar gyfer recriwtio gan gorff [134-138]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg Cyngor Celfyddydau Cymru, ar gyfartaledd roedd 14% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer recriwtio gan gorff.¹⁵³

Nododd Cyngor Celfyddydau Cymru bod swyddi sydd â'r mwyaf o gyswllt gyda'r cyhoedd yn cael eu hysbysebu gyda sgiliau Gymraeg yn ofynion hanfodol. Cadarnhawyd bod gofynion ieithyddol yn cael eu manylu ar gyfer pob swydd a hysbysebir.

Ymhellach, nododd Cyngor Celfyddydau Cymru fod pob dogfen o fewn y pecyn ymgeisio ar gael yn Gymraeg a chynhwysir datganiad a ddywed na chaiff ceisiadau a gyflwynir yn Gymraeg eu trin yn llai ffafriol na rhai a gyflwynir yn Saesneg.

Safonau ar gyfer arwyddion a arddangosir yng ngweithle corff [139-141]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg Cyngor Celfyddydau Cymru, nid oedd yr un o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer arwyddion a arddangosir yng ngweithle corff.

Cadarnhaodd Cyngor Celfyddydau Cymru fod y testun Cymraeg yn ymddangos uwchben neu i'r chwith o'r Saesneg ar arwyddion o fewn adeiladau'r corff.

Safonau ar gyfer cyhoeddiadau a negeseuon sain yng ngweithle corff [142]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg Cyngor Celfyddydau Cymru, nid oedd yr un o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safon ynghylch cyhoeddiadau a negeseuon sain yng ngweithle corff.

Nododd Cyngor Celfyddydau Cymru nad oedd yn gwneud cyhoeddiadau sain at sylw'i weithlu.

Safonau sy'n ymdrin â materion atodol yng nghyswllt y safonau gweithredu [170-175]

Nododd Cyngor Celfyddydau Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Cadarnhaodd Cyngor Celfyddydau Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

Safonau hybu [143-144]

Nododd Cyngor Celfyddydau Cymru ei fod yn cydsynio i wneud safonau hybu yn gymwysadwy iddo. Serch hynny, nododd Cyngor Celfyddydau Cymru nad oedd yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol na chymesur.

¹⁵³ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau dan sylw, boed yn rhannol neu'n llawn.

Safonau sy'n ymdrin â materion atodol yng nghyswllt y safonau hybu [164-169]

Nododd Cyngor Celfyddydau Cymru ei fod yn cydsynio i wneud y safonau hyn yn gymwysadwy ac yn benodol gymwys iddo.

Safonau cadw cofnodion [145-157]

Wrth ddadansoddi ymrwymïadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 77% o'r ymrwymïadau'n cyfateb i'r safonau mewn perthynas â'r safonau cadw cofnodion.¹⁵⁴

Nododd Cyngor Celfyddydau Cymru ei fod eisoes wedi ymrwymo i gyhoeddi Cynllun Gweithredu Iaith Gymraeg yn flynyddol a'i fod yn casglu'r holl wybodaeth a nodir yn y safonau, ac eithrio nifer y sawl a ddymunai gwasanaeth Gymraeg dros y ffôn.

Cadarnhaodd Cyngor Celfyddydau Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

Safonau sy'n ymdrin â materion atodol yng nghyswllt y safonau cadw cofnodion [178-179]

Cadarnhaodd Cyngor Celfyddydau Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

¹⁵⁴ Canran gyfartalog yr ymrwymïadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau dan sylw, boed yn rhannol neu'n llawn.

Chwaraeon Cymru

Safonau cyflenwi gwasanaethau

Gweithgaredd 1: Gohebiaeth a anfonir gan gorff

Safonau ar gyfer gohebiaeth a anfonir gan gorff [1-7]

Nododd Chwaraeon Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer gohebiaeth a anfonir gan gorff.¹⁵⁵

Nododd Chwaraeon Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

Gweithgaredd 2: Galwadau ffôn at gorff a chan gorff

Safonau ar gyfer galwadau ffôn at gorff a chan gorff [8-22]

Nododd Chwaraeon Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 87% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer galwadau ffôn at gorff a chan gorff.¹⁵⁶

Nododd Chwaraeon Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

Gweithgaredd 3: Cyfarfodydd a gynhelir gan gorff nad ydynt yn agored i'r cyhoedd yn gyffredinol

Safonau ar gyfer cyfarfodydd a gynhelir gan gorff nad ydynt yn agored i'r cyhoedd yn gyffredinol [23-29]

Nododd Chwaraeon Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer cyfarfodydd a gynhelir gan gorff nad ydynt yn agored i'r cyhoedd yn gyffredinol.¹⁵⁷

Nododd Chwaraeon Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safonau a fyn gwasanaeth cyfieithu ar y pryd pan fo un person wedi'i wahodd yn benodol gymwys iddo yn anghymesur.

Gweithgaredd 4: Cyfarfodydd a drefnir gan gorff sy'n agored i'r cyhoedd

Safonau ar gyfer cyfarfodydd a drefnir gan gorff sy'n agored i'r cyhoedd [30-34]

Nododd Chwaraeon Cymru nad oedd yn gwneud y gweithgaredd dan sylw.

¹⁵⁵ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

¹⁵⁶ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

¹⁵⁷ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

Adroddiad Safonau Comisiynydd y Gymraeg – Cyrff Cyhoeddus: Cyffredinol (2) – Adran 64 Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer cyfarfodydd a drefnir gan gorff sy'n agored i'r cyhoedd.¹⁵⁸

Nododd Chwaraeon Cymru nad oedd yn cynnal cyfarfodydd o'r fath ar hyn o bryd ond pe byddai yna fe'i hystyrir yn rhesymol a chymesur gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo.

Gweithgaredd 5: Digwyddiadau cyhoeddus a drefnir neu a ariennir yn eu cyfanrwydd gan gorff Safonau ar gyfer digwyddiadau cyhoeddus a drefnir neu a ariennir yn eu cyfanrwydd gan gorff [35-36]

Nododd Chwaraeon Cymru nad oedd yn gwneud y gweithgaredd dan sylw.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer digwyddiadau cyhoeddus a drefnir neu a ariennir yn eu cyfanrwydd gan gorff.¹⁵⁹

Nododd Chwaraeon Cymru nad oedd yn cynnal cyfarfodydd o'r fath ar hyn o bryd ond pe byddai yna fe'i hystyrir yn rhesymol a chymesur gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo.

Gweithgaredd 6: Cyhoeddusrwydd a hysbysebu gan gorff Safonau ar gyfer cyhoeddusrwydd a hysbysebu gan gorff [37]

Nododd Chwaraeon Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safon ar gyfer cyhoeddusrwydd a hysbysebu gan gorff.¹⁶⁰

Nododd Chwaraeon Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safon hon yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

Gweithgaredd 7: Arddangos deunydd yn gyhoeddus Safonau ar gyfer arddangos deunydd yn gyhoeddus [38-39]

Nododd Chwaraeon Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer arddangos deunydd yn gyhoeddus.¹⁶¹

Nododd Chwaraeon Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

¹⁵⁸ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

¹⁵⁹ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

¹⁶⁰ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

¹⁶¹ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd..

**Gweithgaredd 8: Corff yn cynhyrchu a chyhoeddi dogfennau
Safonau ar gyfer corff yn cynhyrchu a chyhoeddi dogfennau [40-49]**

Nododd Chwaraeon Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer corff yn cynhyrchu a chyhoeddi dogfennau.¹⁶²

Nododd Chwaraeon Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

**Gweithgaredd 9: Corff yn cynhyrchu a chyhoeddi ffurflenni
Safonau ar gyfer corff yn cynhyrchu a chyhoeddi ffurflenni [50-51]**

Nododd Chwaraeon Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer corff yn cynhyrchu a chyhoeddi ffurflenni.¹⁶³

Nododd Chwaraeon Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

**Gweithgaredd 10: Gwefannau a gwasanaethau ar-lein corff
Safonau ar gyfer gwefannau a gwasanaethau ar-lein corff [52-57]**

Nododd Chwaraeon Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 83% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer gwefannau a gwasanaethau ar-lein corff.¹⁶⁴

Nododd Chwaraeon Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

**Gweithgaredd 11: Arwyddion a arddangosir gan gorff
Safonau ar gyfer arwyddion a arddangosir gan gorff [58-60]**

Nododd Chwaraeon Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg er mai'r testun Saesneg gaiff flaenoriaeth ar hyn o bryd ar eu harwyddion.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer arwyddion a arddangosir gan gorff.¹⁶⁵

Nododd Chwaraeon Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

¹⁶² Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

¹⁶³ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

¹⁶⁴ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

¹⁶⁵ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

Gweithgaredd 12: Derbyn ymwelwyr i adeiladau'r corff

Safonau ar gyfer derbyn ymwelwyr i adeiladau'r corff [61-66]

Nododd Chwaraeon Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer derbyn ymwelwyr i adeiladau'r corff.¹⁶⁶

Nododd Chwaraeon Cymru ei fod yn ystyried gwneud safon 62 yn benodol gymwys iddo yn afresymol ac anghymesur a hynny oherwydd ymarferoldeb y gofyniad. Cadarnhaodd Chwaraeon Cymru y byddai'r sawl a ofynnai am wasanaeth derbynfa Gymraeg yn derbyn y gwasanaeth hwnnw ond, yn ei dyb ef, ei bod yn afresymol i ddarparu unigolyn dwyieithog ar y dderbynfa ar hyd yr adeg.

Gweithgaredd 13: Corff yn gwneud hysbysiadau swyddogol

Safonau ar gyfer corff yn gwneud hysbysiadau swyddogol [67-68]

Nododd Chwaraeon Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer corff yn gwneud hysbysiadau swyddogol.¹⁶⁷

Nododd Chwaraeon Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

Gweithgaredd 14: Corff yn dyfarnu ar geisiadau am grant

Safonau ar gyfer corff yn dyfarnu ar geisiadau am grant [69-73]

Nododd Chwaraeon Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer corff yn dyfarnu ar geisiadau am grant.¹⁶⁸

Nododd Chwaraeon Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

Gweithgaredd 15: Corff yn dyfarnu ar dendrau am gontract

Safonau ar gyfer corff yn dyfarnu ar dendrau am gontract [74-78]

Nododd Chwaraeon Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ond nad oedd yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer corff yn dyfarnu ar dendrau am gontract.¹⁶⁹

¹⁶⁶ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

¹⁶⁷ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

¹⁶⁸ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

Nododd Chwaraeon Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

Gweithgaredd 16: Codi ymwybyddiaeth ynghylch gwasanaethau Cymraeg a ddarperir gan gorff

Safonau ar gyfer codi ymwybyddiaeth ynghylch gwasanaethau Cymraeg a ddarperir gan gorff [79-80]

Nododd Chwaraeon Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer codi ymwybyddiaeth ynghylch gwasanaethau Cymraeg a ddarperir gan gorff.¹⁷⁰

Dylid nodi bod adran 12(2)(b) Deddf yr Iaith Gymraeg 1993 yn nodi bod rhaid i gynlluniau iaith Gymraeg bennu ym mha ffyrdd y bydd sefydliadau yn sicrhau cyhoeddusrwydd i'r cynllun. Pwysleisia'r Comisiynydd nad yw'r mesur hwn yn elfen ddewisol o fewn y ddeddfwriaeth.

Nododd Chwaraeon Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

Gweithgaredd 17: Hunaniaeth gorfforaethol corff

Safonau ar gyfer hunaniaeth gorfforaethol corff [81]

Nododd Chwaraeon Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safon ar gyfer hunaniaeth gorfforaethol corff.¹⁷¹

Nododd Chwaraeon Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safon hon yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

Gweithgaredd 18: Cyrsiau a ddarperir gan gorff

Safonau ar gyfer cyrsiau a ddarperir gan gorff [82-84]

Nododd Chwaraeon Cymru nad oedd yn gwneud y gweithgaredd dan sylw.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, nid oedd yr un o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer cyrsiau a ddarperir gan gorff.¹⁷²

Nododd Chwaraeon Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur er nad oedd yn gwneud y gweithgaredd ar hyn o bryd.

¹⁶⁹ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

¹⁷⁰ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

¹⁷¹ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

¹⁷² Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

Gweithgaredd 19: Systemau annerch cyhoeddus a ddefnyddir gan gorff Safonau ar gyfer systemau annerch cyhoeddus a ddefnyddir gan gorff [85]

Nododd Chwaraeon Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safon ar gyfer systemau annerch cyhoeddus a ddefnyddir gan gorff.¹⁷³

Nododd Chwaraeon Cymru mai ei nod yw gwneud cyhoeddiadau sain dwyieithog ond, mewn amgylchiadau argyfyngus, lle nad oes siaradwr Cymraeg ar gael, fe'u gwneir yn Saesneg. Ymhellach, mynegodd Chwaraeon Cymru mai'r Saesneg a glywir yn gyntaf mewn cyhoeddiadau dwyieithog oherwydd bod nifer o ymwelwyr o wledydd tramor yn defnyddio'r ganolfan.

Safonau sy'n ymdrin â materion atodol yng nghyswllt y safonau cyflenwi gwasanaethau [158-163]

Nododd Chwaraeon Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

Safonau llunio polisi [86-95]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau llunio polisi.¹⁷⁴

Nododd Chwaraeon Cymru fod ei asesiad traweffaith cydraddoldeb yn ystyriol o'r iaith Gymraeg ac fe'i defnyddir i wirio'i bolisiau a phrif strategaethau. Roedd yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

Safonau sy'n ymdrin â materion atodol yng nghyswllt y safonau llunio polisi [164-169]

Nododd Chwaraeon Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

Safonau gweithredu [96-142]

Safonau ar gyfer defnyddio'r Gymraeg o fewn gweinyddiaeth fewnol corff [96-109]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg Chwaraeon Cymru, ar gyfartaledd roedd 7% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer defnyddio'r Gymraeg o fewn gweinyddiaeth fewnol corff.¹⁷⁵

Cadarnhaodd Chwaraeon Cymru ei fod yn gweithredu polisi ar ddefnyddio'r Gymraeg yn fewnol gyda'r bwriad o hybu a hwyluso defnydd o'r iaith. Caiff staff Chwaraeon Cymru ofyn am y dogfennau yn ymwneud â'u cyflogaeth yn Gymraeg ond nad oedd yn cael eu hysbysu o hynny ar hyn o bryd. Ymhellach, fe nododd Chwaraeon Cymru fod gwaith yn mynd rhagddo i gyfieithu'r polisiau adnoddau dynol gyda rhai ohonynt ar gael yn ddwyieithog ar hyn o bryd.

¹⁷³ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

¹⁷⁴ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau dan sylw, boed yn rhannol neu'n llawn.

¹⁷⁵ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau dan sylw, boed yn rhannol neu'n llawn.

Safonau ar gyfer cwynion gan aelodau o staff corff [110-113]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg Chwaraeon Cymru, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer cwynion gan aelodau o staff corff.¹⁷⁶

Nododd Chwaraeon Cymru fod modd i'w weithwyr wneud cwynion ac ymateb i gwynion amdanynt yn Gymraeg ond ni chaent eu hysbysu o hynny ar hyn o bryd. Nodwyd na fyddai cyfarfod i drafod y gŵyn yn cael ei gynnal yn Gymraeg ychwaith. Nodwyd, serch hynny, ei bod yn fwriad ganddo i amlygu i'w weithwyr bod caniatâd iddynt weinyddu'n fewnol yn Gymraeg.

Safonau ar gyfer corff yn disgyblu staff [114-117]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg Chwaraeon Cymru, ar gyfartaledd roedd 80% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer corff yn disgyblu staff.¹⁷⁷

Nododd Chwaraeon Cymru fod modd i'w weithwyr ymateb i honiadau a wneir yn eu herbyn yn Gymraeg ond nad oedd yn cael eu hysbysu o hynny ar hyn o bryd. Er na fyddai modd iddo gynnal cyfarfod yn Gymraeg, roedd yn fwriad ganddo i amlygu i'w weithwyr bod caniatâd iddynt weinyddu'n fewnol yn Gymraeg.

Safonau ar gyfer technoleg gwybodaeth a deunyddiau cymorth a ddarperir gan gorff, ac ynghylch y fewnwyd [118-124]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg Chwaraeon Cymru, ar gyfartaledd roedd 14% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer technoleg gwybodaeth a deunyddiau cymorth a ddarperir gan gorff, ac ynghylch y fewnwyd.¹⁷⁸

Cadarnhaodd Chwaraeon Cymru nad oedd yn darparu meddalwedd gwirio sillafu a gramadeg na rhyngwynebaw Cymraeg ar gyfer ei weithlu. Yn yr un modd, nodwyd bod ei safle mewnwyd yn Saesneg ac eithrio ambell ddogfen bolisi. Mynegwyd y byddai adeiladu safle gwbl ddwyieithog yn anghymesur, a hynny'n seiliedig ar nifer cyfredol siaradwyr Cymraeg y sefydliad.

Safonau ar gyfer corff yn meithrin sgiliau yn y Gymraeg drwy gynllunio a hyfforddi ei weithlu [125-133]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg Chwaraeon Cymru, ar gyfartaledd roedd 89% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer corff yn meithrin sgiliau yn y Gymraeg drwy gynllunio a hyfforddi ei weithlu.¹⁷⁹

Nododd Chwaraeon Cymru ei fod yn asesu sgiliau iaith Gymraeg ei gyflogeion a'i fod yn darparu hyfforddiant yn unol â'r gofynion. Cadarnhaodd Chwaraeon Cymru fod manylion cyswllt a negeseuon 'allan o'r swyddfa' a geir ar e-byst yn Gymraeg a bod neges neu logo i ddynodi a yw gweithiwr yn rhugl neu'n dysgu Gymraeg.

Safonau ar gyfer recriwtio gan gorff [134-138]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg Chwaraeon Cymru, ar gyfartaledd roedd 86% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer recriwtio gan gorff.¹⁸⁰

¹⁷⁶ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau dan sylw, boed yn rhannol neu'n llawn.

¹⁷⁷ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau dan sylw, boed yn rhannol neu'n llawn.

¹⁷⁸ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau dan sylw, boed yn rhannol neu'n llawn.

¹⁷⁹ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau dan sylw, boed yn rhannol neu'n llawn.

Nododd Chwaraeon Cymru y caiff pob swydd ei hysbysebu'n ddwyieithog a bod sgiliau iaith Gymraeg yn ddymunol. Mynegodd Chwaraeon Cymru ei fod yn asesu'r nifer o siaradwyr Cymraeg bydd y rôl yn debygol o ddod i gyswllt â hwy boed yn gwsmeriaid, partneriaid neu gleientiaid.

Cadarnhaodd Chwaraeon Cymru fod ei ddogfennau recriwtio yn Gymraeg a chaiff ymgeiswyr nodi pe dymunent gyfweiliad Cymraeg. Yn yr un modd, Cymraeg fyddai'r iaith ar gyfer unrhyw ohebiaeth ddilynol i gais a wnaed yn yr iaith honno.

Safonau ar gyfer arwyddion a arddangosir yng ngweithle corff [139-141]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg Chwaraeon Cymru, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer arwyddion a arddangosir yng ngweithle corff.¹⁸¹

Cadarnhaodd Chwaraeon Cymru fod ei arwyddion yn ddwyieithog ond mai'r testun Saesneg gaiff flaenoriaeth.

Safonau ar gyfer cyhoeddiadau a negeseuon sain yng ngweithle corff [142]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg Chwaraeon Cymru, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safon ynghylch cyhoeddiadau a negeseuon sain yng ngweithle corff.¹⁸²

Nododd Chwaraeon Cymru nad oedd yn gwneud ei annerchiadau sain at sylw'i staff yn Gymraeg oherwydd fe'u seinir drwy ardaloedd cyhoeddus. Gan ystyried hynny, roedd o'r farn y byddai gwneud hynny'n ddwyieithog yn anghymesur.

Safonau sy'n ymdrin â materion atodol yng nghyswllt y safonau gweithredu [170-175]

Nododd Chwaraeon Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

Safonau hybu [143-144]

Nododd Chwaraeon Cymru nad oedd yn cydsynio i wneud safonau hybu yn gymwysadwy iddo.

Safonau cadw cofnodion [145-157]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg Chwaraeon Cymru, ar gyfartaledd roedd 69% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau cadw cofnodion.¹⁸³

Mynegodd Chwaraeon Cymru bod y mwyafrif o'r safonau hyn o fewn cyrraedd iddo ond ei fod yn ystyried gwneud safonau 150, 153 a 154 yn benodol gymwys iddo yn afresymol ac anghymesur, a hynny oherwydd cynifer o bobl fyddai ei angen i gasglu'r wybodaeth.

¹⁸⁰ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau dan sylw, boed yn rhannol neu'n llawn.

¹⁸¹ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau dan sylw, boed yn rhannol neu'n llawn.

¹⁸² Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau dan sylw, boed yn rhannol neu'n llawn.

¹⁸³ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau dan sylw, boed yn rhannol neu'n llawn.

Safonau sy'n ymdrin â materion atodol yng nghyswllt y safonau cadw cofnodion [178-179]

Nododd Chwaraeon Cymru nad oedd yn cydymffurfio ar hyn o bryd ond ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

Cyngor Gweithredu Gwirfoddol Cymru

Safonau cyflenwi gwasanaethau

Gweithgaredd 1: Gohebiaeth a anfonir gan gorff

Safonau ar gyfer gohebiaeth a anfonir gan gorff [1-7]

Nododd Cyngor Gweithredu Gwirfoddol Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ond nad oedd yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 86% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer gohebiaeth a anfonir gan gorff.¹⁸⁴

Mynegodd Cyngor Gweithredu Gwirfoddol Cymru ei fod yn cydymffurfio eisoes gyda nifer o'r safonau a'i fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

Gweithgaredd 2: Galwadau ffôn at gorff a chan gorff

Safonau ar gyfer galwadau ffôn at gorff a chan gorff [8-22]

Nododd Cyngor Gweithredu Gwirfoddol Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 67% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer galwadau ffôn at gorff a chan gorff.¹⁸⁵

Mynegodd Cyngor Gweithredu Gwirfoddol Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

Gweithgaredd 3: Cyfarfodydd a gynhelir gan gorff nad ydynt yn agored i'r cyhoedd yn gyffredinol

Safonau ar gyfer cyfarfodydd a gynhelir gan gorff nad ydynt yn agored i'r cyhoedd yn gyffredinol [23-29]

Nododd Cyngor Gweithredu Gwirfoddol Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 94% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer cyfarfodydd a gynhelir gan gorff nad ydynt yn agored i'r cyhoedd yn gyffredinol.¹⁸⁶

Nododd Cyngor Gweithredu Gwirfoddol Cymru ei fod yn ystyried gwneud detholiad o'r safonau hyn, sef 23, 24B, 27D, 28 a 28B, yn benodol gymwys iddo yn afresymol ac anghymesur. Nid oedd o'r farn y gellid gwarantu bod y person mwyaf priodol ar gyfer cynnal neu fynychu'r cyfarfod yn medru'r Gymraeg ac y byddai cyfieithu ar y pryd yn rhwystr i gyfathrebu hwylus yn ei dyb ef.

¹⁸⁴ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

¹⁸⁵ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

¹⁸⁶ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

**Gweithgaredd 4: Cyfarfodydd a drefnir gan gorff sy'n agored i'r cyhoedd
Safonau ar gyfer cyfarfodydd a drefnir gan gorff sy'n agored i'r cyhoedd [30-34]**

Nododd Cyngor Gweithredu Gwirfoddol Cymru nad oedd yn gwneud y gweithgaredd dan sylw.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 60% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer cyfarfodydd a drefnir gan gorff sy'n agored i'r cyhoedd.¹⁸⁷

Gweithgaredd 5: Digwyddiadau cyhoeddus a drefnir neu a ariennir yn eu cyfanrwydd gan gorff

Safonau ar gyfer digwyddiadau cyhoeddus a drefnir neu a ariennir yn eu cyfanrwydd gan gorff [35-36]

Nododd Cyngor Gweithredu Gwirfoddol Cymru nad oedd yn gwneud y gweithgaredd dan sylw.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer digwyddiadau cyhoeddus a drefnir neu a ariennir yn eu cyfanrwydd gan gorff.¹⁸⁸

Gweithgaredd 6: Cyhoeddusrwydd a hysbysebu gan gorff

Safonau ar gyfer cyhoeddusrwydd a hysbysebu gan gorff [37]

Nododd Cyngor Gweithredu Gwirfoddol Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau a bennir yn y rheoliadau drafft ar gyfer cyhoeddusrwydd a hysbysebu gan gorff.¹⁸⁹

Mynegodd Cyngor Gweithredu Gwirfoddol Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safon hon yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

Gweithgaredd 7: Arddangos deunydd yn gyhoeddus

Safonau ar gyfer arddangos deunydd yn gyhoeddus [38-39]

Nododd Cyngor Gweithredu Gwirfoddol Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer arddangos deunydd yn gyhoeddus.¹⁹⁰

Mynegodd Cyngor Gweithredu Gwirfoddol Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

¹⁸⁷ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

¹⁸⁸ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

¹⁸⁹ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

¹⁹⁰ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

**Gweithgaredd 8: Corff yn cynhyrchu a chyhoeddi dogfennau
Safonau ar gyfer corff yn cynhyrchu a chyhoeddi dogfennau [40-49]**

Nododd Cyngor Gweithredu Gwirfoddol Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 90% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer corff yn cynhyrchu a chyhoeddi dogfennau.¹⁹¹

Mynegodd Cyngor Gweithredu Gwirfoddol Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

**Gweithgaredd 9: Corff yn cynhyrchu a chyhoeddi ffurflenni
Safonau ar gyfer corff yn cynhyrchu a chyhoeddi ffurflenni [50-51]**

Nododd Cyngor Gweithredu Gwirfoddol Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 75% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer corff yn cynhyrchu a chyhoeddi ffurflenni.¹⁹²

Mynegodd Cyngor Gweithredu Gwirfoddol Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

**Gweithgaredd 10: Gwefannau a gwasanaethau ar-lein corff
Safonau ar gyfer gwefannau a gwasanaethau ar-lein corff [52-57]**

Nododd Cyngor Gweithredu Gwirfoddol Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 67% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer gwefannau a gwasanaethau ar-lein corff.¹⁹³

Mynegodd Cyngor Gweithredu Gwirfoddol Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

**Gweithgaredd 11: Arwyddion a arddangosir gan gorff
Safonau ar gyfer arwyddion a arddangosir gan gorff [58-60]**

Nododd Cyngor Gweithredu Gwirfoddol Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 67% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer arwyddion a arddangosir gan gorff.¹⁹⁴

Mynegodd Cyngor Gweithredu Gwirfoddol Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

¹⁹¹ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

¹⁹² Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

¹⁹³ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

¹⁹⁴ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

Gweithgaredd 12: Derbyn ymwelwyr i adeiladau'r corff

Safonau ar gyfer derbyn ymwelwyr i adeiladau'r corff [61-66]

Nododd Cyngor Gweithredu Gwirfoddol Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 71% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer derbyn ymwelwyr i adeiladau'r corff.¹⁹⁵

Mynegodd Cyngor Gweithredu Gwirfoddol Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

Gweithgaredd 13: Corff yn gwneud hysbysiadau swyddogol

Safonau ar gyfer corff yn gwneud hysbysiadau swyddogol [67-68]

Nododd Cyngor Gweithredu Gwirfoddol Cymru nad oedd yn gwneud y gweithgaredd dan sylw.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 50% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer corff yn gwneud hysbysiadau swyddogol.¹⁹⁶

Gweithgaredd 14: Corff yn dyfarnu ar geisiadau am grant

Safonau ar gyfer corff yn dyfarnu ar geisiadau am grant [69-73]

Nododd Cyngor Gweithredu Gwirfoddol Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 83% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer corff yn dyfarnu ar geisiadau am grant.¹⁹⁷

Mynegodd Cyngor Gweithredu Gwirfoddol Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

Gweithgaredd 15: Corff yn dyfarnu ar dendrau am gontract

Safonau ar gyfer corff yn dyfarnu ar dendrau am gontract [74-78]

Nododd Cyngor Gweithredu Gwirfoddol Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 83% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer corff yn dyfarnu ar dendrau am gontract.¹⁹⁸

Mynegodd Cyngor Gweithredu Gwirfoddol Cymru nad oedd yn ystyried gwneud safon 76 yn benodol gymwys iddo yn rhesymol na chymesur oherwydd nad oedd pob aelod o staff yn medru'r Gymraeg ac felly byddai angen sicrhau cymorth gwasanaeth cyfieithu.

¹⁹⁵ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

¹⁹⁶ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

¹⁹⁷ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

¹⁹⁸ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

Gweithgaredd 16: Codi ymwybyddiaeth ynghylch gwasanaethau Cymraeg a ddarperir gan gorff

Safonau ar gyfer codi ymwybyddiaeth ynghylch gwasanaethau Cymraeg a ddarperir gan gorff [79-80]

Nododd Cyngor Gweithredu Gwirfoddol Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 50% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer codi ymwybyddiaeth ynghylch gwasanaethau Cymraeg a ddarperir gan gorff.¹⁹⁹

Dylid nodi bod adran 12(2)(b) Deddf yr Iaith Gymraeg 1993 yn nodi bod rhaid i gynlluniau iaith Gymraeg bennu ym mha ffyrdd y bydd sefydliadau yn sicrhau cyhoeddusrwydd i'r cynllun. Pwysleisia'r Comisiynydd nad yw'r mesur hwn yn elfen ddewisol o fewn y ddeddfwriaeth.

Mynegodd Cyngor Gweithredu Gwirfoddol Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

Gweithgaredd 17: Hunaniaeth gorfforaethol corff

Safonau ar gyfer hunaniaeth gorfforaethol corff [81]

Nododd Cyngor Gweithredu Gwirfoddol Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safon ar gyfer hunaniaeth gorfforaethol corff.²⁰⁰

Mynegodd Cyngor Gweithredu Gwirfoddol Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safon hon yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

Gweithgaredd 18: Cyrsiau a ddarperir gan gorff

Safonau ar gyfer cyrsiau a ddarperir gan gorff [82-84]

Nododd Cyngor Gweithredu Gwirfoddol Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer cyrsiau a ddarperir gan gorff.²⁰¹

Nododd Cyngor Gweithredu Gwirfoddol Cymru ei fod yn ystyried gwneud safonau 82 ac 84 yn benodol gymwys iddo yn afresymol ac anghymesur oherwydd na allai warantu fod y darparwyr hyfforddiant sy'n gweithio dan gytundeb iddo â sgiliau iaith Gymraeg. Yn yr un modd, mynegwyd nad oes amser digonol ganddo i asesu a oes galw i gynnal cwrs yn Gymraeg neu'n ddwyieithog.

Gweithgaredd 19: Systemau annerch cyhoeddus a ddefnyddir gan gorff

Safonau ar gyfer systemau annerch cyhoeddus a ddefnyddir gan gorff [85]

Nododd Cyngor Gweithredu Gwirfoddol Cymru nad oedd yn gwneud y gweithgaredd dan sylw.

¹⁹⁹ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

²⁰⁰ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

²⁰¹ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, nid oedd yr un o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safon ar gyfer systemau annerch cyhoeddus a ddefnyddir gan gorff.

Safonau sy'n ymdrin â materion atodol yng nghyswllt y safonau cyflenwi gwasanaethau [158-163]

Mynegodd Cyngor Gweithredu Gwirfoddol Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

Safonau llunio polisi [86-95]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau llunio polisi.²⁰²

Mynegodd Cyngor Gweithredu Gwirfoddol Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

Safonau sy'n ymdrin â materion atodol yng nghyswllt y safonau llunio polisi [164-169]

Nododd Cyngor Gweithredu Gwirfoddol Cymru nad oedd yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol na chymesur oherwydd nad oedd yn ystyried ei hun yn gorff sy'n llunio polisiâu cyhoeddus.

Safonau gweithredu [96-142]

Safonau ar gyfer defnyddio'r Gymraeg o fewn gweinyddiaeth fewnol corff [96-109]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg Cyngor Gweithredu Gwirfoddol Cymru, ar gyfartaledd roedd 7% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer defnyddio'r Gymraeg o fewn gweinyddiaeth fewnol corff.²⁰³

Mynegodd Cyngor Gweithredu Gwirfoddol Cymru fod modd iddynt gydymffurfio gyda'r safonau hyn ar y cyfan. Er hynny, mynegwyd pryder ynglŷn â chostau cyfieithu dogfennau pan na all y rheolwr llinell ddeall Cymraeg a bod y system adnoddau dynol cyfredol yn uniaith Saesneg. Nodwyd, fodd bynnag, bod yr holl bolisiau adnoddau dynol yn ddwyieithog a chaiff staff gynnig gweddill y dogfennau allweddol yn Gymraeg.

Safonau ar gyfer cwynion gan aelodau o staff corff [110-113]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg Cyngor Gweithredu Gwirfoddol Cymru, nid oedd yr un o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer cwynion gan aelodau o staff corff.

Nododd Cyngor Gweithredu Gwirfoddol Cymru nad oes unrhyw agwedd o'r drefn gwynion mewnol cyfredol yn cael ei gynnal drwy gyfrwng y Gymraeg. Cadarnhawyd y byddai modd iddo gaffael gwasanaeth cyfieithu ar y pryd er mwyn hwyluso cais unigolyn ond y byddai hyn yn peri cost i'r sefydliad.

²⁰² Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau dan sylw, boed yn rhannol neu'n llawn.

²⁰³ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau dan sylw, boed yn rhannol neu'n llawn.

Safonau ar gyfer corff yn disgyblu staff [114-117]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg Cyngor Gweithredu Gwirfoddol Cymru, ar gyfartaledd roedd 20% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer corff yn disgyblu staff.²⁰⁴

Nododd Cyngor Gweithredu Gwirfoddol Cymru ei fod yn caniatáu i'w weithwyr ymateb i honiad a wnaed yn ei erbyn fel rhan o'r drefn ddisgyblu ond na fyddent yn cael eu hysbysu o hynny. Ategwyd hynny gan nodi mai Saesneg fyddai cyfrwng unrhyw gyfarfod dilynol. Mynegwyd y byddai modd iddo gydymffurfio ond y byddai cost ynghlwm oherwydd yr angen i gaffael gwasanaeth cyfieithu ar y pryd.

Safonau ar gyfer technoleg gwybodaeth a deunyddiau cymorth a ddarperir gan gorff, ac ynghylch y fewnwyd [118-124]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg Cyngor Gweithredu Gwirfoddol Cymru, nid oedd yr un o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer technoleg gwybodaeth a deunyddiau cymorth a ddarperir gan gorff, nac ynghylch y fewnwyd.

Cadarnhaodd Cyngor Gweithredu Gwirfoddol Cymru ei fod yn darparu meddalwedd gwirio sillafu a gramadeg ar gyfer ei staff yn ogystal â rhyngwyneb Cymraeg pan fo ar gael. Nodwyd, serch hynny, mai Saesneg yw iaith ei safle mewnwyd i raddau helaeth ac eithrio'r dudalen 'Dysgu Cymraeg'.

Safonau ar gyfer corff yn meithrin sgiliau yn y Gymraeg drwy gynllunio a hyfforddi ei weithlu [125-133]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg Cyngor Gweithredu Gwirfoddol Cymru, ar gyfartaledd roedd 89% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer corff yn meithrin sgiliau yn y Gymraeg drwy gynllunio a hyfforddi ei weithlu.²⁰⁵

Cadarnhaodd Cyngor Gweithredu Gwirfoddol Cymru ei fod yn asesu sgiliau iaith Gymraeg ei gyflogeion ac, er nad oedd yn cydymffurfio â'r safonau hyn ar hyn o bryd, byddai modd iddo wneud hynny i'r dyfodol. Mynegodd Cyngor Gweithredu Gwirfoddol Cymru fod hyfforddiant ymwybyddiaeth iaith ynghyd â dealltwriaeth o'r gofynion sydd arno i weithredu'n unol â'i gynllun iaith eisoes ar waith. Nododd Cyngor Gweithredu Gwirfoddol Cymru fod logo neu destun safonol ar gael i staff ddynodi lefel ei hyfiedredd yn y Gymraeg a bodd manylion cyswllt yn Gymraeg ar lofnodion e-bost staff.

Safonau ar gyfer recriwtio gan gorff [134-138]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg Cyngor Gweithredu Gwirfoddol Cymru, ar gyfartaledd roedd 57% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer recriwtio gan gorff.²⁰⁶

Mynegodd Cyngor Gweithredu Gwirfoddol Cymru fod rhaid asesu gallu ieithyddol y tîm pan ddaw swydd yn wag ac y caiff swyddi eu hysbysebu yn ddwyieithog. Cadarnhawyd fod y pecyn ymgeisio yn Gymraeg ac y byddai unrhyw ohebiaeth yn dilyn cais a gyflwynwyd yn Gymraeg yn yr iaith honno.

²⁰⁴ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau dan sylw, boed yn rhannol neu'n llawn.

²⁰⁵ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau dan sylw, boed yn rhannol neu'n llawn.

²⁰⁶ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau dan sylw, boed yn rhannol neu'n llawn.

Safonau ar gyfer arwyddion a arddangosir yng ngweithle corff [139-141]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg Cyngor Gweithredu Gwirfoddol Cymru, ar gyfartaledd roedd 75% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer arwyddion a arddangosir yng ngweithle corff.²⁰⁷

Cadarnhaodd Cyngor Gweithredu Gwirfoddol Cymru fod ei arwyddion mewnol yn ddwyieithog ond nad y Gymraeg gaiff flaenoriaeth.

Safonau ar gyfer cyhoeddiadau a negeseuon sain yng ngweithle corff [142]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg Cyngor Gweithredu Gwirfoddol Cymru, nid oedd yr un o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safon ynghylch cyhoeddiadau a negeseuon sain yng ngweithle corff.

Cadarnhaodd Cyngor Gweithredu Gwirfoddol Cymru nad oedd yn gwneud cyhoeddiadau sain at sylw'i staff.

Safonau sy'n ymdrin â materion atodol yng nghyswllt y safonau gweithredu [170-175]

Nododd Cyngor Gweithredu Gwirfoddol Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn afresymol ac anghymesur oherwydd roedd o'r farn y byddai cydymffurfio â hwy yn gwyro amser gweithwyr oddi wrth ei amcanion elusennol ac oddi wrth wasanaethu ei aelodau.

Safonau hybu [143-144]

Nododd Cyngor Gweithredu Gwirfoddol Cymru nad oedd yn cydsynio i wneud safonau hybu yn gymwysadwy iddo.

Safonau cadw cofnodion [145-157]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg Cyngor Gweithredu Gwirfoddol Cymru, ar gyfartaledd roedd 85% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau cadw cofnodion.²⁰⁸

Mynegodd Cyngor Gweithredu Gwirfoddol Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

Safonau sy'n ymdrin â materion atodol yng nghyswllt y safonau cadw cofnodion [178-179]

Mynegodd Cyngor Gweithredu Gwirfoddol Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

²⁰⁷ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau dan sylw, boed yn rhannol neu'n llawn.

²⁰⁸ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau dan sylw, boed yn rhannol neu'n llawn.

Cyngor Llyfrau Cymru

Safonau cyflenwi gwasanaethau

Gweithgaredd 1: Gohebiaeth a anfonir gan gorff

Safonau ar gyfer gohebiaeth a anfonir gan gorff [1-7]

Nododd Cyngor Llyfrau Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 86% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer gohebiaeth a anfonir gan gorff.²⁰⁹

Nododd Cyngor Llyfrau Cymru ei fod eisoes yn cynnal y gweithgaredd dan sylw yn Gymraeg ac o'r herwydd mynegodd ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

Gweithgaredd 2: Galwadau ffôn at gorff a chan gorff

Safonau ar gyfer galwadau ffôn at gorff a chan gorff [8-22]

Nododd Cyngor Llyfrau Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 73% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer galwadau ffôn at gorff a chan gorff.²¹⁰

Nododd Cyngor Llyfrau Cymru ei fod eisoes yn cynnal y gweithgaredd dan sylw yn Gymraeg ac o'r herwydd mynegodd ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

Gweithgaredd 3: Cyfarfodydd a gynhelir gan gorff nad ydynt yn agored i'r cyhoedd yn gyffredinol

Safonau ar gyfer cyfarfodydd a gynhelir gan gorff nad ydynt yn agored i'r cyhoedd yn gyffredinol [23-29]

Nododd Cyngor Llyfrau Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer cyfarfodydd a gynhelir gan gorff nad ydynt yn agored i'r cyhoedd yn gyffredinol.²¹¹

Nododd Cyngor Llyfrau Cymru ei fod eisoes yn cynnal y gweithgaredd dan sylw yn Gymraeg ac yn darparu gwasanaeth cyfieithu ar y pryd yn ôl y galw. O'r herwydd mynegodd ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

²⁰⁹ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

²¹⁰ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

²¹¹ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

**Gweithgaredd 4: Cyfarfodydd a drefnir gan gorff sy'n agored i'r cyhoedd
Safonau ar gyfer cyfarfodydd a drefnir gan gorff sy'n agored i'r cyhoedd [30-34]**

Nododd Cyngor Llyfrau Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer cyfarfodydd a drefnir gan gorff sy'n agored i'r cyhoedd.²¹²

Nododd Cyngor Llyfrau Cymru ei fod eisoes yn cynnal y gweithgaredd dan sylw yn Gymraeg ac o'r herwydd mynegodd ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

**Gweithgaredd 5: Digwyddiadau cyhoeddus a drefnir neu a ariennir yn eu cyfanrwydd gan gorff
Safonau ar gyfer digwyddiadau cyhoeddus a drefnir neu a ariennir yn eu cyfanrwydd gan gorff [35-36]**

Nododd Cyngor Llyfrau Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer digwyddiadau cyhoeddus a drefnir neu a ariennir yn eu cyfanrwydd gan gorff.²¹³

Nododd Cyngor Llyfrau Cymru ei fod eisoes yn cynnal y gweithgaredd dan sylw yn Gymraeg ac o'r herwydd mynegodd ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

**Gweithgaredd 6: Cyhoeddusrwydd a hysbysebu gan gorff
Safonau ar gyfer cyhoeddusrwydd a hysbysebu gan gorff [37]**

Nododd Cyngor Llyfrau Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safon ar gyfer cyhoeddusrwydd a hysbysebu gan gorff.²¹⁴

Nododd Cyngor Llyfrau Cymru ei fod eisoes yn cynnal y gweithgaredd dan sylw yn Gymraeg ac o'r herwydd mynegodd ei fod yn ystyried gwneud y safon hon yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

**Gweithgaredd 7: Arddangos deunydd yn gyhoeddus
Safonau ar gyfer arddangos deunydd yn gyhoeddus [38-39]**

Nododd Cyngor Llyfrau Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safon ar gyfer arddangos deunydd yn gyhoeddus.²¹⁵

²¹² Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

²¹³ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

²¹⁴ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

Nododd Cyngor Llyfrau Cymru ei fod eisoes yn cynnal y gweithgaredd dan sylw yn Gymraeg ac o'r herwydd mynegodd ei fod yn ystyried gwneud y safon hon yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

**Gweithgaredd 8: Corff yn cynhyrchu a chyhoeddi dogfennau
Safonau ar gyfer corff yn cynhyrchu a chyhoeddi dogfennau [40-49]**

Nododd Cyngor Llyfrau Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer corff yn cynhyrchu a chyhoeddi dogfennau.²¹⁶

Nododd Cyngor Llyfrau Cymru ei fod eisoes yn cynnal y gweithgaredd dan sylw yn Gymraeg ac o'r herwydd mynegodd ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

**Gweithgaredd 9: Corff yn cynhyrchu a chyhoeddi ffurflenni
Safonau ar gyfer corff yn cynhyrchu a chyhoeddi ffurflenni [50-51]**

Nododd Cyngor Llyfrau Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer corff yn cynhyrchu a chyhoeddi ffurflenni.²¹⁷

Nododd Cyngor Llyfrau Cymru ei fod eisoes yn cynnal y gweithgaredd dan sylw yn Gymraeg ac o'r herwydd mynegodd ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

**Gweithgaredd 10: Gwefannau a gwasanaethau ar-lein corff
Safonau ar gyfer gwefannau a gwasanaethau ar-lein corff [52-57]**

Nododd Cyngor Llyfrau Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 83% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer gwefannau a gwasanaethau ar-lein corff.²¹⁸

Nododd Cyngor Llyfrau Cymru ei fod eisoes yn cynnal y gweithgaredd dan sylw yn Gymraeg ac o'r herwydd mynegodd ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

²¹⁵ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

²¹⁶ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

²¹⁷ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

²¹⁸ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

**Gweithgaredd 11: Arwyddion a arddangosir gan gorff
Safonau ar gyfer arwyddion a arddangosir gan gorff [58-60]**

Nododd Cyngor Llyfrau Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 67% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer arwyddion a arddangosir gan gorff.²¹⁹

Nododd Cyngor Llyfrau Cymru ei fod eisoes yn cynnal y gweithgaredd dan sylw yn Gymraeg ac o'r herwydd mynegodd ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

**Gweithgaredd 12: Derbyn ymwelwyr i adeiladau'r corff
Safonau ar gyfer derbyn ymwelwyr i adeiladau'r corff [61-66]**

Nododd Cyngor Llyfrau Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 43% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer derbyn ymwelwyr i adeiladau'r corff.²²⁰

Nododd Cyngor Llyfrau Cymru ei fod eisoes yn cynnal y gweithgaredd dan sylw yn Gymraeg ac o'r herwydd mynegodd ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

**Gweithgaredd 13: Corff yn gwneud hysbysiadau swyddogol
Safonau ar gyfer corff yn gwneud hysbysiadau swyddogol [67-68]**

Nododd Cyngor Llyfrau Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 50% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer corff yn gwneud hysbysiadau swyddogol.²²¹

Nododd Cyngor Llyfrau Cymru ei fod eisoes yn cynnal y gweithgaredd dan sylw yn Gymraeg ac o'r herwydd mynegodd ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

**Gweithgaredd 14: Corff yn dyfarnu ar geisiadau am grant
Safonau ar gyfer corff yn dyfarnu ar geisiadau am grant [69-73]**

Nododd Cyngor Llyfrau Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 83% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer corff yn dyfarnu ar geisiadau am grant.²²²

²¹⁹ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

²²⁰ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

²²¹ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

²²² Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

Nododd Cyngor Llyfrau Cymru ei fod eisoes yn cynnal y gweithgaredd dan sylw yn Gymraeg ac o'r herwydd mynegodd ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

**Gweithgaredd 15: Corff yn dyfarnu ar dendrau am gontract
Safonau ar gyfer corff yn dyfarnu ar dendrau am gontract [74-78]**

Nododd Cyngor Llyfrau Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 83% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer corff yn dyfarnu ar dendrau am gontract.²²³

Nododd Cyngor Llyfrau Cymru ei fod eisoes yn cynnal y gweithgaredd dan sylw yn Gymraeg ac o'r herwydd mynegodd ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

**Gweithgaredd 16: Codi ymwybyddiaeth ynghylch gwasanaethau Cymraeg a ddarperir gan gorff
Safonau ar gyfer codi ymwybyddiaeth ynghylch gwasanaethau Cymraeg a ddarperir gan gorff [79-80]**

Nododd Cyngor Llyfrau Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, nid oedd yr un o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer codi ymwybyddiaeth ynghylch gwasanaethau Cymraeg a ddarperir gan gorff.²²⁴

Dylid nodi bod adran 12(2)(b) Deddf yr Iaith Gymraeg 1993 yn nodi bod rhaid i gynlluniau iaith Gymraeg bennu ym mha ffyrdd y bydd sefydliadau yn sicrhau cyhoeddusrwydd i'r cynllun. Pwysleisia'r Comisiynydd nad yw'r mesur hwn yn elfen ddewisol o fewn y ddeddfwriaeth.

Nododd Cyngor Llyfrau Cymru ei fod eisoes yn cynnal y gweithgaredd dan sylw yn Gymraeg ac o'r herwydd mynegodd ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

**Gweithgaredd 17: Hunaniaeth gorfforaethol corff
Safonau ar gyfer hunaniaeth gorfforaethol corff [81]**

Nododd Cyngor Llyfrau Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safon ar gyfer hunaniaeth gorfforaethol corff.²²⁵

Nododd Cyngor Llyfrau Cymru ei fod eisoes yn cynnal y gweithgaredd dan sylw yn Gymraeg ac o'r herwydd mynegodd ei fod yn ystyried gwneud y safon hon yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

²²³ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

²²⁴ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

²²⁵ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

**Gweithgaredd 18: Cyrsiau a ddarperir gan gorff
Safonau ar gyfer cyrsiau a ddarperir gan gorff [82-84]**

Nododd Cyngor Llyfrau Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer cyrsiau a ddarperir gan gorff.²²⁶

Nododd Cyngor Llyfrau Cymru ei fod eisoes yn cynnal y gweithgaredd dan sylw yn Gymraeg ac o'r herwydd mynegodd ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

**Gweithgaredd 19: Systemau annerch cyhoeddus a ddefnyddir gan gorff
Safonau ar gyfer systemau annerch cyhoeddus a ddefnyddir gan gorff [85]**

Nododd Cyngor Llyfrau Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safon ar gyfer systemau annerch cyhoeddus a ddefnyddir gan gorff.²²⁷

Nododd Cyngor Llyfrau Cymru ei fod eisoes yn cynnal y gweithgaredd dan sylw yn Gymraeg ac o'r herwydd mynegodd ei fod yn ystyried gwneud y safon hon yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

**Safonau sy'n ymdrin â materion atodol yng nghyswllt y safonau cyflenwi
gwasanaethau [158-163]**

Nododd Cyngor Llyfrau Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg. O'r herwydd, mynegodd ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

Safonau llunio polisi [86-95]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau llunio polisi.²²⁸

Mynegodd Cyngor Llyfrau Cymru nad oedd yn rhagweld unrhyw anhawster cydymffurfio â'r safonau llunio polisi a hynny oherwydd ei fod eisoes yn cynnal ei weinyddiaeth drwy gyfrwng y Gymraeg. Nodwyd ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.²²⁹

Safonau sy'n ymdrin â materion atodol yng nghyswllt y safonau llunio polisi [164-169]

Mynegodd Cyngor Llyfrau Cymru nad oedd yn rhagweld unrhyw anhawster cydymffurfio â'r safonau yn ymdrin â materion atodol mewn perthynas â'r safonau llunio polisi a hynny

²²⁶ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

²²⁷ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

²²⁸ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

²²⁹ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau dan sylw, boed yn rhannol neu'n llawn.

oherwydd eu bod eisoes yn cynnal eu gweinyddiaeth drwy gyfrwng y Gymraeg. Nodwyd ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

Safonau gweithredu [96-142]

Safonau ar gyfer defnyddio'r Gymraeg o fewn gweinyddiaeth fewnol corff [96-109]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg Cyngor Llyfrau Cymru, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer defnyddio'r Gymraeg o fewn gweinyddiaeth fewnol corff.²³⁰

Nododd Cyngor Llyfrau Cymru ei fod yn gweithredu polisi ar gyfer defnyddio'r Gymraeg yn fewnol at ddibenion hybu a hwyluso defnydd o'r iaith ac y cyhoeddir y polisi hwn ar ei wefan. At hynny, nododd Cyngor Llyfrau Cymru fod rhai dogfennau a pholisïau adnoddau dynol allweddol ar gael i'r staff trwy gyfrwng y Gymraeg a'u bod yn derbyn dewis iaith.

Safonau ar gyfer cwynion gan aelodau o staff corff [110-113]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg Cyngor Llyfrau Cymru, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer cwynion gan aelodau o staff corff.²³¹

Nododd Cyngor Llyfrau Cymru ei fod yn caniatáu staff wneud cwynion ac ymateb i gwynion a wnaed amdanynt yn ogystal â chynnal cyfarfodydd parthed hyn trwy gyfrwng y Gymraeg gan roi gwybod iddynt o'r dewis hwn.

Safonau ar gyfer corff yn disgyblu staff [114-117]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg Cyngor Llyfrau Cymru, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer corff yn disgyblu staff.²³²

Cadarnhaodd Cyngor Llyfrau Cymru fod modd cynnal pob agwedd o'i drefn ddisgyblu trwy gyfrwng y Gymraeg.

Safonau ar gyfer technoleg gwybodaeth a deunyddiau cymorth a ddarperir gan gorff, ac ynghylch y fewnwyd [118-124]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg Cyngor Llyfrau Cymru, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer technoleg gwybodaeth a deunyddiau cymorth a ddarperir gan gorff, ac ynghylch y fewnwyd.²³³

Nododd Cyngor Llyfrau Cymru ei fod yn darparu rhyngwyneb Cymraeg ar gyfer meddalwedd lle bo ar gael ac mai Cymraeg yw iaith y fewnwyd drwyddi draw.

Safonau ar gyfer corff yn meithrin sgiliau yn y Gymraeg drwy gynllunio a hyfforddi ei weithlu [125-133]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg Cyngor Llyfrau Cymru, ar gyfartaledd roedd 89% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer corff yn meithrin sgiliau yn y Gymraeg drwy gynllunio a hyfforddi ei weithlu.²³⁴

²³⁰ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau dan sylw, boed yn rhannol neu'n llawn.

²³¹ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau dan sylw, boed yn rhannol neu'n llawn.

²³² Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau dan sylw, boed yn rhannol neu'n llawn.

²³³ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau dan sylw, boed yn rhannol neu'n llawn.

Cadarnhaodd Cyngor Llyfrau Cymru ei fod yn asesu sgiliau iaith Gymraeg ei gyflogeion ac mai Cymraeg yw cyfrwng hyfforddiant galwedigaethol mewnol ac eithrio rheoli perfformiad ac iechyd a diogelwch, a gynhelir yn ddwyieithog.

Nododd Cyngor Llyfrau Cymru ei fod eisoes yn cydymffurfio â'r safonau hyn ac eithrio codi ymwybyddiaeth ei weithwyr o'r iaith Gymraeg gan mai dyma yw cyfrwng gweinyddiaeth fewnol y sefydliad. Serch hynny, nodwyd nad oedd yn darparu geiriad Cymraeg ar gyfer testun negeseuon 'allan o'r swyddfa'.

Safonau ar gyfer recriwtio gan gorff [134-138]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg Cyngor Llyfrau Cymru, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer recriwtio gan gorff.²³⁵

Cadarnhaodd Cyngor Llyfrau Cymru fod y dogfennau recriwtio allweddol oll ar gael yn Gymraeg ac mai yn yr iaith honno y cynhelir eu cyfweliadau gan fod sgiliau Cymraeg yn ofynion hanfodol ar gyfer 100% o'r swyddi a hysbysebwyd y llynedd.

Safonau ar gyfer arwyddion a arddangosir yng ngweithle corff [139-141]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg Cyngor Llyfrau Cymru, nid oedd yr un o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer arwyddion a arddangosir yng ngweithle corff.

Serch hynny, cadarnhaodd Cyngor Llyfrau Cymru mai'r testun Cymraeg sydd yn debygol o gael ei ddarllen yn gyntaf ar arwyddion adeiladau'r sefydliad.

Safonau ar gyfer cyhoeddiadau a negeseuon sain yng ngweithle corff [142]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg Cyngor Llyfrau Cymru, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safon ar gyfer cyhoeddiadau a negeseuon sain yng ngweithle corff.²³⁶

Cadarnhaodd Cyngor Llyfrau Cymru ei fod yn gwneud cyhoeddiadau sain Cymraeg yn y gweithle.

Safonau sy'n ymdrin â materion atodol yng nghyswllt y safonau gweithredu [170-175]

Nododd Cyngor Llyfrau Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Mynegodd Cyngor Llyfrau Cymru nad oedd yn rhagweld unrhyw anhawster cydymffurfio â'r safonau sy'n ymdrin â materion atodol mewn perthynas â'r safonau gweithredu a hynny oherwydd ei fod eisoes yn cynnal ei weinyddiaeth drwy gyfrwng y Gymraeg. Nodwyd ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

Safonau hybu [143-144]

Nododd Cyngor Llyfrau Cymru ei fod yn cydsynio i wneud safonau hybu (yn ogystal â'r safonau yn ymdrin â materion atodol mewn perthynas â safonau hybu) yn gymwysadwy ac yn benodol gymwys iddo.

²³⁴ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau dan sylw, boed yn rhannol neu'n llawn.

²³⁵ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau dan sylw, boed yn rhannol neu'n llawn.

²³⁶ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau dan sylw, boed yn rhannol neu'n llawn.

Safonau cadw cofnodion [145-157]

Wrth ddadansoddi ymrwymïadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg Cyngor Llyfrau Cymru, roedd 100% o'r ymrwymïadau'n cyfateb i'r safonau cadw cofnodion.²³⁷

Mynegodd Cyngor Llyfrau Cymru nad oedd yn rhagweld unrhyw anhawster cydymffurfio â'r safonau cadw cofnodion a hynny oherwydd ei fod eisoes yn cynnal ei weinyddiaeth drwy gyfrwng y Gymraeg. Nododd ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

Serch hynny, nododd Cyngor Llyfrau Cymru ei fod yn afresymol ac anghymesur iddynt gadw cofnod o'r nifer o bersonau a ofynnodd am wasanaeth Gymraeg.

Safonau sy'n ymdrin â materion atodol yng nghyswllt y safonau cadw cofnodion [178-179]

Mynegodd Cyngor Llyfrau Cymru nad oedd yn rhagweld unrhyw anhawster cydymffurfio â'r safonau sy'n ymdrin â materion atodol mewn perthynas â'r safonau cadw cofnodion a hynny oherwydd ei fod eisoes yn cynnal ei weinyddiaeth drwy gyfrwng y Gymraeg. Nododd ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

²³⁷ Canran gyfartalog yr ymrwymïadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau dan sylw, boed yn rhannol neu'n llawn.

Gardd Fotaneg Genedlaethol Cymru

Safonau cyflenwi gwasanaethau

Gweithgaredd 1: Gohebiaeth a anfonir gan gorff

Safonau ar gyfer gohebiaeth a anfonir gan gorff [1-7]

Nododd Gardd Fotaneg Genedlaethol Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 86% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer gohebiaeth a anfonir gan gorff.²³⁸

Nododd Gardd Fotaneg Genedlaethol Cymru nad oedd yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol na chymesur. Mynegwyd pryder ynghylch safon 7 oherwydd bod llawer o'r gwaith yn arbenigol ac nad oeddynt o'r farn bod enwau Cymraeg i nifer o dermau Lladin. Ymhellach, nodwyd bod ei allu i weithredu yn Gymraeg yn gyfyngedig ac y byddai costau cydymffurfio yn anghymesur. Serch hynny, cadarnhaodd Gardd Fotaneg Genedlaethol Cymru ei fod eisoes yn cydymffurfio gyda safonau 1-6.

Gweithgaredd 2: Galwadau ffôn at gorff a chan gorff

Safonau ar gyfer galwadau ffôn at gorff a chan gorff [8-22]

Nododd Gardd Fotaneg Genedlaethol Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 80% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer galwadau ffôn at gorff a chan gorff.²³⁹

Nododd Gardd Fotaneg Genedlaethol Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn afresymol ac anghymesur, gan gyfeirio'n benodol at safonau 9, 14, 15. Roedd o'r farn y byddai'n ddrud, yn ofyniad gormodol a bod lle yn brin ar destunau ar gyfer hyrwyddo gwasanaeth Gymraeg.

Gweithgaredd 3: Cyfarfodydd a gynhelir gan gorff nad ydynt yn agored i'r cyhoedd yn gyffredinol

Safonau ar gyfer cyfarfodydd a gynhelir gan gorff nad ydynt yn agored i'r cyhoedd yn gyffredinol [23-29]

Nododd Gardd Fotaneg Genedlaethol Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 94% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer cyfarfodydd a gynhelir gan gorff nad ydynt yn agored i'r cyhoedd yn gyffredinol.²⁴⁰

Mynegodd Gardd Fotaneg Genedlaethol Cymru nad oedd yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol na chymesur oherwydd costau cynnig gwasanaeth cyfieithu ar y pryd.

²³⁸ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

²³⁹ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

²⁴⁰ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

**Gweithgaredd 4: Cyfarfodydd a drefnir gan gorff sy'n agored i'r cyhoedd
Safonau ar gyfer cyfarfodydd a drefnir gan gorff sy'n agored i'r cyhoedd [30-34]**

Nododd Gardd Fotaneg Genedlaethol Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer cyfarfodydd a drefnir gan gorff sy'n agored i'r cyhoedd.²⁴¹

Nododd Gardd Fotaneg Genedlaethol Cymru ei fod yn cydymffurfio gyda safonau 30 a 31 yn llawn ac y byddai modd iddo gydymffurfio â safonau 32-34 yn rhannol. Er hynny, nid oedd yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol na chymesur. Nodwyd nad oedd ganddo amser digonol i gynnig tystiolaeth bellach na'r hyn a nodir am y gost.

**Gweithgaredd 5: Digwyddiadau cyhoeddus a drefnir neu a ariennir yn eu cyfanrwydd gan gorff
Safonau ar gyfer digwyddiadau cyhoeddus a drefnir neu a ariennir yn eu cyfanrwydd gan gorff [35-36]**

Nododd Gardd Fotaneg Genedlaethol Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer digwyddiadau cyhoeddus a drefnir neu a ariennir yn eu cyfanrwydd gan gorff.²⁴²

Nododd Gardd Fotaneg Genedlaethol Cymru ei fod eisoes yn cydymffurfio gyda safon 35 a bod modd iddynt gydymffurfio'n rhannol â safon 36. Nid oedd yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol na chymesur. Nodwyd nad oedd ganddo amser digonol i gynnig tystiolaeth bellach na'r hyn a nodir am y gost.

**Gweithgaredd 6: Cyhoeddusrwydd a hysbysebu gan gorff
Safonau ar gyfer cyhoeddusrwydd a hysbysebu gan gorff [37]**

Nododd Gardd Fotaneg Genedlaethol Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safon ar gyfer cyhoeddusrwydd a hysbysebu gan gorff.²⁴³

Nododd Gardd Fotaneg Genedlaethol Cymru ei fod eisoes yn cydymffurfio'n llawn ac yn ystyid gwneud y safon hon yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

**Gweithgaredd 7: Arddangos deunydd yn gyhoeddus
Safonau ar gyfer arddangos deunydd yn gyhoeddus [38-39]**

Nododd Gardd Fotaneg Genedlaethol Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

²⁴¹ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

²⁴² Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

²⁴³ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer arddangos deunydd yn gyhoeddus.²⁴⁴

Er iddo nodi bod modd cydymffurfio â safonau 38 a 39 ar y cyfan nid oedd yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol na chymesur oherwydd y gost a'r baich niweidiol ar y sefydliad. Nodwyd nad oedd ganddo amser digonol i gynnig tystiolaeth bellach na'r hyn a nodir am y gost.

Gweithgaredd 8: Corff yn cynhyrchu a chyhoeddi dogfennau Safonau ar gyfer corff yn cynhyrchu a chyhoeddi dogfennau [40-49]

Nododd Gardd Fotaneg Genedlaethol Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer corff yn cynhyrchu a chyhoeddi dogfennau.²⁴⁵

Mynegwyd ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn afresymol ac anghymesur. Fodd bynnag, fe nododd Gardd Fotaneg Genedlaethol Cymru ei fod eisoes yn cydymffurfio ar y cyfan gyda safonau 40, 43, 46 a 48.

Gweithgaredd 9: Corff yn cynhyrchu a chyhoeddi ffurflenni Safonau ar gyfer corff yn cynhyrchu a chyhoeddi ffurflenni [50-51]

Nododd Gardd Fotaneg Genedlaethol Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer corff yn cynhyrchu a chyhoeddi ffurflenni.²⁴⁶

Cadarnhaodd Gardd Fotaneg Genedlaethol Cymru ei fod eisoes yn cydymffurfio ar y cyfan gyda safonau 50, 50A a 50B. Serch hynny, nodwyd ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn afresymol ac anghymesur. Nodwyd nad oedd ganddo amser digonol i gynnig tystiolaeth bellach na'r hyn a nodir am y gost.

Gweithgaredd 10: Gwefannau a gwasanaethau ar-lein corff Safonau ar gyfer gwefannau a gwasanaethau ar-lein corff [52-57]

Nododd Gardd Fotaneg Genedlaethol Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 83% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer gwefannau a gwasanaethau ar-lein corff.²⁴⁷

²⁴⁴ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

²⁴⁵ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

²⁴⁶ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

²⁴⁷ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

Mewn perthynas â safonau 52, 53, 54, 55 a 56, mynegodd Gardd Fotaneg Genedlaethol Cymru mai ei nod yn y pen draw yw cydymffurfio â hwy. Serch hynny, nododd Gardd Fotaneg Genedlaethol Cymru nad oedd yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol na chymesur.

**Gweithgaredd 11: Arwyddion a arddangosir gan gorff
Safonau ar gyfer arwyddion a arddangosir gan gorff [58-60]**

Nododd Gardd Fotaneg Genedlaethol Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 67% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer arwyddion a arddangosir gan gorff.²⁴⁸

Cadarnhaodd Gardd Fotaneg Genedlaethol Cymru ei fod eisoes yn cydymffurfio gyda safonau 58-60 ac eithrio mewn perthynas ag enwau planhigion a roddir yn Lladin ar bob achlysur. Mynegwyd bod rhai arwyddion yn cynnwys enwau cyffredin planhigion yn ogystal, a bod yr amgylchiadau yn pennu a yw'r enw cyffredin yn Gymraeg neu'n Saesneg.

Nododd Gardd Fotaneg Genedlaethol Cymru nad oedd yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur oherwydd nad oedd yn dymuno gorfod dewis rhwng enwau cyffredin planhigion pan fo mwy nag un ar gael.

**Gweithgaredd 12: Derbyn ymwelwyr i adeiladau'r corff
Safonau ar gyfer derbyn ymwelwyr i adeiladau'r corff [61-66]**

Nododd Gardd Fotaneg Genedlaethol Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ond ni nodwyd a ydynt yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg ai peidio.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 71% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer derbyn ymwelwyr i adeiladau'r corff.²⁴⁹

Mynegodd Gardd Fotaneg Genedlaethol Cymru ei fod eisoes yn cwrdd â'r dyletswyddau o fewn safonau 61, 62, 62A, 64, 65 a 66. Nododd Gardd Fotaneg Genedlaethol Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn afresymol ac anghymesur oherwydd y diffyg ymhlith ei staff presennol mewn perthnas â sgiliau iaith Gymraeg.

**Gweithgaredd 13: Corff yn gwneud hysbysiadau swyddogol
Safonau ar gyfer corff yn gwneud hysbysiadau swyddogol [67-68]**

Nododd Gardd Fotaneg Genedlaethol Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 50% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer corff yn gwneud hysbysiadau swyddogol.²⁵⁰

²⁴⁸ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

²⁴⁹ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

²⁵⁰ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

Mynegodd Gardd Fotaneg Genedlaethol Cymru ei fod eisoes yn cydymffurfio gyda safon 67. Wrth ymateb i safon 68, nodwyd ei fod yn anelu i drin y Gymraeg a'r Saesneg ar y sail eu bod yn gyfartal heb ffafrio'r naill iaith a chredai nad yw'n gynaliadwy iddo fel sefydliad i gydymffurfio.

**Gweithgaredd 14: Corff yn dyfarnu ar geisiadau am grant
Safonau ar gyfer corff yn dyfarnu ar geisiadau am grant [69-73]**

Nododd Gardd Fotaneg Genedlaethol Cymru nad oedd yn gwneud y gweithgaredd dan sylw.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 83% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer corff yn dyfarnu ar geisiadau am grant.²⁵¹

**Gweithgaredd 15: Corff yn dyfarnu ar dendrau am gontract
Safonau ar gyfer corff yn dyfarnu ar dendrau am gontract [74-78]**

Nododd Gardd Fotaneg Genedlaethol Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ond nad oedd yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 83% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer corff yn dyfarnu ar dendrau am gontract.²⁵²

Mynegodd Gardd Fotaneg Genedlaethol Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn afresymol ac anghymesur. Nodwyd nad oedd ganddo amser digonol i gynnig tystiolaeth bellach na'r hyn a nodir am y gost.

**Gweithgaredd 16: Codi ymwybyddiaeth ynghylch gwasanaethau Cymraeg a ddarperir gan gorff
Safonau ar gyfer codi ymwybyddiaeth ynghylch gwasanaethau Cymraeg a ddarperir gan gorff [79-80]**

Nododd Gardd Fotaneg Genedlaethol Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer codi ymwybyddiaeth ynghylch gwasanaethau Cymraeg a ddarperir gan gorff.²⁵³

Dylid nodi bod adran 12(2)(b) Deddf yr Iaith Gymraeg 1993 yn nodi bod rhaid i gynlluniau iaith Gymraeg bennu ym mha ffyrdd y bydd sefydliadau yn sicrhau cyhoeddusrwydd i'r cynllun. Pwysleisia'r Comisiynydd nad yw'r mesur hwn yn elfen ddewisol o fewn y ddeddfwriaeth.

Cadarnhaodd Gardd Fotaneg Genedlaethol Cymru ei fod eisoes yn cydymffurfio â safonau 79 ac 80. Mynegwyd, fodd bynnag, ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn afresymol ac anghymesur oherwydd bod lefel yr wybodaeth sydd angen i ddehongli, gweithredu a chydymffurfio gyda'r safonau yn fiwrocrataidd, beichus ac anghymesur yn ei dyb ef.

²⁵¹ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

²⁵² Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

²⁵³ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

Gweithgaredd 17: Hunaniaeth gorfforaethol corff

Safonau ar gyfer hunaniaeth gorfforaethol corff [81]

Nododd Gardd Fotaneg Genedlaethol Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safon ar gyfer hunaniaeth gorfforaethol corff.²⁵⁴

Nododd Gardd Fotaneg Genedlaethol Cymru ei fod eisoes yn cydymffurfio'n llawn gyda'r safon hon ac yn ystyried ei gwneud yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

Gweithgaredd 18: Cyrsiau a ddarperir gan gorff

Safonau ar gyfer cyrsiau a ddarperir gan gorff [82-84]

Nododd Gardd Fotaneg Genedlaethol Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, nid oedd yr un o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer cyrsiau a ddarperir gan gorff.

Nododd Gardd Fotaneg Genedlaethol Cymru nad oedd yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol na chymesur oherwydd ei fod yn cynnal nifer fawr o gyrsiau. Serch hynny, nodwyd ei fod yn cynnal cyrsiau addysgiadol ac e-ddysgu trwy gyfrwng y Gymraeg ynghyd â deunyddiau'r cwrs.

Gweithgaredd 19: Systemau annerch cyhoeddus a ddefnyddir gan gorff

Safonau ar gyfer systemau annerch cyhoeddus a ddefnyddir gan gorff [85]

Nododd Gardd Fotaneg Genedlaethol Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, nid oedd yr un o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safon ar gyfer systemau annerch cyhoeddus a ddefnyddir gan gorff.

Mynegodd Gardd Fotaneg Genedlaethol Cymru nad oedd yn ystyried gwneud y safon hon yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur oherwydd diffyg siaradwyr Cymraeg. Ymhellach, fe nodwyd na fyddai recordio neges ddwyieithog o fudd gan mai negeseuon brys o natur unigryw yw'r hyn a ddatgenir ganddo.

Safonau sy'n ymdrin â materion atodol yng nghyswllt y safonau cyflenwi gwasanaethau [158-163]

Nododd Gardd Fotaneg Genedlaethol Cymru ei fod yn cydymffurfio gyda safon 160 ond nad oedd yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol na chymesur oherwydd baich ariannol ac adnoddol.

Safonau llunio polisi [86-95]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 90% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau llunio polisi.²⁵⁵

²⁵⁴ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

²⁵⁵ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau dan sylw, boed yn rhannol neu'n llawn.

Cadarnhaodd Gardd Fotaneg Genedlaethol Cymru ei fod yn cydymffurfio â nifer o'r safonau i raddau mwy neu lai ar hyn o bryd. Mewn perthynas â'r gweddill, nododd Gardd Fotaneg Genedlaethol Cymru nad oedd yn ymddangos yn berthnasol i'w sefydliad ef. Mynegwyd, serch hynny, fod y safonau hyn yn rhy fiwrocataidd a beichus ac, o'r herwydd, y byddai'n afresymol ac anghymesur eu gwneud yn benodol gymwys iddo.

Safonau sy'n ymdrin â materion atodol yng nghyswllt y safonau llunio polisi [164-169]

Nododd Gardd Fotaneg Genedlaethol Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn afresymol ac anghymesur. Nodwyd nad oedd ganddo amser digonol i gynnig tystiolaeth a manylion pellach na'r hyn a nodir am y gost.

Safonau gweithredu [96-142]

Safonau ar gyfer defnyddio'r Gymraeg o fewn gweinyddiaeth fewnol corff [96-109]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg Gardd Fotaneg Genedlaethol Cymru, nid oedd yr un o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer defnyddio'r Gymraeg o fewn gweinyddiaeth fewnol corff.

Cadarnhaodd Gardd Fotaneg Genedlaethol Cymru ei fod yn meddu ar bolisi ar ddefnyddio'r Gymraeg yn fewnol, gyda'r bwriad o hybu a hwyluso defnyddio'r iaith. Mynegwyd mai uniaith Saesneg yw ei ddogfennau a'i bolisiau adnoddau dynol ac na fyddai modd iddo gydymffurfio â safonau 97-102 dan unrhyw amgylchiadau.

Safonau ar gyfer cwynion gan aelodau o staff corff [110-113]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg Gardd Fotaneg Genedlaethol Cymru, nid oedd yr un o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer cwynion gan aelodau o staff corff.

Nododd Gardd Fotaneg Genedlaethol Cymru na chaiff unrhyw aelod o'i weithlu wneud cwyn, ymateb i gŵyn na chynnal cyfarfod ynghylch y gŵyn trwy gyfrwng y Gymraeg. Nodwyd nad oedd ganddo amser digonol i gynnig tystiolaeth a manylion pellach na'r hyn a nodir am y gost.

Safonau ar gyfer corff yn disgyblu staff [114-117]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg Gardd Fotaneg Genedlaethol Cymru, nid oedd yr un o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer corff yn disgyblu staff.

Nododd Gardd Fotaneg Genedlaethol Cymru na chaiff unrhyw agwedd o'r drefn ddisgyblu ei chynnal trwy gyfrwng y Gymraeg.

Safonau ar gyfer technoleg gwybodaeth a deunyddiau cymorth a ddarperir gan gorff, ac ynghylch y fewnwyd [118-124]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg Gardd Fotaneg Genedlaethol Cymru, ar gyfartaledd roedd 14% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer technoleg gwybodaeth a deunyddiau cymorth a ddarperir gan gorff, ac ynghylch y fewnwyd.²⁵⁶

²⁵⁶ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau dan sylw, boed yn rhannol neu'n llawn.

Cadarnhaodd Gardd Fotaneg Genedlaethol Cymru ei fod yn darparu meddalwedd gwirio sillafu a gramadeg a rhyngwynebaw Cymraeg ar gyfer ei staff ond bod cydymffurfio gyda safonau 118-124 yn gwbl anghynladwy ar gyfer y sefydliad.

Safonau ar gyfer corff yn meithrin sgiliau yn y Gymraeg drwy gynllunio a hyfforddi ei weithlu [125-133]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg Gardd Fotaneg Genedlaethol Cymru, ar gyfartaledd roedd 89% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer corff yn meithrin sgiliau yn y Gymraeg drwy gynllunio a hyfforddi ei weithlu.²⁵⁷

Nododd Gardd Fotaneg Genedlaethol Cymru ei fod yn asesu sgiliau iaith Gymraeg ei weithlu a chaiff rhai unigolion gynnig gwersi Cymraeg. Cadarnhawyd y caiff pob aelod o staff hyfforddiant ymwybyddiaeth iaith, dealltwriaeth o'r gofynion sydd arnynt i weithredu'n unol â'u cynllun iaith a sut y gellid defnyddio'r Gymraeg yn y gweithle.

Cadarnhaodd Gardd Fotaneg Genedlaethol Cymru ei fod yn darparu geiriad neu logo i ddynodi a yw gweithwyr yn rhugl neu'n dysgu Cymraeg ynghyd â manylion cyswllt e-bost a thestun ar gyfer negeseuon 'allan o'r swyddfa'.

Safonau ar gyfer recriwtio gan gorff [134-138]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg Gardd Fotaneg Genedlaethol Cymru, ar gyfartaledd roedd 57% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer recriwtio gan gorff.²⁵⁸

Nododd Gardd Fotaneg Genedlaethol Cymru y caiff pob swydd ei hysbysebu gyda'r Gymraeg fel sgil dymunol. Nid yw'n defnyddio ffurflenni cais yn y naill iaith ond mae swydd ddisgrifiadau, deunydd esboniadol am y broses ymgeisio a gwybodaeth am gyfweiliadau neu asesiadau eraill ar gael yn Gymraeg. Gohebir gydag unigolion sydd wedi cyflwyno ceisiadau am swyddi yn Gymraeg yn yr iaith honno.

Safonau ar gyfer arwyddion a arddangosir yng ngweithle corff [139-141]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg Gardd Fotaneg Genedlaethol Cymru, ar gyfartaledd roedd 75% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer arwyddion a arddangosir yng ngweithle corff.²⁵⁹

Mewn perthynas â lleoliad y testun Cymraeg ar arwyddion, nodwyd nad oedd modd datgan gyda sicrwydd pa iaith gaiff flaenoriaeth oherwydd fe fydd yn dibynnu ble saif y darllenwr ac a ydynt yn gyfarwydd gyda'r gosodiad.

Safonau ar gyfer cyhoeddiadau a negeseuon sain yng ngweithle corff [142]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg Gardd Fotaneg Genedlaethol Cymru, nid oedd yr un o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safon ynghylch cyhoeddiadau a negeseuon sain yng ngweithle corff.

Mynegodd Gardd Fotaneg Genedlaethol Cymru ei fod yn gwneud cyhoeddiadau sain at sylw'i staff yn Gymraeg.

²⁵⁷ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau dan sylw, boed yn rhannol neu'n llawn.

²⁵⁸ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau dan sylw, boed yn rhannol neu'n llawn.

²⁵⁹ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau dan sylw, boed yn rhannol neu'n llawn.

Adroddiad Safonau Comisiynydd y Gymraeg – Cyrff Cyhoeddus: Cyffredinol (2) – Adran 64 Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011

Nododd Gardd Fotaneg Genedlaethol Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safon hon yn benodol gymwys iddo yn afresymol ac anghymesur. Nodwyd nad oedd ganddo amser digonol i gynnig tystiolaeth a manylion pellach na'r hyn a nodir am y gost a diffyg sgiliau perthnasol.

Safonau sy'n ymdrin â materion atodol yng nghyswllt y safonau gweithredu [170-175]

Nododd Gardd Fotaneg Genedlaethol Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn afresymol ac anghymesur.

Safonau hybu [143-144]

Nododd Gardd Fotaneg Genedlaethol Cymru nad oedd yn cydsynio i wneud safonau hybu yn gymwysadwy iddo.

Safonau cadw cofnodion [145-157]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg Gardd Fotaneg Genedlaethol Cymru, ar gyfartaledd roedd 85% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau cadw cofnodion.²⁶⁰

Mynegodd Gardd Fotaneg Genedlaethol Cymru nad oedd yn darparu adroddiad monitro blynyddol ar ei gynllun iaith Gymraeg yr un pryd â'r flwyddyn ariannol. Byddai gofyniad i wneud hynny yn anghynladwy i'r sefydliad yn ei dyb ef.

Safonau sy'n ymdrin â materion atodol yng nghyswllt y safonau cadw cofnodion [178-179]

Cadarnhaodd Gardd Fotaneg Genedlaethol Cymru nad oedd yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol na chymesur.

²⁶⁰ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau dan sylw, boed yn rhannol neu'n llawn.

Llyfrgell Genedlaethol Cymru

Safonau cyflenwi gwasanaethau

Gweithgaredd 1: Gohebiaeth a anfonir gan gorff

Safonau ar gyfer gohebiaeth a anfonir gan gorff [1-7]

Nododd Llyfrgell Genedlaethol Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 86% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer gohebiaeth a anfonir gan gorff.²⁶¹

Nododd Llyfrgell Genedlaethol Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

Gweithgaredd 2: Galwadau ffôn at gorff a chan gorff

Safonau ar gyfer galwadau ffôn at gorff a chan gorff [8-22]

Nododd Llyfrgell Genedlaethol Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 67% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer galwadau ffôn at gorff a chan gorff.²⁶²

Nododd Llyfrgell Genedlaethol Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur gan fanylu y bydd yn ofynnol i bob aelod o staff sy'n dod i gyswllt â'r cyhoedd feddu'r Gymraeg.

Gweithgaredd 3: Cyfarfodydd a gynhelir gan gorff nad ydynt yn agored i'r cyhoedd yn gyffredinol

Safonau ar gyfer cyfarfodydd a gynhelir gan gorff nad ydynt yn agored i'r cyhoedd yn gyffredinol [23-29]

Nododd Llyfrgell Genedlaethol Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 44% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer cyfarfodydd a gynhelir gan gorff nad ydynt yn agored i'r cyhoedd yn gyffredinol.²⁶³

Nododd Llyfrgell Genedlaethol Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

Gweithgaredd 4: Cyfarfodydd a drefnir gan gorff sy'n agored i'r cyhoedd

Safonau ar gyfer cyfarfodydd a drefnir gan gorff sy'n agored i'r cyhoedd [30-34]

Nododd Llyfrgell Genedlaethol Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

²⁶¹ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

²⁶² Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

²⁶³ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer cyfarfodydd a drefnir gan gorff sy'n agored i'r cyhoedd.²⁶⁴

Nododd Llyfrgell Genedlaethol Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

Gweithgaredd 5: Digwyddiadau cyhoeddus a drefnir neu a ariennir yn eu cyfanrwydd gan gorff

Safonau ar gyfer digwyddiadau cyhoeddus a drefnir neu a ariennir yn eu cyfanrwydd gan gorff [35-36]

Nododd Llyfrgell Genedlaethol Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer digwyddiadau cyhoeddus a drefnir neu a ariennir yn eu cyfanrwydd gan gorff.²⁶⁵

Nododd Llyfrgell Genedlaethol Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

Gweithgaredd 6: Cyhoeddusrwydd a hysbysebu gan gorff

Safonau ar gyfer cyhoeddusrwydd a hysbysebu gan gorff [37]

Nododd Llyfrgell Genedlaethol Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safon ar gyfer cyhoeddusrwydd a hysbysebu gan gorff.²⁶⁶

Nododd Llyfrgell Genedlaethol Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safon hon yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

Gweithgaredd 7: Arddangos deunydd yn gyhoeddus

Safonau ar gyfer arddangos deunydd yn gyhoeddus [38-39]

Nododd Llyfrgell Genedlaethol Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer arddangos deunydd yn gyhoeddus.²⁶⁷

Nododd Llyfrgell Genedlaethol Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

²⁶⁴ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

²⁶⁵ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

²⁶⁶ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

²⁶⁷ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau ar gyfer pob gweithgaredd.

**Gweithgaredd 8: Corff yn cynhyrchu a chyhoeddi dogfennau
Safonau ar gyfer corff yn cynhyrchu a chyhoeddi dogfennau [40-49]**

Nododd Llyfrgell Genedlaethol Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 80% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer corff yn cynhyrchu a chyhoeddi dogfennau.²⁶⁸

Nododd Llyfrgell Genedlaethol Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

**Gweithgaredd 9: Corff yn cynhyrchu a chyhoeddi ffurflenni
Safonau ar gyfer corff yn cynhyrchu a chyhoeddi ffurflenni [50-51]**

Nododd Llyfrgell Genedlaethol Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 50% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer corff yn cynhyrchu a chyhoeddi ffurflenni.²⁶⁹

Nododd Llyfrgell Genedlaethol Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

**Gweithgaredd 10: Gwefannau a gwasanaethau ar-lein corff
Safonau ar gyfer gwefannau a gwasanaethau ar-lein corff [52-57]**

Nododd Llyfrgell Genedlaethol Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer gwefannau a gwasanaethau ar-lein corff.²⁷⁰

Nododd Llyfrgell Genedlaethol Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

**Gweithgaredd 11: Arwyddion a arddangosir gan gorff
Safonau ar gyfer arwyddion a arddangosir gan gorff [58-60]**

Nododd Llyfrgell Genedlaethol Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer arwyddion a arddangosir gan gorff.²⁷¹

Nododd Llyfrgell Genedlaethol Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

²⁶⁸ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

²⁶⁹ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

²⁷⁰ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

²⁷¹ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

**Gweithgaredd 12: Derbyn ymwelwyr i adeiladau'r corff
Safonau ar gyfer derbyn ymwelwyr i adeiladau'r corff [61-66]**

Nododd Llyfrgell Genedlaethol Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 43% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer derbyn ymwelwyr i adeiladau'r corff.²⁷²

Nododd Llyfrgell Genedlaethol Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

**Gweithgaredd 13: Corff yn gwneud hysbysiadau swydddogol
Safonau ar gyfer corff yn gwneud hysbysiadau swydddogol [67-68]**

Nododd Llyfrgell Genedlaethol Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer corff yn gwneud hysbysiadau swydddogol.²⁷³

Nododd Llyfrgell Genedlaethol Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

**Gweithgaredd 14: Corff yn dyfarnu ar geisiadau am grant
Safonau ar gyfer corff yn dyfarnu ar geisiadau am grant [69-73]**

Nododd Llyfrgell Genedlaethol Cymru nad oedd yn gwneud y gweithgaredd dan sylw.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 83% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer corff yn dyfarnu ar geisiadau am grant.²⁷⁴

**Gweithgaredd 15: Corff yn dyfarnu ar dendrau am gcontract
Safonau ar gyfer corff yn dyfarnu ar dendrau am gcontract [74-78]**

Nododd Llyfrgell Genedlaethol Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ond nad oedd yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 83% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer corff yn dyfarnu ar dendrau am gcontract.²⁷⁵

Nododd Llyfrgell Genedlaethol Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

²⁷² Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

²⁷³ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

²⁷⁴ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

²⁷⁵ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

Gweithgaredd 16: Codi ymwybyddiaeth ynghylch gwasanaethau Cymraeg a ddarperir gan gorff

Safonau ar gyfer codi ymwybyddiaeth ynghylch gwasanaethau Cymraeg a ddarperir gan gorff [79-80]

Nododd Llyfrgell Genedlaethol Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 50% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer codi ymwybyddiaeth ynghylch gwasanaethau Cymraeg a ddarperir gan gorff.²⁷⁶

Dylid nodi bod adran 12(2)(b) Deddf yr Iaith Gymraeg 1993 yn nodi bod rhaid i gynlluniau iaith Gymraeg bennu ym mha ffyrdd y bydd sefydliadau yn sicrhau cyhoeddusrwydd i'r cynllun. Pwysleisia'r Comisiynydd nad yw'r mesur hwn yn elfen ddewisol o fewn y ddeddfwriaeth.

Nododd Llyfrgell Genedlaethol Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

Gweithgaredd 17: Hunaniaeth gorfforaethol corff

Safonau ar gyfer hunaniaeth gorfforaethol corff [81]

Nododd Llyfrgell Genedlaethol Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safon ar gyfer hunaniaeth gorfforaethol corff.²⁷⁷

Nododd Llyfrgell Genedlaethol Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safon hon yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

Gweithgaredd 18: Cyrsiau a ddarperir gan gorff

Safonau ar gyfer cyrsiau a ddarperir gan gorff [82-84]

Nododd Llyfrgell Genedlaethol Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, nid oedd yr un o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer cyrsiau a ddarperir gan gorff.

Nododd Llyfrgell Genedlaethol Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

Gweithgaredd 19: Systemau annerch cyhoeddus a ddefnyddir gan gorff

Safonau ar gyfer systemau annerch cyhoeddus a ddefnyddir gan gorff [85]

Nododd Llyfrgell Genedlaethol Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, nid oedd yr un o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer systemau annerch cyhoeddus a ddefnyddir gan gorff.

²⁷⁶ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

²⁷⁷ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

Nododd Llyfrgell Genedlaethol Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safon hon yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

Safonau sy'n ymdrin â materion atodol yng nghyswllt y safonau cyflenwi gwasanaethau [158-163]

Nododd Llyfrgell Genedlaethol Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

Safonau llunio polisi [86-95]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau llunio polisi.²⁷⁸

Nododd Llyfrgell Genedlaethol Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur gan gadarnhau ei fod yn hynod sensitif wrth sicrhau na fydd y Gymraeg yn cael ei thrin yn llai ffafriol na'r Saesneg.

Safonau sy'n ymdrin â materion atodol yng nghyswllt y safonau llunio polisi [164-169]

Nododd Llyfrgell Genedlaethol Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

Safonau gweithredu [96-142]

Safonau ar gyfer defnyddio'r Gymraeg o fewn gweinyddiaeth fewnol corff [96-109]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg Llyfrgell Genedlaethol Cymru, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer defnyddio'r Gymraeg o fewn gweinyddiaeth fewnol corff.²⁷⁹

Cadarnhaodd Llyfrgell Genedlaethol Cymru ei fod eisoes yn cydymffurfio â'r safonau hyn.

Safonau ar gyfer cwynion gan aelodau o staff corff [110-113]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg Llyfrgell Genedlaethol Cymru, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer cwynion gan aelodau o staff corff.²⁸⁰

Cadarnhaodd Llyfrgell Genedlaethol Cymru ei fod eisoes yn cydymffurfio â'r safonau hyn.

Safonau ar gyfer corff yn disgyblu staff [114-117]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg Llyfrgell Genedlaethol Cymru, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer corff yn disgyblu staff.²⁸¹

Cadarnhaodd Llyfrgell Genedlaethol Cymru ei fod eisoes yn cydymffurfio â'r safonau hyn.

²⁷⁸ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau dan sylw, boed yn rhannol neu'n llawn.

²⁷⁹ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau dan sylw, boed yn rhannol neu'n llawn.

²⁸⁰ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau dan sylw, boed yn rhannol neu'n llawn.

²⁸¹ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau dan sylw, boed yn rhannol neu'n llawn.

Safonau ar gyfer technoleg gwybodaeth a deunyddiau cymorth a ddarperir gan gorff, ac ynghylch y fewnwyd [118-124]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg Llyfrgell Genedlaethol Cymru, nid oedd yr un o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer technoleg gwybodaeth a deunyddiau cymorth a ddarperir gan gorff, ac ynghylch y fewnwyd.

Cadarnhaodd Llyfrgell Genedlaethol Cymru ei fod eisoes yn cydymffurfio â'r safonau hyn.

Safonau ar gyfer corff yn meithrin sgiliau yn y Gymraeg drwy gynllunio a hyfforddi ei weithlu [125-133]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg Llyfrgell Genedlaethol Cymru, ar gyfartaledd roedd 78% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer corff yn meithrin sgiliau yn y Gymraeg drwy gynllunio a hyfforddi ei weithlu.²⁸²

Cadarnhaodd Llyfrgell Genedlaethol Cymru ei fod eisoes yn cydymffurfio â'r safonau hyn ac eithrio darparu logo i ddynodi a yw aelod staff yn siaradwr rhugl neu'n dysgu Gymraeg a neges 'allan o'r swyddfa'.

Safonau ar gyfer recriwtio gan gorff [134-138]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg Llyfrgell Genedlaethol Cymru, ar gyfartaledd roedd 57% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer recriwtio gan gorff.²⁸³

Cadarnhaodd Llyfrgell Genedlaethol Cymru ei fod eisoes yn cydymffurfio â'r safonau hyn a bod sgiliau iaith Gymraeg yn hanfodol ar gyfer bob swydd.

Safonau ar gyfer arwyddion a arddangosir yng ngweithle corff [139-141]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y Llyfrgell Genedlaethol Cymru, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer arwyddion a arddangosir yng ngweithle corff.²⁸⁴

Cadarnhaodd Llyfrgell Genedlaethol Cymru ei fod eisoes yn cydymffurfio â'r safonau hyn.

Safonau ar gyfer cyhoeddiadau a negeseuon sain yng ngweithle corff [142]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg Llyfrgell Genedlaethol Cymru, nid oedd yr un o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safon ynghylch cyhoeddiadau a negeseuon sain yng ngweithle corff.

Cadarnhaodd Llyfrgell Genedlaethol Cymru ei fod eisoes yn cydymffurfio â'r safon hon.

Safonau sy'n ymdrin â materion atodol yng nghyswllt y safonau gweithredu [170-175]

Nododd Llyfrgell Genedlaethol Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

Safonau hybu [143-144]

Nododd Llyfrgell Genedlaethol Cymru ei fod yn cydsynio i wneud safonau hybu yn gymwysadwy ac yn benodol gymwys iddo.

²⁸² Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau dan sylw, boed yn rhannol neu'n llawn.

²⁸³ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau dan sylw, boed yn rhannol neu'n llawn.

²⁸⁴ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau dan sylw, boed yn rhannol neu'n llawn.

Safonau cadw cofnodion [145-157]

Wrth ddadansoddi ymrwymïadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg Llyfrgell Genedlaethol Cymru, ar gyfartaledd roedd 77% o'r ymrwymïadau'n cyfateb i'r safonau cadw cofnodion.²⁸⁵

Nododd Llyfrgell Genedlaethol Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

Safonau sy'n ymdrin â materion atodol yng nghyswllt y safonau cadw cofnodion [178-179]

Nododd Llyfrgell Genedlaethol Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

²⁸⁵ Canran gyfartalog yr ymrwymïadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau dan sylw, boed yn rhannol neu'n llawn.

Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig

Safonau cyflenwi gwasanaethau

Gweithgaredd 1: Gohebiaeth a anfonir gan gorff

Safonau ar gyfer gohebiaeth a anfonir gan gorff [1-7]

Nododd Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Nodwyd bod ei ddeunyddiau marchnata ar gyfer perfformiadau a gynhelir yng Nghymru yn unig yn gwbl ddwyieithog. Nododd Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

Gweithgaredd 2: Galwadau ffôn at gorff a chan gorff

Safonau ar gyfer galwadau ffôn at gorff a chan gorff [8-22]

Nododd Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Nododd Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig ei fod yn anelu at ddarparu cyfarchiad dwyieithog i bobl sy'n cysylltu â'r switsfwrdd. Mynegwyd mai cysylltiadau busnes yw'r mwyafrif o alwyr sy'n cysylltu'n uniongyrchol ag ef a bod Canolfan Mileniwm Cymru (ble y'i lleolir ar hyn o bryd) yn ymdrin â mwyafrif y galwadau gan aelodau'r cyhoedd. Nodwyd fod lleoliadau theatr eraill lle cynhelir ei berfformiadau hefyd yn derbyn galwadau gan y cyhoedd ar ei ran.

Er iddynt fynegi ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur, mynegwyd pryder am ei allu i gydymffurfio â detholiad o safonau (10, 11 a 14) pe byddai nifer uwch o alwadau gan bobl yn dymuno trafod yn Gymraeg. Nodwyd na fyddai modd iddo gydymffurfio â safonau 17, 18, 19 ac 20. Mewn perthynas â safon 21, nodwyd mai dim ond cysylltiadau busnes y byddai'n eu ffonio.

Gweithgaredd 3: Cyfarfodydd a gynhelir gan gorff nad ydynt yn agored i'r cyhoedd yn gyffredinol

Safonau ar gyfer cyfarfodydd a gynhelir gan gorff nad ydynt yn agored i'r cyhoedd yn gyffredinol [23-29]

Nododd Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ond nad oedd yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Nododd Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn afresymol ac anghymesur oherwydd nad oes ganddo nifer ddigonol o staff â sgiliau iaith Gymraeg ar hyn o bryd. Nodwyd ei fod yn ystyried costau darparu gwasanaeth cyfieithu ar y pryd yn afresymol a'i fod o'r farn y byddai defnyddio'r cyfleuster hwn yn llesteirio natur sensitif cyfarfodydd a wnelo â buddiant neu lesiant personol un neu ragor o bobl.

Gweithgaredd 4: Cyfarfodydd a drefnir gan gorff sy'n agored i'r cyhoedd

Safonau ar gyfer cyfarfodydd a drefnir gan gorff sy'n agored i'r cyhoedd [30-34]

Nododd Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig nad oedd yn gwneud y gweithgaredd dan sylw.

Nodwyd ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn afresymol ac anghymesur oherwydd nad oedd yn cynnal cyfarfodydd cyhoeddus.

Gweithgaredd 5: Digwyddiadau cyhoeddus a drefnir neu a ariennir yn eu cyfanrwydd gan gorff

Safonau ar gyfer digwyddiadau cyhoeddus a drefnir neu a ariennir yn eu cyfanrwydd gan gorff [35-36]

Nododd Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ond nad oedd yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Nodwyd mai ei fusnes craidd yw cyflwyno operâu mewn theatrau ar draws Cymru a Lloegr a genir, fel rheol, yn iaith wreiddiol yr Opera neu yn Saesneg. Nodwyd bod operâu a berfformir yng Nghymru yn defnyddio isdeitlau Cymraeg a Saesneg a daflunnir uwchben y llwyfan.

Mynegodd Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig nad oedd yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur oherwydd y byddai talu i gynnal ei holl weithgareddau drwy gyfrwng y Gymraeg a'r Saesneg yn golygu na allai fforddio eu cynnal. Nodwyd enghraifft ble byddai darparu cyfieithu ar y pryd ar gyfer y sgwrs cyn y perfformiadau (a wneir ar hyn o bryd gan unigolyn di-Gymraeg) yn golygu traweffaith ar gyllidebau gweithgareddau eraill.

Mynegwyd bod rhai perfformiadau yn cael eu cynhyrchu yn ddwyieithog ond nodwyd y byddai gosod gofyniad anhyblyg yn cyfyngu'n sylweddol ar amrediad a nifer ei brosiectau cyfredol.

Gweithgaredd 6: Cyhoeddusrwydd a hysbysebu gan gorff

Safonau ar gyfer cyhoeddusrwydd a hysbysebu gan gorff [37]

Nododd Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Nodwyd bod deunyddiau cyhoeddusrwydd a hysbysebu ar gyfer perfformiadau a digwyddiadau a gynhelir yng Nghymru yn unig yn defnyddio'r ddwy iaith. Nid yw hyn yn wir am ei arfer wrth hyrwyddo perfformiadau a gynhelir yng Nghymru a Lloegr.

Er iddo fynegi ei bod yn briodol hyrwyddo'r perfformiadau a gynhelir yng Nghymru yn unig yn ddwyieithog, nododd Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig nad oedd yn ystyried gwneud y safon hon yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur. Mynegwyd y byddai cynhyrchu deunyddiau dwyieithog yn Lloegr yn debygol o fod yn llai effeithlon wrth gynyddu gwerthiant tocynnau. Ni roddwyd sylwadau am ei allu i gynhyrchu deunyddiau dwyieithog ar gyfer dosbarthiad yng Nghymru a deunyddiau Saesneg ar gyfer eu dosbarthu yn Lloegr.

Gweithgaredd 7: Arddangos deunydd yn gyhoeddus

Safonau ar gyfer arddangos deunydd yn gyhoeddus [38-39]

Nododd Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Nododd Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur. Mynegwyd mai nifer cyfyngedig o ddeunydd arddangos y mae'n eu cynhyrchu ond eu bod, serch hynny, yn cydymffurfio â'r safonau.

**Gweithgaredd 8: Corff yn cynhyrchu a chyhoeddi dogfennau
Safonau ar gyfer corff yn cynhyrchu a chyhoeddi dogfennau [40-49]**

Nododd Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ond nad oedd yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Nododd Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn afresymol ac anghymesur oherwydd bod mwyafrif ei ddogfennau ynghyd â gwybodaeth a gyfeirir atynt o fewn y safon yn rhai nad ydynt ar gael i'r cyhoedd.

Noder mai dogfennau at sylw'r cyhoedd sydd yn destun i'r safonau mewn perthynas â chorff yn cynhyrchu a chyhoeddi dogfennau.

**Gweithgaredd 9: Corff yn cynhyrchu a chyhoeddi ffurflenni
Safonau ar gyfer corff yn cynhyrchu a chyhoeddi ffurflenni [50-51]**

Nododd Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Mynegodd Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig mai defnydd cyfyngedig iawn a wneir o ffurflenni fel rhan o'i waith, gan nodi ei fod yn cynhyrchu ffurflenni cadw tocynnau Cymraeg a Saesneg ar gyfer tanysgrifwyr a'u bod ar gael yng Nghanolfan Mileniwm Cymru.

O'r herwydd, fe noda ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

**Gweithgaredd 10: Gwefannau a gwasanaethau ar-lein corff
Safonau ar gyfer gwefannau a gwasanaethau ar-lein corff [52-57]**

Nododd Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Nododd Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur a bod ei wefan eisoes yn ddwyieithog.

**Gweithgaredd 11: Arwyddion a arddangosir gan gorff
Safonau ar gyfer arwyddion a arddangosir gan gorff [58-60]**

Nododd Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Mynegodd Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig bod arwyddion a welir gan y cyhoedd yng Nghymru yn cynnwys y Gymraeg ond nad oedd y testun Cymraeg wedi'i osod fel ei fod yn debygol mai hwnnw darllenir yn gyntaf.

Nododd Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig ei fod yn ystyried gwneud safon 59 yn benodol gymwys iddo yn afresymol ac anghymesur oherwydd ei fod o'r farn bod gosod y testun Cymraeg yn gyntaf yn anfanteisiol i'r neges y bwriedir ei chyfleu.

**Gweithgaredd 12: Derbyn ymwelwyr i adeiladau'r corff
Safonau ar gyfer derbyn ymwelwyr i adeiladau'r corff [61-66]**

Nododd Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Mynegodd Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig y caiff ymwelwyr naill ai yn nerbynfau neu wrth ddrws llwyfan Canolfan Mileniwm Cymru eu cyfarch gan staff dwyieithog sy'n

golygu na chaiff y Gymraeg ei thrin yn llai ffafriol na'r Saesneg wrth dderbyn ymwelwyr.

Nododd Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur. Serch hynny, mynegwyd y byddai'n cael anhawster cydymffurfio gyda safonau 62, 62A a 63 yn uniongyrchol heb gefnogaeth staff Canolfan Mileniwm Cymru gan nad oedd yn darparu derbynfa sy'n wynebu'r cyhoedd fel y cyfryw. Mynegwyd nad oedd aelodau'r cyhoedd yn debygol o ymweld â'i swyddfeydd.

**Gweithgaredd 13: Corff yn gwneud hysbysiadau swyddogol
Safonau ar gyfer corff yn gwneud hysbysiadau swyddogol [67-68]**

Nododd Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig nad oedd yn gwneud y gweithgaredd dan sylw.

Nododd Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn afresymol ac anghymesur oherwydd nad yw'n gwneud hysbysiadau swyddogol.

**Gweithgaredd 14: Corff yn dyfarnu ar geisiadau am grant
Safonau ar gyfer corff yn dyfarnu ar geisiadau am grant [69-73]**

Nododd Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig nad oedd yn gwneud y gweithgaredd dan sylw.

Nododd Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn afresymol ac anghymesur oherwydd nad oedd yn dyfarnu ar geisiadau am grant.

**Gweithgaredd 15: Corff yn dyfarnu ar dendrau am gontract
Safonau ar gyfer corff yn dyfarnu ar dendrau am gontract [74-78]**

Nododd Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ond nad oedd yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Nododd Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn afresymol ac anghymesur oherwydd nid yw tendro am wasanaethau yn arfer rheolaidd ganddo. Golyga hynny ei fod fel arfer yn casglu dyfynbrisiau yn hytrach na mynd trwy broses dendro lawn. Roedd o'r farn y byddai gosod y safonau hyn arno â goblygiadau sylweddol o ran cost.

**Gweithgaredd 16: Codi ymwybyddiaeth ynghylch gwasanaethau Cymraeg a ddarperir gan gorff
Safonau ar gyfer codi ymwybyddiaeth ynghylch gwasanaethau Cymraeg a ddarperir gan gorff [79-80]**

Nododd Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig nad oedd yn gwneud y gweithgaredd dan sylw.

Nododd Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn afresymol ac anghymesur oherwydd nad oedd yn codi ymwybyddiaeth ynghylch gwasanaethau Cymraeg a ddarperir ganddynt.

**Gweithgaredd 17: Hunaniaeth gorfforaethol corff
Safonau ar gyfer hunaniaeth gorfforaethol corff [81]**

Nododd Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Nododd Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig mai 'WNO' yw ei farc logo a ddilynir gan destun dwyieithog. Er ei fod yn ystyried gwneud y safon hon yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur, nodwyd nad oes llythrennau'n cyfateb i 'WNO' i greu talfyriad Cymraeg fel rhan o'i hunaniaeth gorfforaethol gyfredol.

**Gweithgaredd 18: Cyrsiau a ddarperir gan gorff
Safonau ar gyfer cyrsiau a ddarperir gan gorff [82-84]**

Nododd Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig nad oedd yn gwneud y gweithgaredd dan sylw.

Ni nododd Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig a oedd yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur ai peidio.

**Gweithgaredd 19: Systemau annerch cyhoeddus a ddefnyddir gan gorff
Safonau ar gyfer systemau annerch cyhoeddus a ddefnyddir gan gorff [85]**

Nododd Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig nad oedd yn gwneud y gweithgaredd dan sylw.

Ni nododd Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig a oedd yn ystyried gwneud y safon hon yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur ai peidio.

**Safonau sy'n ymdrin â materion atodol yng nghyswllt y safonau cyflenwi
gwasanaethau [158-163]**

Nododd Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig ei fod yn rhagweld y byddai cydymffurfio â'r safonau hyn yn anodd iawn iddo a bod eu cyflawni yn debygol o gael effaith andwyol ar y gwasanaeth craidd y'i hariennir i'w ddarparu. Mynegwyd ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn afresymol ac anghymesur o'r herwydd.

Safonau llunio polisi [86-95]

Nododd Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig ei fod yn dwyn ar yr hyn a nodir yn ei bolisi iaith Gymraeg ar gyfer asesu effaith ei bolisiau, gan gadarnhau ei fod yn ymgynghori ar benderfyniadau polisi.

Serch hynny, nododd Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig nad oedd yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur oherwydd ei fod o'r farn y byddai angen creu swydd ar lefel uwch reolwr i gydymffurfio â hwy. Mynegwyd nad oedd ei gyllideb cyfredol yn caniatáu hyn ond ei fod wedi ymdrechu i recriwtio siaradwr Cymraeg rhugl i'w adran marchnata a bod ganddo bencampwr iaith Gymraeg yn eistedd ar ei Fwrdd.

Mynegwyd mai'r deunyddiau a welir gan aelodau'r cyhoedd ddylai dderbyn y flaenoriaeth gogyfer codi proffil dwyieithog Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig.

Safonau sy'n ymdrin â materion atodol yng nghyswllt y safonau llunio polisi [164-169]

Nododd Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig nad oedd yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur oherwydd ei fod o'r farn y byddai angen creu swydd ar lefel uwch reolwr i gydymffurfio â hwy. Mynegwyd nad oedd ei gyllideb cyfredol yn caniatáu hyn.

Safonau gweithredu [96-142]

Safonau ar gyfer defnyddio'r Gymraeg o fewn gweinyddiaeth fewnol corff [96-109]

Mynegodd Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig nad oedd yn gweithredu polisi ar ddefnyddio'r Gymraeg yn fewnol, nac ychwaith yn darparu dogfennau a pholisïau adnoddau dynol allweddol yn Gymraeg i'w weithwyr. Mynegodd Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig y byddai cydymffurfio â'r safonau hyn yn anghymesur gan ystyried nifer cyfredol siaradwyr Cymraeg y sefydliad. Nodwyd y byddai'n ofynnol iddo dalu am gyfieithydd i drosi'r dogfennau hyn.

Safonau ar gyfer cwynion gan aelodau o staff corff [110-113]

Nododd Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig nad oedd yn caniatáu ei staff wneud ac ymateb i gwynion yn Gymraeg nac ychwaith i ddefnyddio'r Gymraeg mewn cyfarfod yn ymwneud â chwyn.

Mynegodd Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig nad oedd yn bosibl iddo gydymffurfio â'r safonau hyn heb gaffael gwasanaeth cyfieithu ar y pryd.

Safonau ar gyfer corff yn disgyblu staff [114-117]

Nododd Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig nad oedd yn caniatáu i unrhyw elfen o broses ddisgyblu staff gael ei gynnal drwy gyfrwng y Gymraeg. Roedd o'r farn y byddai angen iddynt gaffael gwasanaeth cyfieithu ar y pryd er mwyn medru cydymffurfio.

Safonau ar gyfer technoleg gwybodaeth a deunyddiau cymorth a ddarperir gan gorff, ac ynghylch y fewnrwyd [118-124]

Nododd Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig ei fod yn darparu meddalwedd gwirio sillafu a gramadeg ond nid rhyngwynebau Cymraeg ar gyfer cyfrifiaduron ei weithwyr. Nodwyd nad yw Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig yn gweithredu system mewnrwyd.

Safonau ar gyfer corff yn meithrin sgiliau yn y Gymraeg drwy gynllunio a hyfforddi ei weithlu [125-133]

Nododd Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig ei fod yn asesu sgiliau iaith Gymraeg ei gyflogaion ac mai uniaith Saesneg y darperir ei hyfforddiant mewnol. Nododd Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig iddo ddarparu gwersi Cymraeg yn y gorffennol ond nad oedd llawer o staff wedi manteisio arnynt. Cadarnhawyd ei fod yn darparu hyfforddiant ymwybyddiaeth o'r Gymraeg, dealltwriaeth o'r gofynion sydd ar y sefydliad i weithredu cynllun iaith Gymraeg a hefyd dealltwriaeth am y modd y gellid defnyddio'r Gymraeg yn y gweithle.

Cadarnhaodd Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig ei fod yn cynnwys manylion cyswllt Cymraeg ar negeseuon e-bost ei weithwyr ond nad oedd yn darparu logo neu eiriad sy'n nodi a ydynt yn siarad neu'n dysgu Cymraeg nac ychwaith testun Cymraeg ar gyfer negeseuon 'allan o'r swyddfa'.

Safonau ar gyfer recriwtio gan gorff [134-138]

Mynegodd Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig ei fod yn dod i benderfyniad ar gynnwys anghenion sgiliau Cymraeg angenrheidiol wrth hysbysebu swydd wag neu swydd newydd drwy edrych ar y gofyniad presennol a thrwy drafodaeth rhwng y rheolwr llinell â phennaeth adran neu rhwng y pennaeth adran â'r rheolwr gyfarwyddwr.

Nodwyd nad oedd y pecyn recriwtio yn cynnwys y Gymraeg ac na fydd ymgeisydd sy'n cyflwyno cais am swydd yn Gymraeg yn derbyn hysbysiad o benderfyniad yn Gymraeg.

Safonau ar gyfer arwyddion a arddangosir yng ngweithle corff [139-141]

Nododd Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig fod arwyddion tu mewn i adeiladau'r sefydliad yn Gymraeg ond nad yw'r testun Cymraeg wedi'i osod fel ei fod yn debygol mai hwnnw gaiff ei ddarllen gyntaf.

Safonau ar gyfer cyhoeddiadau a negeseuon sain yng ngweithle corff [142]

Nododd Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig nad oedd yn gwneud cyhoeddiadau sain yn y gweithle.

Safonau sy'n ymdrin â materion atodol yng nghyswllt y safonau gweithredu [170-175]

Nododd Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn afresymol ac anghymesur oherwydd ei fod o'r farn y byddai angen creu swydd ar lefel uwch reolwr i gydymffurfio â hwy. Mynegwyd nad oedd ei gyllideb cyfredol yn caniatáu hyn.

Safonau hybu [143-144]

Nododd Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig nad oedd yn cydsynio i wneud y safonau hybu yn gymwysadwy iddo.

Safonau cadw cofnodion [145-157]

Mynegodd Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig nad oedd yn cydymffurfio â'r mwyafrif o'r safonau cadw cofnodion. Nododd Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn afresymol ac anghymesur oherwydd ei fod o'r farn y byddai angen creu swydd ar lefel uwch reolwr i gydymffurfio â hwy. Mynegwyd nad oedd ei gyllideb cyfredol yn caniatáu hyn.

Safonau sy'n ymdrin â materion atodol yng nghyswllt y safonau cadw cofnodion [178-179]

Nododd Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn afresymol ac anghymesur oherwydd ei fod o'r farn y byddai angen creu swydd ar lefel uwch reolwr i gydymffurfio â hwy. Mynegwyd nad oedd ei gyllideb cyfredol yn caniatáu hyn.

S4C

Safonau cyflenwi gwasanaethau

Gweithgaredd 1: Gohebiaeth a anfonir gan gorff

Safonau ar gyfer gohebiaeth a anfonir gan gorff [1-7]

Nododd S4C ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer gohebiaeth a anfonir gan gorff.²⁸⁶

Nododd S4C ei fod yn cydymffurfio â'r safonau hyn ar y cyfan ond ei fod yn ystyried gwneud safonau 2, 3 a 7 yn benodol gymwys iddo yn afresymol ac anghymesur. Awgrymodd y dylid newid geiriad safon 2 i "pan fyddwch yn gohebu gyda pherson am y tro cyntaf, a lle nad yw'r ohebiaeth yn ddwyieithog" a hefyd bod angen terfyn amser i gadw cofnod o ddewis iaith. Yn yr un modd, awgrymwyd y dylid newid geiriad safon 3 i "rhaid ichi ofyn i'r personau hynny a fyddent yn dymuno parhau i dderbyn gohebiaeth gennych yn Gymraeg neu yn Saesneg". Nid oedd o'r farn y dylai fod yn ddarostyngedig i safon 7 oherwydd y dylai'r ffaith ei fod yn gohebu'n Gymraeg fod yn amlwg i'r cyhoedd.

Gweithgaredd 2: Galwadau ffôn at gorff a chan gorff

Safonau ar gyfer galwadau ffôn at gorff a chan gorff [8-22]

Nododd S4C ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 87% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer galwadau ffôn at gorff a chan gorff.²⁸⁷

Nododd S4C ei fod yn ystyried gwneud detholiad o'r safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn afresymol ac anghymesur oherwydd byddai arfer safonau 9 ac 16 yn ofer gan ei fod yn sianel deledu Gymraeg.

Gogyfer safon 19, mynegodd S4C na fyddai pob aelod o staff fyddai'n delio â'r alwad yn medru'r Gymraeg ar bob achlysur. Gogyfer safon 21, mynegwyd pryder nad yw'n cyfeirio at Ddeddf Diogelu Data 1998.

Gweithgaredd 3: Cyfarfodydd a gynhelir gan gorff nad ydynt yn agored i'r cyhoedd yn gyffredinol

Safonau ar gyfer cyfarfodydd a gynhelir gan gorff nad ydynt yn agored i'r cyhoedd yn gyffredinol [23-29]

Nododd S4C ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 83% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer cyfarfodydd a gynhelir gan gorff nad ydynt yn agored i'r cyhoedd yn gyffredinol.²⁸⁸

²⁸⁶ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

²⁸⁷ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

²⁸⁸ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

Nododd S4C ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn afresymol ac anghymesur oherwydd ei fod yn rhagweld achlysuron ble byddai gofyn i aelodau o staff nad oedd yn medru'r Gymraeg fod yn bresennol ynghyd â chostau gwasanaeth cyfieithu ar y pryd ac olynol. Roedd o'r farn nad yw nifer penodol o bobl sy'n medru'r Gymraeg yn mynychu'r cyfarfod yn rheswm rhesymol i ddarparu cyfieithu ar y pryd ac y dylai fod hyblygrwydd fesul sefydliad i benderfynu ar faint o bobl fyddai'n deilwng o'r gwasanaeth.

**Gweithgaredd 4: Cyfarfodydd a drefnir gan gorff sy'n agored i'r cyhoedd
Safonau ar gyfer cyfarfodydd a drefnir gan gorff sy'n agored i'r cyhoedd [30-34]**

Nododd S4C ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer cyfarfodydd a drefnir gan gorff sy'n agored i'r cyhoedd.²⁸⁹

Nododd S4C ei fod eisoes yn cydymffurfio â'r safonau hyn ac yn ystyried eu gwneud yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

**Gweithgaredd 5: Digwyddiadau cyhoeddus a drefnir neu a ariennir yn eu cyfanrwydd gan gorff
Safonau ar gyfer digwyddiadau cyhoeddus a drefnir neu a ariennir yn eu cyfanrwydd gan gorff [35-36]**

Nododd S4C ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer digwyddiadau cyhoeddus a drefnir neu a ariennir yn eu cyfanrwydd gan gorff.²⁹⁰

Nododd S4C ei fod eisoes yn cydymffurfio â'r safonau hyn ac yn ystyried eu gwneud yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

**Gweithgaredd 6: Cyhoeddusrwydd a hysbysebu gan gorff
Safonau ar gyfer cyhoeddusrwydd a hysbysebu gan gorff [37]**

Nododd S4C ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safon ar gyfer cyhoeddusrwydd a hysbysebu gan gorff.²⁹¹

Nododd S4C ei fod eisoes yn cydymffurfio gyda'r safon hon ac yn ystyried ei gwneud yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

²⁸⁹ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

²⁹⁰ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

²⁹¹ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

**Gweithgaredd 7: Arddangos deunydd yn gyhoeddus
Safonau ar gyfer arddangos deunydd yn gyhoeddus [38-39]**

Nododd S4C ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer arddangos deunydd yn gyhoeddus.²⁹²

Nododd S4C ei fod eisoes yn cydymffurfio â'r safonau hyn ac yn ystyried eu gwneud yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

**Gweithgaredd 8: Corff yn cynhyrchu a chyhoeddi dogfennau
Safonau ar gyfer corff yn cynhyrchu a chyhoeddi dogfennau [40-49]**

Nododd S4C ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 90% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer corff yn cynhyrchu a chyhoeddi dogfennau.²⁹³

Nododd S4C ei fod eisoes yn cydymffurfio â'r safonau hyn ac yn ystyried eu gwneud yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

**Gweithgaredd 9: Corff yn cynhyrchu a chyhoeddi ffurflenni
Safonau ar gyfer corff yn cynhyrchu a chyhoeddi ffurflenni [50-51]**

Nododd S4C ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer corff yn cynhyrchu a chyhoeddi ffurflenni.²⁹⁴

Nododd S4C ei fod eisoes yn cydymffurfio â'r safonau hyn ac yn ystyried eu gwneud yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

**Gweithgaredd 10: Gwefannau a gwasanaethau ar-lein corff
Safonau ar gyfer gwefannau a gwasanaethau ar-lein corff [52-57]**

Nododd S4C ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer gwefannau a gwasanaethau ar-lein corff.²⁹⁵

Nododd S4C ei fod eisoes yn cydymffurfio â'r safonau hyn ac yn ystyried eu gwneud yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

²⁹² Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

²⁹³ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

²⁹⁴ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

²⁹⁵ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

**Gweithgaredd 11: Arwyddion a arddangosir gan gorff
Safonau ar gyfer arwyddion a arddangosir gan gorff [58-60]**

Nododd S4C ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer arwyddion a arddangosir gan gorff.²⁹⁶

Nododd S4C ei fod eisoes yn cydymffurfio â'r safonau hyn ac yn ystyried eu gwneud yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

**Gweithgaredd 12: Derbyn ymwelwyr i adeiladau'r corff
Safonau ar gyfer derbyn ymwelwyr i adeiladau'r corff [61-66]**

Nododd S4C ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 71% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer derbyn ymwelwyr i adeiladau'r corff.²⁹⁷

Nododd S4C ei fod yn ystyried gwneud detholiad o'r safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn afresymol ac anghymesur. Mewn perthynas â safon 62, nodwyd bod gofynion iaith staff derbynfa yn drech na'r angen i ofyn o flaen llaw i berson a ddymunent dderbyn gwasanaeth derbynfa dwyieithog. Nodwyd yn ogystal fod safonau 65 a 66 yn ofer ar gyfer y sefydliad oherwydd byddai aelod o'r cyhoedd yn disgwyl gwasanaeth o'r fath ganddo.

**Gweithgaredd 13: Corff yn gwneud hysbysiadau swyddogol
Safonau ar gyfer corff yn gwneud hysbysiadau swyddogol [67-68]**

Nododd S4C ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 50% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer corff yn gwneud hysbysiadau swyddogol.²⁹⁸

Nododd S4C ei fod eisoes yn cydymffurfio â'r safonau hyn ac yn ystyried eu gwneud yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

**Gweithgaredd 14: Corff yn dyfarnu ar geisiadau am grant
Safonau ar gyfer corff yn dyfarnu ar geisiadau am grant [69-73]**

Nododd S4C nad oedd yn gwneud y gweithgaredd dan sylw.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 83% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer corff yn dyfarnu ar geisiadau am grant.²⁹⁹

²⁹⁶ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

²⁹⁷ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

²⁹⁸ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

²⁹⁹ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

**Gweithgaredd 15: Corff yn dyfarnu ar dendrau am gontract
Safonau ar gyfer corff yn dyfarnu ar dendrau am gontract [74-78]**

Nododd S4C ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 83% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer corff yn dyfarnu ar dendrau am gontract.³⁰⁰

Mynegodd S4C nad oedd yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol na chymesur oherwydd nad yw safle Gwerthwch i Gymru yn llwyr ddwyieithog [safon 74] ac nad oes modd cyhoeddi'n Gymraeg yn y cyfnodolyn swyddogol ar gyfer yr Undeb Ewropeaidd. Dylid nodi fod y rheoliadau drafft yn cyfeirio at beidio â thrin ceisiadau am dendr a gyflwynir yn Gymraeg yn llai ffafriol na rhai a gyflwynir yn Saesneg a chynnal cyfweiliad yn Gymraeg os yw tendrwy'r dymuno hynny. Mewn perthynas â safon 76, mynegwyd pryder ynglŷn â chynnal cyfarfod heb gymorth gwasanaeth cyfieithu ar y pryd.

**Gweithgaredd 16: Codi ymwybyddiaeth ynghylch gwasanaethau Cymraeg a ddarperir gan gorff
Safonau ar gyfer codi ymwybyddiaeth ynghylch gwasanaethau Cymraeg a ddarperir gan gorff [79-80]**

Nododd S4C ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 50% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer codi ymwybyddiaeth ynghylch gwasanaethau Cymraeg a ddarperir gan gorff.³⁰¹

Dylid nodi bod adran 12(2)(b) Deddf yr Iaith Gymraeg 1993 yn nodi bod rhaid i gynlluniau iaith Gymraeg bennu ym mha ffyrdd y bydd sefydliadau yn sicrhau cyhoeddusrwydd i'r cynllun. Pwysleisia'r Comisiynydd nad yw'r mesur hwn yn elfen ddewisol o fewn y ddeddfwriaeth.

Mynegodd S4C nad oedd yn ystyried gwneud safon 79 yn benodol gymwys iddo yn rhesymol na chymesur gan gynnig y dylai'r safon nodi, "pan fyddwch yn hyrwyddo unrhyw wasanaeth a ddarperir gennych, rhaid ichi hyrwyddo'r gwasanaeth hwnnw yn Gymraeg."

**Gweithgaredd 17: Hunaniaeth gorfforaethol corff
Safonau ar gyfer hunaniaeth gorfforaethol corff [81]**

Nododd S4C ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safon ar gyfer hunaniaeth gorfforaethol corff.³⁰²

Nododd S4C ei fod eisoes yn cydymffurfio gyda'r safon hon ac yn ystyried eu gwneud yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

³⁰⁰ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

³⁰¹ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

³⁰² Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

**Gweithgaredd 18: Cyrsiau a ddarperir gan gorff
Safonau ar gyfer cyrsiau a ddarperir gan gorff [82-84]**

Nododd S4C nad oedd yn gwneud y gweithgaredd dan sylw.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 67% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer cyrsiau a ddarperir gan gorff.³⁰³

**Gweithgaredd 19: Systemau annerch cyhoeddus a ddefnyddir gan gorff
Safonau ar gyfer systemau annerch cyhoeddus a ddefnyddir gan gorff [85]**

Nododd S4C nad oedd yn gwneud y gweithgaredd dan sylw.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, nid oedd yr un o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safon ar gyfer systemau annerch cyhoeddus a ddefnyddir gan gorff.

**Safonau sy'n ymdrin â materion atodol yng nghyswllt y safonau cyflenwi
gwasanaethau [158-163]**

Nododd S4C bod modd iddynt gydymffurfio gyda mwyafrif y safonau ond ei fod yn ystyried gwneud safonau 161(2)(c) ac 163 yn benodol gymwys iddo yn afresymol ac anghymesur oherwydd maint y sefydliad ac na fyddai'n ymarferol bosibl iddo gydymffurfio.

Safonau llunio polisi [86-95]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau llunio polisi.³⁰⁴

Mynegodd S4C eu bod yn cyflwyno tystiolaeth ar eu polisiâu nad oedd mewn perthynas â darlledu gan fod y maes hwnnw wedi'i eithrio dan adran 67 Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011. Ymhellach, nodwyd nad yw S4C yn credu fod y safonau hyn yn addas ar ei gyfer gan ei fod yn gweithredu'n gwbl ddwyieithog a'i fod yn amlwg yn ôl ei natur a'i amcanion ei fod yn ystyried y Gymraeg wrth lunio polisiâu.

O'r herwydd, nododd S4C nad oedd yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol na chymesur.

Safonau sy'n ymdrin â materion atodol yng nghyswllt y safonau llunio polisi [164-169]

Oherwydd ei fod yn amlwg yn llunio polisiâu gyda golwg ar y Gymraeg, nododd S4C nad oedd yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol na chymesur.

Safonau gweithredu [96-142]

Safonau ar gyfer defnyddio'r Gymraeg o fewn gweinyddiaeth fewnol corff [96-109]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg S4C, ar gyfartaledd roedd 43% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer defnyddio'r Gymraeg o fewn gweinyddiaeth fewnol corff.³⁰⁵

³⁰³ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

³⁰⁴ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

³⁰⁵ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau dan sylw, boed yn rhannol neu'n llawn.

Cadarnhaodd S4C ei fod yn gweithredu polisi ar ddefnyddio'r Gymraeg yn fewnol, at ddiben hybu a hwyluso'r defnydd o'r Gymraeg yn fewnol; a'i fod eisoes yn cydymffurfio gyda safonau 97-109.

Safonau ar gyfer cwynion gan aelodau o staff corff [110-113]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg S4C, ar gyfartaledd roedd 80% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer cwynion gan aelodau o staff corff.³⁰⁶

Cadarnhaodd S4C ei fod eisoes yn cydymffurfio â'r safonau hyn.

Safonau ar gyfer corff yn disgyblu staff [114-117]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg S4C, ar gyfartaledd roedd 80% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer corff yn disgyblu staff.³⁰⁷

Cadarnhaodd S4C ei fod eisoes yn cydymffurfio â'r safonau hyn.

Safonau ar gyfer technoleg gwybodaeth a deunyddiau cymorth a ddarperir gan gorff, ac ynghylch y fewnwyd [118-124]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg S4C, ar gyfartaledd roedd 29% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer technoleg gwybodaeth a deunyddiau cymorth a ddarperir gan gorff, ac ynghylch y fewnwyd.³⁰⁸

Cadarnhaodd S4C ei fod eisoes yn cydymffurfio â'r safonau hyn.

Safonau ar gyfer corff yn meithrin sgiliau yn y Gymraeg drwy gynllunio a hyfforddi ei weithlu [125-133]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y S4C, ar gyfartaledd roedd 78% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer corff yn meithrin sgiliau yn y Gymraeg drwy gynllunio a hyfforddi ei weithlu.³⁰⁹

Nododd S4C mai dwyieithog yw cyfrwng hyfforddiant galwedigaethol ac eithrio rheoli perfformiad gan nodi ei fod yn faes arbenigol nad yw'n cael ei ddarparu'n fewnol. Mynegodd S4C ei fod yn cyfeirio staff newydd at y cynllun iaith Gymraeg yn ystod ei sesiwn cynefino ond nad oedd yn darparu hyfforddiant ymwybyddiaeth iaith.

Safonau ar gyfer recriwtio gan gorff [134-138]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg S4C, ar gyfartaledd roedd 86% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer recriwtio gan gorff.³¹⁰

Mynegodd S4C eu bod yn amlwg ei fod yn ystyried gallu ieithyddol yn un o'r nifer o sgiliau perthnasol wrth benodi staff a bod pob un sy'n gyfrifol am benodi yn asesu'r angen am ruglder cyn penodi. Nodwyd y gosodir amodau penodi yn seiliedig ar ddysgu Cymraeg i lefel benodol o ruglder yn achlysurol. Mynegwyd nad yw ffurflenni cais yn rhoi cyfle i ymgeiswyr nodi a ddymunent gyfweliad yn Gymraeg oherwydd mai eithriad fyddai cyfweliad Saesneg.

³⁰⁶ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau dan sylw, boed yn rhannol neu'n llawn.

³⁰⁷ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau dan sylw, boed yn rhannol neu'n llawn.

³⁰⁸ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau dan sylw, boed yn rhannol neu'n llawn.

³⁰⁹ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau dan sylw, boed yn rhannol neu'n llawn.

³¹⁰ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau dan sylw, boed yn rhannol neu'n llawn.

Safonau ar gyfer arwyddion a arddangosir yng ngweithle corff [139-141]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg S4C, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer arwyddion a arddangosir yng ngweithle corff.³¹¹

Cadarnhaodd S4C ei fod eisoes yn cydymffurfio â'r safonau hyn.

Safonau ar gyfer cyhoeddiadau a negeseuon sain yng ngweithle corff [142]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg S4C, nid oedd yr un o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safon ynghylch cyhoeddiadau a negeseuon sain yng ngweithle corff.

Nododd S4C nad oedd yn gwneud cyhoeddiadau a negeseuon sain yn y gweithle.

Safonau sy'n ymdrin â materion atodol yng nghyswllt y safonau gweithredu [170-175]

Nododd S4C nad oedd yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol na chymesur er bod modd iddo gydymffurfio â safonau 170-175. Nid oedd o'r farn y dylai sefydliad orfod gweinyddu trefn gwyno ar wahân ar gyfer cydymffurfiaeth â'r safonau.

Safonau hybu [143-144]

Mynegodd S4C nad oedd yn cydsynio i wneud safonau hybu yn gymwysadwy iddo.

Safonau cadw cofnodion [145-157]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg S4C, nid oedd yr un o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau cadw cofnodion.

Nododd S4C nad oedd yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol na chymesur oherwydd nid yw'n eglur am ba hyd y dylai gadw'r cofnodion dan sylw ac yr hoffai gadw cofnod llai ffurfiol ar ffurf ymwybyddiaeth o sgiliau iaith Gymraeg ei gweithlu.

Safonau sy'n ymdrin â materion atodol yng nghyswllt y safonau cadw cofnodion [178-179]

Nododd S4C nad oedd yn ystyried gwneud safon 179 yn benodol gymwys iddo yn rhesymol na chymesur oherwydd na fyddai'n ymarferol bosibl iddo gydymffurfio.

³¹¹ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau dan sylw, boed yn rhannol neu'n llawn.

National Theatre Wales

Safonau cyflenwi gwasanaethau

Gweithgaredd 1: Gohebiaeth a anfonir gan gorff

Safonau ar gyfer gohebiaeth a anfonir gan gorff [1-7]

Nododd National Theatre Wales ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 86% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer gohebiaeth a anfonir gan gorff.³¹²

Nododd National Theatre Wales ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

Gweithgaredd 2: Galwadau ffôn at gorff a chan gorff

Safonau ar gyfer galwadau ffôn at gorff a chan gorff [8-22]

Nododd National Theatre Wales ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ond nad oedd yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 73% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer galwadau ffôn at gorff a chan gorff.³¹³

Nododd National Theatre Wales ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur a bod nifer o'r safonau eisoes yn arfer ganddynt.

Gweithgaredd 3: Cyfarfodydd a gynhelir gan gorff nad ydynt yn agored i'r cyhoedd yn gyffredinol

Safonau ar gyfer cyfarfodydd a gynhelir gan gorff nad ydynt yn agored i'r cyhoedd yn gyffredinol [23-29]

Nododd National Theatre Wales ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ond nad oedd yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 17% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer cyfarfodydd a gynhelir gan gorff nad ydynt yn agored i'r cyhoedd yn gyffredinol.³¹⁴

Nododd National Theatre Wales nad oedd yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol na chymesur gan nad yw'r mwyafrif o'r staff yn meddu ar sgiliau iaith Gymraeg ar hyn o bryd.

Gweithgaredd 4: Cyfarfodydd a drefnir gan gorff sy'n agored i'r cyhoedd

Safonau ar gyfer cyfarfodydd a drefnir gan gorff sy'n agored i'r cyhoedd [30-34]

Nododd National Theatre Wales ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

³¹² Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

³¹³ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

³¹⁴ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 80% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer cyfarfodydd a drefnir gan gorff sy'n agored i'r cyhoedd.³¹⁵

Nododd National Theatre Wales ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

Gweithgaredd 5: Digwyddiadau cyhoeddus a drefnir neu a ariennir yn eu cyfanrwydd gan gorff

Safonau ar gyfer digwyddiadau cyhoeddus a drefnir neu a ariennir yn eu cyfanrwydd gan gorff [35-36]

Nododd National Theatre Wales ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ond nad oedd yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer digwyddiadau cyhoeddus a drefnir neu a ariennir yn eu cyfanrwydd gan gorff.³¹⁶

Nododd National Theatre Wales ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

Gweithgaredd 6: Cyhoeddusrwydd a hysbysebu gan gorff

Safonau ar gyfer cyhoeddusrwydd a hysbysebu gan gorff [37]

Nododd National Theatre Wales ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safon ar gyfer cyhoeddusrwydd a hysbysebu gan gorff.³¹⁷

Nododd National Theatre Wales ei fod yn ystyried gwneud y safon hon yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

Gweithgaredd 7: Arddangos deunydd yn gyhoeddus

Safonau ar gyfer arddangos deunydd yn gyhoeddus [38-39]

Nododd National Theatre Wales ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer arddangos deunydd yn gyhoeddus.³¹⁸

Nododd National Theatre Wales ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

³¹⁵ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

³¹⁶ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

³¹⁷ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

³¹⁸ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

**Gweithgaredd 8: Corff yn cynhyrchu a chyhoeddi dogfennau
Safonau ar gyfer corff yn cynhyrchu a chyhoeddi dogfennau [40-49]**

Nododd National Theatre Wales ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 90% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer corff yn cynhyrchu a chyhoeddi dogfennau.³¹⁹

Mynegodd National Theatre Wales nad oedd yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol na chymesur gan nodi bod dau eithriad ble na fyddai modd iddo gydymffurfio, sef testunau dramâu a chynnwys ei raglenni a gyfrannwyd gan artistiaid annibynnol.

**Gweithgaredd 9: Corff yn cynhyrchu a chyhoeddi ffurflenni
Safonau ar gyfer corff yn cynhyrchu a chyhoeddi ffurflenni [50-51]**

Nododd National Theatre Wales ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 25% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer corff yn cynhyrchu a chyhoeddi ffurflenni.³²⁰

Nododd National Theatre Wales ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

**Gweithgaredd 10: Gwefannau a gwasanaethau ar-lein corff
Safonau ar gyfer gwefannau a gwasanaethau ar-lein corff [52-57]**

Nododd National Theatre Wales ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 83% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer gwefannau a gwasanaethau ar-lein corff.³²¹

Mynegodd National Theatre Wales nad oedd yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol na chymesur. Roedd y rhesymau yn cynnwys y ffaith bod y rhyngwyneb cyfredol ar ei wefan yn uniaith Saesneg ar hyn o bryd a chan mai cynhyrchu theatr iaith Saesneg yw ei gyloch gorchwyl, bydd dyfyniadau neu deitlau cynrychiadau hefyd yn uniaith Saesneg.

**Gweithgaredd 11: Arwyddion a arddangosir gan gorff
Safonau ar gyfer arwyddion a arddangosir gan gorff [58-60]**

Nododd National Theatre Wales ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

³¹⁹ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

³²⁰ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

³²¹ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 67% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer arwyddion a arddangosir gan gorff.³²²

Nododd National Theatre Wales nad oedd yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol na chymesur oherwydd enw'r cwmni fydd National Theatre Wales, hynny er mwyn gwahaniaethu rhyngddo â sefydliad arall gyda chylch gorchwyl tebyg mewn cyfrwng gwahanol sef Theatr Genedlaethol Cymru. Nodwyd, serch hynny, fod yr holl arwyddion yn trin y Gymraeg a'r Saesneg yn gyfartal yn achos bob testun ac eithrio enw'r sefydliad.

Gweithgaredd 12: Derbyn ymwelwyr i adeiladau'r corff Safonau ar gyfer derbyn ymwelwyr i adeiladau'r corff [61-66]

Nododd National Theatre Wales yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ond nad oedd yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 86% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer derbyn ymwelwyr i adeiladau'r corff.³²³

Mynegodd National Theatre Wales nad yw'r swyddfa ar agor i'r cyhoedd ac nad oes derbynfa fel y cyfryw oherwydd eu bod oll yn yr un ystafell.

Gweithgaredd 13: Corff yn gwneud hysbysiadau swyddogol Safonau ar gyfer corff yn gwneud hysbysiadau swyddogol [67-68]

Nododd National Theatre Wales nad oedd yn gwneud y gweithgaredd dan sylw.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 50% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer corff yn gwneud hysbysiadau swyddogol.³²⁴

Gweithgaredd 14: Corff yn dyfarnu ar geisiadau am grant Safonau ar gyfer corff yn dyfarnu ar geisiadau am grant [69-73]

Nododd National Theatre Wales nad oedd yn gwneud y gweithgaredd dan sylw.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 50% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer corff yn dyfarnu ar geisiadau am grant.³²⁵

Gweithgaredd 15: Corff yn dyfarnu ar dendrau am gcontract Safonau ar gyfer corff yn dyfarnu ar dendrau am gcontract [74-78]

Nododd National Theatre Wales nad oedd yn gwneud y gweithgaredd dan sylw.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 50% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer corff yn dyfarnu ar dendrau am gcontract.³²⁶

³²² Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

³²³ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

³²⁴ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

³²⁵ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

Gweithgaredd 16: Codi ymwybyddiaeth ynghylch gwasanaethau Cymraeg a ddarperir gan gorff

Safonau ar gyfer codi ymwybyddiaeth ynghylch gwasanaethau Cymraeg a ddarperir gan gorff [79-80]

Nododd National Theatre Wales nad oedd yn gwneud y gweithgaredd dan sylw.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer codi ymwybyddiaeth ynghylch gwasanaethau Cymraeg a ddarperir gan gorff.³²⁷

Dylid nodi bod adran 12(2)(b) Deddf yr Iaith Gymraeg 1993 yn nodi bod rhaid i gynlluniau iaith Gymraeg bennu ym mha ffyrdd y bydd sefydliadau yn sicrhau cyhoeddusrwydd i'r cynllun. Pwysleisia'r Comisiynydd nad yw'r mesur hwn yn elfen ddewisol o fewn y ddeddfwriaeth.

Gweithgaredd 17: Hunaniaeth gorfforaethol corff

Safonau ar gyfer hunaniaeth gorfforaethol corff [81]

Nododd National Theatre Wales ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ond nad oedd yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safon ar gyfer hunaniaeth gorfforaethol corff.³²⁸

Mynegodd National Theatre Wales nad oedd yn ystyried gwneud y safon hon yn benodol gymwys iddo yn rhesymol na chymesur oherwydd bod sefydliad arall eisoes yn bodoli gydag enw sy'n gyfieithiad o'u un hwy.

Gweithgaredd 18: Cyrsiau a ddarperir gan gorff

Safonau ar gyfer cyrsiau a ddarperir gan gorff [82-84]

Nododd National Theatre Wales nad oedd yn gwneud y gweithgaredd dan sylw.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, nid oedd yr un o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer cyrsiau a ddarperir gan gorff.

Gweithgaredd 19: Systemau annerch cyhoeddus a ddefnyddir gan gorff

Safonau ar gyfer systemau annerch cyhoeddus a ddefnyddir gan gorff [85]

Nododd National Theatre Wales nad oedd yn gwneud y gweithgaredd dan sylw.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safon ar gyfer systemau annerch cyhoeddus a ddefnyddir gan gorff.³²⁹

Safonau sy'n ymdrin â materion atodol yng nghyswllt y safonau cyflenwi gwasanaethau [158-163]

Nododd National Theatre Wales ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

³²⁶ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

³²⁷ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

³²⁸ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

³²⁹ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

Safonau llunio polisi [86-95]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 70% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau llunio polisi.³³⁰

Mynegodd National Theatre Wales y caiff y Gymraeg ystyriaeth wrth wneud penderfyniadau polisi gan fod y ddau grŵp sy'n ymgynnull i'w trafod yn cynnwys siaradwyr Cymraeg. Serch hynny, nid ydynt yn nodi a yw'r Gymraeg yn un o'r meini prawf ar gyfer asesu traweffaith neu gydraddoldeb.

Nododd National Theatre Wales ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

Safonau sy'n ymdrin â materion atodol yng nghyswllt y safonau llunio polisi [164-169]

Nododd National Theatre Wales nad oedd yn ystyried safonau 164-169 yn berthnasol iddo oherwydd eu bod oll mewn perthynas â gweithgareddau nad oedd yn ymgymryd â hwy.

Safonau gweithredu [96-142]

Safonau ar gyfer defnyddio'r Gymraeg o fewn gweinyddiaeth fewnol corff [96-109]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg National Theatre Wales, nid oedd yr un o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer defnyddio'r Gymraeg o fewn gweinyddiaeth fewnol corff.

Mynegodd National Theatre Wales ei fod yn gweithredu polisi ar ddefnyddio'r Gymraeg yn fewnol, a bod prif ddogfennau adnoddau dynol ar gael yn Gymraeg ac eithrio ffurflenni gwyliau, absenoldebau ac oriau hyblyg a hynny oherwydd rhyngwyneb uniaith Saesneg y feddalwedd gyfredol. Cadarnhaodd National Theatre Wales ei fod yn cyhoeddi'r prif bolisiâu adnoddau dynol yn ddwyieithog ac y byddai modd iddo gydymffurfio â safonau 103-109.

Safonau ar gyfer cwynion gan aelodau o staff corff [110-113]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg National Theatre Wales, nid oedd yr un o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer cwynion gan aelodau o staff corff.

Mynegodd National Theatre Wales y caiff staff eu hysbysu bod modd iddynt wneud cwyn, ymateb i gŵyn a chynnal y cyfarfodydd dilynol trwy gyfrwng y Gymraeg gyda chymorth gwasanaeth cyfieithu ar y pryd os nad yw'n bosibl cynnal y cyfarfod yn Gymraeg fel arall.

Safonau ar gyfer corff yn disgyblu staff [114-117]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg National Theatre Wales, nid oedd yr un o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer corff yn disgyblu staff.

Mynegodd National Theatre Wales y caiff staff eu hysbysu bod modd iddynt ymhél â'r drefn disgyblu a chynnal y cyfarfodydd dilynol trwy gyfrwng y Gymraeg gyda chymorth gwasanaeth cyfieithu ar y pryd os nad yw'n bosibl cynnal y cyfarfod yn Gymraeg fel arall.

³³⁰ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau dan sylw, boed yn rhannol neu'n llawn.

Safonau ar gyfer technoleg gwybodaeth a deunyddiau cymorth a ddarperir gan gorff, ac ynghylch y fewnwyd [118-124]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg National Theatre Wales, nid oedd yr un o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer technoleg gwybodaeth a deunyddiau cymorth a ddarperir gan gorff, ac ynghylch y fewnwyd.

Cadarnhaodd National Theatre Wales ei fod yn darparu meddalwedd gwirio sillafu a gramadeg Cymraeg i'w gweithwyr ond nid rhyngwynebau i feddalwedd. Nodwyd nad oedd yn gweithredu safle mewnwyd.

Safonau ar gyfer corff yn meithrin sgiliau yn y Gymraeg drwy gynllunio a hyfforddi ei weithlu [125-133]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg National Theatre Wales, ar gyfartaledd roedd 33% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer corff yn meithrin sgiliau yn y Gymraeg drwy gynllunio a hyfforddi ei weithlu.³³¹

Nododd National Theatre Wales ei fod yn cynnig gwersi Cymraeg i'w staff yn ogystal â hyfforddiant ymwybyddiaeth iaith, dealltwriaeth o'r gofynion sydd arnynt i weithredu'n unol â'u cynllun iaith Gymraeg a'r modd y gellir defnyddio'r Gymraeg yn y gweithle.

Caiff gweithwyr cymwys National Theatre Wales logo neu destun safonol i nodi eu hyfiedredd yn y Gymraeg a bydd manylion cyswllt e-bost a negeseuon 'allan o'r swyddfa' hefyd yn Gymraeg.

Safonau ar gyfer recriwtio gan gorff [134-138]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg National Theatre Wales, ar gyfartaledd roedd 43% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer recriwtio gan gorff.³³²

Seilir penderfyniad ar yr angen am sgiliau iaith Gymraeg o fewn manylion person swyddi gwag a newydd ar faint o gyswllt y disgwylir i'r swydd honno ei chael gyda'r cyhoedd. Caiff ymgeiswyr am swyddi gyda'r National Theatre Wales ddewis iaith ar gyfer ei becyn ymgeisio a bydd datganiad yn nodi na chaiff cais a gyflwynir yn Gymraeg ei drin yn llai ffafriol nag un Saesneg.

Caiff ymgeiswyr am swyddi gyda National Theatre Wales hefyd nodi pe dymunent gyfweliad neu asesiad trwy gyfrwng y Gymraeg a rhoddir penderfyniad Cymraeg yn dilyn hynny.

Safonau ar gyfer arwyddion a arddangosir yng ngweithle corff [139-141]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg National Theatre Wales, ar gyfartaledd roedd 75% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer arwyddion a arddangosir yng ngweithle corff.³³³

Nododd National Theatre Wales fod arwyddion yn cynnwys y Gymraeg ond ni chaiff y testun ei osod fel mai hwnnw sy'n debygol o gael ei ddarllen gyntaf. Nodwyd na fyddai modd iddo gydymffurfio gyda safon 140 oherwydd mai uniaith Saesneg yw'r enw sefydliadol.

³³¹ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau dan sylw, boed yn rhannol neu'n llawn.

³³² Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau dan sylw, boed yn rhannol neu'n llawn.

³³³ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau dan sylw, boed yn rhannol neu'n llawn.

Safonau ar gyfer cyhoeddiadau a negeseuon sain yng ngweithle corff [142]

Wrth ddadansoddi ymrwymïadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg National Theatre Wales, nid oedd yr un o'r ymrwymïadau'n cyfateb i'r safon ynghylch cyhoeddiadau a negeseuon sain yng ngweithle corff.

Nododd National Theatre Wales nad oedd yn gwneud cyhoeddiadau sain at sylw'r gweithlu.

Safonau sy'n ymdrin â materion atodol yng nghyswllt y safonau gweithredu [170-175]

Nododd National Theatre Wales nad oedd y safonau hyn yn berthnasol iddo. Ni ddarparwyd rhagor o wybodaeth er mwyn cefnogi'r safbwynt honno.

Safonau hybu [143-144]

Nododd National Theatre Wales nad oedd yn cydsynio i wneud y safonau hybu yn gymwysadwy iddo.

Safonau cadw cofnodion [145-157]

Wrth ddadansoddi ymrwymïadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg National Theatre Wales, ar gyfartaledd roedd 85% o'r ymrwymïadau'n cyfateb i'r safonau cadw cofnodion.³³⁴

Nododd National Theatre Wales ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur a'i fod eisoes yn cydymffurfio gyda nifer ohonynt.

Safonau sy'n ymdrin â materion atodol yng nghyswllt y safonau cadw cofnodion [178-179]

Nododd National Theatre Wales ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

³³⁴ Canran gyfartalog yr ymrwymïadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau dan sylw, boed yn rhannol neu'n llawn.

Theatr Genedlaethol Cymru

Safonau cyflenwi gwasanaethau

Gweithgaredd 1: Gohebiaeth a anfonir gan gorff

Safonau ar gyfer gohebiaeth a anfonir gan gorff [1-7]

Nododd Theatr Genedlaethol Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Nododd Theatr Genedlaethol Cymru ei fod yn gohebu'n Gymraeg â phawb ac eithrio'r sawl a wyddai nad oedd yn medru'r Gymraeg a fydd yn derbyn ymateb dwyieithog. O'r herwydd, mynegodd Theatr Genedlaethol Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

Gweithgaredd 2: Galwadau ffôn at gorff a chan gorff

Safonau ar gyfer galwadau ffôn at gorff a chan gorff [8-22]

Nododd Theatr Genedlaethol Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Nododd Theatr Genedlaethol Cymru yr atebir galwadau gyda chyfarchiad dwyieithog a gan fod staff craidd y cwmni oll yn rhugl yn y Gymraeg gellir cynnal pob sgwrs ffôn yn y naill iaith. O'r herwydd mynegodd Theatr Genedlaethol Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

Gweithgaredd 3: Cyfarfodydd a gynhelir gan gorff nad ydynt yn agored i'r cyhoedd yn gyffredinol

Safonau ar gyfer cyfarfodydd a gynhelir gan gorff nad ydynt yn agored i'r cyhoedd yn gyffredinol [23-29]

Nododd Theatr Genedlaethol Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Nododd Theatr Genedlaethol Cymru ei fod yn cynnal cyfarfodydd â phartïon allanol trwy gyfrwng y Gymraeg lle bo modd a darperir gwasanaeth cyfieithu ar y pryd mewn cyfarfodydd lle bo mwyafrif y mynychwyr yn siaradwyr Cymraeg. Er hynny, nid oedd Theatr Genedlaethol Cymru yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol na chymesur.

Gweithgaredd 4: Cyfarfodydd a drefnir gan gorff sy'n agored i'r cyhoedd

Safonau ar gyfer cyfarfodydd a drefnir gan gorff sy'n agored i'r cyhoedd [30-34]

Nododd Theatr Genedlaethol Cymru nad oedd yn gwneud y gweithgaredd dan sylw.

Gweithgaredd 5: Digwyddiadau cyhoeddus a drefnir neu a ariennir yn eu cyfanrwydd gan gorff

Safonau ar gyfer digwyddiadau cyhoeddus a drefnir neu a ariennir yn eu cyfanrwydd gan gorff [35-36]

Nododd Theatr Genedlaethol Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Nododd Theatr Genedlaethol Cymru mai ei briod waith yw creu cynyrchiadau theatr cyfrwng Cymraeg a chaiff pob cynhyrchiad ei farchnata a'i hysbysebu trwy gyfrwng y Gymraeg. O'r herwydd, mynegodd Theatr Genedlaethol Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

**Gweithgaredd 6: Cyhoeddusrwydd a hysbysebu gan gorff
Safonau ar gyfer cyhoeddusrwydd a hysbysebu gan gorff [37]**

Nododd Theatr Genedlaethol Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Nododd Theatr Genedlaethol Cymru mai ei briod waith yw creu cynyrchiadau theatr cyfrwng Gymraeg a chaiff pob cynhyrchiad ei farchnata a'i hysbysebu trwy gyfrwng y Gymraeg. Nodwyd bod ambell eithriad, sef pan geisir denu dysgwyr i weld perfformiadau. O'r herwydd, mynegodd Theatr Genedlaethol Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safon hon yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

**Gweithgaredd 7: Arddangos deunydd yn gyhoeddus
Safonau ar gyfer arddangos deunydd yn gyhoeddus [38-39]**

Nododd Theatr Genedlaethol Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Nododd Theatr Genedlaethol Cymru mai ei briod waith yw creu cynyrchiadau theatr cyfrwng Gymraeg a chaiff pob cynhyrchiad ei farchnata a'i hysbysebu trwy gyfrwng y Gymraeg. Nodwyd bod ambell eithriad, sef pan geisir denu dysgwyr i weld perfformiadau ond os byddai'n cynhyrchu deunyddiau dwyieithog, yna gwneir hynny drwy'r Gymraeg. O'r herwydd, mynegodd Theatr Genedlaethol Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

**Gweithgaredd 8: Corff yn cynhyrchu a chyhoeddi dogfennau
Safonau ar gyfer corff yn cynhyrchu a chyhoeddi dogfennau [40-49]**

Nododd Theatr Genedlaethol Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Nododd Theatr Genedlaethol Cymru mai uniaith Gymraeg fydd cyfrwng unrhyw ddogfennau a gynhyrchir ganddo oni bai iddo dderbyn cais i gael dogfen ddwyieithog. O'r herwydd, mynegodd Theatr Genedlaethol Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

**Gweithgaredd 9: Corff yn cynhyrchu a chyhoeddi ffurflenni
Safonau ar gyfer corff yn cynhyrchu a chyhoeddi ffurflenni [50-51]**

Nododd Theatr Genedlaethol Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Nododd Theatr Genedlaethol Cymru mai uniaith Gymraeg fydd cyfrwng unrhyw ffurflenni a gynhyrchir ganddo oni bai iddo dderbyn cais i gael dogfen ddwyieithog. O'r herwydd mynegodd Theatr Genedlaethol Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

**Gweithgaredd 10: Gwefannau a gwasanaethau ar-lein corff
Safonau ar gyfer gwefannau a gwasanaethau ar-lein corff [52-57]**

Nododd Theatr Genedlaethol Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Nododd Theatr Genedlaethol Cymru ei fod yn gweinyddu gwefan ddwyieithog sy'n cynnig dewis iaith ragweithiol i'r defnyddiwr. O'r herwydd, mynegodd Theatr Genedlaethol Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

Gweithgaredd 11: Arwyddion a arddangosir gan gorff

Safonau ar gyfer arwyddion a arddangosir gan gorff [58-60]

Nododd Theatr Genedlaethol Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Nododd Theatr Genedlaethol Cymru mai Cymraeg neu ddwyieithog yw'r arwyddion ac os byddent yn ddwyieithog, fe osodir y Gymraeg uwchben y Saesneg. O'r herwydd, mynegodd Theatr Genedlaethol Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

Gweithgaredd 12: Derbyn ymwelwyr i adeiladau'r corff

Safonau ar gyfer derbyn ymwelwyr i adeiladau'r corff [61-66]

Nododd Theatr Genedlaethol Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Nododd Theatr Genedlaethol Cymru na chaiff y Gymraeg ei thrin yn llai ffafriol na'r Saesneg wrth dderbyn ymwelwyr i adeiladau'r cwmni gan fod yr holl staff yn siarad Cymraeg yn rhugl. O'r herwydd, mynegodd Theatr Genedlaethol Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

Gweithgaredd 13: Corff yn gwneud hysbysiadau swyddogol

Safonau ar gyfer corff yn gwneud hysbysiadau swyddogol [67-68]

Nododd Theatr Genedlaethol Cymru nad oedd yn gwneud y gweithgaredd dan sylw.

Gweithgaredd 14: Corff yn dyfarnu ar geisiadau am grant

Safonau ar gyfer corff yn dyfarnu ar geisiadau am grant [69-73]

Nododd Theatr Genedlaethol Cymru nad oedd yn gwneud y gweithgaredd dan sylw.

Gweithgaredd 15: Corff yn dyfarnu ar dendrau am gontract

Safonau ar gyfer corff yn dyfarnu ar dendrau am gontract [74-78]

Nododd Theatr Genedlaethol Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Nododd Theatr Genedlaethol Cymru ei fod yn gwahodd tendrau am gontract yn Gymraeg, neu'n ddwyieithog a chaiff cwmnïau eu hannog i gyflwyno'u ceisiadau yn Gymraeg. At hynny, Cymraeg fydd cyfrwng gweddill y broses ac eithrio pan na all tendrwr siarad Cymraeg. O'r herwydd, mynegodd Theatr Genedlaethol Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

Gweithgaredd 16: Codi ymwybyddiaeth ynghylch gwasanaethau Cymraeg a ddarperir gan gorff

Safonau ar gyfer codi ymwybyddiaeth ynghylch gwasanaethau Cymraeg a ddarperir gan gorff [79-80]

Nododd Theatr Genedlaethol Cymru nad oedd yn gwneud y gweithgaredd dan sylw.

Serch hynny, nododd Theatr Genedlaethol Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd yn Gymraeg a'i fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

Gweithgaredd 17: Hunaniaeth gorfforaethol corff

Safonau ar gyfer hunaniaeth gorfforaethol corff [81]

Nododd Theatr Genedlaethol Cymru ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Nododd Theatr Genedlaethol Cymru mai Cymraeg yw ei brif iaith ac fe adlewyrchir hynny yn yr hunaniaeth gorfforaethol. Ni nododd Theatr Genedlaethol Cymru a oedd yn ystyried gwneud y safon hon yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur ai peidio.

**Gweithgaredd 18: Cyrsiau a ddarperir gan gorff
Safonau ar gyfer cyrsiau a ddarperir gan gorff [82-84]**

Nododd Theatr Genedlaethol Cymru nad oedd yn gwneud y gweithgaredd dan sylw.

**Gweithgaredd 19: Systemau annerch cyhoeddus a ddefnyddir gan gorff
Safonau ar gyfer systemau annerch cyhoeddus a ddefnyddir gan gorff [85]**

Nododd Theatr Genedlaethol Cymru nad oedd yn gwneud y gweithgaredd dan sylw.

**Safonau sy'n ymdrin â materion atodol yng nghyswllt y safonau cyflenwi
gwasanaethau [158-163]**

Nododd Theatr Genedlaethol Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

Safonau llunio polisi [86-95]

Nododd Theatr Genedlaethol Cymru nad oes ganddo bolisi fel cwmni am wobrwyo grantiau. Ni ddarparwyd rhagor o dystiolaeth gan Theatr Genedlaethol Cymru.

Safonau sy'n ymdrin â materion atodol yng nghyswllt y safonau llunio polisi [164-169]

Ni nododd Theatr Genedlaethol Cymru a oedd yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur ai peidio.

Safonau gweithredu [96-142]

Safonau ar gyfer defnyddio'r Gymraeg o fewn gweinyddiaeth fewnol corff [96-109]

Nododd Theatr Genedlaethol Cymru ei fod yn gweithredu polisi ar ddefnyddio'r Gymraeg yn fewnol at ddibenion hyrwyddo a hwyluso defnyddio'r iaith ac fe'i cyhoeddir ar y mewnwyd. Ymhellach, nododd Theatr Genedlaethol Cymru ei fod yn gofyn i'w staff a ddymunent unrhyw un o'r naw dogfen adnoddau dynol allweddol yn Gymraeg gan mai Cymraeg yw iaith pob gweithgaredd, gwasanaeth a dogfen fewnol y cwmni. Cadarnhaodd Theatr Genedlaethol Cymru mai Cymraeg yw iaith pob polisi adnoddau dynol yn ogystal.

Safonau ar gyfer cwynion gan aelodau o staff corff [110-113]

Cadarnhaodd Theatr Genedlaethol Cymru mai'r Gymraeg yw cyfrwng trefn gwynion y cwmni.

Safonau ar gyfer corff yn disgyblu staff [114-117]

Cadarnhaodd Theatr Genedlaethol Cymru mai'r Gymraeg yw cyfrwng trefn disgyblu staff y cwmni.

Safonau ar gyfer technoleg gwybodaeth a deunyddiau cymorth a ddarperir gan gorff, ac ynghylch y fewnwyd [118-124]

Cadarnhaodd Theatr Genedlaethol Cymru ei fod yn darparu meddalwedd gwirio sillafu a gramadeg a rhyngwyneb Cymraeg ar gyfer ei staff.

Safonau ar gyfer corff yn meithrin sgiliau yn y Gymraeg drwy gynllunio a hyfforddi ei weithlu [125-133]

Cadarnhaodd Theatr Genedlaethol Cymru fod y chwe phrif faes ar gyfer hyfforddiant galwedigaethol yn cael ei gynnal trwy gyfrwng y Gymraeg. Nid yw'r staff yn cael cynnig gwersi Cymraeg gan eu bod oll yn rhugl ar lafar ac yn ysgrifenedig.

Safonau ar gyfer recriwtio gan gorff [134-138]

Nododd Theatr Genedlaethol Cymru fod sgiliau Cymraeg rhugl yn hanfodol ar gyfer pob swydd a bod dogfennau'r pecyn recriwtio a phob cam oddi ar hynny yn Gymraeg.

Safonau ar gyfer arwyddion a arddangosir yng ngweithle corff [139-141]

Cadarnhaodd Theatr Genedlaethol Cymru mai'r testun Cymraeg a ddarllenir yn gyntaf ar unrhyw arwyddion mewnol.

Safonau ar gyfer cyhoeddiadau a negeseuon sain yng ngweithle corff [142]

Nododd Theatr Genedlaethol Cymru nad oedd yn gwneud cyhoeddiadau sain at sylw'r gweithlu.

Cadarnhaodd Theatr Genedlaethol Cymru ei fod yn ystyried gwneud y safonau gweithredu yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

Safonau sy'n ymdrin â materion atodol yng nghyswllt y safonau gweithredu [170-175]

Ni nododd Theatr Genedlaethol Cymru a oedd yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur ai peidio.

Safonau hybu [143-144]

Nododd Theatr Genedlaethol Cymru nad oedd yn cydsynio i wneud y safonau hybu yn gymwysadwy iddo.

Safonau cadw cofnodion [145-157]

Nododd Theatr Genedlaethol Cymru nad oedd yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol na chymesur oherwydd maint y cwmni o'i gymharu â'r baich o gadw'r cofnodion dan sylw. Ategwyd hynny, drwy bwysleisio fod y cwmni eisoes yn rhagori ar y safonau arfaethedig o fewn ei weithredoedd.

Safonau sy'n ymdrin â materion atodol yng nghyswllt y safonau cadw cofnodion [178-179]

Ni nododd Theatr Genedlaethol Cymru a oedd yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur ai peidio.

Y Gorfforaeth Ddarlledu Brydeinig (BBC)

Nodwch, os gwelwch yn dda, fod y Gorfforaeth Ddarlledu Brydeinig yn cynnwys Uned Ffi Drwyddedu Teledu y Gorfforaeth Ddarlledu Brydeinig a weinyddir ar wahân i'r Gorfforaeth a'r Ymddiriedolaeth. Mynegodd cynrychiolydd o'r Gorfforaeth eu bod yn endidau cyfreithiol ar wahân a chyflwynwyd tystiolaeth i'r ymchwiliad hwn ar wahân gan y Gorfforaeth Ddarlledu Brydeinig (ar eu rhan hwy ac Ymddiriedolaeth y Gorfforaeth Ddarlledu Brydeinig) a gan yr Uned Ffi Drwyddedu Teledu y Gorfforaeth Ddarlledu Brydeinig (ar eu rhan hwy a Thrwyddedu Teledu). Cymeradwywyd cynllun iaith Gymraeg cyfredol y Gorfforaeth Ddarlledu Brydeinig yn Chwefror 2013 dan Ddeddf yr Iaith Gymraeg 1993 a'r "Gorfforaeth Ddarlledu Brydeinig" yw'r unig endid o'r uchod a enwir yn Atodlen 6 Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011.

Pan fo tystiolaeth a gyflwynwyd yn wrthgyferbyniol ar gyfer yr Uned Ffi, yr Ymddiriedolaeth neu'r Gorfforaeth, fe nodir hynny isod. Pe cyfeirir at y Gorfforaeth yn unig dan unrhyw bennawd, bydd y sylwadau hynny yn berthnasol ar gyfer yr Uned Ffi a'r Ymddiriedolaeth yn ogystal.

Dylai Gweinidogion Cymru ystyried y graddau y bo angen ychwanegu'r Uned Ffi a'r Ymddiriedolaeth fel personau perthnasol yn Atodlen 6 Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011 wrth bennu safonau mewn rheoliadau.

Safonau cyflenwi gwasanaethau

Gweithgaredd 1: Gohebiaeth a anfonir gan gorff

Safonau ar gyfer gohebiaeth a anfonir gan gorff [1-7]

Nododd Y Gorfforaeth Ddarlledu Brydeinig ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 57% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer gohebiaeth a anfonir gan gorff.³³⁵

Nododd y Gorfforaeth Ddarlledu Brydeinig ei fod yn ystyried gwneud detholiad o'r safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn afresymol ac anghymesur, sef safonau 2, 3 a 7. Mynegodd y Gorfforaeth Ddarlledu Brydeinig nad oedd modd cyfrif nifer darnau ohebiaeth a anfonir mewn wythnos gan eu bod yn sylweddol.

Nododd yr Ymddiriedolaeth y byddai'n cadw cofnod o ddymuniad unigolyn i dderbyn gohebiaeth yn Gymraeg ac yn gohebu â hwy yn Gymraeg oddi ar hynny.

Mewn perthynas â safon 2, nododd yr Uned Ffi Drwyddedu mai dwyieithog yw cyfrwng pob gohebiaeth uniongyrchol gyda chyfeiriadau yng Nghymru (oddeutu 3.2 miliwn) ac o'r herwydd, byddai'n afresymol ac anghymesur gofyn iddynt fynegi dewis iaith o flaen llaw. Ymhellach, nodwyd bod arddel y ddwy iaith ar bob darn o ohebiaeth yn hybu a hwyluso'r iaith Gymraeg tu hwnt i beth fyddai pe byddai'r Gymraeg ond yn cael ei gynnwys yn unol â'r galw. Cyfeiriodd yr Uned Ffi Drwyddedu at Siarter y Gorfforaeth Ddarlledu Brydeinig sy'n gosod dyletswydd arno i weithredu mewn modd sy'n effeithlon a rhoi gwerth am arian i'r deiliaid trwyddedau teledu. Mynegwyd nad yw'n arfer gan Uned Ffi Drwyddedu i gychwyn gohebu gyda mwy nag un person sy'n byw yn yr un cyfeiriad ac felly ei fod yn ystyried y byddai gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn afresymol ac anghymesur.

³³⁵ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

Mewn perthynas â safon 7, nododd y Gorfforaeth y byddai'n heriol iddo gydymffurfio â'r darpar ddyletswydd hon ar draws y sefydliad a hynny oherwydd nifer yr ohebiaeth a dderbynnir.

Gweithgaredd 2: Galwadau ffôn at gorff a chan gorff

Safonau ar gyfer galwadau ffôn at gorff a chan gorff [8-22]

Nododd y Gorfforaeth ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 47% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer galwadau ffôn at gorff a chan gorff.³³⁶

Nododd y Gorfforaeth ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn afresymol ac anghymesur. Mynegodd yr Uned Ffi Drwyddedu ei fod yn cydymffurfio â'r mwyafrif o'r safonau hyn drwy'r llinell gymorth cyfrwng Cymraeg. Mynegwyd, serch hynny, ei fod yn gwasanaethu Prydain gyfan ac na fyddai'n gymesur iddo ddarparu un llinell ffôn gyda gwasanaeth Cymraeg a chyfarch pob galwad yn Gymraeg. Ymhellach, nodwyd na fyddai'n gymesur i'r sawl nad oedd yn byw yng Nghymru orfod talu am glywed cyfarchiad neu gynnig opsiynau galwadau yn Gymraeg. O'r herwydd, mynegwyd fod safonau 8, 10, 13, 16, ac 18-21 yn anghymesur. Nododd yr Uned Ffi Drwyddedu ei fod yn ymchwilio i'w allu i addasu trefniadau er mwyn cydymffurfio â safon 9. Er hynny, nodwyd fod galwyr yn cael gwasanaeth trech na'r darpar ddyletswydd yn safon 22 oherwydd fe'u cyfeirir yn syth at siaradwr Cymraeg.

Mewn perthynas â safon 15, nododd y Gorfforaeth nad oedd yn monitro dangosyddion perfformiad ar gyfer galwadau ffôn ac er nad oedd yn meddu ar y dechnoleg y byddai'n archwilio a fyddai'r fframwaith presennol yn cynnwys dangosydd perthnasol. Mewn perthynas â safon 19, nododd y Gorfforaeth y byddai'n afresymol ac anghymesur gwneud y safon hon yn benodol gymwys iddo oherwydd ei bod hi'n bosibl na fyddai'r aelod priodol o staff ar gyfer ymdrin â'r alwad yn medru'r Gymraeg.

Yn yr un modd, mynegodd y Gorfforaeth na allai warantu y byddai cyfarchiad Cymraeg yn cael ei gynnig i alwr i linell uniongyrchol mewn perthynas â safon 20 ac 21. Mynegwyd y byddai gosod y dyletswyddau hyn ar oddeutu 1,300 o bobl (sef staff a leolir yng Nghymru) yn afresymol ac anghymesur oherwydd eu bod yn derbyn oddeutu 9,000 o alwadau'n wythnosol. Nodwyd, serch hynny, y byddai Gwasanaeth Cynulleidfa Cymru yn fodlon archwilio a allai gofnodi dewis iaith unigolion.

Cadarnhawyd y byddai'r Ymddiriedolaeth yn gallu sicrhau na fyddai'r Gymraeg yn cael ei thrin yn llai ffafriol na'r Saesneg wrth gyfarch galwyr ac yn gallu cynnal galwadau yn Gymraeg.

Gweithgaredd 3: Cyfarfodydd a gynhelir gan gorff nad ydynt yn agored i'r cyhoedd yn gyffredinol

Safonau ar gyfer cyfarfodydd a gynhelir gan gorff nad ydynt yn agored i'r cyhoedd yn gyffredinol [23-29]

Nododd y Gorfforaeth ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd yn Gymraeg. Nododd yr Uned Ffi Drwyddedu nad oedd yn gwneud y gweithgaredd ac na fyddai'n berthnasol iddo am na chynhelir unrhyw un o'i gyfarfodydd yng Nghymru.

³³⁶ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, nid oedd yr un o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer cyfarfodydd a gynhelir gan gorff nad ydynt yn agored i'r cyhoedd yn gyffredinol.

Nododd y Gorfforaeth ei fod yn ystyried gwneud detholiad o'r safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn afresymol ac anghymesur, (23-27C), a hynny oherwydd na allai warantu gwasanaeth cyfieithu ar y pryd na staff â sgiliau dwyieithog. Nododd ei fod o'r farn bod y trothwy yn rhy isel i gyfiawnhau caffael gwasanaeth cyfieithu ar y pryd ar eu cyfer.

Mynegodd yr Ymddiriedolaeth bryder am safonau 24-24B a 26-26B am yr un rhesymau.

**Gweithgaredd 4: Cyfarfodydd a drefnir gan gorff sy'n agored i'r cyhoedd
Safonau ar gyfer cyfarfodydd a drefnir gan gorff sy'n agored i'r cyhoedd [30-34]**

Nododd y Gorfforaeth ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg. Nododd Uned Ffi Drwyddedu nad oedd yn gwneud y gweithgaredd dan sylw.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 80% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer cyfarfodydd a drefnir gan gorff sy'n agored i'r cyhoedd.³³⁷

Ni nododd y Gorfforaeth a oedd yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn afresymol ac anghymesur ai peidio. Er hynny, mynegwyd ei fod eisoes yn arfer ganddo gynnal cyfarfodydd sy'n agored i'r cyhoedd yn unol â'r gofynion hyn.

**Gweithgaredd 5: Digwyddiadau cyhoeddus a drefnir neu a ariennir yn eu cyfanrwydd gan gorff
Safonau ar gyfer digwyddiadau cyhoeddus a drefnir neu a ariennir yn eu cyfanrwydd gan gorff [35-36]**

Nododd y Gorfforaeth ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg. Nododd Uned Ffi Drwyddedu nad oedd yn gwneud y gweithgaredd dan sylw.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer digwyddiadau cyhoeddus a drefnir neu a ariennir yn eu cyfanrwydd gan gorff.³³⁸

Nododd y Gorfforaeth ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur a'i fod eisoes yn cydymffurfio â'r safonau hyn.

**Gweithgaredd 6: Cyhoeddusrwydd a hysbysebu gan gorff
Safonau ar gyfer cyhoeddusrwydd a hysbysebu gan gorff [37]**

Nododd y Gorfforaeth ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg. Nododd Uned Ffi Drwyddedu nad oedd yn gwneud y gweithgaredd dan sylw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safon ar gyfer cyhoeddusrwydd a hysbysebu gan gorff.³³⁹

³³⁷ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

³³⁸ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

Roedd Gorfforaeth yn ystyried gwneud y safon hon yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur, a hynny am ei fod eisoes yn cydymffurfio,. Nododd Uned Ffi Drwyddedu ei fod wedi dehongli deunydd cyhoeddusrwydd i olygu datganiadau i'r wasg a deunydd hysbysebu i olygu hysbysebion ar raglenni. O'r herwydd, nododd ei fod yn ystyried gwneud y safon hon yn benodol gymwys iddo yn afresymol ac anghymesur. Dylid nodi mai safon 46 sy'n berthnasol i ddatganiadau i'r wasg.

**Gweithgaredd 7: Arddangos deunydd yn gyhoeddus
Safonau ar gyfer arddangos deunydd yn gyhoeddus [38-39]**

Nododd y Gorfforaeth ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer arddangos deunydd yn gyhoeddus.³⁴⁰

Mynegodd y Gorfforaeth nad oedd yn ystyried gwneud safon 39 yn benodol gymwys iddo yn rhesymol na chymesur. Ni ddarparwyd gwybodaeth bellach i gefnogi'r safbwynt hwn.

Nododd Uned Ffi Drwyddedu ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur ond bod safon 39 yn amherthnasol oherwydd nad oedd yn cynnal arddangosfeydd cyhoeddus.

**Gweithgaredd 8: Corff yn cynhyrchu a chyhoeddi dogfennau
Safonau ar gyfer corff yn cynhyrchu a chyhoeddi dogfennau [40-49]**

Nododd y Gorfforaeth ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 80% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer corff yn cynhyrchu a chyhoeddi dogfennau.³⁴¹

Nododd y Gorfforaeth nad oedd yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur, a hynny mewn perthynas â dogfennau Gweithrediaeth y Gorfforaeth Ddarlledu Brydeinig a gynhyrchir ar gyfer Prydain gyfan. Serch hynny, mynegwyd y byddai'r Ymddiriedolaeth yng Nghymru yn cydymffurfio â safonau 40 a 41 a 42-49 pan fyddent wedi'u llunio gyda'r cyhoedd yn gyffredinol mewn golwg.

Mynegodd Uned Ffi Drwyddedu bryder ynglŷn â safon 46 oherwydd nad oedd yn cydymffurfio â'r ddyletswydd ar hyn o bryd. Yn hytrach, darperir copi Cymraeg ar gais.

**Gweithgaredd 9: Corff yn cynhyrchu a chyhoeddi ffurflenni
Safonau ar gyfer corff yn cynhyrchu a chyhoeddi ffurflenni [50-51]**

Nododd y Gorfforaeth ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

³³⁹ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

³⁴⁰ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau ar gyfer pob gweithgaredd.

³⁴¹ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 50% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer corff yn cynhyrchu a chyhoeddi ffurflenni.³⁴²

Mynegodd Uned Ffi Drwyddedu ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur oherwydd ei fod eisoes yn cydymffurfio â hwy. Nododd y Gorfforaeth ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn afresymol ac anghymesur oherwydd y byddai'n dymuno i ddeunyddiau o'r fath fod yn ddwyieithog yn hytrach na Chymraeg. Nodwyd bod ffurflenni a gynhyrchir gan yr Ymddiriedolaeth at sylw'r diwydiant yn Saesneg ar hyn o bryd.

Gweithgaredd 10: Gwefannau a gwasanaethau ar-lein corff Safonau ar gyfer gwefannau a gwasanaethau ar-lein corff [52-57]

Nododd y Gorfforaeth ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 83% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer gwefannau a gwasanaethau ar-lein corff.³⁴³ Mae cynllun iaith diwygiedig Trwyddedu Teledu, dyddiedig Medi 2013, yn cynnwys ymrwymiad i ddarparu bod cyfleusterau talu ar-lein Cymraeg yn gyfartal â'r rhai a geir yn Saesneg erbyn Medi 2016.

Mewn perthynas â safonau 52-56, nododd yr Uned Ffi Drwyddedu ei fod yn cynnig tudalennau Cymraeg ar ei wefan ond nad yw'n gwbl ddwyieithog ar hyn o bryd. Mynegwyd y byddai gosod dyletswydd arno i gydymffurfio â safonau 52, 52A, 52C, 54 a 56 yn afresymol ac anghymesur oherwydd roedd o'r farn na fyddai digon o bobl yn elwa o'r buddsoddiad. Nododd yr Uned Ffi Drwyddedu iddo dderbyn 26 cwyn yn ymwneud â diffyg darpariaeth Cymraeg y gwasanaeth talu ar-lein ers Ebrill 2012 a'i fod o'r farn fod hyn yn nifer fechan o gwynion o'u cymharu â'r holl gwynion a dderbynnir. Cadarnhawyd nad oedd wedi cyhoeddi ap hyd yma.

Nododd y Gorfforaeth ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn afresymol ac anghymesur oherwydd nad yw'n gwbl ddwyieithog ar hyn o bryd, y byddai goblygiadau o ran cost, ac nad oes cais wedi dod o du'r cyhoedd i gael rhan Gweithrediaeth y Gorfforaeth Ddarlledu Brydeinig yn Gymraeg hyd yma.

Gweithgaredd 11: Arwyddion a arddangosir gan gorff Safonau ar gyfer arwyddion a arddangosir gan gorff [58-60]

Nododd y Gorfforaeth ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 67% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer arwyddion a arddangosir gan gorff.³⁴⁴

Nododd y Gorfforaeth ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur oherwydd ei fod eisoes yn cydymffurfio â'r safonau. Mynegodd yr

³⁴² Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

³⁴³ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

³⁴⁴ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

Uned Ffi Drwyddedu fod y safonau hyn yn berthnasol i'w faniau yn hytrach na'i adeiladau a hynny am nad oes ganddo swyddfeydd yng Nghymru.

Gweithgaredd 12: Derbyn ymwelwyr i adeiladau'r corff

Safonau ar gyfer derbyn ymwelwyr i adeiladau'r corff [61-66]

Nododd y Gorfforaeth ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg. Nododd Uned Ffi Drwyddedu nad oedd yn gwneud y gweithgaredd dan sylw.

Wrth ddadansoddi ymrwymïadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 71% o'r ymrwymïadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer derbyn ymwelwyr i adeiladau'r corff.³⁴⁵

Nododd yr Uned Ffi Drwyddedu ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn afresymol ac anghymesur oherwydd nad oes ganddo swyddfeydd yng Nghymru.

Mynegodd y Gorfforaeth bryder ynglŷn â gwneud safon 62 yn benodol gymwys iddo oherwydd cynifer o ymwelwyr a ddaw i'w prif dderbynfa y tu allan i oriau swyddfa arferol.

Gweithgaredd 13: Corff yn gwneud hysbysiadau swyddogol

Safonau ar gyfer corff yn gwneud hysbysiadau swyddogol [67-68]

Nododd y Gorfforaeth ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg. Nododd Uned Ffi Drwyddedu nad oedd yn gwneud y gweithgaredd dan sylw.

Wrth ddadansoddi ymrwymïadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 50% o'r ymrwymïadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer corff yn gwneud hysbysiadau swyddogol.³⁴⁶

Mynegodd Uned Ffi Drwyddedu ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn afresymol ac anghymesur oherwydd na fyddai'n briodol gosod y testun Gymraeg uwchben y Saesneg ar hysbysiadau swyddogol yng Nghymru, a hynny am ei fod yn gweithredu ar draws gwledydd Prydain.

Nododd y Gorfforaeth ei fod eisoes yn cydymffurfio ac felly'n ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

Gweithgaredd 14: Corff yn dyfarnu ar geisiadau am grant

Safonau ar gyfer corff yn dyfarnu ar geisiadau am grant [69-73]

Nododd y Gorfforaeth nad oedd yn gwneud y gweithgaredd dan sylw.

Wrth ddadansoddi ymrwymïadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 50% o'r ymrwymïadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer corff yn dyfarnu ar geisiadau am grant.³⁴⁷

Nododd y Gorfforaeth ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn afresymol ac anghymesur oherwydd bod y grantiau a gynigir yn gysylltiedig â darlledu.

³⁴⁵ Canran gyfartalog yr ymrwymïadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

³⁴⁶ Canran gyfartalog yr ymrwymïadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

³⁴⁷ Canran gyfartalog yr ymrwymïadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

Nodwyd, serch hynny, bod BBC Plant Mewn Angen yn dosbarthu grantiau ar ran y Gorfforaeth a chaiff y broses ymgeisio a gwobrwyo ei gynnal trwy gyfrwng y Gymraeg ar gyfer y sawl a'i dymunai.

**Gweithgaredd 15: Corff yn dyfarnu ar dendrau am gontract
Safonau ar gyfer corff yn dyfarnu ar dendrau am gontract [74-78]**

Nododd y Gorfforaeth ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg. Nododd yr Uned Ffi Drwyddedu nad oedd yn ei wneud yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 50% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer corff yn dyfarnu ar dendrau am gontract.³⁴⁸

Nododd y Gorfforaeth ei fod yn ystyried gwneud detholiad o'r safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn afresymol ac anghymesur, sef safonau 74, 76 a 77. Nodwyd mai canran fechan o nwyddau a gwasanaethau a ddarperir i Gymru ac y byddai cyfieithu'r cyfathrebiadau yn arafu'r broses. Serch hynny, nodwyd y byddai'r gofyniad yn fwy rhesymol a chymesur pe byddai tystiolaeth o alw cynyddol o du'r tendrwy'r ar gael.

**Gweithgaredd 16: Codi ymwybyddiaeth ynghylch gwasanaethau Cymraeg a ddarperir gan gorff
Safonau ar gyfer codi ymwybyddiaeth ynghylch gwasanaethau Cymraeg a ddarperir gan gorff [79-80]**

Nododd y Gorfforaeth ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 50% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer codi ymwybyddiaeth ynghylch gwasanaethau Cymraeg a ddarperir gan gorff.³⁴⁹

Dylid nodi bod adran 12(2)(b) Deddf yr Iaith Gymraeg 1993 yn nodi bod rhaid i gynlluniau iaith Gymraeg bennu ym mha ffyrdd y bydd sefydliadau yn sicrhau cyhoeddusrwydd i'r cynllun. Pwysleisia'r Comisiynydd nad yw'r mesur hwn yn elfen ddewisol o fewn y ddeddfwriaeth.

Nododd y Gorfforaeth ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur oherwydd ei fod eisoes yn cydymffurfio â hwy. Nododd Uned Ffi Drwyddedu i'r gwrthwyneb oherwydd ei fod yn gweithredu ar draws Prydain. Serch hynny, mynegwyd y byddai'n ymdrechu i godi ymwybyddiaeth o'i wasanaethau cyfrwng Cymraeg ar ei wefan.

**Gweithgaredd 17: Hunaniaeth gorfforaethol corff
Safonau ar gyfer hunaniaeth gorfforaethol corff [81]**

Nododd y Gorfforaeth ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safon ar gyfer hunaniaeth gorfforaethol corff.³⁵⁰

³⁴⁸ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

³⁴⁹ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

Nododd y Gorfforaeth ei fod yn ystyried gwneud y safon hon yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur oherwydd ei fod eisoes yn cydymffurfio. Nododd Uned Ffi Drwyddedu i'r gwrthwyneb oherwydd ei fod yn gweithredu ar draws gwledydd Prydain a'i fod o'r farn y byddai'n briodol iddo drin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg mewn rhai achosion.

**Gweithgaredd 18: Cyrsiau a ddarperir gan gorff
Safonau ar gyfer cyrsiau a ddarperir gan gorff [82-84]**

Nododd y Gorfforaeth nad oedd yn gwneud y gweithgaredd dan sylw.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, nid oedd yr un o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer cyrsiau a ddarperir gan gorff.

Er iddo nodi nad oedd yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, mynegodd y Gorfforaeth ei fod yn cynnig rhai cyrsiau sy'n agored i'r cyhoedd yng Nghymru mewn perthynas â'r allbwn golygyddol a'r swyddogaethau darlledu. Ni roddwyd unrhyw wybodaeth am gyfrwng iaith y cyrsiau hyn.

**Gweithgaredd 19: Systemau annerch cyhoeddus a ddefnyddir gan gorff
Safonau ar gyfer systemau annerch cyhoeddus a ddefnyddir gan gorff [85]**

Nododd y Gorfforaeth nad oedd yn gwneud y gweithgaredd dan sylw.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, nid oedd yr un o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer systemau annerch cyhoeddus a ddefnyddir gan gorff.

**Safonau sy'n ymdrin â materion atodol yng nghyswllt y safonau cyflenwi
gwasanaethau [158-163]**

Nododd y Gorfforaeth nad oedd yn ystyried gwneud detholiad o'r safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol na chymesur oherwydd nid oedd o'r farn y byddai ganddo gofnodion perthnasol i'w cadw mewn perthynas â gwasanaethau ffôn, gohebiaeth, cyfarfodydd a chwynion. Nodwyd na fyddai'r Gorfforaeth yn gallu cydymffurfio â safon 161 oherwydd nifer y cyfarfodydd cyhoeddus y cynhelir ganddo.

Mynegodd y Gorfforaeth a'r Uned Ffi Drwyddedu y byddai modd iddo gydymffurfio â safon 163.

Mynegodd yr Uned Ffi Drwyddedu ei fod yn ystyried gwneud detholiad o'r safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn afresymol ac anghymesur. Mewn perthynas â safon 159, mynegodd ei fod yn ffafrio'r weithdrefn gwynion gyfredol. Oherwydd ei fod yn ystyried gweithgareddau cysylltiedig â safonau 161A ac 161B yn afresymol ac anghymesur, nododd na fyddai'n adrodd arnynt; felly hefyd ar gyfer y safonau yr ystyria'n amherthnasol iddo oherwydd nad oedd yn gwneud y gweithgaredd neu ddim yn gwneud yng Nghymru.

Dylid nodi y bydd yn ofynnol i berson adrodd ar gydymffurfiaeth â'r safonau sydd wedi eu cynnwys o fewn hysbysiad cydymffurfio.

³⁵⁰ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

Safonau llunio polisi [86-95]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer cyrsiau a ddarperir gan gorff.³⁵¹

Er iddo fynegi bod perthnasedd yr iaith Gymraeg i ran helaeth o faterion polisi'r Uned Ffi Drwyddedu yn ymylol, nododd y byddai'n talu sylw dyledus wrth lunio polisiâu o'r newydd neu wrth ddiwygio rhai cyfredol ble bo'n berthnasol. Mewn perthynas â safon 89, nododd yr Uned Ffi Drwyddedu na allai ymrwymo i gydymffurfio yn bennaf oherwydd y ddyletswydd i ganfod barn. Mynegwyd y byddai'n anghymesur ac anymarferol ystyried y Gymraeg ar bob achlysur.

Safonau sy'n ymdrin â materion atodol yng nghyswllt y safonau llunio polisi [164-169]

Nododd Uned Ffi Drwyddedu Teledu y Gorfforaeth Ddarlledu Brydeinig nad oedd yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol na chymesur oherwydd eu bod yn gysylltiedig â'r safonau polisi y maent eisoes wedi nodi pryder ynglŷn â chydymffurfio â hwy.

Safonau gweithredu [96-142]

Safonau ar gyfer defnyddio'r Gymraeg o fewn gweinyddiaeth fewnol corff [96-109]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y Gorfforaeth, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer defnyddio'r Gymraeg o fewn gweinyddiaeth fewnol corff.³⁵²

Nododd yr Uned Ffi Drwyddedu nad oedd yn gweithredu polisi ar ddefnyddio'r Gymraeg yn fewnol, gyda'r bwriad o hybu a hwyluso defnydd o'r Gymraeg ond y byddai, ar gyfer y safonau gweithredu, yn gallu cydymffurfio i raddau mwy neu lai. Mynegwyd na fyddai'n rhesymol na chymesur i isgontractwyr y Gorfforaeth gydymffurfio â'r safonau hyn yn nhyb yr Uned Ffi Drwyddedu.

I'r gwrthwyneb, nododd y Gorfforaeth ei fod yn meddu ar bolisi o'r fath a chaiff ei hyrwyddo'n fewnol ganddo. Ymhellach, nodwyd bod rhai dogfennau adnoddau dynol ar gael trwy gyfrwng y Gymraeg, ac eithrio taflenni gwyliau, absenoldebau ac oriau hyblyg. Nododd y Gorfforaeth ei fod yn cynnig dewis iaith i gyflogai ar gyfer y dogfennau hynny sydd ar gael yn Gymraeg. Ymhellach, nodwyd y byddai cytundebau a dogfennau perthnasol eraill yn cael eu cynhyrchu yn unol â'r iaith a ddefnyddiwyd wrth gyflwyno cais am swydd.

Cadarnhaodd y Gorfforaeth mai Saesneg yw cyfrwng ei brif bolisiau adnoddau dynol ar hyn o bryd.

Safonau ar gyfer cwynion gan aelodau o staff corff [110-113]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y Gorfforaeth, nid oedd yr un o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer cwynion gan aelodau o staff corff.

Nodwyd y caiff gweithwyr y Gorfforaeth wneud cwynion am y sefydliad ac ymateb i gwynion trwy gyfrwng y Gymraeg. Nodwyd y byddai unigolion sydd â swyddi ble nodir y Gymraeg fel sgil hanfodol fel arfer yn cael eu hysbysu o hynny ac y byddai'r weithdrefn yn

³⁵¹ Canran cyfartalo g yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau dan sylw, boed yn rhannol neu'n llawn.

³⁵² Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau dan sylw, boed yn rhannol neu'n llawn.

cael ei chynnal yn Gymraeg pe dymunir. Mynegwyd y byddai cydymffurfio â safon 111 yn heriol pe byddai aelod di-Gymraeg o'r gweithlu yn dymuno cyfrannu i'r cyfarfod.

Safonau ar gyfer corff yn disgyblu staff [114-117]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y Gorfforaeth, nid oedd yr un o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer corff yn disgyblu staff.

Nodwyd y byddai unigolion sydd â swyddi ble nodir y Gymraeg fel sgil hanfodol fel arfer yn cael eu hysbysu ac y byddai'r weithdrefn yn cael ei chynnal yn Gymraeg pe dymunir. Mynegwyd y byddai cydymffurfio â safon 115B yn heriol pe byddai aelod di-Gymraeg o'r gweithlu yn dymuno cyfrannu i'r cyfarfod.

Safonau ar gyfer technoleg gwybodaeth a deunyddiau cymorth a ddarperir gan gorff, ac ynghylch y fewnwyd [118-124]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y Gorfforaeth, ar gyfartaledd roedd 14% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer technoleg gwybodaeth a deunyddiau cymorth a ddarperir gan gorff, ac ynghylch y fewnwyd.³⁵³

Mynegodd y Gorfforaeth ei fod yn darparu meddalwedd gyfrifiadurol ar gyfer gwirio sillafu a gramadeg a rhyngwynebaw cyfrwng Cymraeg. Ategwyd hynny gan nodi bod tudalennau mewnwyd BBC Cymru Wales yn Gymraeg.

Safonau ar gyfer corff yn meithrin sgiliau yn y Gymraeg drwy gynllunio a hyfforddi ei weithlu [125-133]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y Gorfforaeth, ar gyfartaledd roedd 78% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer corff yn meithrin sgiliau yn y Gymraeg drwy gynllunio a hyfforddi ei weithlu.³⁵⁴

Nododd y Gorfforaeth nad oedd yn asesu sgiliau iaith Gymraeg ei gyflogaion ar wahân i'r swyddi ble bo'r Gymraeg yn hanfodol. Roedd hynny'n cynnwys staff yr Ymddiriedolaeth yng Nghymru.

Cadarnhaodd y Gorfforaeth ei fod yn darparu hyfforddiant galwedigaethol ym meysydd recriwtio a chyfweld a rheoli perfformiad trwy gyfrwng y Gymraeg.

Nodwyd na ddarperir hyfforddiant ymwybyddiaeth iaith i gyflogaion nac ar ddefnyddio'r Gymraeg yn ei rôl fel rheolwyr. Cynigir gwersi Cymraeg yn fewnol a thu allan i'r gweithle gyda'r Gorfforaeth yn gyfrifol am y taliad. Cadarnhawyd y darperir sesiwn ar ofynion ei gynllun iaith Gymraeg fel rhan o'r sesiwn cynefino.

Safonau ar gyfer recriwtio gan gorff [134-138]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y Gorfforaeth, ar gyfartaledd roedd 71% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer recriwtio gan gorff.³⁵⁵

Mynegodd y Gorfforaeth y gallai gydymffurfio â'r safonau hyn.

³⁵³ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau dan sylw, boed yn rhannol neu'n llawn.

³⁵⁴ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau dan sylw, boed yn rhannol neu'n llawn.

³⁵⁵ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau dan sylw, boed yn rhannol neu'n llawn.

Safonau ar gyfer arwyddion a arddangosir yng ngweithle corff [139-141]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y Gorfforaeth, ar gyfartaledd roedd 75% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer arwyddion a arddangosir yng ngweithle corff.³⁵⁶

Mynegodd y Gorfforaeth bod arwyddion yn cynnwys y Gymraeg ond nad oedd ganddo bolisi ar leoliad y testun hwnnw.

Safonau ar gyfer cyhoeddiadau a negeseuon sain yng ngweithle corff [142]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y Gorfforaeth, nid oedd yr un o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safon ar gyfer cyhoeddiadau a negeseuon sain yng ngweithle corff.

Cadarnhaodd y Gorfforaeth nad oedd yn gwneud cyhoeddiadau sain at sylw'r gweithlu.

Safonau sy'n ymdrin â materion atodol yng nghyswllt y safonau gweithredu [170-175]

Nododd y Gorfforaeth nad oedd yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol na chymesur ond y gallai gydymffurfio â safonau 170-172 a 173(1) a 173B-E.

Safonau hybu [143-144]

Nododd y Gorfforaeth nad oedd yn cydsynio i wneud safonau hybu yn gymwysadwy iddo.

Safonau cadw cofnodion [145-157]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y Gorfforaeth, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau cadw cofnodion.³⁵⁷

Mynegodd yr Uned Ffi Drwyddedu nad oedd yn ystyried gwneud pob un o'r safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol na chymesur oherwydd ei fod yn gweithredu ar draws Prydain ac yn benodol mewn perthynas â dyletswyddau cynllunio gweithlu.

Mynegodd y Gorfforaeth ei fod yn gallu cydymffurfio â'r safonau cadw cofnodion ac eithrio pan y bont mewn perthynas â safon neu weithgaredd y mynegwyd pryder yn eu cylch eisoes.

Safonau sy'n ymdrin â materion atodol yng nghyswllt y safonau cadw cofnodion [178-179]

Mynegwyd y byddai modd i'r Gorfforaeth gydymffurfio â'r safonau hyn i'r graddau y mae'n gyson gyda gofynion Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011 o ran darparu gwybodaeth o'r fath.

³⁵⁶ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau dan sylw, boed yn rhannol neu'n llawn.

³⁵⁷ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau dan sylw, boed yn rhannol neu'n llawn.

Y Gronfa Loteri Fawr

Safonau cyflenwi gwasanaethau

Gweithgaredd 1: Gohebiaeth a anfonir gan gorff

Safonau ar gyfer gohebiaeth a anfonir gan gorff [1-7]

Nododd y Gronfa Loteri Fawr ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 86% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer gohebiaeth a anfonir gan gorff.³⁵⁸

Mynegodd y Gronfa Loteri Fawr y byddai modd iddo gydymffurfio â'r safonau a'i fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

Gweithgaredd 2: Galwadau ffôn at gorff a chan gorff

Safonau ar gyfer galwadau ffôn at gorff a chan gorff [8-22]

Nododd y Gronfa Loteri Fawr ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 60% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer galwadau ffôn at gorff a chan gorff.³⁵⁹

Mynegodd y Gronfa Loteri Fawr y byddai modd iddo gydymffurfio â'r safonau a'i fod yn ystyried eu gwneud yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur. Mynegwyd pryder, fodd bynnag, ynghylch ei allu i gydymffurfio pe byddai unigolyn yn dymuno trafod pwnc penodol ble na byddai aelod o staff a fedrai'r Gymraeg ar gael i'w cynorthwyo.

Gweithgaredd 3: Cyfarfodydd a gynhelir gan gorff nad ydynt yn agored i'r cyhoedd yn gyffredinol

Safonau ar gyfer cyfarfodydd a gynhelir gan gorff nad ydynt yn agored i'r cyhoedd yn gyffredinol [23-29]

Nododd y Gronfa Loteri Fawr ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 28% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer cyfarfodydd a gynhelir gan gorff nad ydynt yn agored i'r cyhoedd yn gyffredinol.³⁶⁰

Mynegodd y Gronfa Loteri Fawr y byddai gwneud detholiad o'r safonau yn benodol gymwys iddo yn afresymol ac anghymesur sef 25, 25A, 26, 26B, 28, 29 a 29A oherwydd y gost fyddai ynghlwm wrth gaffael y gwasanaeth cyfieithu. Nodwyd y byddai hyn yn cael traweffaith ar ei gyllideb i gefnogi cymunedau Cymru.

³⁵⁸ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

³⁵⁹ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

³⁶⁰ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

**Gweithgaredd 4: Cyfarfodydd a drefnir gan gorff sy'n agored i'r cyhoedd
Safonau ar gyfer cyfarfodydd a drefnir gan gorff sy'n agored i'r cyhoedd [30-34]**

Nododd y Gronfa Loteri Fawr ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer cyfarfodydd a drefnir gan gorff sy'n agored i'r cyhoedd.³⁶¹

Mynegodd y Gronfa Loteri Fawr y byddai modd iddo gydymffurfio â'r safonau a'i fod yn ystyried eu gwneud yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur .

Gweithgaredd 5: Digwyddiadau cyhoeddus a drefnir neu a ariennir yn eu cyfanrwydd gan gorff

Safonau ar gyfer digwyddiadau cyhoeddus a drefnir neu a ariennir yn eu cyfanrwydd gan gorff [35-36]

Nododd y Gronfa Loteri Fawr ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer digwyddiadau cyhoeddus a drefnir neu a ariennir yn eu cyfanrwydd gan gorff.³⁶²

Mynegodd y Gronfa Loteri Fawr y byddai modd iddo gydymffurfio â'r safonau a'i fod yn ystyried eu gwneud yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

Gweithgaredd 6: Cyhoeddusrwydd a hysbysebu gan gorff

Safonau ar gyfer cyhoeddusrwydd a hysbysebu gan gorff [37]

Nododd y Gronfa Loteri Fawr ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safon ar gyfer cyhoeddusrwydd a hysbysebu gan gorff.³⁶³

Mynegodd y Gronfa Loteri Fawr y byddai modd iddo gydymffurfio â'r safon a'i fod yn ystyried ei gwneud yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

Gweithgaredd 7: Arddangos deunydd yn gyhoeddus

Safonau ar gyfer arddangos deunydd yn gyhoeddus [38-39]

Nododd y Gronfa Loteri Fawr ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer arddangos deunydd yn gyhoeddus.³⁶⁴

³⁶¹ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

³⁶² Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

³⁶³ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

³⁶⁴ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

Mynegodd y Gronfa Loteri Fawr y byddai modd iddo gydymffurfio â'r safonau a'u bod yn ystyried eu gwneud yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

**Gweithgaredd 8: Corff yn cynhyrchu a chyhoeddi dogfennau
Safonau ar gyfer corff yn cynhyrchu a chyhoeddi dogfennau [40-49]**

Nododd y Gronfa Loteri Fawr ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer corff yn cynhyrchu a chyhoeddi dogfennau.³⁶⁵

Mynegodd y Gronfa Loteri Fawr y byddai modd iddo gydymffurfio â'r safonau a'i fod yn ystyried eu gwneud yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

**Gweithgaredd 9: Corff yn cynhyrchu a chyhoeddi ffurflenni
Safonau ar gyfer corff yn cynhyrchu a chyhoeddi ffurflenni [50-51]**

Nododd y Gronfa Loteri Fawr ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 50% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer corff yn cynhyrchu a chyhoeddi ffurflenni.³⁶⁶

Mynegodd y Gronfa Loteri Fawr y byddai modd iddo gydymffurfio â'r safonau a'i fod yn ystyried ei gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

**Gweithgaredd 10: Gwefannau a gwasanaethau ar-lein corff
Safonau ar gyfer gwefannau a gwasanaethau ar-lein corff [52-57]**

Nododd y Gronfa Loteri Fawr ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 67% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer gwefannau a gwasanaethau ar-lein corff.³⁶⁷

Mynegodd y Gronfa Loteri Fawr y byddai modd iddo gydymffurfio â'r safonau a'i fod yn ystyried eu gwneud yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

**Gweithgaredd 11: Arwyddion a arddangosir gan gorff
Safonau ar gyfer arwyddion a arddangosir gan gorff [58-60]**

Nododd y Gronfa Loteri Fawr ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 67% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer arwyddion a arddangosir gan gorff.³⁶⁸

³⁶⁵ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

³⁶⁶ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

³⁶⁷ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

³⁶⁸ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

Mynegodd y Gronfa Loteri Fawr y byddai modd iddo gydymffurfio â'r safonau a'i fod yn ystyried eu gwneud yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

Gweithgaredd 12: Derbyn ymwelwyr i adeiladau'r corff

Safonau ar gyfer derbyn ymwelwyr i adeiladau'r corff [61-66]

Nododd y Gronfa Loteri Fawr ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 43% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer derbyn ymwelwyr i adeiladau'r corff.³⁶⁹

Nododd y Gronfa Loteri Fawr nad oedd yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol na chymesur gan nodi ei fod o'r farn bod safon 63 yn anymarferol.

Gweithgaredd 13: Corff yn gwneud hysbysiadau swydddogol

Safonau ar gyfer corff yn gwneud hysbysiadau swydddogol [67-68]

Nododd y Gronfa Loteri Fawr ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 50% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer corff yn gwneud hysbysiadau swydddogol.³⁷⁰

Mynegodd y Gronfa Loteri Fawr y byddai modd iddo gydymffurfio â'r safonau a'i fod yn ystyried eu gwneud yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

Gweithgaredd 14: Corff yn dyfarnu ar geisiadau am grant

Safonau ar gyfer corff yn dyfarnu ar geisiadau am grant [69-73]

Nododd y Gronfa Loteri Fawr ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer corff yn dyfarnu ar geisiadau am grant.³⁷¹

Mynegodd y Gronfa Loteri Fawr y byddai modd iddo gydymffurfio â'r safonau a'i fod yn ystyried eu gwneud yn benodol gymwys iddorhesymol a chymesur.

Gweithgaredd 15: Corff yn dyfarnu ar dendrau am contract

Safonau ar gyfer corff yn dyfarnu ar dendrau am contract [74-78]

Nododd y Gronfa Loteri Fawr ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

³⁶⁹ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

³⁷⁰ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

³⁷¹ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 50% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer corff yn dyfarnu ar dendrau am gontract.³⁷²

Mynegodd y Gronfa Loteri Fawr na fyddai wastad yn bosibl iddo gynnal cyfweiliad yn Gymraeg fel y disgrifir yn safon 76 ac felly nid oedd yn ystyried gwneud y safon honno yn benodol gymwys iddo yn rhesymol na chymesur.

Gweithgaredd 16: Codi ymwybyddiaeth ynghylch gwasanaethau Cymraeg a ddarperir gan gorff

Safonau ar gyfer codi ymwybyddiaeth ynghylch gwasanaethau Cymraeg a ddarperir gan gorff [79-80]

Nododd y Gronfa Loteri Fawr ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer codi ymwybyddiaeth ynghylch gwasanaethau Cymraeg a ddarperir gan gorff.³⁷³

Dylid nodi bod adran 12(2)(b) Deddf yr Iaith Gymraeg 1993 yn nodi bod rhaid i gynlluniau iaith Gymraeg bennu ym mha ffyrdd y bydd sefydliadau yn sicrhau cyhoeddusrwydd i'r cynllun. Pwysleisia'r Comisiynydd nad yw'r mesur hwn yn elfen ddewisol o fewn y ddeddfwriaeth.

Mynegodd y Gronfa Loteri Fawr y byddai modd iddo gydymffurfio â'r safonau a'i fod yn ystyried eu gwneud yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

Gweithgaredd 17: Hunaniaeth gorfforaethol corff

Safonau ar gyfer hunaniaeth gorfforaethol corff [81]

Nododd y Gronfa Loteri Fawr ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer hunaniaeth gorfforaethol corff.³⁷⁴

Mynegodd y Gronfa Loteri Fawr y byddai modd iddo gydymffurfio â'r safon hon a'i fod yn ystyried ei gwneud yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

Gweithgaredd 18: Cyrsiau a ddarperir gan gorff

Safonau ar gyfer cyrsiau a ddarperir gan gorff [82-84]

Nododd y Gronfa Loteri Fawr nad oedd yn gwneud y gweithgaredd dan sylw.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, nid oedd yr un o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer cyrsiau a ddarperir gan gorff.

Nododd y Gronfa Loteri Fawr nad oedd yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol na chymesur oherwydd nad oedd yn ymgymryd â'r gweithgaredd.

³⁷² Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

³⁷³ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

³⁷⁴ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

Gweithgaredd 19: Systemau annerch cyhoeddus a ddefnyddir gan gorff Safonau ar gyfer systemau annerch cyhoeddus a ddefnyddir gan gorff [85]

Nododd y Gronfa Loteri Fawr nad oedd yn gwneud y gweithgaredd dan sylw.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, nid oedd yr un o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safon ar gyfer systemau annerch cyhoeddus a ddefnyddir gan gorff.

Nododd y Gronfa Loteri Fawr nad oedd yn ystyried gwneud y safon hon yn benodol gymwys iddo yn rhesymol na chymesur oherwydd nad oedd yn ymgymryd â'r gweithgaredd.

Safonau sy'n ymdrin â materion atodol yng nghyswllt y safonau cyflenwi gwasanaethau [158-163]

Mynegodd y Gronfa Loteri Fawr ei fod yn ystyried gwneud detholiad o'r safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn afresymol ac anghymesur oherwydd nad oedd yn cyhoeddi manylion am sut y byddai'n darparu hyfforddiant ar gyfer staff yn ymdrin â chwynion yn y naill iaith.

Safonau llunio polisi [86-95]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 50% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau llunio polisi.³⁷⁵

Cadarnhaodd y Gronfa Loteri Fawr ei fod yn ystyried traweffaith ar yr iaith Gymraeg wrth asesu, ddrafftio a thrafod polisiau newydd neu ddiwygiedig a'i fod yn datblygu proffil cydraddoldeb i Gymru fydd yn ystyried gwybodaeth am siaradwyr Cymraeg. Ymhellach, nodwyd bod prosiectau a cheisiadau am grantiau i ddangos sut y bydd yr iaith Gymraeg yn elwa ohonynt yn amod dyroddi grant a'i fod yn gweithredu sawl polisi ar wobrwyo grantiau gan mai dyna yw ei briod waith. Caiff swyddogion gyfarwyddyd ar ba amgylchiadau fyddai gwobrwyo grant i brosiect uniaith yn briodol.

Mynegodd y Gronfa Loteri Fawr fod rhaid i swyddi a ariennir ganddo gael eu hysbysebu'n ddwyieithog a rhaid cynnal asesiad o'r angen am sgiliau yn yr iaith Gymraeg.

Mynegodd y Gronfa Loteri Fawr nad oedd yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol na chymesur oherwydd nad oedd yn cytuno fod angen iddo ddatblygu a chyhoeddi datganiadau polisi ychwanegol mewn perthynas â'r iaith Gymraeg gan fod yr ystyriaethau hynny eisoes yn rhan annatod o'i brosesau a phenderfyniadau.

Safonau sy'n ymdrin â materion atodol yng nghyswllt y safonau llunio polisi [164-169]

Nododd y Gronfa Loteri Fawr ei fod yn ystyried gwneud safon 168 yn benodol gymwys iddo yn afresymol ac anghymesur ond y byddai'n gallu cydymffurfio â gweddill y gofynion.

³⁷⁵ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau dan sylw, boed yn rhannol neu'n llawn.

Safonau gweithredu [96-142]

Safonau ar gyfer defnyddio'r Gymraeg o fewn gweinyddiaeth fewnol corff [96-109]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y Gronfa Loteri Fawr, nid oedd yr un o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer defnyddio'r Gymraeg o fewn gweinyddiaeth fewnol corff.

Nododd y Gronfa Loteri Fawr nad oedd yn gweithredu polisi ar ddefnyddio'r Gymraeg yn fewnol ac eithrio cymal yn ei gynllun iaith Gymraeg sy'n nodi y'i hanogir i ddefnyddio'u Cymraeg ar bob achlysur posib a'i fod yn cefnogi dysgu a gwella sgiliau iaith, yn chwilio am gyfleoedd i hybu a hwyluso'r iaith ac ymateb yn gadarnhaol i ddefnyddio'r Gymraeg yn y gweithle.

Nododd y Gronfa Loteri Fawr y byddai modd iddo gydymffurfio â safonau 97-100 a 102 pe byddai galw digonol i gyfiawnhau'r buddsoddiad. Roedd o'r farn nad oedd safon 101 yn berthnasol iddo, y byddai'r gost o gyfieithu ar sail barhaus yn anghymesur a hynny ar draul buddsoddiadau mewn cymunedau.

Safonau ar gyfer cwynion gan aelodau o staff corff [110-113]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y Gronfa Loteri Fawr, nid oedd yr un o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer cwynion gan aelodau o staff corff.

Mynegodd y Gronfa Loteri Fawr y byddai ei allu i gydymffurfio â'r safonau hyn yn ddibynnol ar amgylchiadau ac ar allu ieithyddol pob person sydd angen bod ynghlwm yn yr achos. Roedd o'r farn y byddai cyfieithu ar y pryd yn anaddas ar gyfer sefyllfa sensitif ac yn ddefnydd anghymesur o gyllid.

Safonau ar gyfer corff yn disgyblu staff [114-117]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y Gronfa Loteri Fawr, nid oedd yr un o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer corff yn disgyblu staff.

Mynegodd y Gronfa Loteri Fawr y byddai'n gallu trosi dogfennau pe byddai staff heb sgiliau yn y Gymraeg angen eu gweld ond gan fod yr adran adnoddau dynol wedi'i lleoli ym Birmingham ac nad oedd yn cynnwys siaradwr Cymraeg ar hyn o bryd, ni allai gynnal cyfarfod heb gaffael gwasanaeth cyfieithu ar y pryd.

Safonau ar gyfer technoleg gwybodaeth a deunyddiau cymorth a ddarperir gan gorff, ac ynghylch y fewnwyd [118-124]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y Gronfa Loteri Fawr, nid oedd yr un o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer technoleg gwybodaeth a deunyddiau cymorth a ddarperir gan gorff, ac ynghylch y fewnwyd.

Nododd y Gronfa Loteri Fawr ei fod yn darparu meddalwedd gwirio gramadeg a sillafu a rhyngwynebaw Cymraeg i'w staff ond bod y mewnrwyd yn Saesneg. Mynegwyd y byddai'n anghymesur i gael system ddwyieithog oherwydd cynifer o ddogfennau a uwchlwythir iddo'n ddyddiol.

Safonau ar gyfer corff yn meithrin sgiliau yn y Gymraeg drwy gynllunio a hyfforddi ei weithlu [125-133]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y Gronfa Loteri Fawr, ar gyfartaledd roedd 33% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer corff yn meithrin

sgiliau yn y Gymraeg drwy gynllunio a hyfforddi ei weithlu.³⁷⁶

Cadarnhaodd y Gronfa Loteri Fawr ei fod yn asesu sgiliau iaith Gymraeg ei weithwyr ac y cynhelir sesiwn cynefino yn ddwyieithog. Caiff staff cynnig gwersi Cymraeg ac mae'r ddarpariaeth honno wedi cynhyrchu siaradwyr Cymraeg rhugl. Nododd y Gronfa Loteri Fawr y caiff ei weithwyr hyfforddiant ymwybyddiaeth iaith, hyfforddiant ar ddealltwriaeth o'r gofynion i weithredu'n unol â'r cynllun iaith Gymraeg a sut i ddefnyddio'r Gymraeg yn y gweithle. Nodwyd y caiff staff destun neu logo safonol i ddynodi hyfedredd yn y Gymraeg ar eu llofnodion e-bost, yn ogystal â manylion cyswllt e-bost a neges 'allan o'r swyddfa' Cymraeg.

Safonau ar gyfer recriwtio gan gorff [134-138]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y Gronfa Loteri Fawr, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer recriwtio gan gorff.³⁷⁷

Mynegodd y Gronfa Loteri Fawr ei fod yn dwyn ar ei strategaeth sgiliau iaith wrth benderfynu pa sgiliau sydd angen yn y Gymraeg ar gyfer swyddi newydd. Mae'r strategaeth hefyd yn cynnwys geiriad safonol ar gyfer hysbysebion a rhestrau o swyddi sydd angen sgiliau penodol. Cadarnhaodd y Gronfa Loteri Fawr fod ei becyn ymgeisio yn Gymraeg ac eithrio gwybodaeth am y broses gyfweld oherwydd na ellir gwarantu cyfweliad yn Gymraeg.

Safonau ar gyfer arwyddion a arddangosir yng ngweithle corff [139-141]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y Gronfa Loteri Fawr, ar gyfartaledd roedd 75% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer arwyddion a arddangosir yng ngweithle corff.³⁷⁸

Cadarnhaodd y Gronfa Loteri Fawr ei fod yn arddangos y testun Cymraeg ar arwyddion mewnol fel mai hwnnw caiff ei ddarllen gyntaf.

Safonau ar gyfer cyhoeddiadau a negeseuon sain yng ngweithle corff [142]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y Gronfa Loteri Fawr, nid oedd yr un o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safon ynghylch cyhoeddiadau a negeseuon sain yng ngweithle corff.

Mynegodd y Gronfa Loteri Fawr nad oedd yn gwneud cyhoeddiadau sain at sylw'r gweithlu.

Nododd y Gronfa Loteri Fawr ei fod yn ystyried nifer o'r safonau yn rhesymol i gydymffurfio â hwy ond y byddai nifer yn anghymesur oherwydd y diffyg galw tybiedig ynghyd â goblygiadau ariannol sylweddol. Mynegodd y Gronfa Loteri Fawr fod staff a all siarad Cymraeg wedi mynegi fod y gweithle yn le ble gellir defnyddio'r Gymraeg ond nad oeddynt ar y cyfan yn gefnogol o'r safonau gweithredu, gan nodi y byddai'n well ganddynt weld buddsoddiad yn y Gymraeg sydd ar gael i'r cyhoedd. Er hynny, roedd rhai aelodau staff wedi mynegi y byddent yn dymuno gallu cael sgysiau un i un gyda'u rheolwyr yn Gymraeg.

³⁷⁶ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau dan sylw, boed yn rhannol neu'n llawn.

³⁷⁷ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau dan sylw, boed yn rhannol neu'n llawn.

³⁷⁸ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau dan sylw, boed yn rhannol neu'n llawn.

Safonau sy'n ymdrin â materion atodol yng nghyswllt y safonau gweithredu [170-175]

Nododd y Gronfa Loteri Fawr ei fod yn ystyried gwneud safon 171A(ii) yn benodol gymwys iddo yn afresymol ac anghymesur oherwydd nad oedd yn bwriadu cyhoeddi i'r lefel hwn o fanylder.

Safonau hybu [143-144]

Nododd y Gronfa Loteri Fawr nad oedd yn cydsynio i wneud y safonau hybu yn gymwysadwy iddo.

Safonau cadw cofnodion [145-157]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 69% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau cadw cofnodion.³⁷⁹

Mynegodd y Gronfa Loteri Fawr nad oedd yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol na chymesur oherwydd ei fod yn heriol dwyn ynghyd y lefel sylweddol hwn o wybodaeth.

Safonau sy'n ymdrin â materion atodol yng nghyswllt y safonau cadw cofnodion [178-179]

Nododd y Gronfa Loteri Fawr ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

³⁷⁹ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau dan sylw, boed yn rhannol neu'n llawn.

Y Swyddfa Gyfathrebiadau (OFCOM)

Safonau cyflenwi gwasanaethau

Gweithgaredd 1: Gohebiaeth a anfonir gan gorff

Safonau ar gyfer gohebiaeth a anfonir gan gorff [1-7]

Nododd y Swyddfa Gyfathrebiadau ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 57% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer gohebiaeth a anfonir gan gorff.³⁸⁰

Nododd y Swyddfa Gyfathrebiadau ei fod yn ymateb i ohebiaeth Gymraeg yn yr iaith honno ac yng Nghymru, anfonir gohebiaeth ddwyieithog pe na fydd dewis iaith yn hysbys. Cadarnhawyd na chaiff gohebiaeth Gymraeg ei thrin yn llai ffafriol na gohebiaeth Saesneg o ran amser ymateb, llofnodion a roddir arnynt nac ychwaith dogfennau aiff gyda'r ohebiaeth.

Cadarnhaodd y Swyddfa Gyfathrebiadau ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur a nodwyd y byddai modd iddo gydymffurfio â safon 7 gydag addasiad i'w trefn bresennol.

Gweithgaredd 2: Galwadau ffôn at gorff a chan gorff

Safonau ar gyfer galwadau ffôn at gorff a chan gorff [8-22]

Nododd y Swyddfa Gyfathrebiadau ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 80% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer galwadau ffôn at gorff a chan gorff.³⁸¹

Nododd y Swyddfa Gyfathrebiadau nad oedd yn ystyried gwneud detholiad o'r safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol na chymesur. Serch hynny, nododd ei fod yn croesawu galwadau ffôn gan bobl sy'n dymuno siarad Cymraeg ac yr hysbysebir y llinell gymorth Cymraeg ochr yn ochr â'r llinell arall. Nododd ei fod yn annog staff yng Nghymru i gyfarch galwyr yn ddwyieithog ac y caiff galwyr eu hysbysu fod gwasanaeth Gymraeg ar gael. Cadarnhawyd fod system ffôn awtomatig Ofcom Cymru yn ddwyieithog.

Gweithgaredd 3: Cyfarfodydd a gynhelir gan gorff nad ydynt yn agored i'r cyhoedd yn gyffredinol

Safonau ar gyfer cyfarfodydd a gynhelir gan gorff nad ydynt yn agored i'r cyhoedd yn gyffredinol [23-29]

Nododd y Swyddfa Gyfathrebiadau ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 44% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer cyfarfodydd a gynhelir gan gorff nad ydynt yn agored i'r cyhoedd yn gyffredinol.³⁸²

³⁸⁰ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

³⁸¹ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

Nododd y Swyddfa Gyfathrebiadau mai'r math o gyfarfodydd y'i cynhelir mewn perthynas â'r gweithgaredd hwn fyddai cyfarfodydd chwarterol gyda rhanddeiliaid, gwleidyddion a gweision sifil neu ar gais gan unigolion. Mynegwyd mai'r cyfrwng iaith ar gyfer y cyfarfodydd hyn fydd un sy'n naturiol i'r sawl a'i mynychai.

Nododd y Swyddfa Gyfathrebiadau ei fod yn ystyried gwneud safonau 23-29 yn benodol gymwys iddo yn afresymol ac anghymesur. Nodwyd bod o leiaf un person dwyieithog yn bresennol yn yr holl gyfarfodydd mewnol ac nad oedd hyd yma wedi derbyn cais i gynnal y cyfarfod mewn iaith heblaw'r iaith a ddewiswyd.

**Gweithgaredd 4: Cyfarfodydd a drefnir gan gorff sy'n agored i'r cyhoedd
Safonau ar gyfer cyfarfodydd a drefnir gan gorff sy'n agored i'r cyhoedd [30-34]**

Nododd y Swyddfa Gyfathrebiadau ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer cyfarfodydd a drefnir gan gorff sy'n agored i'r cyhoedd.³⁸³

Nododd y Swyddfa Gyfathrebiadau ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur a mynegodd ei fod eisoes yn cydymffurfio â hwy.

Gweithgaredd 5: Digwyddiadau cyhoeddus a drefnir neu a ariennir yn eu cyfanrwydd gan gorff

Safonau ar gyfer digwyddiadau cyhoeddus a drefnir neu a ariennir yn eu cyfanrwydd gan gorff [35-36]

Nododd y Swyddfa Gyfathrebiadau ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer digwyddiadau cyhoeddus a drefnir neu a ariennir yn eu cyfanrwydd gan gorff.³⁸⁴

Nododd y Swyddfa Gyfathrebiadau ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur a mynegodd ei fod eisoes yn cydymffurfio â hwy.

**Gweithgaredd 6: Cyhoeddusrwydd a hysbysebu gan gorff
Safonau ar gyfer cyhoeddusrwydd a hysbysebu gan gorff [37]**

Nododd y Swyddfa Gyfathrebiadau ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safon ar gyfer cyhoeddusrwydd a hysbysebu gan gorff.³⁸⁵

Cadarnhaodd y Swyddfa Gyfathrebiadau ei fod yn cynhyrchu holl ddeunydd cyhoeddusrwydd, gwybodaeth gyhoeddus a hysbysebu yng Nghymru yn ddwyieithog neu

³⁸² Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

³⁸³ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

³⁸⁴ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

³⁸⁵ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

mewn fersiynau ar wahân sy'n gyfartal i'w gilydd. O'r herwydd, nododd y Swyddfa Gyfathrebiadau ei fod yn ystyried gwneud y safon hon yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

**Gweithgaredd 7: Arddangos deunydd yn gyhoeddus
Safonau ar gyfer arddangos deunydd yn gyhoeddus [38-39]**

Nododd y Swyddfa Gyfathrebiadau nad oedd yn gwneud y gweithgaredd dan sylw.

Wrth ddadansoddi ymrwymïadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymïadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer arddangos deunydd yn gyhoeddus.³⁸⁶

Nododd y Swyddfa Gyfathrebiadau nad oedd yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur oherwydd nad yw'n arfer ganddo i arddangos deunydd mewn digwyddiadau yng Nghymru. Serch hynny, cadarnhaodd y Swyddfa Gyfathrebiadau fod cynrychiolydd dwyieithog wedi mynychu Eisteddfod Genedlaethol, Eisteddfod yr Urdd a Sioe Frenhinol Cymru.

**Gweithgaredd 8: Corff yn cynhyrchu a chyhoeddi dogfennau
Safonau ar gyfer corff yn cynhyrchu a chyhoeddi dogfennau [40-49]**

Nododd y Swyddfa Gyfathrebiadau ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymïadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 70% o'r ymrwymïadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer corff yn cynhyrchu a chyhoeddi dogfennau.³⁸⁷

Nododd y Swyddfa Gyfathrebiadau nad oedd yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol na chymesur. Mynegwyd fod safon 42 yn afresymol ac anghymesur oherwydd byddai'n rhoi dyletswydd arno i gynhyrchu trwydded Gymraeg ac nad yw hynny'n arfer safonol ganddo ar hyn o bryd. Serch hynny, nododd iddo dderbyn ceisiadau yn y gorffennol am drwyddedau Cymraeg ac fe'u troswyd yn unol â'r galw.

Mynegwyd fod safon 44 yn afresymol ac anghymesur oherwydd ei bod yn bosibl y byddai'n cyhoeddi nifer sylweddol o eitemau'n fisol. Roedd yn ystyried safon 45 yn amherthnasol i'w swyddogaethau.

**Gweithgaredd 9: Corff yn cynhyrchu a chyhoeddi ffurflenni
Safonau ar gyfer corff yn cynhyrchu a chyhoeddi ffurflenni [50-51]**

Nododd y Swyddfa Gyfathrebiadau nad oedd yn gwneud y gweithgaredd dan sylw.

Wrth ddadansoddi ymrwymïadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymïadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer corff yn cynhyrchu a chyhoeddi ffurflenni.³⁸⁸

Nododd y Swyddfa Gyfathrebiadau nad oedd yn arfer ganddo i gynhyrchu ffurflenni at ddefnydd y cyhoedd yng Nghymru. O'r herwydd, nodwyd ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn afresymol ac anghymesur.

³⁸⁶ Canran gyfartalog yr ymrwymïadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

³⁸⁷ Canran gyfartalog yr ymrwymïadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

³⁸⁸ Canran gyfartalog yr ymrwymïadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

**Gweithgaredd 10: Gwefannau a gwasanaethau ar-lein corff
Safonau ar gyfer gwefannau a gwasanaethau ar-lein corff [52-57]**

Nododd y Swyddfa Gyfathrebiadau ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 67% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer gwefannau a gwasanaethau ar-lein corff.³⁸⁹

Cadarnhaodd y Swyddfa Gyfathrebiadau bod ei wefan yn cynnwys tudalennau Cymraeg gyda'r botwm i gyrchu'r tudalennau hynny yn amlwg i'r ymwelydd. Ategwyd hynny gan nodi bod pob tudalen sy'n ymwneud â'r tîm a gwaith Ofcom Cymru yn Gymraeg. Nodwyd nad oedd yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol na chymesur a hynny oherwydd bod rôl Swyddog Iaith Gymraeg y sefydliad yn cynnwys nifer o gyfrifoldebau eraill. Mewn perthynas â safon 57, nododd y Swyddfa Gyfathrebiadau nad oedd yn cyhoeddi apiau.

**Gweithgaredd 11: Arwyddion a arddangosir gan gorff
Safonau ar gyfer arwyddion a arddangosir gan gorff [58-60]**

Nododd y Swyddfa Gyfathrebiadau ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 67% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer arwyddion a arddangosir gan gorff.³⁹⁰

Nododd y Swyddfa Gyfathrebiadau ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur oherwydd bod holl arwyddion parhaol a thros dro'r sefydliad a gaiff ei harddangos yng Nghymru yn trin y Gymraeg yn gyfartal â'r Saesneg. Cadarnhawyd bod hyn yn cynnwys arwyddion electroneg.

**Gweithgaredd 12: Derbyn ymwelwyr i adeiladau'r corff
Safonau ar gyfer derbyn ymwelwyr i adeiladau'r corff [61-66]**

Nododd y Swyddfa Gyfathrebiadau nad oedd yn gwneud y gweithgaredd dan sylw.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 57% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer derbyn ymwelwyr i adeiladau'r corff.³⁹¹

Mynegodd y Swyddfa Gyfathrebiadau nad oedd yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur oherwydd ei fod yn defnyddio gwasanaethau derbynfa gan drydydd parti sy'n eiddo i'w landlord ar hyn o bryd. Cadarnhawyd y byddai ymwelydd yn cael ei gyfarch yn eu dewis iaith pan fyddent yn cyrraedd swyddfeydd Ofcom Cymru'r ochr draw i'r brif dderbynfa a rennir gyda'r tenantiaid eraill.

³⁸⁹ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

³⁹⁰ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

³⁹¹ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

**Gweithgaredd 13: Corff yn gwneud hysbysiadau swyddogol
Safonau ar gyfer corff yn gwneud hysbysiadau swyddogol [67-68]**

Nododd y Swyddfa Gyfathrebiadau nad oedd yn gwneud y gweithgaredd dan sylw.

Wrth ddadansoddi ymrwymïadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 50% o'r ymrwymïadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer corff yn gwneud hysbysiadau swyddogol.³⁹²

Nododd y Swyddfa Gyfathrebiadau nad oedd yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol na chymesur oherwydd nid yw'n arfer ganddo gyhoeddi hysbysiadau swyddogol. Serch hynny, cadarnhaodd y Swyddfa Gyfathrebiadau y byddai'n eu llunio'n unol â'u trefniadau ar gyfer cyhoeddiadau pe cyfyd yr angen.

**Gweithgaredd 14: Corff yn dyfarnu ar geisiadau am grant
Safonau ar gyfer corff yn dyfarnu ar geisiadau am grant [69-73]**

Nododd y Swyddfa Gyfathrebiadau nad oedd yn gwneud y gweithgaredd dan sylw.

Wrth ddadansoddi ymrwymïadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 67% o'r ymrwymïadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer corff yn dyfarnu ar geisiadau am grant.³⁹³

Nododd y Swyddfa Gyfathrebiadau nad oedd yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol na chymesur oherwydd nad yw'n arfer ganddo ddyfarnu grantiau yng Nghymru ar hyn o bryd.

**Gweithgaredd 15: Corff yn dyfarnu ar dendrau am gcontract
Safonau ar gyfer corff yn dyfarnu ar dendrau am gcontract [74-78]**

Nododd y Swyddfa Gyfathrebiadau nad oedd yn gwneud y gweithgaredd dan sylw.

Wrth ddadansoddi ymrwymïadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 67% o'r ymrwymïadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer corff yn dyfarnu ar dendrau am gcontract.³⁹⁴

Mynegodd y Swyddfa Gyfathrebiadau nad oedd yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol na chymesur oherwydd caiff ei weithdrefnau tendro a chontractio eu rheoli o'r brif swyddfa yn Lloegr. Ategwyd mai'r unig ddogfen tendr Gymraeg yw'r un am y gwasanaeth cyfieithu a byddai unrhyw dendr am waith cysylltiedig hefyd ar gael yn Gymraeg. Nododd y Swyddfa Gyfathrebiadau nad oes ganddo'r adnoddau i weinyddu safonau 74-78.

**Gweithgaredd 16: Codi ymwybyddiaeth ynghylch gwasanaethau Cymraeg a ddarperir gan gorff
Safonau ar gyfer codi ymwybyddiaeth ynghylch gwasanaethau Cymraeg a ddarperir gan gorff [79-80]**

Nododd y Swyddfa Gyfathrebiadau ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

³⁹² Canran gyfartalog yr ymrwymïadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

³⁹³ Canran gyfartalog yr ymrwymïadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

³⁹⁴ Canran gyfartalog yr ymrwymïadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer codi ymwybyddiaeth ynghylch gwasanaethau Cymraeg a ddarperir gan gorff.³⁹⁵

Dylid nodi bod adran 12(2)(b) Deddf yr Iaith Gymraeg 1993 yn nodi bod rhaid i gynlluniau iaith Gymraeg bennu ym mha ffyrdd y bydd sefydliadau yn sicrhau cyhoeddusrwydd i'r cynllun. Pwysleisia'r Comisiynydd nad yw'r mesur hwn yn elfen ddewisol o fewn y ddeddfwriaeth.

Mynegodd y Swyddfa Gyfathrebiadau ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur gan fanylu ei fod eisoes yn hyrwyddo'r gwasanaeth llinell gymorth cyfrwng Cymraeg ochr yn ochr â'r rhif Saesneg.

Gweithgaredd 17: Hunaniaeth gorfforaethol corff Safonau ar gyfer hunaniaeth gorfforaethol corff [81]

Nododd y Swyddfa Gyfathrebiadau ei fod yn gwneud y gweithgaredd dan sylw, ac yn gwneud y gweithgaredd hwnnw yn Gymraeg.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safon ar gyfer hunaniaeth gorfforaethol corff.³⁹⁶

Nododd y Swyddfa Gyfathrebiadau ei fod yn ystyried gwneud y safon hon yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur oherwydd ei fod wedi ymrwymo i gynnal hunaniaeth gorfforaethol ddwyieithog yng Nghymru.

Gweithgaredd 18: Cyrsiau a ddarperir gan gorff Safonau ar gyfer cyrsiau a ddarperir gan gorff [82-84]

Nododd y Swyddfa Gyfathrebiadau nad oedd yn gwneud y gweithgaredd dan sylw.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, roedd 100% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer cyrsiau a ddarperir gan gorff.³⁹⁷

Nododd y Swyddfa Gyfathrebiadau ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn afresymol ac anghymesur oherwydd nad oedd yn cynnig cyrsiau yng Nghymru.

Gweithgaredd 19: Systemau annerch cyhoeddus a ddefnyddir gan gorff Safonau ar gyfer systemau annerch cyhoeddus a ddefnyddir gan gorff [85]

Nododd y Swyddfa Gyfathrebiadau nad oedd yn gwneud y gweithgaredd dan sylw.

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, nid oedd yr un o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer systemau annerch cyhoeddus a ddefnyddir gan gorff.

Nododd y Swyddfa Gyfathrebiadau ei fod yn ystyried gwneud y safon hon yn benodol gymwys iddo yn afresymol ac anghymesur oherwydd nad oedd yn gwneud y gweithgaredd.

³⁹⁵ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

³⁹⁶ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

³⁹⁷ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

Safonau sy'n ymdrin â materion atodol yng nghyswllt y safonau cyflenwi gwasanaethau [158-163]

Nododd y Swyddfa Gyfathrebiadau ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

Safonau llunio polisi [86-95]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y person dan sylw, ar gyfartaledd roedd 80% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer y safonau llunio polisi.³⁹⁸

Mynegodd y Swyddfa Gyfathrebiadau bod y Gymraeg yn ystyriaeth polisi allweddol iddo a byddai'n cynnal asesiad effaith ffurfiol o bolisiau newydd a diwygiedig ar y Gymraeg. Nodwyd nad oedd, hyd yma, wedi canfod anghenion penodol sy'n unigryw i siaradwyr Cymraeg o ran y defnydd o wasanaethau cyfathrebu.

Mynegodd y Swyddfa Gyfathrebiadau fod ymgynghori ar benderfyniadau polisi yn rhan allweddol o'i gylch gorchwyl ac er na fu achos i wneud hyd yma, cadarnhaodd y byddai'n diwygio ei brosesau pe byddai asesiad yn amlygu bod polisi arfaethedig yn cael effaith andwyol ar y Gymraeg.

Nododd y Swyddfa Gyfathrebiadau nad oedd yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol na chymesur oherwydd nad oes ganddo achos i gredu y dylai newid ei brosesau o wneud penderfyniadau polisi. At hynny, roedd o'r farn bod yr holl benderfyniadau polisi a wneir yng nghyswllt darlledu fel y maent wedi eu diffinio yn adran 67 Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011 ac nad oedd felly'n berthnasol.

Dylid nodi y diffinnir "penderfyniadau polisi" yn nogfen Rheoliadau Safonau'r Gymraeg fel "unrhyw benderfyniad a wneir gan gorff sy'n ymwneud ag arfer ei swyddogaethau neu gynnal ei fusnes neu ymgymeriad arall, ac mae hynny'n cynnwys, ymysg pethau eraill (ac fel y bo'n briodol i'r corff), penderfyniadau ynghylch –

- (a) cynnwys deddfwriaeth;
- (b) y defnydd o bwerau statudol;
- (c) cynnwys datganiadau polisi;
- (d) strategaethau neu gynlluniau strategol;
- (e) strwythurau mewnol.³⁹⁹

Safonau sy'n ymdrin â materion atodol yng nghyswllt y safonau llunio polisi [164-169]

Nododd y Swyddfa Gyfathrebiadau nad oedd yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol na chymesur oherwydd bod adran 67 Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011 yn eithrio darlledu.

Safonau gweithredu [96-142]

Safonau ar gyfer defnyddio'r Gymraeg o fewn gweinyddiaeth fewnol corff [96-109]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y Swyddfa Gyfathrebiadau, nid oedd yr un o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer defnyddio'r Gymraeg o fewn gweinyddiaeth fewnol corff.

³⁹⁸ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau dan sylw, boed yn rhannol neu'n llawn.

³⁹⁹ Paragraff 2, Rhan 2, Atodlen 2, Rheoliadau Safonau'r Gymraeg (Gweinidogion Cymru, Cynghorau Sir a Chynghorau Bwrdeistref Sirol, ac Awdurdodau Parciau Cenedlaethol) 2015

Cadarnhaodd y Swyddfa Gyfathrebiadau ei fod yn gweithredu polisi ar ddefnyddio'r Gymraeg yn fewnol at ddibenion hybu a hwyluso defnydd o'r iaith ac fe'i cyhoeddir ar ei wefan. Er iddo nodi ei fod yn rhoi pob cyfle i'w ddau aelod o staff rhugl eu Cymraeg i ddefnyddio'r iaith ar bob cyfle posib, mynegodd y Swyddfa Gyfathrebiadau ei fod o'r farn bod gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn afresymol ac anghymesur.

Nodwyd nad yw'r dogfennau nac ychwaith y polisiâu adnoddau dynol allweddol ar gael yn Gymraeg i aelodau staff. Mynegwyd na fyddai gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol na chymesur oherwydd caiff swyddogaethau o'r math hwn eu rheoli o Lundain ac mai dau siaradwr Cymraeg yn unig sydd o fewn y tîm yng Nghymru.

Safonau ar gyfer cwynion gan aelodau o staff corff [110-113]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y Swyddfa Gyfathrebiadau, nid oedd yr un o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer cwynion gan aelodau o staff corff.

Nododd y Swyddfa Gyfathrebiadau ei fod yn caniatáu i'w staff wneud ac ymateb i gwynion trwy gyfrwng y Gymraeg ond nad oedd yn eu hysbysu o hynny. Cadarnhawyd na chaiff staff gynnal elfen o gyfarfod yn ymwneud â chwyn trwy gyfrwng y Gymraeg. Serch hynny, mynegodd y Swyddfa Gyfathrebiadau fod y ddau aelod staff sy'n medru'r Gymraeg yn gwbl ymwybodol y gallent drafod cwyn trwy gyfrwng y Gymraeg pe dymunent hynny.

Mynegodd y Swyddfa Gyfathrebiadau ei fod o'r farn bod gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn afresymol ac anghymesur a bod angen ystyried amgylchiadau sefydliadau sydd â'u pencadlys wedi'u lleoli tu hwnt i Gymru.

Safonau ar gyfer corff yn disgyblu staff [114-117]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y Swyddfa Gyfathrebiadau, nid oedd yr un o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer corff yn disgyblu staff.

Nododd y Swyddfa Gyfathrebiadau y caiff aelodau'r gweithlu ymateb yn Gymraeg i honiadau a wneir yn eu herbyn ond na fydd yr holl staff yn cael eu hysbysu o hynny. Nodwyd na chaiff cyfarfod i drafod yr achos disgyblu ei gynnal trwy gyfrwng y Gymraeg, ac mai Saesneg fydd cyfrwng y penderfyniad yn dilyn yr achos.

Mynegwyd na fyddai'r Swyddfa Gyfathrebiadau yn gallu cydymffurfio â safonau 114-117 oherwydd nifer cyfredol y siaradwyr Cymraeg a gyflogir ganddo.

Safonau ar gyfer technoleg gwybodaeth a deunyddiau cymorth a ddarperir gan gorff, ac ynghylch y fewnwyd [118-124]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y Swyddfa Gyfathrebiadau, ar gyfartaledd roedd 14% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer technoleg gwybodaeth a deunyddiau cymorth a ddarperir gan gorff, ac ynghylch y fewnwyd.⁴⁰⁰

Nododd y Swyddfa Gyfathrebiadau ei fod yn darparu meddalwedd gwirio sillafu a gramadeg a rhyngwyneb Cymraeg ar gyfer meddalwedd ar gyfer staff ond nad yw'r fewnwyd ar gael yn Gymraeg. Mynegwyd na fyddai'r Swyddfa Gyfathrebiadau yn gallu cydymffurfio â safonau 118-124 oherwydd nifer cyfredol y siaradwyr Cymraeg a gyflogir ganddo.

⁴⁰⁰ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau dan sylw, boed yn rhannol neu'n llawn.

Safonau ar gyfer corff yn meithrin sgiliau yn y Gymraeg drwy gynllunio a hyfforddi ei weithlu [125-133]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y Swyddfa Gyfathrebiadau, ar gyfartaledd roedd 78% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer corff yn meithrin sgiliau yn y Gymraeg drwy gynllunio a hyfforddi ei weithlu.⁴⁰¹

Cadarnhaodd y Swyddfa Gyfathrebiadau nad yw'n arfer ganddo asesu sgiliau iaith Gymraeg ei weithwyr ac mai uniaith Saesneg yw cyfrwng hyfforddiant galwedigaethol. Nodwyd fod y Swyddfa Gyfathrebiadau yn annog staff i ddysgu neu wella eu Cymraeg drwy dalu am wersi yn ystod oriau gwaith a derbyn holl staff hyfforddiant mewn ymwybyddiaeth iaith ynghyd â dealltwriaeth o ofynion y sefydliad i weithredu'n unol â'r cynllun iaith Gymraeg.

Safonau ar gyfer recriwtio gan gorff [134-138]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y Swyddfa Gyfathrebiadau, ar gyfartaledd roedd 57% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer recriwtio gan gorff.⁴⁰²

Nododd y Swyddfa Gyfathrebiadau y caiff swyddi eu hysbysebu'n cyfeirio at ofynion ieithyddol ar sail hanfodol neu ddymunol. Ar hyn o bryd, dyfernir bod y ddwy swydd uchaf ei rheng o fewn tîm Ofcom Cymru (sef Cyfarwyddwr Cymru a Rheolwr Materion Rheoleiddio Cymru) yn rhai gyda Chymraeg rhugl yn sgil hanfodol ar gyfer cyflawni gofynion y rolau yn effeithiol.

Cadarnhawyd y byddai hysbysebion swyddi a ymddengys yn y wasg yng Nghymru yn ddwyieithog ac y byddai dogfennau recriwtio ar gael yn Gymraeg ar gyfer swyddi yng Nghymru. O ran safonau 134-138, mynegodd y Swyddfa Gyfathrebiadau ei fod naill ai eisoes yn cydymffurfio â hwy neu y gallai gyda mân addasiadau i'w trefniadau cyfredol.

Safonau ar gyfer arwyddion a arddangosir yng ngweithle corff [139-141]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y Swyddfa Gyfathrebiadau, ar gyfartaledd roedd 25% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau ar gyfer arwyddion a arddangosir yng ngweithle corff.⁴⁰³

Nododd y Swyddfa Gyfathrebiadau nad yw'r testun Cymraeg wedi'i osod fel mai hwnnw a ddarllenir gyntaf ar arwyddion o fewn swyddfeydd y sefydliad.

Safonau ar gyfer cyhoeddiadau a negeseuon sain yng ngweithle corff [142]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y Swyddfa Gyfathrebiadau, nid oedd yr un o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safon ar gyfer cyhoeddiadau a negeseuon sain yng ngweithle corff.

Cadarnhaodd y Swyddfa Gyfathrebiadau nad oedd yn gwneud cyhoeddiadau sain at sylw'r gweithlu.

⁴⁰¹ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau dan sylw, boed yn rhannol neu'n llawn.

⁴⁰² Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau dan sylw, boed yn rhannol neu'n llawn.

⁴⁰³ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau dan sylw, boed yn rhannol neu'n llawn.

Safonau sy'n ymdrin â materion atodol yng nghyswllt y safonau gweithredu [170-175]

Nododd y Swyddfa Gyfathrebiadau ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur i'r graddau y mae'n ymdrin â'r safonau gweithredu.

Safonau hybu [143-144]

Mynegodd y Swyddfa Gyfathrebiadau na fyd oedd yn cydsynio i safonau hybu fod yn gymwysadwy iddo.

Safonau cadw cofnodion [145-157]

Wrth ddadansoddi ymrwymadau cyfredol cynllun iaith Gymraeg y Swyddfa Gyfathrebiadau, roedd 23% o'r ymrwymadau'n cyfateb i'r safonau cadw cofnodion.⁴⁰⁴

Nododd y Swyddfa Gyfathrebiadau ei fod eisoes wedi ymrwymo fel rhan o'r cynllun iaith Gymraeg i fonitro ei berfformiad a chynnydd yn erbyn y cynllun ac eisoes yn cofnodi'r hyn a fanylir amdanynt yn y darpar ddyletswyddau. O'r herwydd, mynegodd y Swyddfa Gyfathrebiadau ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur.

Safonau sy'n ymdrin â materion atodol yng nghyswllt y safonau cadw cofnodion [178-179]

Nododd y Swyddfa Gyfathrebiadau ei fod yn ystyried gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddo yn rhesymol a chymesur oherwydd bod y gofynion eisoes ar waith ganddo.

⁴⁰⁴ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau dan sylw, boed yn rhannol neu'n llawn.

5 Tystiolaeth a dderbyniwyd gan aelodau o'r cyhoedd

Derbyniwyd 291 o ymatebion gan aelodau'r cyhoedd i'r ymchwiliadau safonau a gynhaliwyd gan Gomisiynydd y Gymraeg mewn perthynas â'r personau a ddaw o fewn yr adroddiad Cyrff Cyhoeddus: Cyffredinol. Derbyniwyd 155 o ymatebion i'r ymchwiliad safonau gan unigolion a ddewisodd gwblhau holiadur a ddarparwyd ar eu cyfer gan Gomisiynydd y Gymraeg ar y wefan.

Derbyniwyd 136 ymateb pellach yn seiliedig ar dempled o ymateb safonol a gyhoeddodd Cymdeithas yr Iaith Gymraeg; yn yr achos hwn roedd yr holl ymatebion yr un fath. Mewn 14 o achosion derbyniwyd ymateb gan unigolion ddwywaith. Digwyddodd hyn gan fod unigolion wedi ymateb drwy gyfrwng ymgynghoriad y Comisiynydd yn ogystal â chwblhau templed Cymdeithas yr Iaith Gymraeg. Derbyniwyd 4 ymateb gan fudiadau neu sefydliadau eraill.⁴⁰⁵ Mae'r Comisiynydd wedi rhoi sylw i bob ymateb a dderbyniwyd.

Ceir rhestr lawn o'r ymatebwyr a oedd yn fodlon i'w hymatebion gael eu cyhoeddi yn Atodiad B.

Mae Ffigur 1 yn dangos o ble daeth yr ymatebwyr yn ôl eu grŵp a'u lleoliad daearyddol.

Ffigur 1 Nifer yr ymatebion i'r ymchwiliad safonau yn ôl lleoliad⁴⁰⁶

Lleoliadau	Nifer	Canran (%)
Abertawe	16	5%
Blaenau Gwent	1	0%
Bro Morgannwg	7	2%
Caerffili	5	2%
Casnewydd	0	0%
Castell-nedd Port Talbot	2	1%
Ceredigion	30	10%
Conwy	9	3%
Caerdydd	32	11%
Gwynedd	72	25%
Merthyr Tudful	3	1%
Pen-y-bont ar Ogwr	3	1%
Powys	9	3%
Rhondda Cynon Taf	13	4%
Sir Benfro	4	1%
Sir Ddinbych	22	8%
Sir Fynwy	2	1%

⁴⁰⁵ Ceir rhestr o'r mudiadau/sefydliadau hynny yn Atodiad B yr adroddiad safonau.

⁴⁰⁶ Mae'r ystadegau hyn yn cynnwys yr holl ymatebion a ddaeth drwy'r holiadur, ynghyd â thempled Cymdeithas yr Iaith Gymraeg.

Sir Gaerfyrddin	21	7%
Sir y Fflint	10	3%
Torfaen	1	0%
Wrecsam	4	1%
Ynys Môn	19	7%
Tu allan i Gymru	6	2%
Dim gwybodaeth	0	0%
Cyfanswm	291	100%

Ymateb y cyhoedd i'r ymchwiliad safonau y cynhelir mewn perthynas â Chyrff Cyhoeddus: Cyffredinol.

Safonau cyflenwi gwasanaethau

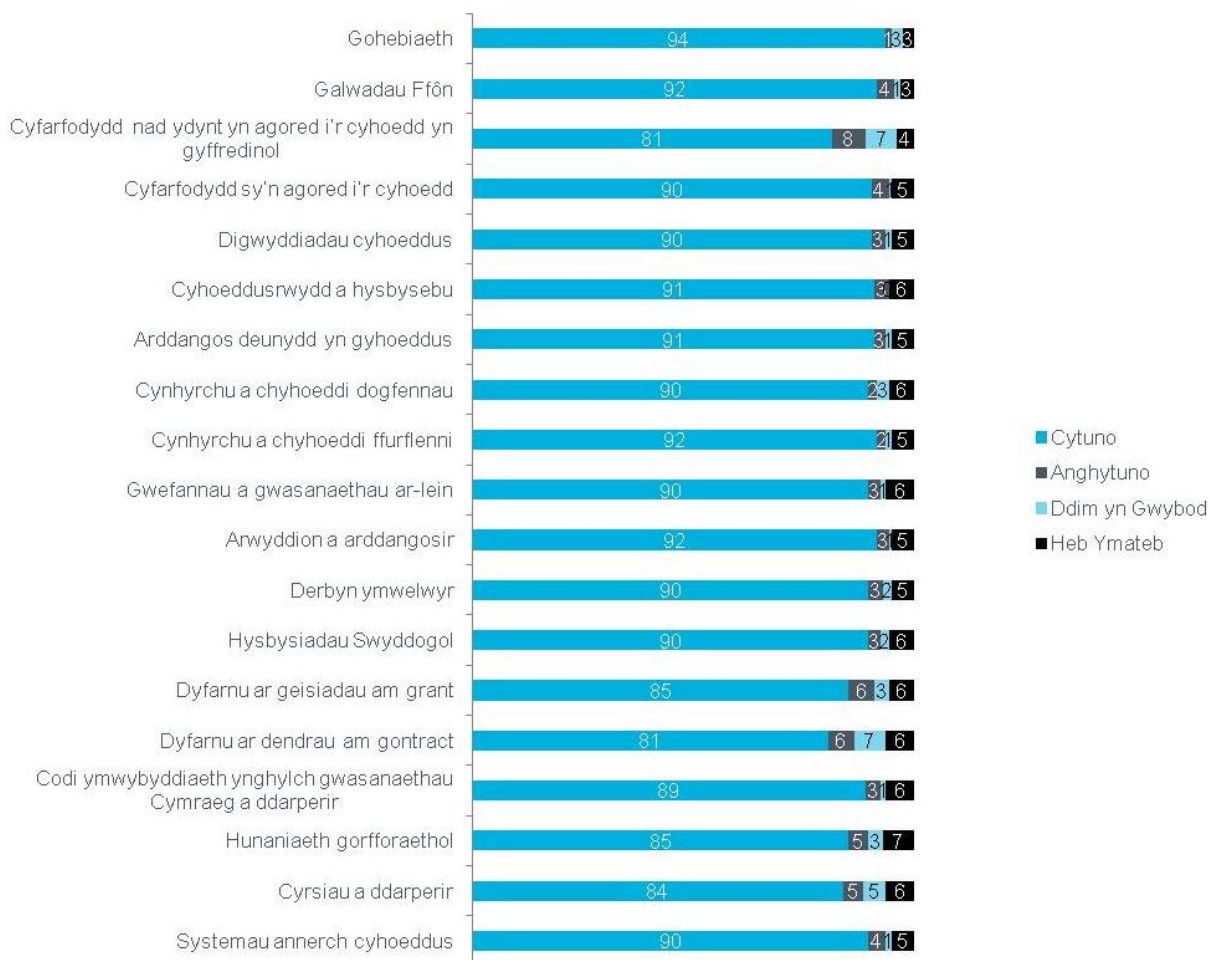
Wrth geisio barn y cyhoedd ar resymoldeb a chymesuredd y gofynion sydd ynghlwm â'r safonau cyflenwi gwasanaethau, gofynnwyd iddynt ymateb i'r cwestiwn isod yn yr holiadur:

A ydych yn cytuno neu'n anghytuno y dylai'r sefydliadau dan sylw fod yn cynnal gweithgareddau safonau cyflenwi gwasanaethau yn Gymraeg, er mwyn eich galluogi chi fel aelod o'r cyhoedd i ddefnyddio'r Gymraeg yn y sefyllfaoedd canlynol?

Wrth ateb y cwestiwn hwn fel rhan o'r holiadur, rhoddwyd cyfle i'r cyhoedd ymateb fesul gweithgaredd sydd o fewn cwmpas y safonau cyflenwi gwasanaethau.

Mae Ffigur 2 yn dangos amrywiaeth yr ymatebion a gafwyd.

Ffigur 2 Ymateb i gwestiwn 1 yr holiadur – Safonau cyflenwi gwasanaethau

Safonau llunio polisi

Wrth geisio barn y cyhoedd ar resymoldeb a chymesuredd y gofynion sydd ynghlwm â'r safonau llunio polisi, gofynnwyd iddynt ymateb i'r cwestiwn isod yn yr holiadur:

A ydych yn cytuno neu'n anghytuno y dylai penderfyniadau polisi'r sefydliadau dan sylw wella'r cyfleoedd sydd i chi ddefnyddio'r Gymraeg a sicrhau gwell triniaeth i'r Gymraeg?

O'r 155 a ymatebodd drwy'r holiadur ar wefan y Comisiynydd, roedd 94% (146) wedi ateb y cwestiwn hwn. O'r 146 a ymatebodd, roedd 93% (136) yn cytuno y dylai'r personau perthnasol dan sylw ystyried effaith eu penderfyniadau polisi, gan sicrhau, neu gyfrannu at sicrhau, gwell cyfleoedd i bersonau allu defnyddio'r Gymraeg ynghyd â sicrhau gwell triniaeth i'r Gymraeg.

Dengys y ffigur isod sut yr ymatebodd aelodau'r cyhoedd i'r cwestiwn hwn:

Ffigur 3 Ymateb i gwestiwn 3 yr holiadur – Safonau llunio polisi⁴⁰⁷

Safonau gweithredu

Wrth geisio barn y cyhoedd ar resymoldeb a chymesuredd y gofynion sydd ynghlwm wrth y safonau gweithredu, gofynnwyd iddynt ymateb i'r cwestiwn isod yn yr holiadur:

A ydych yn cytuno neu'n anghytuno y dylai'r sefydliadau dan sylw orfod hwyluso defnyddio'r Gymraeg yn unol â'r safonau gweithredu?

O'r 155 a ymatebodd drwy'r holiadur ar wefan y Comisiynydd, roedd 94% (146) wedi ateb y cwestiwn hwn. O'r 146 a ymatebodd, roedd 93% (136) yn cytuno y dylai'r personau perthnasol dan sylw orfod hwyluso a defnyddio'r Gymraeg yn unol â diffiniad safonau gweithredu ym Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011.

Dengys y ffigur isod sut yr ymatebodd aelodau'r cyhoedd i'r cwestiwn hwn:

Ffigur 4 Ymateb i gwestiwn 4 yr holiadur – Safonau gweithredu⁴⁰⁸

⁴⁰⁷ Noder bod yr ystadegau yma'n ymwneud â'r ymatebwyr a oedd wedi ateb y cwestiwn hwn.

⁴⁰⁸ Noder bod yr ystadegau yma'n ymwneud â'r ymatebwyr a oedd wedi ateb y cwestiwn hwn.

Safonau cadw cofnodion

Wrth geisio barn y cyhoedd ar resymoldeb y gofynion sydd ynghlwm wrth y safonau cadw cofnodion, gofynnwyd iddynt ymateb i'r cwestiwn isod yn yr holiadur:

A ydych yn cytuno neu'n anghytuno y dylai'r sefydliadau dan sylw gadw cofnod yn dweud sut y mae'n cadw at safonau'r Gymraeg a chadw cofnodion am gwynion?

O'r 155 a ymatebodd drwy'r holiadur ar wefan y Comisiynydd, roedd 95% (148) wedi ateb y cwestiwn hwn. O'r 148 a ymatebodd, roedd 93% (138) yn cytuno y dylai'r ddyletswydd hon gael ei gosod ar y personau perthnasol dan sylw.

Dengys y ffigur isod sut yr ymatebodd aelodau'r cyhoedd i'r cwestiwn hwn:

Ffigur 5 Ymateb i gwestiwn 5 yr holiadur – Safonau cadw cofnodion⁴⁰⁹

Sylwadau pellach

Yn ogystal â darparu ymatebion i gwestiynau penodol ar bwnc yr ymchwiliad safonau, rhoddwyd cyfle i'r cyhoedd nodi unrhyw safonau ychwanegol y roeddent o'r farn y dylid eu pennu a'u gwneud yn benodol gymwys i'r personau perthnasol dan sylw, ynghyd ag unrhyw sylwadau pellach oedd yn berthnasol i'r ymchwiliad safonau hwn.

O'r 155 a ymatebodd drwy'r holiadur ar wefan y Comisiynydd, darparodd 49% (76) ohonynt sylwadau ychwanegol i'w hystyried gan Gomisiynydd y Gymraeg yn rhan o'r ymchwiliad safonau.

Ffigur 6 Sylwadau pellach a ddarparwyd gan aelodau'r cyhoedd

Roedd yr ymatebion a dderbyniwyd yn gyffredinol gefnogol i'r cysyniad o bennu safonau, a hynny er mwyn sicrhau hawliau clir i siaradwyr Cymraeg mewn perthynas â'r

⁴⁰⁹ Noder bod yr ystadegau yma'n ymwneud â'r ymatebwyr a oedd wedi ateb y cwestiwn hwn. Mae talgrynnu ffigurau i rifau llawn yn golygu nad yw'r canrannau o reidwydd yn adio'n union i 100%.

gwasanaethau Cymraeg a ddarperir gan yr holl sefydliadau sydd wedi ei cynnwys yng nghylch 2.

Mynegwyd cryn awydd unwaith eto gan y cyhoedd i sicrhau bod y safonau a gaiff eu pennu yn rhai sy'n glir, cadarn a dealladwy i bobl gyffredin. Ategwyd hynny gan nodi mai drwy hynny'n unig y sicrheir y caiff hawliau siaradwyr Cymraeg eu diogelu.

Amlinellir isod brif themâu'r ymatebion a dderbyniwyd a oedd o blaid gwneud y safonau'n benodol gymwys isod:

- Yr angen i sicrhau bod y safonau a bennir yn adlewyrchu'n llawn argymhellion Ymholiad Iechyd Comisiynydd y Gymraeg.
- Yr angen i sicrhau bod safonau yn sicrhau darpariaeth o wasanaethau Cymraeg yn ddiofyn, gan sicrhau bod y cysyniad o gynnig rhagweithiol yn gyson drwyddi draw.
- Sicrhau nad yw'r broses o ddyfarnu neu ddelio â thendr neu gontract uwchlaw'r angen am osod amodau iaith Gymraeg ar y grantiau/contractau a ddosberthir gan sefydliadau sydd wedi'u cynnwys yng nghylch 2.
- Yr angen i sicrhau bod safonau mewn perthynas â gwasanaeth wyneb-yn-wyneb yn mynd tu hwnt i brif dderbynfeydd a chyfarfodydd personol sydd wedi eu trefnu ymlaen llaw.
- Yr angen i sicrhau eglurder bod y diffiniad o gyfarfodydd personol yn cynnwys pob cyswllt wyneb-yn-wyneb.
- Yr angen i bennu safon sydd yn gosod gofynion clir ar bolisiâu recriwtio sefydliadau.

Derbyniwyd rhai ymatebion gan aelodau'r cyhoedd a oedd yn mynegi gwrthwynebiad cyffredinol i ddyletswyddau iaith.

Amlinellir prif themâu'r ymatebion a dderbyniwyd a oedd yn erbyn gwneud y safonau'n benodol gymwys isod:

- Yr angen i ystyried yr hinsawdd economaidd bresennol, a'r modd y caiff arian cyhoeddus ei wario ar y Gymraeg.
- Blaenoriaethu meysydd polisi eraill dros y Gymraeg.
- Perthnasedd y Gymraeg yng Nghymru.
- Anghytuno â'r gofyniad y dylai'r Gymraeg ymddangos neu gael ei chyhoeddi'n gyntaf.

Safonau cyflenwi gwasanaethau

Yng nghyd-destun arwyddion, roedd rhai ymatebwyr o'r farn y dylid sicrhau bod arwyddion electronig ac arddangosfeydd clywedol mewn lleoedd megis amgueddfeydd yn cael ei cwmpasu o fewn diffiniad y gweithgaredd hwn. Yn yr un modd, nodwyd y dylai uwchdeitlau ac is-deitlau mewn dramâu a pherfformiadau fod o fewn y diffiniad o arwyddion hefyd, gyda'r golwg ar osod safonau ar bersonau megis y Theatr Genedlaethol ac Opera Cenedlaethol Cymru.

Mewn cysylltiad â'r safonau yn ymwneid â chysiau, pwysleisiodd nifer o ymatebwyr bwysigrwydd hyfforddiant proffesiynol ym maes ieuchyd ynghyd â sectorau eraill, a'r angen i bennu safonau fyddai'n gwarantu cysiau datblygiad proffesiynol drwy gyfrwng y Gymraeg. Yn ogystal â hynny, mynegwyd pryder ynglŷn ag eglurder y diffiniad o gysiau, gyda pherygl y gellid gweld cysiau sy'n agored i'r cyhoedd fel rhai ar gyfer aelodau o'r cyrff neu sy'n cael ei rheoli gan y cyrff yn unig. Nododd un ymatebwr bwysigrwydd y safonau yma mewn perthynas â Chyngor Gweithredu Gwirfoddol Cymru.

Wrth ymateb i'r safonau mewn perthynas â dyfarnu ar geisiadau am grant, cyfeiriodd nifer o unigolion at bwysigrwydd pennu safonau fyddai'n sicrhau bod amodau iaith Gymraeg yn cael ei gosod ar y grantiau a ddosberthir gan y sefydliadau sydd wedi'u cynnwys yn yr ail gylch. Rhoddwyd pwyslais ar gyrrff megis Chwaraeon Cymru, Cyngor y Celfyddydau a'r Gronfa Loteri Fawr, gan nodi ei fod yn sefydliadau lle mae dosbarthiad grantiau yn hollbwysig o ran cynyddu defnydd a darpariaeth Gymraeg.

I'r un perwyl, nododd rhai ymatebwyr y dylid pennu safon ychwanegol mewn perthynas â dyfarnu ar dendrau am gontract, gyda'r golwg ar sicrhau bod cwmnïau cynhyrchu annibynnol sy'n gyfrifol am gyflenwi gwasanaethau ar ran S4C hefyd yn dod o dan ddyletswyddau i symud tuag at ddefnydd mewnol o'r Gymraeg yn ei gweithgareddau dan gontract i'r Sianel Gymraeg.

Safonau llunio polisi

Cyfeiriodd un ymatebwr at bwysigrwydd gosod y safonau uchod ar bob corff yng nghylch 2, gan ystyried mai'r polisiâu sy'n sail i'w holl weithredoedd. Cyfeiriodd ymatebwr arall yn benodol at sefydliadau megis y Comisiynwyr Heddlu a Throsedd, Chwaraeon Cymru, Canolfan y Mileniwm ynghyd â'r Comisiwn Hawliau Dynol gan nodi y dylent roi fwy o ystyriaeth i'r Gymraeg wrth wneud penderfyniadau polisi.

Derbyniwyd sylwadau penodol mewn perthynas â'r Swyddfa Gyfathrebiadau, gan nodi ei rôl hollbwysig bwysig wrth ddyfarnu trwyddedau radio a theledu. Gyda hynny mewn golwg, roedd yr ymatebwr dan sylw o'r farn bod safon sydd yn gosod amodau iaith ar drwyddedau yn cael ei bennu o dan y safonau llunio polisi nei'r safonau mewn perthynas â dyfarnu contractau.

Safonau gweithredu

Pwysleisiwyd pwysigrwydd rôl sefydliadau megis yr Amgueddfa Genedlaethol, Canolfan Mileniwm Cymru, S4C, Cyfoeth Naturiol Cymru, Llyfrgell Genedlaethol Cymru a'r Cyngor Llyfrau o ran cyfrannu at y Gymraeg fel iaith gwaith gan un ymatebwr. Nododd y dylai'r sefydliadau dan sylw, ymysg eraill, fod yn rai sydd yn gweithio tuag at weinyddu'n fewnol yn Gymraeg. O'r herwydd, roedd o'r farn y dylid pennu safonau gweithredu ychwanegol i'r rhai yn y rheoliadau drafft fyddai'n galluogi'r sefydliadau yma, ymysg eraill, i weithio tuag at y nod hwnnw.

Yn yr un modd, roedd nifer o'r farn y dylid pennu safonau haen uwch mewn perthynas â recriwtio, gan ei gwneud hi'n ofynnol i sefydliadau sydd eisoes yn gweinyddu drwy gyfrwng y Gymraeg recriwtio staff sy'n medru'r Gymraeg yn unig.

6 Tystiolaeth a dderbyniwyd gan Banel Cyngori Comisiynydd y Gymraeg

Derbyniwyd tystiolaeth gan y Panel Cyngori yn unol â'r gofynion a amlinellir yn adran 63(3) Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011.

Roedd yr ymatebion a dderbyniwyd gan y Panel yn dangos cefnogaeth i bwrpas y rheoliadau sef gwireddu amcanion sylfaenol Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011: bod y Gymraeg yn iaith swyddogol yng Nghymru ac na ddylid ei thrin yn llai ffafriol na'r Saesneg.

Yn yr un modd â'r hyn a nodwyd yng nghyswllt y personau y cynhaliwyd ymchwiliadau safonau iddynt yng nghylch 1, roedd y Panel o'r farn y dylid ystyried rhesymoldeb a chymesuredd gwneud y safonau'n benodol gymwys i'r personau perthnasol ochr yn ochr â'r cyd-destun. Roedd hynny, yn eu tyb hwy, yn cynnwys bwriad y Ddeddfwriaeth a dymuniad y Ddeddfwrfa o ran statws cyfreithiol y Gymraeg; maint y sefydliadau dan sylw; eu hymwneud â'r cyhoedd; a'r gwahaniaeth rhwng gosod safonau a'r amserlen ar gyfer cydymffurfio â'r safonau hynny.

Ategwyd hynny gan nodi y gellir ystyried rhesymoldeb a chymesuredd mewn un o ddwy ffordd, sef; pennu safonau gwahanol i bersonau mewn ardaloedd gwahanol o Gymru gan adlewyrchu natur ieithyddol yr ardaloedd perthnasol neu bennu safonau cyffredin ar draws Cymru gan ddatgan diwrnodau gosod gwahanol ar gyfer pryd y bydd yn ofynnol iddynt orfod cydymffurfio â safon(au) e.e. lle bo angen elfen o hyfforddiant staff er mwyn cydymffurfio â safon, caniatáu rhagor o amser i berson gydymffurfio â safon o'i gymharu â pherson lle mae adnoddau staff priodol ar gael eisoes. Roedd y Panel unwaith eto'n gryf o'r farn mai'r ail ddull yw'r mwyaf addas i Gomisiynydd y Gymraeg ei weithredu yn y mwyafrif o achosion, gan ystyried bod sicrhau gwell cysondeb rhwng personau o ran darparu gwasanaethau Cymraeg yn un o brif amcanion Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011.

Er hynny, derbyniwyd sylwadau gan y Panel ynglŷn â rhesymoldeb a chymesuredd gwneud y safonau'n benodol gymwys i bersonau sydd â'u pencadlys tu allan i Gymru, gan ei gwneud hi'n ofynnol iddynt gydymffurfio â hwy ar draws y DU. Pwysleisiwyd y dylid sicrhau bod unrhyw ofynion sy'n cael eu gosod ar bersonau tebyg yn nodi'r amgylchiadau hynny lle bydd disgwyl iddynt gydymffurfio â safon(au).

Cyrff Cyhoeddus: Cyffredinol (2)

Safonau cyflenwi gwasanaethau

Roedd y Panel o'r farn y dylid gwneud safonau cyflenwi gwasanaethau sy'n ymwneud â phob un o'r gweithgareddau yn benodol gymwys i'r personau sydd wedi eu cynnwys yn yr adroddiad safonau hwn, gan alluogi aelodau o'r cyhoedd i ddefnyddio'r Gymraeg yn y sefyllfaoedd dan sylw.

Wrth ddod i'r casgliad hwnnw, nododd y Panel eu bod o'r farn nad oedd unrhyw reswm na ddylai'r personau hynny allu cyflawni a chydymffurfio â'r mwyafrif o'r gweithgareddau dan sylw, a thrwy hynny'n ymwneud â'r cyhoedd yn Gymraeg yn gynyddol. Er hynny, roedd y Panel o'r farn y dylid sicrhau ychydig o hyblygrwydd mewn perthynas â rhai gweithgareddau, gan dynnu sylw penodol at gynhyrchu a chyhoeddi dogfennau, derbyn ceisiadau am grant ynghyd â chysiau. Pwysleisiwyd mai hyblygrwydd mewn sefyllfaoedd neu amgylchiadau eithriadol fyddai ei angen, gan dynnu sylw'n benodol at ddogfennau a fyddai'n gyfyngedig o ran pwnc a'r gynulleidfa darged tybiedig.

Yn yr un modd, roedd y Panel o'r farn y dylid rhoi ystyriaeth i leoliadau canolfannau neu swyddfeydd y personau dan sylw wrth gyflwyno hysbysiadau cydymffurfio. Ategwyd hynny gan nodi y byddai angen ystyried a fyddai'n rhesymol i bersonau o'r fath gydymffurfio â detholiad o'r safonau lle nad oes ganddynt bresenoldeb yng Nghymru. Pwysleisiwyd y cymalau perthnasol yn adran 44(3) y Mesur fel modd i'r Comisiynydd allu goresgyn sefyllfaoedd cyffelyb.

Safonau llunio polisi

Croesawyd y safonau llunio polisi a bennwyd yn y rheoliadau drafft gan y Panel. Ategwyd hynny gan nodi y dylai'r safonau hyn gael eu gosod ar bob person y cynhelir ymchwiliad safonau mewn perthynas â hwy yng nghylch 2, gan bwysleisio pwysigrwydd cydymffurfio â hwy ar bob lefel.

Roedd y Panel yn gytûn y dylai penderfyniadau polisi personau a ddaw o fewn yr adroddiad safonau hwn wella'r cyfleoedd sydd i bersonau ddefnyddio'r Gymraeg a sicrhau gwell triniaeth i'r Gymraeg, ac y dylid gwneud safonau llunio polisi yn benodol gymwys iddynt.

Safonau gweithredu

Roedd y Panel yn gytûn y dylai personau a ddaw o fewn yr adroddiad safonau hwn orfod hwyluso defnyddio'r Gymraeg yn unol â'r safonau gweithredu, ac y dylid gwneud safonau gweithredu'n benodol gymwys iddynt.

Safonau cadw cofnodion

Roedd y Panel yn unfryd o'r farn bod gwneud safonau cadw cofnodion yn benodol gymwys i bersonau cylch 2 yn gwbl angenrheidiol er mwyn sicrhau cydymffurfiaeth â gweddill y safonau y bydd yn ofynnol iddynt gydymffurfio â hwy.

Roedd y Panel yn gytûn y dylai personau a ddaw o fewn yr adroddiad safonau hwn gadw cofnod yn dweud sut y mae'n cadw at safonau penodedig eraill, a chadw cofnodion o gwynion. Daethpwyd i'r casgliad y dylid gwneud safonau cadw cofnodion yn benodol gymwys iddynt.

7 Casgliadau'r ymchwiliad safonau

Sylwadau cyffredinol

Daethpwyd i'r casgliadau isod ar sail y dystiolaeth a dderbyniwyd gan y personau perthnasol, y cyhoedd a'r Panel Cyngori i bwnc yr ymchwiliad safonau, ynghyd â thystiolaeth annibynnol a gasglwyd gan Gomisiynydd y Gymraeg yng nghyd-destun cynllun iaith y person perthnasol dan sylw.

Nodir ym Memorandwm Esboniadol Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011 mai un o brif amcanion y ddeddfwriaeth oedd moderneiddio ac adeiladu ar y system o gynlluniau iaith Gymraeg a grëwyd o dan Ddeddf 1993. Yn yr un modd, nodir mai nod Llywodraeth Cymru wrth ddeddfu oedd sicrhau gwell cysondeb rhwng personau, yn enwedig rhwng personau yn yr un sector, o ran darparu gwasanaethau Gymraeg.

Yn yr un modd, nodir bod adran 42 y Mesur yn gosod dyletswydd ar Weinidogion Cymru i sicrhau bod rheoliadau'n darparu bod safonau cyflenwi gwasanaethau sy'n ymwneud â phob un o'r gweithgareddau a bennir yn Atodlen 9 yn benodol gymwys i berson os yw'r person, ac i'r graddau y mae'r person, yn gwneud y gweithgareddau hynny.

Er hynny, dylid nodi nad oes rhaid iddynt wneud hynny os yw'r Comisiynydd yn nodi mewn adroddiad safonau, neu os yw Gweinidogion Cymru o'r farn, y byddai'n afresymol neu'n anghymesur i safonau cyflenwi gwasanaethau fod yn benodol gymwys i berson mewn perthynas â'r gweithgaredd hwnnw. Dylid nodi nad yw'r adran hon yn y Mesur yn atal rheoliadau o dan adran 39 rhag darparu bod safonau cyflenwi gwasanaethau eraill yn benodol gymwys i berson.

Yn unol â'r uchod, os amlygwyd drwy'r ymchwiliad safonau bod person yn gwneud y gweithgaredd⁴¹⁰, boed hynny i raddau mwy neu lai, daw Comisiynydd y Gymraeg i'r casgliad y dylai'r holl safonau mewn perthynas â'r gweithgaredd hwnnw gael eu gwneud yn benodol gymwys iddo. Daethpwyd i'r casgliadau hynny gan fod y safonau a bennwyd gan Lywodraeth Cymru yn gyd-ddibynnol ar ei gilydd o fewn cwrdd gweithgaredd.

Nodir hefyd y gall y modd y cyflenwir gwasanaeth mewn perthynas â gweithgaredd newid yn y dyfodol ac y byddai angen addasu i adlewyrchu hynny drwy amrywio'r hysbysiad cydymffurfio, yn hytrach na mynd yn ôl at reoliadau.

Er hynny, lle ceir tystiolaeth nad yw person yn gwneud gweithgaredd o gwbl, boed hynny drwy dystiolaeth a ddaw yn rhan o'r ymchwiliad safonau, neu drwy ddulliau eraill, daw Comisiynydd y Gymraeg i'r casgliad na ddylai safonau o dan y gweithgaredd hwnnw fod yn benodol gymwys iddo, oni bai bod rhesymau dilys dros wneud hynny.

Bydd Comisiynydd y Gymraeg yn ystyried y dystiolaeth a ddarparwyd er mwyn dod i farn ar gynnwys hysbysiadau cydymffurfio a roddir i bersonau perthnasol o dan adran 44 Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011.

⁴¹⁰ Gweithgaredd cyflenwi gwasanaethau fel y'i diffinnir yn adran 28 Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011.

Safonau y dylid eu gwneud yn benodol gymwys i'r personau a ddaw o fewn yr adroddiad Cyrff Cyhoeddus: Cyffredinol (2)

Safonau cyflenwi gwasanaethau

Yn sgil cynnal yr ymchwiliad safonau hwn, ac ar sail y dystiolaeth a dderbyniwyd, daw Comisiynydd y Gymraeg i'r casgliad y dylai'r personau a ddaw o fewn yr adroddiad Cyrff Cyhoeddus: Cyffredinol (2) allu cyflenwi gwasanaethau mewn perthynas â'r gweithgareddau perthnasol.

Unwaith eto, dymuna'r Comisiynydd nodi pwysigrwydd gwahaniaethu'n glir rhwng ymrwymadau person (yr hyn sy'n ddisgwyliedig ohonynt) a pherfformiad (i ba raddau maent yn cydymffurfio â'r disgwyliadau hynny ar hyn o bryd). Mae pob cynllun iaith Gymraeg yn dwyn awdurdod llawn y sefydliad wrth ddod i gytundeb ar gynnwys. Byddai peidio â phennu safonau sy'n gydradd, â'u gwneud yn benodol gymwys i'r personau dan sylw, yn gam yn ôl ac yn mynd yn groes i fwriad Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011.

Nodir bod perfformiad, ynghyd ag i ba raddau y gall person gydymffurfio â safon ar gyfnod amser penodol, yn fater ymarferol. Gall y graddau hynny wella, gwaethygu neu aros yr un fath. Mae Comisiynydd y Gymraeg o'r farn y dylai ymrwymadau ddiwallu anghenion defnyddwyr y Gymraeg y maent yn eu gwasanaethu, gydag amserlen resymol wedi ei phennu ar gyfer delio ag unrhyw rwystrau sy'n bodoli. Bydd Comisiynydd y Gymraeg yn ystyried y rhwystrau hynny wrth benderfynu ar gynnwys hysbysiadau cydymffurfio a gyflwynir o dan adran 44 Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011.

Cydnabyddir i'r personau adnabod heriau a rhwystrau posibl i gydymffurfiaeth lawn â rhai o'r safonau cyflenwi gwasanaeth. Serch hynny, mae'r Comisiynydd o'r farn y gellid cwrdd ag ymrwymadau sy'n gymesur ag anghenion defnyddwyr y Gymraeg gydag amserlen resymol ar gyfer gweithredu ac ymdrin ag unrhyw heriau.

Casgliad 1: Daw Comisiynydd y Gymraeg i'r casgliad y dylai Gweinidogion Cymru sicrhau bod rheoliadau yn gwneud darpariaeth i safonau cyflenwi gwasanaethau mewn perthynas â'r gweithgareddau isod fod yn benodol gymwys i bob person perthnasol a ddaw o fewn adroddiad safonau hwn:

- gohebiaeth a anfonir gan gorff
- galwadau ffôn at gorff a chan gorff
- cyfarfodydd a gynhelir gan gorff nad ydynt yn agored i'r cyhoedd yn gyffredinol
- cyhoeddusrwydd a hysbysebu gan gorff
- corff yn cynhyrchu a chyhoeddi dogfennau
- gwefannau a gwasanaethau ar-lein corff
- hunaniaeth gorfforaethol corff.

Nododd 6 pherson perthnasol (Cyngor Gweithredu Gwirfoddol Cymru, Cwmni Benthyciadau Myfyrwyr Cyfyngedig, Cyllid Cymru, Chwaraeon Cymru, Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig a Theatr Genedlaethol Cymru) nad oedd yn cynnal cyfarfodydd sy'n agored i'r cyhoedd. Serch hynny, nododd Chwaraeon Cymru y byddai gwneud y safonau ar gyfer y gweithgaredd hwn yn benodol gymwys iddo ar gyfer y dyfodol yn rhesymol a chymesur.

At hynny, amlygwyd tystiolaeth, drwy waith ymchwil annibynnol y Comisiynydd, fod y gweithgaredd hwn eisoes yn weithredol neu wedi bod yn weithredol gan Chwaraeon Cymru ynghyd â Chyngor Gweithredu Gwirfoddol Cymru. Hefyd, mae 60% o

ymrwymiaidau yng nghynllun iaith Cyngor Gweithredu Gwirfoddol Cymru a 100% o ymrwymiaidau yng nghynlluniau iaith Cwmni Benthyciadau Myfyrwyr Cyfyngedig a Chwaraeon Cymru yn cyfateb i'r safonau ar gyfer y gweithgaredd hwn.⁴¹¹

Casgliad 2: Daw Comisiynydd y Gymraeg i'r casgliad y dylai Gweinidogion Cymru sicrhau bod rheoliadau yn gwneud darpariaeth i safonau cyflenwi gwasanaethau mewn perthynas â'r gweithgaredd isod fod yn benodol gymwys i'r holl bersonau o fewn yr adroddiad safonau hwn heblaw Cyllid Cymru, Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig a Theatr Genedlaethol Cymru:

- cyfarfodydd a drefnir gan gorff sy'n agored i'r cyhoedd.

Yn yr un modd, nododd 3 pherson perthnasol (Cyngor Gweithredu Gwirfoddol Cymru, Cyllid Cymru a Chwaraeon Cymru) nad oedd yn trefnu neu ariannu digwyddiadau cyhoeddus. Nododd Chwaraeon Cymru, fodd bynnag, y byddai gwneud y safonau ar gyfer y gweithgaredd hwn yn benodol gymwys iddo ar gyfer y dyfodol yn rhesymol a chymesur. At hynny, amlygwyd tystiolaeth, drwy waith ymchwil annibynnol y Comisiynydd, fod y gweithgaredd hwn eisoes yn weithredol neu wedi bod yn weithredol gan y 3 pherson perthnasol yma. O'r rheiny, roedd 100% o ymrwymiaidau yng nghynlluniau iaith Cyngor Gweithredu Gwirfoddol Cymru a Chwaraeon Cymru yn cyfateb i'r safonau ar gyfer y gweithgaredd hwn.⁴¹²

Casgliad 3: Daw Comisiynydd y Gymraeg i'r casgliad y dylai Gweinidogion Cymru sicrhau bod rheoliadau yn gwneud darpariaeth i safonau cyflenwi gwasanaethau mewn perthynas â'r gweithgaredd canlynol fod yn benodol gymwys i'r holl bersonau o fewn yr adroddiad safonau hwn:

- digwyddiadau cyhoeddus a drefnir neu a ariennir yn eu cyfanrwydd gan gorff.

Bu i'r Swyddfa Gyfathrebiadau (OFCOM) nodi nad oedd yn arddangos deunydd yn gyhoeddus. Serch hynny, roedd 100% o ymrwymiaidau yn eu cynllun iaith yn cyfateb i'r safonau ar gyfer y gweithgaredd hwn.⁴¹³ At hynny, amlygwyd tystiolaeth, drwy waith ymchwil annibynnol y Comisiynydd, fod y gweithgaredd hwn eisoes yn weithredol neu wedi bod yn weithredol ganddo.

Casgliad 4: Daw Comisiynydd y Gymraeg i'r casgliad y dylai Gweinidogion Cymru sicrhau bod rheoliadau yn gwneud darpariaeth i safonau cyflenwi gwasanaethau mewn perthynas â'r gweithgaredd canlynol fod yn benodol gymwys i'r holl bersonau o fewn yr adroddiad safonau hwn:

- arddangos deunydd yn gyhoeddus.

Nododd Cwmni Benthyciadau Myfyrwyr Cyfyngedig a'r Swyddfa Gyfathrebiadau (OFCOM) nad oeddynt yn cynhyrchu na chyhoeddi ffurflenni. Fodd bynnag, roedd 100% o ymrwymiaidau yng nghynllun iaith y personau perthnasol hyn yn cyfateb i'r safonau ar gyfer y gweithgaredd hwn.⁴¹⁴ At hynny, amlygwyd tystiolaeth, drwy waith ymchwil annibynnol y Comisiynydd, fod y gweithgaredd hwn eisoes yn weithredol neu wedi bod yn weithredol ganddynt.

⁴¹¹ Canran gyfartalog yr ymrwymiaidau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

⁴¹² Canran gyfartalog yr ymrwymiaidau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

⁴¹³ Canran gyfartalog yr ymrwymiaidau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

⁴¹⁴ Canran gyfartalog yr ymrwymiaidau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

Casgliad 5: Daw Comisiynydd y Gymraeg i'r casgliad y dylai Gweinidogion Cymru sicrhau bod rheoliadau yn gwneud darpariaeth i safonau cyflenwi gwasanaethau mewn perthynas â'r gweithgaredd canlynol fod yn benodol gymwys i'r holl bersonau o fewn yr adroddiad safonau hwn:

- corff yn cynhyrchu a chyhoeddi ffurflenni.

Bu i Gwmni Benthyciadau Myfyrwyr Cyfyngedig nodi nad oedd yn arddangos arwyddion gan nodi ei fod wedi'i leoli o fewn swyddfa Llywodraeth Cymru. Fodd bynnag, nid yw'n eglur o'r dystiolaeth a dderbyniwyd a yw hynny'n golygu nad oedd yn arddangos arwyddion o gwbl ynteu yr arddangosir arwyddion ar ei ran gan Lywodraeth Cymru. Roedd 67% o ymrwymadau yng nghynllun iaith y person perthnasol hwn yn cyfateb i'r safonau ar gyfer y gweithgaredd hwn.⁴¹⁵

Yn yr un modd, ac am yr un rhesymau, nododd y person perthnasol hwn nad oedd yn derbyn ymwelwyr. Nododd y Swyddfa Gyfathrebiadau (OFCOM) nad oedd yn derbyn ymwelwyr yng Nghymru yn ogystal. Yn achos Cwmni Benthyciadau Myfyrwyr Cyfyngedig, nid yw'n eglur o'r dystiolaeth a dderbyniwyd a ydyw'n derbyn ymwelwyr o gwbl ynteu a yw Llywodraeth Cymru yn derbyn ymwelwyr ar ei ran. O ran y Swyddfa Gyfathrebiadau (OFCOM) nid yw'n eglur a ydyw'n derbyn ymwelwyr o gwbl ynteu a ydyw yn gwneud hynny yn Lloegr ond ddim yng Nghymru. Roedd 29% o ymrwymadau yng nghynllun iaith Cwmni Benthyciadau Myfyrwyr Cyfyngedig a 57% o ymrwymadau yng nghynllun iaith y Swyddfa Gyfathrebiadau (OFCOM) yn cyfateb i'r safonau ar gyfer y gweithgaredd hwn.⁴¹⁶

Bydd Comisiynydd y Gymraeg yn ystyried yr amgylchiadau hyn ymhellach wrth benderfynu ar gynnwys hysbysiadau cydymffurfio o dan adran 44 Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011 gyda golwg ar sicrhau eglurder ar hynny drwy ymgynghoriad pellach o dan adran 47 y Mesur.

Casgliad 6: Daw Comisiynydd y Gymraeg i'r casgliad y dylai Gweinidogion Cymru sicrhau bod rheoliadau yn gwneud darpariaeth i safonau cyflenwi gwasanaethau mewn perthynas â'r gweithgareddau canlynol fod yn benodol gymwys i'r holl bersonau o fewn yr adroddiad safonau hwn:

- arwyddion a arddangosir gan gorff
- derbyn ymwelwyr i adeiladau'r corff.

Nododd 4 person perthnasol (National Theatre Wales, y Swyddfa Gyfathrebiadau (OFCOM), Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig a Theatr Genedlaethol Cymru) nad oeddynt yn yr arfer o wneud hysbysiadau swyddogol ar hyn o bryd. Diffinir hysbysiadau swyddogol yn y rheoliadau drafft fel "unrhyw hysbysiad y mae corff yn ei gyhoeddi er mwyn rhoi gwybod i bersonau am weithgareddau cyflenwi gwasanaethau neu newidiadau i weithgareddau cyflenwi gwasanaethau'r corff, ond nid yw'n cynnwys hysbysiadau swyddogol a ragnodir mewn deddfiad."⁴¹⁷

Gan ystyried y diffiniad uchod, daw Comisiynydd y Gymraeg i'r casgliad y gall hwn fod yn weithgaredd perthnasol i'r holl bersonau o fewn yr adroddiad safonau hwn. Rhoddir sylw dyledus i achosion unigol wrth benderfynu ar gynnwys hysbysiadau cydymffurfio a gyflwynir o dan adran 44 Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011.

⁴¹⁵ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

⁴¹⁶ Canran gyfartalog yr ymrwymadau a geir yng nghynlluniau iaith Gymraeg y personau dan sylw, sy'n cyfateb i'r safonau, boed yn rhannol neu'n llawn, ar gyfer pob gweithgaredd.

⁴¹⁷ Paragraff 35, Rhan 3, Atodlen 1, Rheoliadau Safonau'r Gymraeg (Gweinidogion Cymru, Cynghorau Sir a Chynghorau Bwrdeistref Sirol, ac Awdurdodau Parciau Cenedlaethol) 2015.

Casgliad 7: Daw Comisiynydd y Gymraeg i'r casgliad y dylai Gweinidogion Cymru sicrhau bod rheoliadau yn gwneud darpariaeth i safonau cyflenwi gwasanaethau mewn perthynas â'r gweithgaredd canlynol fod yn benodol gymwys i'r holl bersonau o fewn yr adroddiad safonau hwn:

- corff yn gwneud hysbysiadau swydddogol.

Nododd 10 person perthnasol (Amgueddfa Cymru, Canolfan Mileniwm Cymru, Cyllid Cymru, Gardd Fotaneg Genedlaethol Cymru, Llyfrgell Genedlaethol Cymru, National Theatre Wales, Y Swyddfa Gyfathrebiadau (OFCOM), Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig, S4C a Theatr Genedlaethol Cymru) nad oeddynt yn dyfarnu ar geisiadau am grant. O ran y Swyddfa Gyfathrebiadau (OFCOM), nid yw'n eglur o'r dystiolaeth a dderbyniwyd a yw hynny am nad yw'n digwydd o gwbl ynteu a yw'n digwydd yn Lloegr ond nid yng Nghymru.

Bydd Comisiynydd y Gymraeg yn ystyried yr amgylchiadau hyn ymhellach wrth benderfynu ar gynnwys hysbysiadau cydymffurfio o dan adran 44 Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011 gyda golwg ar sicrhau eglurder ar hynny drwy ymgynghoriad pellach o dan adran 47 y Mesur.

Casgliad 8: Daw Comisiynydd y Gymraeg i'r casgliad y dylai Gweinidogion Cymru sicrhau bod rheoliadau yn gwneud darpariaeth i safonau cyflenwi gwasanaethau mewn perthynas â'r gweithgaredd isod fod yn benodol gymwys i'r holl bersonau o fewn yr adroddiad safonau hwn, i'r graddau bod y pŵer a'r swyddogaeth gan y personau i wneud hynny:

- corff yn dyfarnu ar geisiadau am grant.

Nodwyd eisoes bod Cyllid Cymru wedi nodi eu bod yn buddsoddi mewn busnesau Cymreig drwy ffurfiau amrywiol gan gynnwys benthyciadau, benthyciadau micro, buddsoddiadau ecwiti a mesanîn. Pe byddai Gweinidogion Cymru o'r farn bod y swyddogaethau hyn yn disgyn o fewn cwmplas y gweithgaredd hwn, dylid sicrhau bod rheoliadau yn gwneud darpariaeth i safonau cyflenwi gwasanaethau mewn perthynas â chorff yn dyfarnu ar geisiadau am grant fod yn benodol gymwys i Gyllid Cymru yn ogystal.

Nododd 3 pherson perthnasol (Canolfan Mileniwm Cymru, National Theatre Wales a'r Swyddfa Gyfathrebiadau (OFCOM)) nad oeddynt yn dyfarnu ar dendrau am gontract. Eto, yng nghyswllt y Swyddfa Gyfathrebiadau (OFCOM), nid yw'n eglur o'r dystiolaeth a dderbyniwyd a yw hynny am nad yw'n digwydd o gwbl ynteu a yw'n digwydd yn Lloegr ond nid yng Nghymru. At hynny, amlygwyd tystiolaeth, drwy waith ymchwil annibynnol y Comisiynydd, fod y gweithgaredd hwn eisoes yn weithredol neu wedi bod yn weithredol gan Ganolfan Mileniwm Cymru.

Er yr uchod, mae'n rhesymol i Gomisiynydd y Gymraeg gasglu bod cytundebau a chontractau mewn lle gan bersonau, a hynny er mwyn cynorthwyo eu gweinyddiad. Bydd Comisiynydd y Gymraeg yn ystyried yr amgylchiadau hyn ymhellach wrth benderfynu ar gynnwys hysbysiadau cydymffurfio o dan adran 44 Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011 gyda golwg ar sicrhau eglurder ar hynny drwy ymgynghoriad pellach o dan adran 47 y Mesur.

Casgliad 9: Daw Comisiynydd y Gymraeg i'r casgliad y dylai Gweinidogion Cymru sicrhau bod rheoliadau yn gwneud darpariaeth i safonau cyflenwi gwasanaethau mewn perthynas â'r gweithgareddau canlynol fod yn benodol gymwys i'r holl bersonau o fewn yr adroddiad safonau hwn:

- corff yn dyfarnu ar dendrau am gontract.

Bu i 3 pherson perthnasol (Cwmni Benthyciadau Myfyrwyr Cyfyngedig, National Theatre Wales ac Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig) nodi nad oeddynt yn codi ymwybyddiaeth ynghylch y gwasanaethau Cymraeg a ddarperir ganddynt ar hyn o bryd. Er hynny, Dylid nodi bod adran 12(2)(b) Deddf yr Iaith Gymraeg 1993 yn nodi bod rhaid i gynlluniau iaith Gymraeg bennu ym mha ffyrdd y bydd sefydliad yn sicrhau cyhoeddusrwydd i'r cynllun. Pwysleisia'r Comisiynydd nad yw'r mesur hwn yn elfen ddewisol o fewn y ddeddfwriaeth. Daw felly i'r casgliad y dylai fod yr holl bersonau perthnasol fod yn codi ymwybyddiaeth ynghylch y gwasanaethau Cymraeg y maent yn eu darparu.

Casgliad 10: Daw Comisiynydd y Gymraeg i'r casgliad y dylai Gweinidogion Cymru sicrhau bod rheoliadau yn gwneud darpariaeth i safonau cyflenwi gwasanaethau mewn perthynas â'r gweithgareddau a ganlyn fod yn benodol gymwys i'r holl bersonau o fewn yr adroddiad safonau hwn:

- codi ymwybyddiaeth ynghylch gwasanaethau Cymraeg a ddarperir gan gorff.

Nododd 9 person perthnasol (Cronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol, Cyllid Cymru, Chwaraeon Cymru, Y Gronfa Loteri Fawr, National Theatre Wales, Y Swyddfa Gyfathrebiadau (OFCOM), Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig, S4C a Theatr Genedlaethol Cymru) nad oeddynt yn darparu cyrsiau i'r cyhoedd ar hyn o bryd. Yng nghyswllt y Swyddfa Gyfathrebiadau (OFCOM) nid yw'n eglur a yw hynny am nad yw'n digwydd o gwbl ynteu am ei fod yn digwydd yn Lloegr yn unig.

Nododd Chwaraeon Cymru, fodd bynnag y byddai gwneud y safonau ar gyfer y gweithgaredd hwn yn benodol gymwys iddo ar gyfer y dyfodol yn rhesymol a chymesur. At hynny, amlygwyd tystiolaeth, drwy waith ymchwil annibynnol y Comisiynydd, fod y gweithgaredd hwn eisoes yn weithredol neu wedi bod yn weithredol ganddo ef ynghyd â National Theatre Wales, y Swyddfa Gyfathrebiadau (OFCOM), Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig, S4C a Theatr Genedlaethol Cymru.

Ymddengys bod aneglurder wedi bod ymysg y personau perthnasol ynghylch union ddiffiniad 'cwrs addysg'. Noda'r rheoliadau drafft mai cwrs addysg yw "unrhyw seminar, hyfforddiant, gweithdy neu ddarpariaeth debyg sy'n cael ei ddarparu neu ei darparu ar gyfer addysgu neu wella sgiliau aelodau o'r cyhoedd; ond nid yw'n cynnwys gweithgareddau na chysiau sy'n cael eu darparu fel rhan o'r cwricwlwm yn unol ag unrhyw ddeddfiad".⁴¹⁸

Gan ystyried y diffiniad uchod, gallasai ystod eang o weithgarwch personau fod yn berthnasol. Gan ystyried hynny, daw Comisiynydd y Gymraeg i'r casgliad y gall hwn fod yn weithgaredd perthnasol i'r holl bersonau yn yr adroddiad hwn. Bydd y Comisiynydd yn ystyried yr amgylchiadau hyn ymhellach wrth benderfynu ar gynnwys hysbysiadau cydymffurfio o dan adran 44 Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011 gyda golwg ar sicrhau eglurder ar hynny drwy ymgynghoriad pellach o dan adran 47 y Mesur.

Casgliad 11: Daw Comisiynydd y Gymraeg i'r casgliad y dylai Gweinidogion Cymru sicrhau bod rheoliadau yn gwneud darpariaeth i safonau cyflenwi gwasanaethau mewn perthynas â'r gweithgareddau canlynol fod yn benodol gymwys i'r holl bersonau o fewn yr adroddiad safonau hwn.

- cyrsiau a ddarperir gan gorff.

⁴¹⁸ Paragraff 37, Rhan 3, Atodlen 1, Rheoliadau Safonau'r Gymraeg (Gweinidogion Cymru, Cynghorau Sir a Chynghorau Bwrdeistref Sirol, ac Awdurdodau Parciau Cenedlaethol) 2015.

Nododd 10 person perthnasol (Y Gorfforaeth Ddarlledu Brydeinig (BBC), Cronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol, Cwmni Benthyciadau Myfyrwyr Cyfyngedig, Cyllid Cymru, Y Gronfa Loteri Fawr, National Theatre Wales, Y Swyddfa Gyfathrebiadau (OFCOM), Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig, S4C a Theatr Genedlaethol Cymru) nad oeddynt yn cyhoeddi negeseuon gerfydd system annerch gyhoeddus ar hyn o bryd. Yng nghyswllt y Swyddfa Gyfathrebiadau (OFCOM) nid yw'n eglur a yw hynny am nad yw'n digwydd o gwbl ynteu am ei fod yn digwydd yn Lloegr yn unig.

Mae Comisiynydd y Gymraeg o'r farn y gall personau ymgymryd â gweithgareddau cyflenwi gwasanaethau eraill y mae'n debygol y byddai systemau annerch cyhoeddus yn gysylltiedig â hwy: er enghraifft cyfarfodydd sy'n agored i'r cyhoedd, neu ddigwyddiadau cyhoeddus. O'r herwydd, daw Comisiynydd y Gymraeg i'r casgliad y gall hwn fod yn weithgaredd perthnasol i'r holl bersonau yn yr adroddiad hwn. Dylid nodi y rhoddir hyblygrwydd o dan adran 44 y Mesur i Gomisiynydd y Gymraeg nodi'r amgylchiadau y bydd disgwyl i berson gydymffurfio â safon.

Casgliad 12: Daw Comisiynydd y Gymraeg i'r casgliad y dylai Gweinidogion Cymru sicrhau bod rheoliadau yn gwneud darpariaeth i safonau cyflenwi gwasanaethau mewn perthynas â'r gweithgareddau canlynol fod yn benodol gymwys i'r holl bersonau o fewn yr adroddiad safonau hwn:

- systemau annerch cyhoeddus a ddefnyddir gan gorff.

Safonau llunio polisi

Yn sgil cynnal yr ymchwiliad safonau hwn, ac ar sail y dystiolaeth a dderbyniwyd, daw Comisiynydd y Gymraeg i'r casgliad y dylai penderfyniadau polisi personau a ddaw o fewn yr adroddiad Cyrff Cyhoeddus: Cyffredinol (2) wella'r cyfleoedd sydd i bersonau ddefnyddio'r Gymraeg a sicrhau na chaiff y Gymraeg ei thrin yn llai ffafriol na'r Saesneg.

Rhesymau'r Comisiynydd dros ddod i'r casgliad hwnnw yw bod eisoes disgwyl i nifer o'r personau hyn asesu goblygiadau ieithyddol polisïau a mentrau newydd yn ystod y broses o'u creu a'u hadolygu. Cadarnhawyd hyn oll yn y dystiolaeth a dderbyniwyd ganddynt fel rhan o'r ymchwiliad safonau hwn.

Cydnabyddir fod materion wedi eu codi ynghylch gallu rhai o'r personau i gydymffurfio â holl ofynion y safonau. Cydnabyddir hefyd fod peth aneglurder wedi codi yn sgil y dystiolaeth a dderbyniwyd gan rhai personau ynghylch pwy sy'n gyfrifol am lunio eu polisïau. Dylid nodi bod y safonau llunio polisi wedi'i diffinio'n eang ac y nodir yn nogfen Rheoliadau Safonau'r Gymraeg mai ystyr "penderfyniad polisi" yw

unrhyw benderfyniad a wneir gan gorff sy'n ymwneud ag arfer ei swyddogaethau neu gynnal ei fusnes neu ymgymeriad arall, ac mae hynny'n cynnwys, ymysg pethau eraill (ac fel y bo'n briodol i'r corff), penderfyniadau ynghylch -

- (a) cynnwys deddfwriaeth;
- (b) y defnydd o bwerau statudol;
- (c) cynnwys datganiadau polisi;
- (d) strategaethau neu gynlluniau strategol;
- (e) strwythurau mewnol.⁴¹⁹

Mae'r mesurau gofynnol sy'n sail ar gyfer cynnwys cynlluniau iaith Gymraeg i'w gweld ar ffurf canllawiau statudol a gymeradwywyd gerbron Tŷ'r Cyffredin (pasiwyd Canllawiau ar Ffurf a Chynnwys Cynlluniau Iaith gan Senedd y DU ar 19 Gorffennaf

⁴¹⁹ Paragraff 2, Rhan 2, Atodlen 2, Rheoliadau Safonau'r Gymraeg (Gweinidogion Cymru, Cynghorau Sir a Chynghorau Bwrdeistref Sirol, ac Awdurdodau Parciau Cenedlaethol) 2015.

1995). Nodir yn y canllawiau hynny y dylai personau orfod pennu'r mesurau y bwriedir eu cymryd wrth asesu effaith polisïau, strategaethau a mentrau newydd ac yn eu gweithredu.

Casgliad 13: Daw Comisiynydd y Gymraeg i'r casgliad y dylai Gweinidogion Cymru sicrhau bod rheoliadau yn gwneud darpariaeth i safonau llunio polisi fod yn benodol gymwys i bob person perthnasol a ddaw o fewn yr adroddiad safonau hwn.

Safonau gweithredu

Noda adran 30 Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011 mai ystyr safon gweithredu yw:

safon y bwriedir iddi hybu neu hwyluso defnyddio'r Gymraeg

- (i) gan A wrth i A wneud ei weithgareddau perthnasol,
- (ii) gan A a pherson arall wrth iddynt ddelio â'i gilydd mewn cysylltiad â gweithgareddau perthnasol A, neu
- (iii) gan berson heblaw A wrth iddo wneud gweithgareddau at ddibenion gweithgareddau perthnasol A, neu mewn cysylltiad â hwy.

Mae Comisiynydd y Gymraeg yn cydnabod bod rhai elfennau ynghlwm â'r safonau gweithredu yn newydd i nifer o'r personau perthnasol a ddaw o fewn yr adroddiad safonau hwn. I'r un perwyl, derbyniwyd rhai enghreifftiau ble nad oes trefniadau mewn lle er mwyn sicrhau cydymffurfiaeth lawn â'r gofynion ar hyn o bryd. Bydd Comisiynydd y Gymraeg yn ystyried hynny ymhellach wrth benderfynu ar gynnwys hysbysiadau cydymffurfio a roddir o dan adran 44 Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011.

Er yr uchod, dylid nodi bod nifer o'r gofynion yn bethau sy'n ddisgwyliedig i nifer o bersonau eu gwneud o dan gynlluniau iaith Gymraeg. Mae'r rhain yn cynnwys pennu mesurau i sicrhau bod gweithleoedd sydd â chyswllt â'r cyhoedd yng Nghymru yn ceisio cael digon o siaradwyr Cymraeg sydd â'r sgiliau priodol; mesurau i glustnodi'r swyddi hynny lle ystyrir bod y gallu i siarad Cymraeg yn hanfodol a'r rhai lle ystyrir ei fod yn ddymunol; ynghyd â mesurau i asesu'r angen am hyfforddiant a'i ddarparu i gyflogaion.

I'r perwyl hwn, ac ar sail y dystiolaeth a dderbyniwyd, daw'r Comisiynydd i'r casgliad ei bod hi'n rhesymol a chymesur i'r personau hyn alluogi eu gweithwyr wneud eu gweithgareddau perthnasol drwy gyfrwng y Gymraeg.

Gyda'r elfennau hynny nad ydynt wedi eu gwreiddio yn eu cynllun iaith Gymraeg, neu'n weithredol ar hyn o bryd, daw Comisiynydd y Gymraeg i'r casgliad y byddai caniatáu amser digonol i ymgyswllt at y nod polisi newydd hwn, yn ogystal â chynnwys mesurau lleddfu eraill mewn hysbysiadau cydymffurfio, lle bo'n briodol, yn rhesymol a chymesur.

Casgliad 14: Daw Comisiynydd y Gymraeg i'r casgliad y dylai Gweinidogion Cymru sicrhau bod rheoliadau yn gwneud darpariaeth i safonau gweithredu mewn perthynas â'r materion isod fod yn benodol gymwys i bob person perthnasol a ddaw o fewn yr adroddiad safonau hwn:

- Safonau ynghylch defnyddio'r Gymraeg o fewn gweinyddiaeth fewnol corff
- Safonau ar gyfer cwynion gan aelodau o staff corff
- Safonau ar gyfer corff yn disgyblu staff
- Safonau ar gyfer technoleg gwybodaeth a deunyddiau cymorth a ddarperir gan gorff, ac ynghylch y fewnwyd
- Safonau ar gyfer corff yn meithrin sgiliau yn y Gymraeg drwy gynllunio a

hyfforddi ei weithlu

- Safonau ar gyfer recriwtio gan gorff
- Safonau ar gyfer arwyddion a arddangosir yng ngweithle corff
- Safon ynghylch cyhoeddiadau a negeseuon sain yng ngweithle corff

Safonau cadw cofnodion

Yn sgil cynnal yr ymchwiliad safonau hwn, ac ar sail y dystiolaeth a dderbyniwyd, daw Comisiynydd y Gymraeg i'r casgliad y dylai'r personau a ddaw o fewn yr adroddiad Cyrff Cyhoeddus: Cyffredinol (2) gadw cofnod yn dweud sut y maent yn cadw at safonau y disgwylir iddynt gydymffurfio â hwy, ynghyd â chwynion. Mae'n ofynnol o dan gynlluniau iaith Gymraeg i'r personau dan sylw bennu camau sydd i'w cymryd i gyhoeddi gwybodaeth ar berfformiad y sefydliad yn erbyn y gofynion statudol. Cadarnhawyd hynny yn y dystiolaeth a dderbyniwyd, gyda'r mwyafrif o'r personau hyn, ar y cyfan, yn nodi bod y safonau cadw cofnodion, mewn egwyddor, ac yn weithredol i raddau helaeth, yn arfer cyfredol.

Casgliad 15: Daw Comisiynydd y Gymraeg i'r casgliad y dylai Gweinidogion Cymru sicrhau bod rheoliadau yn gwneud darpariaeth i safonau cadw cofnodion fod yn benodol gymwys i bob person perthnasol a ddaw o fewn yr adroddiad safonau hwn.

Safonau hybu

Nododd 4 person perthnasol o fewn yr adroddiad Cyrff Cyhoeddus: Cyffredinol (2), sef Cyfoeth Naturiol Cymru, Cyngor Celfyddydau Cymru, Cyngor Llyfrau Cymru a Llyfrgell Genedlaethol Cymru, eu bod yn dymuno cydsynio i wneud safonau hybu yn gymwysadwy iddynt. O'r rheiny, nododd pob un heblaw Cyngor Celfyddydau Cymru eu bod o'r farn y byddai gwneud y safonau hyn yn benodol gymwys iddynt yn rhesymol a chymesur.

Casgliad 16: Daw Comisiynydd y Gymraeg i'r casgliad y dylai Gweinidogion Cymru sicrhau bod rheoliadau yn gwneud darpariaeth i safonau hybu fod yn gymwysadwy ac yn benodol gymwys i Cyfoeth Naturiol Cymru, Cyngor Celfyddydau Cymru, Cyngor Llyfrau Cymru a Llyfrgell Genedlaethol Cymru. Yng nghyswllt Cyngor Celfyddydau Cymru, bydd y Comisiynydd yn ystyried priodoldeb gosod y safonau hyn mewn hysbysiad cydymffurfio wrth fynd trwy'r broses honno.

Safonau sy'n ymdrin â materion atodol

Ceir darpariaethau ym Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011 sy'n ymwneud â threfniadau monitro a gofynion adrodd ar gyfer y gyfundrefn safonau (Adran 27 – Darpariaethau Atodol). Yn dilyn cymeradwyo 'Rheoliadau Safonau'r Gymraeg (Rhif 1) 2015'⁴²⁰ yng Nghyfarfod Llawn Cynulliad Cenedlaethol Cymru ar 24 Mawrth 2015, pennwyd safonau sy'n ymdrin â materion atodol o dan adran 26 y Mesur.

Noda Comisiynydd y Gymraeg ei bod hi'n ofynnol o dan gynlluniau iaith Gymraeg i bennu camau sydd i'w cymryd i gyhoeddi gwybodaeth ar berfformiad y sefydliad yn erbyn y gofynion statudol.

Mae dogfen polisi Llywodraeth Cymru, 'Arolygu, Archwilio a Rheoleiddio',⁴²¹ yn egluro mai rôl arolygwyr yw 'gwirio'n annibynnol gan ddefnyddio arbenigedd proffesiynol a phŵer cyfreithiol'. Caiff hynny ei ategu gan Adroddiad Crerar ar arolygu yn yr Alban sy'n nodi mai rôl arolygwyr allanol yw darparu sicrwydd annibynnol fod gwasanaethau'n cael eu rheoli'n dda ac yn addas i bwrpas. Yn ôl Crerar, pum prif egwyddor arolygu yw'r angen i

⁴²⁰ <http://www.legislation.gov.uk/cy/wsi/2015/996/made/welsh/data.pdf>

⁴²¹ <http://gov.wales/docs/dpsp/publications/inspectionpolicystatement/090930inspstatementcy.pdf>

ganolbwyntio ar y cyhoedd; annibyniaeth; cymesuredd; tryloywder ac atebolrwydd. Mae cynigion Crerar yn gyson ag egwyddorion Hampton sy'n nodi y dylai arolygu ddigwydd ar sail risg; na ddylid cynnal arolygon heb reswm ac y dylai rheoleiddwyr allu rhoi cyngor awdurdodol a hygyrch. Yn yr un modd, ceir cydnabyddiaeth hefyd nad oes modd i gyrff arolygu oruchwylio popeth y mae darparwyr gwasanaethau yn ei wneud. Hynny yw, mae disgwyliad cynyddol ar ddarparwyr gwasanaeth i gael trefniadau craffu ac archwilio mewnol cadarn. Ymhellach i hynny, mae hunan asesu yn chwarae rhan gynyddol bwysig mewn trefniadau arolygu allanol.

Casgliad 17: Yn sgil cynnal yr ymchwiliad safonau, ac wrth ystyried yr uchod, daw Comisiynydd y Gymraeg i'r casgliad y dylai Gweinidogion Cymru sicrhau bod rheoliadau yn gwneud darpariaeth i safonau sy'n ymdrin â materion atodol fod yn benodol gymwys i'r holl bersonau perthnasol a ddaw o fewn yr adroddiad safonau hwn.

Safonau ychwanegol y dylid eu pennu a'u gwneud yn benodol gymwys i'r personau a ddaw o fewn yr adroddiad Cyrff Cyhoeddus: Cyffredinol (2)

Nodir yr isod yn adran 64 (3) Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011:

Os -

- (a) casgliadau'r ymchwiliad safonau (boed yn llwyr neu'n rhannol) yw y dylai safonau fod yn benodol gymwys i berson, a
- (b) nad yw unrhyw un neu ragor neu'r oll o'r safonau hynny wedi ei phennu neu eu pennu gan Weinidogion Cymru o dan adran 26(1), rhaid i'r adroddiad safonau nodi'r safonau sydd heb eu pennu.

Daw Comisiynydd y Gymraeg i'r casgliad y dylid pennu safonau ychwanegol at y rhai a gyhoeddwyd gan Lywodraeth Cymru ar 7 Tachwedd 2014. Lluniwyd y farn hon yn dilyn derbyn tystiolaeth gan y cyhoedd a chan y personau perthnasol fel rhan o'r ymchwiliad safonau.

Gweithgareddau: cyfryngau cymdeithasol; peiriannau hunanwasanaeth

Ers i gyfnod yr ymchwiliad safonau ddirwyn i ben, fe osodwyd fersiwn drafft o Reoliadau Safonau'r Gymraeg (Rhif 1) (Cymru) 2015 yn y Swyddfa Gyflwyno ar 3 Mawrth 2015. Derbyniodd Cynulliad Cenedlaethol Cymru'r Rheoliadau yma yng Nghyfarfod Llawn 24 Mawrth 2015. Gwelwyd safonau cyflenwi gwasanaeth ynghylch defnydd corff o'r cyfryngau cymdeithasol, ynghyd â pheiriannau hunanwasanaeth yn ychwanegol at yr ystod o weithgareddau a oedd yn destun yr ymchwiliad safonau hwn. Safonau 58, 59, a 60 yw'r safonau hyn ymhlith Rheoliadau Safonau'r Gymraeg (Rhif 1) (Cymru) 2015.⁴²²

Casgliad 18: Daw Comisiynydd y Gymraeg i'r casgliad y dylai Gweinidogion Cymru sicrhau bod rheoliadau yn gwneud darpariaeth i safonau cyflenwi gwasanaethau mewn perthynas â'r gweithgareddau isod fod yn benodol gymwys i bob person perthnasol a ddaw o fewn yr adroddiad safonau hwn pe bai Gweinidogion Cymru o'r farn bod y gweithgareddau isod yn rhai gallasai'r personau fod yn ymgymryd â nhw ar hyn o bryd, neu yn y dyfodol:

- defnydd corff o'r cyfryngau cymdeithasol
- peiriannau hunanwasanaeth.

⁴²² <http://www.legislation.gov.uk/cy/wsi/2015/996/made/welsh/data.pdf>

8 Y camau nesaf

Wrth ddarparu'r adroddiad safonau hwn, mae Comisiynydd y Gymraeg wedi ystyried yr holl ymatebion a gyflwynwyd i'r ymchwiliad safonau. Caiff yr adroddiad hwn ei gyflwyno i'r isod yn unol ag adran 64(4) Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011:

- pob person perthnasol
- Panel Cyngori Comisiynydd y Gymraeg
- pob person a gymerodd rhan yn ymgynghoriad y Comisiynydd yn unol ag adran 63
- Gweinidogion Cymru.

Ochr yn ochr ag ymchwiliadau safonau Comisiynydd y Gymraeg, disgwylir i Weinidogion Cymru gynnal asesiadau effaith rheoleiddiol mewn perthynas ag is-ddeddfwriaeth berthnasol y maent yn bwriadu ei gwneud, gan ddefnyddio eu pwerau is-ddeddfwriaethol ei hunain.

Noda Deddf Llywodraeth Cymru 2006 mai asesiad effaith rheoleiddiol yw'r isod:

'A regulatory impact assessment is an assessment as to the likely costs and benefits of complying with relevant Welsh subordinate legislation.'⁴²³

Yn hyn o beth, gall asesiad effaith rheoleiddiol gael ei ystyried:

- yn broses i helpu Gweinidogion Cymru ystyried effaith y rheoliad arfaethedig ar fuddiannau unigolion, grwpiau, sefydliadau ac ati
- yn gyfrwng i alluogi Gweinidogion Cymru i bwysu a mesur costau a manteision yr holl opsiynau sydd ar gael iddynt cyn gweithredu polisi; ac
- yn fodd o gyflwyno'r dystiolaeth berthnasol ar effeithiau cadarnhaol a negyddol ymyriadau o'r fath at ddibenion craffu ar y dystiolaeth honno.⁴²⁴

Bydd disgwyl i Weinidogion Cymru ystyried y dystiolaeth a gasglwyd ganddynt at ddibenion yr asesiad effaith rheoleiddiol, ochr yn ochr â chasgliadau Comisiynydd y Gymraeg mewn adroddiad safonau wrth benderfynu a ddylent arfer y pwerau sydd wedi eu rhoi iddynt o dan Rhan 4 Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011 ai peidio.

Cadarnhaodd y Gwir Anrh. Carwyn Jones AC, Prif Weinidog Cymru mewn datganiad ar 24 Mawrth 2015 y rhagwelir ar hyn o bryd y bydd y broses o gyflwyno rheoliadau ar gyfer y personau perthnasol a nodir yn yr adroddiad hwn yn dechrau erbyn diwedd 2015, gyda dadl a phleidlais ar gymeradwyo'r rheoliadau yng Nghyfarfod Llawn y Cynulliad Cenedlaethol.

⁴²³ Adran 76(2)(a) Deddf Llywodraeth Cymru 2006.

⁴²⁴ <http://wales.gov.uk/docs/legislation/guidance/091020riacodecy.doc>

Atodiad A – Sylwadau cyffredinol a dderbyniwyd gan y cyhoedd ar ymchwiliadau safonau cylch 2

Roedd yr ymatebion a dderbyniwyd yn gyffredinol gefnogol i'r cysyniad o bennu safonau, a hynny er mwyn sicrhau hawliau clir i siaradwyr Cymraeg mewn perthynas â'r gwasanaethau Cymraeg a ddarperir gan yr holl sefydliadau sydd wedi eu cynnwys yng nghylch 2.

Mynegwyd cryn awydd unwaith eto gan y cyhoedd i sicrhau bod y safonau a gaiff eu pennu yn rhai sy'n glir, cadarn a dealladwy i bobl gyffredin. Ategwyd hynny gan nodi mai drwy hynny'n unig y sicrheir y caiff hawliau siaradwyr Cymraeg eu diogelu.

Amlinellir isod brif themâu'r ymatebion a dderbyniwyd a oedd o blaid gwneud y safonau'n benodol gymwys:

- Yr angen i sicrhau bod y safonau a bennir yn adlewyrchu'n llawn argymhellion Ymholiad Iechyd Comisiynydd y Gymraeg.
- Yr angen i sicrhau bod safonau yn sicrhau darpariaeth o wasanaethau Cymraeg yn ddiofyn, gan sicrhau bod y cysyniad o gynnig rhagweithiol yn gyson drwyddi draw.
- Sicrhau nad yw'r broses o ddyfarnu neu ddelio â thendr neu gontract uwchlaw'r angen am osod amodau iaith Gymraeg ar y grantiau/contractau a ddosberthir gan sefydliadau sydd wedi'u cynnwys yng nghylch 2.
- Yr angen i sicrhau bod safonau mewn perthynas â gwasanaeth wyneb-yn-wyneb yn mynd tu hwnt i brif dderbynfeydd a chyfarfodydd personol sydd wedi eu trefnu ymlaen llaw.
- Yr angen i sicrhau eglurder bod y diffiniad o gyfarfodydd personol yn cynnwys pob cyswllt wyneb-yn-wyneb.
- Yr angen i bennu safon sydd yn gosod gofynion clir ar bolisiau recriwtio sefydliadau.

Derbyniwyd rhai ymatebion gan aelodau'r cyhoedd a oedd yn mynegi gwrthwynebiad cyffredinol i ddyletswyddau iaith.

Amlinellir prif themâu'r ymatebion a dderbyniwyd a oedd yn erbyn gwneud y safonau'n benodol gymwys isod:

- Yr angen i ystyried yr hinsawdd economaidd bresennol, a'r modd y caiff arian cyhoeddus ei wario ar y Gymraeg.
- Blaenoriaethu meysydd polisi eraill dros y Gymraeg.
- Perthnasedd y Gymraeg yng Nghymru.
- Anghytuno â'r gofyniad y dylai'r Gymraeg ymddangos neu gael ei chyhoeddi'n gyntaf.

Safonau cyflenwi gwasanaethau

Derbyniwyd sylwadau gan aelodau o'r cyhoedd oedd yn galw am yr angen i sicrhau y caiff safonau penodol eu pennu ar gyfer y cyrff iechyd sydd yn adlewyrchu canfyddiadau Comisiynydd y Gymraeg yn ei hadroddiad 'Fy Iaith, Fy Iechyd: Ymholiad Comisiynydd y Gymraeg i'r Gymraeg mewn Gofal Sylfaenol'. Ategwyd hynny drwy nodi y dylid pennu

safonau mewn perthynas â chontractau cenedlaethol â meddygon teulu a darparwyr gofal sylfaenol.

Derbyniwyd sylwadau oedd yn nodi bod gwendid anfwriadol, yn eu tyb hwy, yn y rheoliadau drafft, a hynny oherwydd nad yw'r safonau mewn perthynas â derbyn gwasanaeth Cymraeg wyneb-yn-wyneb yn mynd tu hwnt i gyfarfodydd personol sydd wedi eu trefnu ymlaen llaw a gwasanaeth mewn prif dderbynfeydd. Yn yr un modd, nodwyd ei bod hi'n hollbwysig bod rheoliadau mewn perthynas â chyrrff ieched yn pennu safonau cyfarfodydd personol sy'n cwmpasu apwyntiadau, ymgynghoriadau a phob cyswllt wyneb-yn-wyneb arall o'r fath.

Pwysleisiwyd pwysigrwydd cyfarfodydd personol yn y maes ieched, y maes addysg a'r maes cyfiawnder, gan dynnu sylw at y ffaith nad oeddynt o'r farn y byddai'r rheoliadau drafft yn sicrhau darpariaeth Gymraeg wyneb-yn-wyneb y tu hwnt i gyfarfodydd personol ac mewn derbynfeydd. Ategwyd hynny gan nodi y dylid ymestyn y diffiniad i gyd-destunau amrywiol eraill.

Derbyniwyd nifer o ymatebion a oedd yn cefnogi'r safonau mewn perthynas â chyfarfodydd nad ydynt yn agored i'r cyhoedd yn gyffredinol, a hynny gan gofio bod nifer o sefydliadau yn y maes cyfiawnder wedi eu cynnwys yng nghylch 2. Er bod y safonau yn cyfeirio at fuddiant neu lesiant personol, mynegwyd pryder gan rai nad oedd hi'n gwbl eglur a fyddai hynny'n cwmpasu hawl person i gael ei gyfweld yn Gymraeg yn y cyd-destun uchod.

Yng nghyd-destun arwyddion, roedd rhai ymatebwyr o'r farn y dylid sicrhau bod arwyddion electronig ac arddangosfeydd clywedol mewn lleoedd megis amgueddfeydd yn cael eu cwmpasu o fewn diffiniad y gweithgaredd hwn. Yn yr un modd, nodwyd y dylai uwchdeitlau ac is-deitlau mewn dramâu a pherfformiadau fod o fewn y diffiniad o arwyddion hefyd, gyda'r golwg ar osod safonau ar bersonau megis y Theatr Genedlaethol ac Opera Cenedlaethol Cymru.

O ran y safonau yn ymwneud â chysiau, pwysleisiodd nifer o ymatebwyr bwysigrwydd hyfforddiant proffesiynol ym maes ieched ynghyd â sectorau eraill, a'r angen i bennu safonau a fyddai'n gwarantu cysiau datblygiad proffesiynol drwy gyfrwng y Gymraeg. Yn ogystal â hynny, mynegwyd pryder ynglŷn ag eglurder y diffiniad o gysiau, gyda pherygl y gellid gweld cysiau sy'n agored i'r cyhoedd fel rhai ar gyfer aelodau o'r cyrrff neu sy'n cael eu rheoli gan y cyrrff yn unig. Nododd un ymatebwr bwysigrwydd y safonau hyn mewn perthynas â Chyngor Gweithredu Gwirfoddol Cymru.

Wrth ymateb i'r safonau mewn perthynas â dyfarnu ar geisiadau am grant, cyfeiriodd nifer o unigolion at bwysigrwydd pennu safonau a fyddai'n sicrhau bod amodau iaith Gymraeg yn cael eu gosod ar y grantiau a ddosberthir gan y sefydliadau sydd wedi'u cynnwys yng nghylch 2. Rhoddwyd pwyslais ar gyrrff megis Chwaraeon Cymru, Cyngor y Celfyddydau a'r Gronfa Loteri Fawr, gan nodi eu bod yn sefydliadau lle mae dosbarthiad grantiau yn hollbwysig o ran cynyddu defnydd a darpariaeth Gymraeg.

I'r un perwyl, nododd rhai ymatebwyr y dylid pennu safon ychwanegol mewn perthynas â dyfarnu ar dendrau am gontract, gyda'r golwg ar sicrhau bod cwmnïau cynhyrchu annibynnol sy'n gyfrifol am gyflenwi gwasanaethau ar ran S4C hefyd yn dod o dan ddyletswyddau i symud tuag at ddefnydd mewnol o'r Gymraeg yn eu gweithgareddau dan gontract i'r sianel Gymraeg.

Mynegwyd pryderon gan nifer o aelodau o'r cyhoedd nad oedd safon wedi ei phennu yn y

rheoliadau drafft ar gyfer penodiadau cyhoeddus. Ategwyd hynny gan nodi bod y cyn-Weinidog Llywodraeth Leol wedi datgan y byddai safonau yn ymwneud â'r broses penodiadau cyhoeddus er mwyn gosod trothwyon ar gyfer y nifer o siaradwyr Cymraeg.

Wrth ystyried y safonau mewn perthynas â hysbysiadau swyddogol, nododd nifer o ymatebwyr y dylid sicrhau bod y safonau hynny'n cael eu gwneud yn benodol gymwys i bob sefydliad sydd wedi eu cynnwys yn y cylch hwn. Ategwyd hynny gan un ymatebwr a nododd y dylid sicrhau bod presgripsiynau yn cael eu cwmpasu o fewn diffiniad y gweithgaredd hwn. Er hynny, derbyniwyd rhai sylwadau oedd yn cwestiynu priodoldeb cyhoeddi hysbysiadau ar bynciau arbenigol yn y ddwy iaith, gan fynd ymlaen i gwestiynu'r angen i gyhoeddi hysbysiad swyddogol o gwbl yn yr achosion hynny.

Nododd un ymatebwr y dylai'r safonau mewn perthynas â chorfforaethau addysg (bellach ac uwch) ei gwneud hi'n ofynnol iddynt ymrwymo i ddarpariaeth addysgol, drwy gyfrwng y Gymraeg ac yn ddwyieithog, gan ddefnyddio eu hadnoddau eu hunain, yn ogystal â'r adnoddau a dderbynnir drwy ffrydiau allanol. Ategwyd hynny gan nodi y dylai'r cyrff dan sylw hefyd ysgogi galw gan fyfyrwyr, yn ogystal ag ymateb iddo. Nodir yn 'Rheoliadau Safonau'r Gymraeg 2015'⁴²⁵ yr isod:

At ddibenion safonau 84, 85 a 86 (cyrsiau), ystyr "cwrs addysg" yw unrhyw seminar, hyfforddiant, gweithdy neu ddarpariaeth debyg sy'n cael ei ddarparu neu ei darparu ar gyfer addysgu neu wella sgiliau aelodau o'r cyhoedd; ond nid yw'n cynnwys gweithgareddau na chysiau sy'n cael eu darparu fel rhan o'r cwricwlwm yn unol ag unrhyw Ddeddfiad.

Dylai Gweinidogion Cymru sicrhau eglurder ar yr uchod wrth bennu safonau, a'u gwneud yn benodol gymwys i gorfforaethau addysg bellach ac uwch mewn rheoliadau.

Safonau llunio polisi

Cyfeiriodd un ymatebwr at bwysigrwydd gosod y safonau uchod ar bob corff yng nghylch 2, gan ystyried mai'r polisiâu sy'n sail i'w holl weithredoedd. Cyfeiriodd ymatebwr arall yn benodol at sefydliadau megis y Comisiynwyr Heddlu a Throsedd, Chwaraeon Cymru, Canolfan y Mileniwm ynghyd â'r Comisiwn Cydraddoldeb a Hawliau Dynol gan nodi y dylent roi mwy o ystyriaeth i'r Gymraeg wrth wneud penderfyniadau polisi.

I'r un perwyl, cyfeiriodd un ymatebwr at bwysigrwydd gwneud y safonau llunio polisi yn benodol gymwys i'r Comisiynwyr a enwir yng nghylch 2, gan nodi bod nifer o adroddiadau ganddynt lle nad oes sôn am y Gymraeg o gwbl, a hynny mewn meysydd lle bo hawliau iaith yn cael eu tramgwyddo yn gyson.

Derbyniwyd sylwadau penodol mewn perthynas â'r Swyddfa Gyfathrebiadau, gan nodi ei rôl hollbwysig wrth ddyfarnu trwyddedau radio a theledu. Gyda hynny mewn golwg, roedd yr ymatebwr dan sylw o'r farn bod safon sydd yn gosod amodau iaith ar drwyddedau yn cael ei phennu o dan y safonau llunio polisi neu'r safonau mewn perthynas â dyfarnu contractau.

O'r dystiolaeth a dderbyniwyd gan aelodau o'r cyhoedd, bu cyfeiriadau at nifer o'r cyrff rheoleiddio proffesiynau yng nghylch 2, gan nodi y dylid sicrhau y caiff safonau eu pennu ar eu cyfer a fydd yn arwain at well cynllunio gweithlu ar gyfer dibenion Cymru ddwyieithog.

⁴²⁵ Paragraff 37, Rhan 3, Atodlen 1, Rheoliadau Safonau'r Gymraeg (Gweinidogion Cymru, Cynghorau Sir a Chynghorau Bwrdeistref Sirol, ac Awdurdodau Parciau Cenedlaethol) 2015

Mynegwyd pryder gan un ymatebwr ynglŷn â chyfyngder effeithiolrwydd y safonau llunio polisi y bwriedir eu pennu. Ategwyd hynny drwy nodi nad oes llawer o bolisiâu'n gallu bodoli ar lefel leol yn unig, ac y dylent fod yn rhan o gyd-destun ehangach, yn aml yn genedlaethol.

Safonau gweithredu

Pwysleisiwyd pwysigrwydd rôl sefydliadau megis Amgueddfa Cymru, Canolfan Mileniwm Cymru, S4C, Cyfoeth Naturiol Cymru, Llyfrgell Genedlaethol Cymru a Chyngor Llyfrau Cymru o ran cyfrannu at y Gymraeg fel iaith gwaith gan un ymatebwr. Nododd y dylai'r sefydliadau dan sylw, ymysg eraill, fod yn rhai sydd yn gweithio tuag at weinyddu'n fewnol yn Gymraeg. O'r herwydd, roedd o'r farn y dylid pennu safonau gweithredu ychwanegol i'r rhai yn y rheoliadau drafft a fyddai'n galluogi'r sefydliadau hyn, ymysg eraill, i weithio tuag at y nod hwnnw.

Yn yr un modd, roedd nifer o'r farn y dylid pennu safonau haen uwch mewn perthynas â recriwtio, gan ei gwneud hi'n ofynnol i sefydliadau sydd eisoes yn gweinyddu drwy gyfrwng y Gymraeg recriwtio staff sy'n medru'r Gymraeg yn unig.

Derbyniwyd nifer o ymatebion gan y cyhoedd oedd yn nodi'r angen i bennu safonau a fyddai'n rhoi dyletswyddau ar brifysgolion i gynnig a darparu cyfleoedd i'w myfyrwyr yn Gymraeg (ac i'r di-Gymraeg ddysgu'r iaith yn rhugl), ynghyd â safon a fyddai'n sicrhau bod dyletswydd arnynt mewn perthynas â hyfforddi gweithlu'r dyfodol.

Wrth gyflwyno sylwadau mewn perthynas â Chomisiwn Ffiniau a Democratiaeth Leol Cymru, nododd un ymatebwr y dylid pennu safon a fyddai'n sicrhau bod cyfran o'r bobl sy'n cael eu penodi i'r Comisiwn yn siaradwyr Cymraeg, a hynny er mwyn adlewyrchu'r hyn a fynegwyd wrth ddiwygio'r gyfraith berthnasol honno. Derbyniwyd nifer o sylwadau a oedd yn nodi pwysigrwydd pennu safon o'r math hwn ar draws y sefydliadau dan sylw, a hynny er mwyn sicrhau y gall sefydliadau weithredu a chydymffurfio'n llawn â'r gofynion. I'r un perwyl, nododd un ymatebwr y dylid sicrhau bod safon yn cael ei phennu er mwyn gosod dyletswydd ar sefydliadau i gynnig rhaglenni dysgu Cymraeg dwys.

Derbyniwyd rhai sylwadau a oedd o'r farn y dylid eithrio swyddfeydd sefydliadol sydd tu allan i Gymru yng nghyd-destun y safonau gweithredu.

Safonau cadw cofnodion

Derbyniwyd nifer o ymatebion oedd yn gryf o'r farn y dylai fod sefydliadau yn gorfod cadw cofnodion, a hynny er mwyn sicrhau atebolrwydd a thryloywder cyhoeddus mewn perthynas â chydymffurfio â'r gofynion.

Er hynny, pwysleisiodd rhai ymatebwyr y dylai'r ddyletswydd i gadw cofnodion fod yn gymesur, ac y byddai'n fuddsoddiad gwell i sefydliad wella ystod ac ansawdd eu gwasanaethau cyfrwng Cymraeg. Ategwyd hynny gan nodi bod cyfrifoldeb ar Gomisiynydd y Gymraeg i ddyfarnu ar y cydbwysedd priodol hwnnw.

Undebau myfyrwyr corfforaethau addysg bellach ac uwch

Wrth ymateb i'r ymchwiliad safonau a gynhelir mewn perthynas â chorfforaethau addysg bellach ac uwch, derbyniwyd nifer o sylwadau a oedd yn nodi'r angen i wneud safonau'n gymwysadwy ac yn benodol gymwys i'r undebau myfyrwyr. Pwysleisiodd un ymatebwr y rhan hanfodol bwysig sydd gan undebau myfyrwyr wrth ddarparu gwasanaethau i'r myfyrwyr ar y cyd â'r corfforaethau dan sylw, gan gyfeirio yn benodol at gymorth a chynrychiolaeth academiaidd ynghyd â diogelu lles a buddiannau'r myfyrwyr.

Cyfeiriodd yr ymatebwr dan sylw at y dylanwad uniongyrchol a phellgyrhaeddol y caiff yr undebau ar brofiad myfyrwyr, ynghyd â'r ffaith eu bod yn derbyn symiau sylweddol o arian gan y corfforaethau dan sylw. Ategwyd hynny gan nodi bod cynllun iaith Gymraeg presennol un gorfforaeth yn cydnabod y berthynas sydd rhyngddynt hwy â'r undeb, a'r cyfrifoldeb sydd ganddynt i'r perwyl hynny.

Cyflwynwyd nifer o enghreifftiau o undebau myfyrwyr yn gweithredu'n ddwyieithog yn ystod y flwyddyn academiaidd ddiwethaf. Er hynny, gan ystyried y gofynion ynghlwm â'r rheoliadau drafft, pwysleisiodd un ymatebwr mai tameidiog oedd hynny, ac yn aml wedi llawer o waith pwysu gan fyfyrwyr. Gyda hynny mewn golwg, mynegwyd pryder ynglŷn â'r diffyg cynllunio strategol a chanolog sydd ar gyfer datblygu'r Gymraeg o fewn undebau myfyrwyr, gan beri i'r undebau drin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.

I'r perwyl hynny, roedd yr ymatebwr o'r farn y dylai Gweinidogion Cymru sicrhau bod safonau penodol yn cael eu pennu a'u gwneud yn benodol gymwys i gorfforaethau addysg, a hynny er mwyn cydnabod y berthynas hollbwysig â'r undebau, ynghyd â'r ystod o wasanaethau a ddarperir ganddynt i fyfyrwyr ar ran y corfforaethau dan sylw. Aed yr ymatebwr dan sylw ymlaen i nodi ei fod o'r farn y byddai peidio â phennu safonau o'r math hwn yn golygu na chaiff hawliau ieithyddol myfyrwyr Cymru eu diogelu, ac, o safbwynt y myfyrwyr hynny, mai yn ofer yr aiff unrhyw ymgais i osod safonau ar lefel gorfforaethol.

Atodiad B – Rhestr o'r ymatebwyr i'r ymchwiliad safonau

Isod ceir rhestr o'r person(au) perthnasol y cynhaliwyd ymchwiliad safonau mewn perthynas â hwy, y Panel Cyngori ynghyd ag aelodau'r cyhoedd a oedd yn fodlon inni gyhoeddi ei sylwadau.

Personau perthnasol

- Amgueddfa Cymru
- Canolfan Mileniwm Cymru
- Cronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol
- Cwmni Benthyciadau Myfyrwyr Cyfyngedig
- Cyfoeth Naturiol Cymru
- Cyllid Cymru
- Cyngor Celfyddydau Cymru
- Chwaraeon Cymru
- Cyngor Gweithredu Gwirfoddol Cymru
- Cyngor Llyfrau Cymru
- Gardd Fotaneg Genedlaethol Cymru
- Llyfrgell Genedlaethol Cymru
- Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig
- Sianel 4 Cymru (S4C)
- National Theatre Wales
- Theatr Genedlaethol Cymru
- Y Gorfforaeth Ddarlledu Brydeinig (BBC)
- Y Gronfa Loteri Fawr
- Y Swyddfa Gyfathrebiadau (OFCOM)

Aelodau'r cyhoedd

- Alun Jones
- Alun Ceri Jones
- Eifion Jones
- Elin Walker Jones
- Elliw Alwyn
- Selwyn Lloyd-Jones
- Hywel Wyn Jones
- John Arwel Griffiths
- Lloyd Evans
- Anthony Barry
- Sharon Roberts
- Sion Jobbins
- Owen Saer
- Einir Sion
- Sian Gwenllian
- Lisbeth McLean
- Amanda Evans
- Rhys Glyn
- Anthony Barnard
- Anthony Caradog Evans
- Tim Jones

- Yasmin Morris
- Llinos Jones
- Aled Jones
- Dewi Snelson
- Emrys Wynne
- Curon Wyn Davies
- Bethan Harvey
- Mair Edwards
- Kathryn
- Helen Thomas
- Geraint Brython Edwards
- Rhodri Williams
- Ruth Evans
- Penri Williams
- Huw Jones
- Emyr Tomos
- Bethan Williams
- Llyr ap Gruffydd
- Robin Farrar
- Robert Jones
- Iago ap Steffan
- Sophie Hughes
- Huw Alun Roberts
- Chris Andrew
- Heledd Gwyndaf
- John Wynn Jones
- Manon James
- Gill Stephen
- Gwyn Williams
- Daron Pierce
- Sian Wyn Jones
- Emma Lloyd
- Neville Evans
- Diane Jones
- Jane Aaron
- Emyr Puw
- Harri Bryn Jones
- Liz Saville Roberts
- Craig ab Iago
- Rhian Davies
- Gwyn Sion Ifan
- Anna Williams
- Dyfan Jones
- Dai Hawkins
- Trefor Jones-Morris
- Dilwyn Morgan
- Parch Emyr Wyn Thomas
- Bryn Davies
- Dr Ceridwen Lloyd Morgan
- Howard Thomas
- Connor
- Lydia Jones
- Rhodri Jones

- Bob Gaffey
- Angharad
- Ruth Williams
- Nic Daniels
- Jeffrey Jones
- Pablo Dubois
- Gareth Wood
- Llinos Roberts
- Bethan Jones
- Sian Mererid Jones
- Duncan Brown
- B Griffiths
- Awen M G Schiavone
- Osian Wyn Owen
- Robin Owain
- Judith Griffith
- Richard John Griffith
- Clive James
- Sion Williams
- Mathew Rees
- Thomas John Davies
- Ben Screen
- Mari Williams
- Enfys Jones
- Thomas Shaw
- Dafydd Thomas
- Angharad Brown
- John Jones
- Iago Sion
- Dafydd Williams
- Ieuan Parry
- Huw Thomas
- William Schleising
- Huw Roberts

Sefydliadau/Mudiadau

- Cymdeithas yr Iaith Gymraeg
- Dyfodol i'r Iaith
- Mentrau Iaith Cymru
- Swyddog y Gymraeg, Undeb Myfyrwyr Prifysgol Caerdydd a Phwyllgor y Gymdeithas Gymraeg, Prifysgol Caerdydd
- Coleg Gymraeg Cenedlaethol

Panel Cyngori Comisiynydd y Gymraeg

- Dr Ian Rees
- Gareth Jones
- Yr Athro Gwynedd Parry
- Bethan Jones Parry
- Carl Cooper